In Memoriam

Dr. Richard J. Cotter

INSTITUTIONES

ECCLESIASTICÆ.

TOMUS PRIMUS.

1675-1758

BENEDICTI XIV

PONTIFICIS MAXIMI

OLIM

PROSPERI CARD. LAMBERTINI

INSTITUTIONES

ECCLESIASTICÆ.

#14,280

TOMUS PRIMUS

CONTINENS INSTITUTIONES I AD XXXIII.

219.2
B 463
I

Cum Fermissu Superior
July 1938
Transferred

Property of
CBF
Please return to
Graduate Theological
Union Library

BIBL. STUD.
O. F. M.
CALIFORNIA

TORNACI

E TYPIS J. CASTERMAN FILIORUMQUE

LIBRARIORUM-EDITORUM

CANCELLARIÆ EPISCOPALIS TYPOGRAPHORUM.

1855

GUTENBERG
GFM

INSTITUTIONES ECCLESIASTICÆ.

INSTITUTIO PRIMA.

De Fontis Baptismalis benedictione, origine, et institutione : Quibus diebus fieri consueverit, et quinam ad illam convenire teneantur.

1. Inter ea, quæ sapienter instituta sunt, ut sacro majoris hebdomadæ tempore (1) Christianorum pietas, ac Religionis cultus magis excitetur, Baptismalium Fontium consecratio adnumeratur.

2. Basilius quidem magnus Cæsariensis Episcopus (2), qui ab Ecclesia condita sæculo quarto, doctrina et sanctitate maxime floruit, hanc consuetudinem ab Apostolis traditam, et in posteros derivatam testatur; quam Deus etiam certissimis signis palam comprobavit, ut in egregiis Commentariis de gloria Martyrum a S. Gregorio Turonensi sexti sæculi scriptore exaratis (3) luculenter continetur.

3. Gregorius etiam Pontifex ob virtutem, ac sapientiam cognomento Magnus hujus vetustissimi ritus ordinem accurate, diligenterque complectitur in Sacramentario (4) quod Hugo Menardus ex Ordine Benedictino vir sapientissimus in lucem edidit (5) præclaris notis exornatum. Hanc vero Fontis consecrationem non tan-

(1) S. Joan. Chrysost. Hom. 30 in Gen. — (2) Lib. de Spiritu S. c. 27. — (3) Lib. de Glor. Martyr. c. 23. — (4) Pag. 71. — (5) Anno 1742.

tum Sabbato majoris hebdomadæ celebrari solitam accepimus, sed etiam in pervigilio Pentecostes, quibus diebus (1) Baptismus conferri more Institutoque Ecclesiæ, (nisi aliter necessitas exposceret) unice consueverat. Nam quod traditur a Gregorio Nazianzeno (2) die festo Epiphaniæ lustralibus undis recentes Fideles etiam expiatos, id solum in paucis quibusdam Locis usu receptum fuisse constat.

Deinde, quum posteriori tempore frequentius, ac plane quotidie Baptismus impertiretur, ut aliquid saltem primi Instituti retineret Ecclesia, fontes iisdem diebus consecrari voluit (3), quibus antea salutari lavacro eos lustrabat, qui Christi Domini religionem, ac disciplinam susceperant. Id autem cum plurimis Testimoniis (4) liquido apparet, tum præcipue ex jure Pontificio (5), in quo Sabbatum majoris hebdomadæ, et pervigilium Pentecostes, omisso Epiphaniæ solemni Festo, potissimum nominantur.

4. Novus autem in Sacris Litteris, ac peregrinus esset, qui Baptismum fuisse initio Ecclesiæ a solis Episcopis collatum ignoraret. Quippe Gregorius Magnus ad Romanum Italiæ Præfectum scribens illum iis (6) verbis admonuit, ut Blandum Hortanum Episcopum dimitteret, quem ille Ravennæ detinebat : *Ecclesia sine Rectore, et Populus, quasi sine Pastore Grex deperit, et ibidem infantes sine Baptismate moriuntur.* Plurima in hanc rem afferri possent documenta ex omni antiquitate deprompta, nisi ex veteri consuetudine, quæ et in præsentia constans est, satis superque confirmaretur. Nam in plurimis Urbibus, Civium licet multitudine affluenti-

(1) Siricius Pont. in Ep. ad Himerium Episcop. Tarr. S. Leo Magn. in Ep. 4 et 80. Gelasius Pont. Ep. 1, c. 12. — (2) Orat. 4 de Bapt. — (3) Catechis. Rom. c. 2 de Sacram. Bapt. n. 61. — (4) Franc. Amat. Pouget, in suis Cath. Instit. editis 1725. pag. 850. — (5) Can. *Duo tempora* et aliis seqq. de Consecr. dist. 4. — (6) Lib. 1, Epist. 32.

bus, in Ecclesia tantum principe, aut prope ipsam Fons Baptismi construitur, ad quem universi deferri solent, ut rite abluantur. Apud Martenem vero, (1) qui plura de antiquis Ritibus erudite scripsit, hæc leguntur: *Primum est, olim in solis fere Cathedralibus Ecclesiis extitisse Baptisteria. Nam cum soli priscis temporibus baptizarent Episcopi, solæ etiam, in quibus residebat Episcopus, Ecclesiæ Baptisteria habebant.*

5. Sed præsertim Christianus Lupus vir clarissimus (2) eamdem sententiam ante Martenem posteris commendavit. Cum deinde Christianorum numerus singulari Dei beneficio magis in dies propagaretur, factum est, ut Baptismum, vel nulla urgente necessitate, liceret omni tempore conferre, et pluribus etiam, præter Episcopos, illum administrandi potestas fieret; et fontes pariter in multis Urbium partibus, ac potissimum in agris a Civitate longe disjunctis pro commoditate Populi collocarentur. Illi vero, qui huic muneri præfecti essent (3), *Decani Christianitatis* sunt nuncupati.

Inficiari tamen minime possumus hujus antiquæ disciplinæ vestigia, et superioribus temporibus retenta fuisse, et nunc etiam religiose observari: quippe Sæculis XII, et XIII, postquam Pontifex Sabbato majoris hebdomadæ cum sacro comitatu Templum ingressus erat, ut Baptismi Fontem consecraret, Cardinales, qui aderant, Pontificis facultate accepta, ad Ecclesias, quarum titulis prædíti erant, profecti, Baptismi Sacramentum ministrabant. Ita commemorant Cencius, qui sæculo XII, et Benedictus Canonicus, qui XIII sæculo floruerunt, quorum scripta in Bibliotheca Capituli Vaticanæ Basilicæ diligenter servantur, cui Nos etiam per 14 annos Custodes præfecti

(1) De antiq. Ecclesiæ ritib. Edit. Rothomag. lib. 1. pag. 11. — (2) Lib. 1 Observat. in Decreta et Can. Conciliorum. pag. 855. — (3) Thomassin. de vet. et nova Ecclesiæ disciplina part. 1, lib. 2, c. 6, sub, n. 2, pag. 225.

fuimus, quum in eadem Basilica Canonici locum, ac dignitatem obtineremus. Sed jam ad hæc posteriora tempora deveniamus. Quum Clemens VIII expeteret maxime, ut omnes Ecclesiæ in Sacris Ritibus exequendis omnino conformarentur, Ceremoniale Episcoporum imprimi jussit, quod deinde Innocentius X, et Benedictus XIII, novis quibusdam additis, quæ prorsus necessaria videbantur, sua auctoritate confirmarunt. Itaque in iis Libris (1) cautum fuit, ut Baptismi Fontes Sabbato majoris hebdomadæ ab Episcopo de more sacri fierent; et Catechumeni, si qui adessent, Sacrum ab ipso Lavacrum acciperent, vel si aliquo impedimento detentus Episcopus, id perficere minime posset, alium ipse sufficeret, qui suo nomine, et facultate rem totam administraret.

6. Sed quo magnificentius, ac pro rei dignitate id geratur, merito sancitur, ut Canonicorum Collegium, cæterique Ecclesiæ Administri simul intersint. Postremo ne aliquis contentioni locus superesset, non semel eos, qui ad fontem consecrandum debeant omnino convenire, Sacræ Congregationes declararunt; videlicet, si in Ecclesia Cathedrali id fiat, non Canonicos modo, et Clericos universos, qui fidem suam, ac nomen ipsi Ecclesiæ dederunt, sed alios quoque Presbyteros, Parochos, et Clericos, quos Episcopus acciverit, licet in ipsius locum ab alio consecratio peragatur. In aliis vero Ecclesiis, ubi fons hujusmodi servatur, præsentes esse debent Parochi eisdem subjecti, et reliqui Sacerdotes, et Clerici, qui fuerint ipsis adscripti. Postremo in iis Ecclesiis, quæ unius Sacerdotis potestate, ac regimine curantur, fons minime consecrari potest, nisi cum ipso alii quoque Presbyteri simul operentur. Hæc omnia complectitur accurate Braschius (2); et nuper etiam a S. Concilii Congre-

(1) Lib. 2, cap. 27. — (2) In Promptuario Synod. c. 5, num. 29. In Causa Savonen. 17 Novembris 1691.

gatione Patrum consensu, judicioque responsum fuit, Parochos in Ecclesiis Cathedralibus, quibus subjiciuntur, adesse debere, cum fontis solemnis consecratio quotannis renovatur, uti memorat Cardinalis Petra (1), qui per plures annos ejusdem Congregationis a Secretis præclarum munus cum laude sustinuit.

7. Illud profecto certum est in Urbe Bononiensi, aliisque Italiæ Civitatibus Baptismi fontem veteri consuetudine in Ecclesia principe solum retineri, ibique non Civium modo infantes, sed Oppidorum ad Civitatem proxime pertinentium salutari Lavacro expiari. Id etiam in more positum perpetuo fuit, ut Sabbato majoris hebdomadæ, et in pervigilio Pentecostes hujusmodi fontes magno Parochorum omnium concursu sacrarentur. Ita enim in Synodicis Sanctionibus Laurentii Campegii Cardinalis amplissimi clare dignoscimus (2): *Insuper præcipimus omnibus Capellanis Civitatis Bononiensis, ac suburbiorum, ut Sabbato majoris Hebdomadæ, atque in pervigilio Pentecostes conveniant ad Baptismum, qui in Ecclesia Cathedrali instituitur : Qui parere recusaverint pœna solidorum* 40 *absque ulla spe condonationis omnino plectentur :* Id etiam auctoritate (3) præstantissimi viri Cardinalis Gabriëlis Palæotti magis deprehenditur : in ea quippe oratione, cujus est argumentum : *Sermo de Baptismi Sacramento in Sabbato magno Paschæ, aut Pentecostes, cum convenit Clerus ad Benedictionem Fontis,* Sermonem his verbis exorditur : *Sacrosanctum istud Catholicæ Ecclesiæ institutum priscis temporibus pia fidelium traditione, perpetuaque observatione ad Nos perductum, ut hoc ipso die, qui Dominicæ Resurrectionis, aut Pentecostes celebritatem præcedit, inter multas, ac religiosas Benedictiones, quæ intra*

(1) Lib. 3, pag. 53, num. 19. — (2) In Decret. Synodal. editis anno 1535, pag. 6. — (3) Lib. de administ. Ecclesiæ Bononiens. pag. 92.

atrium Ecclesiæ fiunt, hæc Sacri Fontis consecratio, accersitis Parochis, adstanteque Clero solemniter perficeretur, admonet Nos, dilectissimi, ut nonnulla, ac cum iis præsertim quos in animarum curatione socios, atque administros habemus, de singulari hoc Dei beneficio agamus, quod per Baptismi Lavacrum Nobis collatum est.

8. Satis exploratum non habemus, utrum, postquam Cardinalis Palæottus vita decessit, nonnulli Fontis Consecrationi interesse ob negligentiam prætermiserint; id tamen evenisse suspicamur ex iis, quæ leguntur in Synodo ab Hieronymo Cardinali Boncompagno coacta (1): *Parochi civitatis, et Suburbiorum intersint Benedictioni et renovationi Fontis Baptismalis faciendæ in hac nostra Metropolitana: Alii vero Parochi Diœcesani in Plebaniis, quibus subduntur, prædictæ intersint functioni sub pœna duorum aureorum.*

Nos interim satis cognita, perspectaque Parochorum probitate, confidimus neminem imposterum huic publico muneri defuturum, nisi forte gravi aliqua causa impediatur, qua Nobis, vel Vicario nostro producta, facultatem ea conditione facile impetrabit, ut alius Sacerdos ejus loco sufficiatur. Id vero a singulis etiam Parochis, qui longe ab Urbe in agris constituti sunt, integre, ac religiose observandum minime dubitamus. Attamen, ut in officio contineantur universi, propositas a Cardinali Boncompagno pœnas iterum infligimus in eos, qui Fontis consecrationi statis diebus non adfuerint, vel alium minime subrogaverint si necessario aliquo impedimento, ut supra diximus, implicati, vacationem obtinuerint.

Equidem fatemur longius, quam ab initio statuimus, protractam esse hanc Institutionem, cujus nos minime pœnitet, ut facilius quisque deprehendere possit, Nos rerum novarum minime cupidos, id solum magnopere

(1) Anno 1654. ad Tit. de Fonte Bapt.

expetere, ut, quæ olim graviter, sancteque a majoribus nostris proposita sunt, in pristinum locum, ac dignitatem mitius, et commodius restituantur.

INSTITUTIO II.

De Sacra Ordinatione; quanti referat delectum in conferendis Ordinibus habere.

1. Quamquam a præclarissimo Decessore nostro in generali Decreto pro Sacra Ordinatione indicenda, et a Nobis pariter accurate declaratum sit, quid ad primam Tonsuram, Ordinesque rite conferendos, vel suscipiendos omnino requiratur, tamen deprehendimus pravas aliquas consuetudines irrepsisse, quæ Edictum hujusmodi, et, quod caput est, Sac. Concilii Tridentini Constitutiones non mediocriter labefactant. Hinc rato atque firmo priori Decreto, novum hoc proponendum necessario duximus, ut traditam a majoribus disciplinam ab omni labe immunem prorsus, ac liberam tueremur. Neque sane animo commovebimur, si perpauci ad Sac. Ordinationes imposterum confluant, et pauci etiam in Civitate Clerici numerentur. Nam magnopere Nos recreat, magisque in proposito confirmat, quod Lateranensis Concilii Patres sub Innocentio III, scriptum reliquerunt. Satius est enim, maxime in ordinatione Sacerdotum paucos bonos, quam multos malos habere Ministros. *Concil. Lat. IV. sub Innoc. III. cap.* 27. *de Instruct. ordinandorum ex Collect. Hard. tom.* 7. *coll.* 42. Illud etiam perpendendum subjicitur (1): *Melius est Domini Sacerdotium paucos habere Ministros, qui possint digne opus Dei exercere, quam multos inutiles, qui onus grave Ordinatori adducant.* Insuper satis exploratum habemus, quod ad Timotheum scribit Apostolus: *Nemini cito manum imposueris*, uti Carthusianus decla-

(1) In Cap. Tales, distinct. 23.

rat, *Aliquem facile ordinando.* Terret Nos etiam vehementer, quod Joannes Moschus sæculi septimi Scriptor Posterorum memoriæ commendavit in eximio, ac sane perutili Commentario (1), quod in septima Synodo ad fidem faciendam prolatum fuit, et libro septimo Bibliothecæ Veterum Patrum continetur. Is enim commemorat, cum ad sepulchrum Beatorum Petri et Pauli Leo Magnus pro suorum criminum venia, et expiatione suppliciter exoraret, S. Petrum illi subito ante oculos adstitisse, iisque verbis alloquutum: *Oravi pro te, et dimissa sunt tibi omnia peccata tua, præterquam impositionis manuum. Hoc enim solum abs te requiretur, sive bene, sive fortassis aliter id egeris.*

2. Novum porro non est, sed in Generali Concilio Chalcedonensi sancitum atque iterum in Tridentino (2), ne temporis diuturnitas aliquam excusationis causam afferret, videlicet: *Ut nullus imposterum ordinetur, qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus necessitate, aut utilitate assumitur, non adscribatur.* Igitur, qui dignus aliquo Ordine judicabitur, impressam schedulam accipiet, inscriptumque nomen Ecclesiæ, cui omnino debeat inservire: sed ut re potissimum, non autem verbis id perficiatur, uti Sac. Concilium illis verbis loco supra cit. declarat, *ubi suis fungatur muneribus*, ideo omnia in ea schedula describentur, quæ singulis aptissime convenient, ut ejusdem S. Concilii sententiæ conformentur. Si quis vero perfectis etiam reliquis omnibus, quæ ad Ordines recipiendos exiguntur, id unum, de quo sermo est, negligenter prætermiserit, ad altiorem gradum ascendere nulla ratione illum permittemus.

3. Eos quoque a Concilio Tridentino longe discedere judicamus, qui, postquam rite ordinati fuerint, vel muneri suo non satisfaciant, vel satisfecisse temere

(1) *Pratum Spirituale* inscribitur c. 149. — (2) Sess. 23, cap. 16, de Reform.

arbitrentur, videlicet si vel Diaconi, aut Subdiaconi superinduti linea veste Sacram Eucharistiam comitati fuerint, cum ad Infirmos defertur vel cum ipsa per Urbem quolibet mense solemni pompa circumgestatur. Id prorsus alienum est a Sac. Concilio, in quo de Diaconis, ac Subdiaconis ita decernitur (1): *Ecclesiis, quibus adscribentur inserviant, sciantque maxime decere, si saltem diebus Dominicis, et solemnibus, cum Altari ministraverint, Sacram Communionem perceperint.* Pro Clericis vero in Minoribus Ordinibus constitutis hæc traduntur (2) : *Decernit, ut imposterum hujusmodi Ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur.* Quoniam vero excitantur querelæ, nempe a Diaconis, et Subdiaconis munera sua expleri non posse, eo quod in Parochiis Sacra diebus Festis solemnia minime celebrentur, intelligent singuli ex schedula, quibus Ministeriis exercere se debeant; quæ si omittantur, viam sibi pro certo teneant perpetuo ad alios Ordines interclusam.

4. Non semel declaravimus neminem ad Sac. Ordines assumendum, nisi prius Theologiam Moralem sedulo percurrerit. Neque tamen eorum studium, ac voluntatem improbamus, qui Theologiæ Scholasticæ operam præstant, aut in jure Pontificio versantur. Sed ut majori in omnes uteremur indulgentia, Theologiæ Moralis studium cæteris facilius, atque usitatius proposuimus amplectendum, quod qui ante Diaconatum suscipient, et ad Sacerdotium usque fuerint non interrupte prosecuti, eosdem doctrina satis instructos fore non dubitamus. Quippe a Concilio Tridentino statuitur, ut qui Sacerdotes fieri peroptant, præter cætera (3) *etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur.*

(1) Sess. 23, c. 13. — (2) Sess. 23, c. 17. — (3) Sess. 23, c. 14.

5. Illud in hac re taciti præterire non possumus, in peculiari multorum Cardinalium Congregatione ab Innocentio XIII instituta (in qua Nos ipsi a secretis delecti per annum integrum supra modum elaboravimus, materiem ordinemque comparantes Constitutionis, quæ incipit *Apostolici Ministerii*, quæ primum ab eodem Pontifice ad Cleri Hispanici reformationem fuit evulgata, et cæteris omnibus Episcopis, veluti exemplar proposita, deinde a Benedicto XIII. Apostolica Auctoritate confirmata) in illa, inquam, peculiari Congregatione post diligentissimam investigationem verba Tridentini Concilii mitius, aut benignius explicari non posse declaratum fuit, quam si de Moralis Philosophiæ studio intelligerentur.

6. Parochi, qui in Civitate constituti sunt, Nobis utique litteris scriptis testantur, Ordinibus initiatos suis Conventibus assiduos, et frequentes adesse, de quo singulares ipsis agimus gratias, et habebimus perpetuas. Sed cum ii Conventus nocturno plerumque tempore, et non nisi semel quolibet mense haberi soleant, Convivio plane comparari possunt, ad quod aliqui symbolam conferunt optimam, et lautam, alii vero satis mediocrem, nonnulli etiam sine ullo sumptu conveniunt. Eam ob rem monemus universos, inania prorsus ac nullius momenti fore hujusmodi testimonia, nisi pariter in illis frequentia, indoles Clericorum, et quinam fructus percipiatur, aperte declarentur. At vero pro studiorum testimonio, ac fide eorum, qui in Civitate degunt, volumus, ut Professor ad tradendam Moralem, aut Scholasticam Theologiam, vel etiam Jus Pontificium publice constitutus, affirmet, an sedulam cum fructu operam assidue impenderint.

7. Insuper cum ad examen acciti venient, qui Ordinibus initiandi sunt, (quod donec salvi, et incolumes erimus, Nobis semper præsentibus, habebitur) priusquam inquiramus, quæ ad Ordines pertinent, ut de eorum

ingenio, ac doctrina certi simus, plurima etiam circa facultates, ac disciplinas, in quibus singuli versantur, exacto judicio perscrutabimur. Postremo cum Sac. Concilium Tridentinum jubeat, ut qui Minores Ordines expetunt (1), *saltem Linguam Latinam intelligant*, quantum in ea profecerint universi palam coram Nobis experientur ; ob quam causam aliud Edictum simul promulgandum curavimus, in quo ratio, ac norma in Clericis examinandis servanda contineatur.

8. Commendamus autem summopere eorum diligentiam, ac fidem, qui de more hujus Diœcesis, colligendis ac probandis Clericorum meritis præpositi sunt. Caveant tamen, ut imposterum, qui ordinandi sunt, illud etiam plane comprobent, nusquam alicujus criminis reos coram Sæculari, aut Ecclesiastica potestate in jus vocatos fuisse. Verum ne ipsos majori labore, ac molestia afficiamus, Congregationem nuper constituimus, cui Nos, aut Vicarius noster nunquam deerimus ; ibique accurate dijudicandum erit, an singula, quæ in hoc Decreto præscribuntur, diligenter fuerint observata.

INSTITUTIO III.

De Rogationibus Majoribus, ac Minoribus, veteri ipsarum Institutione, Auctore, et Loco, ubi primum cœperunt; quo pacto initio gererentur, quam ob causam inductæ fuerint, et qua religione sint peragendæ; item de Origine Imaginis B. Mariæ Virginis per S. Lucam depictæ : ex quo loco, et quo tempore in hanc Urbem delata fuerit; postremo de Cultu eidem Sac. Imagini præstando.

1. Cum die Festo S. Marci solemnis per Urbem supplicatio de more peracta fuerit, quo tempore Nos ad invisendam Diœcesim profecti longe ab Urbe detinebamur, proximis diebus 19, 20, 21. Mensis Maii, Deo juvante, reliquæ supplicationes Nobis præsentibus publice

(1) Sess. 23, c. 11.

indicentur, quæ *Minores Rogationes* nuncupantur, cum altera *Majoris Rogationis* nomen acceperit (1). Id autem evenisse ob eam causam putamus, quod S. Gregorius Magnus ipsam primus excogitaverit, cæteras vero S. Mamertus Episcopus Viennæ in Gallia longe ante induxerit, uti Durandus advertit (2); vel saltem, quia idem Sanctissimus Pontifex illam propagaverit, cum de eadem tanquam a Majoribus accepta ipse loquatur : *Solemnitas annuæ devotionis Nos, Fratres dilectissimi, admonet, ut Litaniam, quæ Major ab omnibus appellatur, sollicitis, ac devotis debeamus, auxiliante Deo, mentibus celebrare* (3). In qua sententia præclarissimi quoque Viri Baronius, ac Martenes versantur (4).

2. Vetustissima æque, ac pia Minorum Rogationum Institutio omnes ad sinceram cordis pœnitentiam, atque ad Divini Numinis opem implorandam summopere excitare debet, ut impendentes undique calamitates a nostro capite depellat, et post hujus vitæ cursum in Cœlestis Regni societatem excipiat. Nonnulli profecto piam hanc Institutionem S. Mamerto antiquiorem existimant, et S. Augustinum testem adducunt (5); quibus Nos libenter assentiremus, nisi illam ipsam concionem, qua id confirmant, S. Cæsario Arelatensi potius, quam Augustino tribuendam præstantium Virorum auctoritate ducti merito suspicaremur.

3. Itaque Mamertum Auctorem arbitramur, qui sæculo quinto Sanctitatis gloria maxime floruit, quod etiam clare testatur S. Avitus in Concione *de Sac. Rogationibus*, quam Joannes Gagnæus in lucem edidit, ac deinde Menardus iterum typis evulgavit (6). Id etiam præclaro Sidonii Apollinaris testimonio comprobatur : *Quidquid*

(1) Cæremon. Ep. lib. 2, c. 32. — (2) Durand. l. 6. Ratio, c. 202, n. 4. — (3) S. Greg. initio l. 2. Regest. — (4) Baron. ad Martyrol. Rom. 25. Aprilis. Marten. l. 4, de Div. Offic. c. 27, n. 1. — (5) In Serm. 173. de Tempore in pervig. Ascens. — (6) In Notis ad Sacramentar. S. Greg. l. 7, Epist. 14.

illud est, inquit, *quod otio, vel negotio vacas, in Urbem tamen, nisi fallimur, Rogationum contemplatione revocabere; quarum Nobis solemnitatem primus Mamertus Pater, et Pontifex reverentissimo exemplo, utilissimo experimento invenit, instituit, invexit.* Et quamquam subjiciat : *Quippe prius, quod salva fide, pace sit dictum, vagæ, infrequentesque, utque sic dixerim, oscitabundæ supplicationes,* illud solum ex his deprehendi potest, ante Mamertum publicas supplicationes haberi consuevisse, non illas tamen, quæ per triduum ante Festum Ascensionis Domini peculiari quodam ritu celebrantur.

4. A Gallia Sacrum id Institutum in alias Regiones promanavit, ac primum sub Leone III, a Romana Ecclesia receptum memorat Anastasius Bibliothecarius, vel quicunque sit Auctor, qui res ab eodem Pontifice præclare gestas posteritati commendavit : *Ipse vero a Deo protectus, et præclarus Pontifex constituit, ut ante tres dies Ascensionis Dominicæ Litaniæ celebrentur.* Mirabitur sane, ac merito, qui in mentem revocaverit pietatem egregiam, qua olim Christi Fideles solemnes hujusmodi dies prosequebantur. In Moguntino Concilio (1) præcipitur, ut nulla utantur vestium pompa, nullumque eo tempore præferant ornamentum. Concilio autem Arelatensi (2) Jejunium religiose observandam proponitur. Tandem ex antiquissimis Rituum libris a Martene editis (3) intelligimus in more positum fuisse, ut Sacro Cinere (quod Nos primo Quadragesimæ die facere consuevimus) singulorum capita adspergerentur. Illud postremo memoria dignum, quod a S. Cæsario Arelatensi, traditur in ea concione, cujus Auctor S. Augustinus, ut paulo ante diximus, ab aliquibus nuncupatur ; nempe Divinum Officium, quod hisce diebus persolvebatur, in variis Templis recitari solitum fuisse, in quibus per sex

(1) Cap. 33. — (2) In Can. Rogat. de consecr. dist. 3. — (3) Tom. 4, c. 27, n. 4.

horas stationes Christiani producebant : *Qui in istis sex horis de conventu Ecclesiæ non subducit se, magnum remedium animæ suæ noscitur providere.*

5. Hæc autem in medium non ideo protulimus, ut adspergendi super capita Fidelium Sacri Cineris usum, vel Jejunii per hoc triduum consuetudinem renovaremus; quod in Ordinem Religionis S. Joannis Hierosolymitani cooptatis singulari lege præscribitur. Non ignoramus pariter ex communi Ecclesiæ disciplina a Festo Paschatis usque ad Pentecosten nullum Jejunium adhiberi; et cum Mediolanensis Ecclesia veterem jejunandi morem Rogationum tempore retinuerit, illas post Festum Ascensionis Domini solemniter indicit, ut in Actis Concilii Provincialis, quod primum S. Carolus Mediolani celebravit, aperte continetur, *Ut triduo Rogationum post Ascensionem Domini ex veteri Instituto in Mediolanensi Ecclesia Jejunium adhibeatur.*

6. Ea igitur de causa prisca Ecclesiæ Instituta in memoriam adduximus, ut Sanctissimis Majorum exemplis, qui Nos longe virtute, ac meritis superarunt, concitati, omnes curæ nostræ commendati ad pietatem vehementius incenderentur. Si quis autem ex his, quæ hactenus commemoravimus, parum animo moveatur, sibi ante oculos proponat funestam luem, ac pestem, quæ jampridem in armenta grassatur, ut meritas violato Numini pœnas exsolvamus : cogitet etiam has supplicationes initio a S. Mamerto propositas fuisse, ut crudelissimas feras, quæ hominum cervicibus, ac fortunis imminebant, longe propulsaret; Deumque populi luctu et precibus commotum Viennæ Urbem, universamque Diœcesim a vastitate, ac ruina tunc eripuisse. Id S. Avitus in concione, quam superius memoravimus, et S. Gregorius Turonens (1) testatum nobis reliquerunt. Quamobrem in libro, qui *Sacerdotale* inscribitur, illud

(1) Lib 2, Historiar. c. 34.

posterorum memoria dignum refertur, *In aliquibus Ecclesiis solent portari Dracones, et Lupi super perticas, ad denotandum, quare instituta fuerit hæc Processio.*

7. Cum Cæremoniale Episcoporum decernat, ut Sacra aliqua effigies per Urbem deferatur, Sacris ritibus omnino consentaneum videtur id, quod in hac Civitate Rogationum tempore pridem usu receptum fuit. Etenim Beatæ Virginis imaginem a S. Luca depictam, quæ sæculo XII, Gherardo tum Bononiensium Episcopo, in hanc Urbem ab Æde Constantinopolitana S. Sophiæ delata fuit, et in Montem Guardiæ collocata, a sæculo XV. (cum Beatus Nicolaus Albergatus Bononiensem Ecclesiam administraret) transferre consueverunt in Civitatem sodales a *Morte* nuncupati, cum proxime Rogationum dies celebrandi essent, eamdemque Sacram Imaginem solemni Populi supplicatione circumgestare. Hæc Sigonius memorat in eleganti Commentario, quo Bononienses Episcopos recenset.

8. Igitur in hac Tabula Dei Parentis Effigies exhibetur, ob quam ait S. Bernardus, omnia in genus hominum cœlestia munera, Deo sic volente, copiose dimanant (1), *Quia sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam.* Sanctus autem Petrus Damiani in ipsius cultum animos his magnopere verbis incendit (2): *Dignum quippe est, ut quæ laudum præconia meretur ab Angelis, obsequiis etiam frequentetur humanis, eique post Deum totus Orbis exhibeat laudem, per quam suscepit propriæ salutis auctorem. Optima sane spes est apud eam habere confugium, quæ scilicet inter omnes Cœlestis Curiæ Senatores impetrandi apud Deum primum obtinet locum.*

Tandem satis exploratum est maximis sæpe beneficiis cumulatos fuisse, qui ad Sacram hanc B. Virginis Ima-

(1) In Sermone de Nat. B. V. — (2) Lib. 6, Epist. 29.

ginem pie confugerunt, quæ omnia Ascanius Persius satis accurate complectitur.

9. Quamquam annos 40. Romæ immorati non interfuimus, cum Rogationum tempore hæc Sacra Effigies circumferretur, tamen in mentem veniunt Populi concursus, et incredibilis lætitia, qua vultu, oculis, ac toto corpore gestiebant universi. Itaque eamdem in omnium animis Religionem fore confidimus, plurimumque commendamus, ut maximus iis præsertim Templis honos tribuatur, in quibus sacra solemniter fient ac B. Virginis Imago per id tempus asservabitur; quæ, deinde sub quartam, et vicesimam diei horam omnino, uti mos est, debeant observari. Illud etiam decernimus, ut dato tormenti bellici signo, Tintinnabula ex Turribus universa personent, cum Sacra Tabula in Urbem deportatur.

10. Verum iis externis significationibus minime acquiescimus. Animus quippe omni labe rite expiatus, et Sac. Synaxi refectus unice potest B. Virginis tutelam, ac fidem apud Deum sibi comparare, ut ipsius opem nos miseri, et egentes experiamur. Ipsa quidem Parens est amantissima eorum, qui peccati vinculis ita adstringuntur, ut tamen ab illis dissolvi maxime cupiant, et se a turpi servitute vindicare; uti S. Birgittæ olim declaravit, *Ego sum mater omnium Peccatorum se volentium emendare.* Idem admonet S. Gregorius VII (1). *Pone finem voluntati peccandi et invenies Mariam promptiorem Matrem in tui dilectione.* Quod etiam vir eximiæ virtutis P. Segneri uberius comprobavit (2); qui se integre, ac sincere Virgini devoverit, ejus pariter virtutem, et exempla sibi imitanda proponit; ac pro maximo in Deum amore voluptatum illecebras falsaque rerum blandimenta fortiter contemnit (3).

Si a nobis id sedulo perficiatur, B. Virginis ope, ac

(1) Lib. 1, Epist. 47. — (2) Christ. Instr. p. 3, Serm 35. — (3) Theoph. Rayn. in Diptychis Marianis tom. 7, sub. n. 29.

præsidio detrimenta, et pericula, quæ in nostra parantur capita, longe depulsa vicissim gratulabimur, Nosque aliquando de hoc terrestri carcere evocati novam, beatamque in Cœlis vitæ rationem auspicabimur.

INSTITUTIO IV.

De jejunio Quatuor Temporum, qua de causa institutum sit ab Ecclesia; quisnam primus hoc jejunium indixerit; quo tempore id evenerit, et qua pietate servari debeat: Item de Jubilæi promulgatione, quod Sanctissimus Pontifex concessit; cur illud Fidelibus, et qua ratione comparandum proposuerit: De usu facultatis, quæ per Pontificem tribuitur immutandi vota, absolvendi a censuris, ab externa hæresi, et criminibus reservatis: Pontificum consilium, et mens, dum facultates ejusmodi largiuntur.

1. Neminem latere arbitramur quarta et sexta Feria, ac Sabbato post Pentecosten, videlicet diebus 4, 6, 7, mensis Junii, servandum esse Jejunium.

2. Quod inter quatuor solemnia numeratur, quæ statis anni temporibus celebrari plurimis de causis consueverunt. Primum quidem ne Judæi, qui publice indictum Jejunium quater in anno religiose servabant (1), Christianos temperantiæ virtute superarent: deinde, cum a veteri Ecclesiæ disciplina recedendum fuerit, ob quam sacræ ordinationes mense Decembri tantum haberi solebant, ob idque alia tria tempora (2), Vere scilicet, Æstate, ac Autumno ineuntibus, ad illas peragendas constituta fuerint, omnino rationi consentaneum visum est ut Jejunium pariter adhiberetur, quemadmodum ex Sacris Litteris deprehenditur, dum Barnabæ ac Sauli ordinationem commemorant: *Tunc jejunantes, et orantes, imponentesque eis manus dimiserunt illos* (3): Tertio, ut pro frugibus Deo gratias persolvamus, cum iis

(1) Zachar. c. 8. — (2) Amalar. Fortunat. l. 1, c. 1, de Offic. Eccl. — (3) Cap. 13, Act. Ap.

præcipue temporibus vel terræ mandentur, vel maturescant, vel desectæ in horrea congerantur.

Denique, ut Jejuniis, aliisque piis operibus nostra crimina sine ulla intermissione expiemus; quæ omnia a Venerabili Dei famulo Cardinali Roberto Bellarmino fusius, et luculentius explicantur (1).

3. Sancto Callisto Pontifici, qui initio tertii sæculi martyrii palmam est assecutus, hujusmodi institutio tribuitur; vel saltem, cum Jejunium ter in anno fieret veteri consuetudine, quartum ipse traditur adjunxisse. In Pontificali Libro, cujus Auctor Anastasius Bibliothecarius nuncupatur, cum de rebus gestis S. Callisti agitur, hæc memorantur : *Constituit Jejunium quater in anno fieri, frumenti, vini, et olei gratia secundum Prophetiam.* At in vetustissimo ejusdem libri exemplari servato in celebri Bibliotheca Colbertina (a quo nihil omnino dissentit alterum, quod in Reginæ Svecorum Bibliotheca extabat), ita scriptum invenimus : *Hic constituit Jejunium die Sabbati ter in anno fieri, frumenti, vini, et olei gratia secundum Prophetam, quarti mensis septimi, et decimi :* Utrumque testimonium in hanc sententiam Isidorus Mercator conjunxit : *Jejunium quod ter in anno apud nos celebrare didicisti, convenientius nunc per quatuor Tempora fieri decernimus.* Id autem Callisti decretali Epistola ad Benedictum Episcopum confirmari plane videtur.

4. Hanc porro Callisto minime tribuendam contendit Petrus Coustant (2) qui Romanorum Pontificum Epistolas collegit, ac Parisiis anno 1721, typis mandavit : *Callisto* (inquit) *Isidorus Mercator duas supposuit Epistolas, genuino parenti aliquando cum reliquis ipsius fœtibus reddendas.* Cum tamen in dubium veritas hujusce monumenti revocetur, et historiæ Ecclesiasticæ prin-

(1) De bonis operibus in partic. lib. 2, c. 19. — (2) Petr. Coustant. lib. 1.

ceps ipse Baronius (1) anceps, incertusque rei fuisse videatur, cum satis modeste inquit, *Nam ipse, si qua de his scripsit*, illud statuendum est (salva semper libri Pontificalis, quem supra memoravimus, fide), quod, cum Judæi quater in anno Jejunio addicti essent, non ritu quodam, aut solemni cæremonia, quæ Salvatoris adventum indicaret, sed virtutis potius, ac temperantiæ causa, hinc Apostolica traditione hujus Jejunii consuetudo recenti Ecclesiæ proposita ad nos usque dimanaverit, ut S. Leo Magnus quinti sæculi scriptor testatur (2), cujus sententiam Cardinalis Baronius iis verbis complectitur (3) : *Ipsa quidem Quatuor anni Temporum jejunia, quæ in Ecclesia servari solent, ex Apostolica Institutione sumpsisse principium S. Leo absque ulla dubitatione confirmat.* In hanc opinionem scripsit etiam Thomassinus, cum de Jejunio satis copiose, atque erudite dissereret (4). Cum deinde aliqua ex parte vetus disciplina immutata esset, et nonnullæ Ecclesiæ vernum Jejunium mense Martio, æstivum vero in hebdomada, quæ post Festum Pentecostes sequitur, quodam more celebrarent, Sanctus Gregorius VII Quadragesimæ initio primum Jejunium fieri, alterum vero in hebdomada Pentecostes perpetua lege constituit. Ita commemorat Micrologus scriptor S. Gregorio coævus (5); et Concilium pariter Claromontii habitum sub Urbano Secundo decernit, ut, *jejunium secundum semper in hebdomada Pentecostes celebretur*. Quæ omnia præstantium Virorum Orderici Vitalis (6), et Muratoris auctoritatibus (7) confirmantur.

5. Quamquam vero nefarius Dallæus summopere con-

(1) Ad. an. 57, n. 206. — (2) Serm. 7, de jejunio septimi mensis : et serm. 4, 6, 7, de jejun. decimi mensis. — (3) Ad an. 57, n. 209, tom. 1. — (4) In tractatu de jejun. part. 1, c. 21, n. 7. — (5) De Ecclesiast. observ. c. 24 et 25. — (6) Lib. 9, de hist. Eccl. — (7) In Anecdot. l. 2, in dissert. de Jejuniis quatuor temporum.

tendat ab Apostolis traditum, indictumque minime fuisse Jejunium, cujus meminit Zacharias, cum ingratum Deo, invisumque ex sacris litteris fuisse liquido appareat (1) : *Cum jejunaretis, et plangeretis in quinto, et septimo per hos septuaginta annos, numquid jejunium jejunastis mihi ?* Doctissimi tamen Viri id evenisse jure asserunt, quod hujusmodi jejunium cum pietate, et Religione minime conjungeretur. Id etiam Zachariæ ipsius testimonio deprehenditur : *Et factum est verbum Domini ad Zachariam dicens : Hæc ait Dominus exercituum dicens : judicium verum judicate, et miserationes facite unusquisque cum fratre suo; et viduam, et pupillum, et advenam, et pauperem nolite calumniari, et malum vir fratri suo non cogitet in corde suo* (2).

Itaque impudentissimus sane est, qui Jejunium suapte natura Deo minime acceptum fuisse divulgat, cum voluntatem ipse suam aperte significaverit (3) : *Hæc dicit Dominus exercituum : jejunium quarti, et jejunium quinti, et jejunium septimi, et jejunium decimi erit Domui Juda in gaudium, et lætitiam, et in solemnitates præclaras, veritatem tantum, et pacem diligite.* Egregios de jejunio libros conscripsit Laurentius Cardinalis Cozza (4), quibus Dallæi audacia perfringitur, ac mendacia refelluntur.

6. Quare illud ex Zacharia solum intelligitur, nullius meriti Jejunium fore, nisi pariter animus criminum maculis expurgetur, quod ex Isaia clare perspicitur, ubi Judæis querentibus nullum se ex jejunio fructum percepisse, iis verbis respondetur (5) : *Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra, et omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites, et contentiones jejunatis, et percutitis pugno impie : Nolite jejunare sicut usque ad*

(1) Zachar. c. 7, vers. 5. — (2) Zach. c. 7, v. 8, 9, 10. — (3) Zach. c. 8, v. 19. — (4) Part. 2, art. 12. — (5) Isaia, c. 58, v. 3, 4.

hanc diem, ut audiatur in excelso clamor vester. Denique populo suo Dominus, ut pie, sancteque jejunent, palam denuntiat : *Sanctificate jejunium* (1) quod sic potissimum a S. Gregorio declaratur : *Jejunium quippe sanctificare est, adjunctis bonis aliis, dignam Deo abstinentiam carnis ostendere* (2).

7. Nos sane confidimus hac ratione, et sanctitate Jejunium, quod proxima Pentecostes hebdomada indicetur, ab omnibus celebrandum. Atque, ut universi, quorum salus nobis commendata fuit, vehementius ad pietatem inflammentur, Jubilæum, quod Pontifex Maximus pro tota Italia, Insulisque adjacentibus die 29. Februarii liberaliter indulsit, publicum facimus, et quo facilius hoc divinum munus, ac beneficium assequantur omnes, Jejunium Feria 4, 6, et Sabbato in hebdomada Pentecostes omnino præcipimus, vel Feria 4, 6. et Sabbato hebdomadæ post Pentecosten, id est diebus 11, 13, 14, mensis Junii, nempe si quis antea morbo, vel alia gravi causa forte impeditus salutarem abstinentiam exercere non potuerit; aut fortassis pro criminum expiatione securius obtinenda Jejunium, et alia sancta opera, de quibus paulo post sermo erit, renovare velit in proxima hebdomada juxta Constitutionem Bonifacii VIII quæ incipit : *Antiquorum* : *de Pœnitentiis, ac remissionibus;* ubi hæc leguntur : *Unusquisque tamen plus merebitur etc.*

8. Summus Pontifex Clemens XII his Apostolicis litteris pro Reipublicæ incolumitate his præsertim difficillimis temporibus, Dei opem suppliciter exorat. Deinde singulos hortatur, ut quo possunt, maximo studio divinum præsidium implorent. Tandem vetustissimo Romanæ Ecclesiæ exemplo et consuetudini constantissime inhærens, cum cæterarum Parens sit, ac Magistra, cœlestia munera summa liberalitate proponit, et omnium criminum remissionem, sicut magni Jubilæi tem-

(1) Joël Proph. — (2) S. Greg. Homil. 15, super Evangel.

pore fieri consuevit, universis, qui saltem unum ex iis Templis, quæ a Nobis infra designantur, semel inviserint, ibique pro Sanctæ Ecclesiæ amplitudine, et pro removendis a Christiana Republica gravissimis incommodis, quæ hoc tempore impendent, Deum enixe rogaverint; præterea Jejunium servaverint Feriis 4, 6, ac Sabbato, ut supra ostendimus; et postquam animum peccati labe rite expurgaverint, die Dominico, vel alio quolibet in eadem hebdomada ad cœlestem mensam accesserint sacra mysteria cum utilitate percepturi; postremo illos, qui in egestate versantur stipe aliqua pro suis opibus, et pietate levaverint; quæ omnia in Apostolicis Litteris, ut antea diximus, fusius continentur.

9. In iisdem Pontifex omnibus, cujuscumque sint ordinis, vel conditionis, clementer indulget, quemlibet sibi ex approbatis Sacerdotem deligere, cui peccata rite confiteantur: Ipsi vero Sacerdoti maxima per id tempus facultas permittitur, ut scelera omnia remittere, et condonare valeat, licet Episcopis, vel Summi Pontificis auctoritati reservata, vel in Apostolicis Litteris, quæ Feria quinta Majoris Hebdomadæ recitari solent, vel in aliis Sanctitatis Suæ, aut decessorum Pontificum decretis contineantur: Insuper, ut illos, qui censuræ cujascumque vinculis, sive a jure Pontificio, vel Judicum sententia damnati, adstringuntur, eadem potestate dissolvere, ac liberare queat: Postremo vota, quæ Deo nuncupata fuerint, sanctis aliis operibus, ac salutari pœna pro voluntate Sacerdotis imposita, Pontifex immutari permittit, cujus tamen privilegii participes minime sunt, qui se Castitatis, et Religionis voto semel obstrinxerint.

10. Illos vero, qui canonico aliquo impedimento, seu palam cognito, sive occulto impliciti sint, qui inhabiles quacumque de causa, et incapaces existant, in pristinum statum nullo modo restitui posse declaravit; nec non qui Pontificis sententia, vel alterius Judicis

Ecclesiastici extra fidelium communionem ejecti, vel suis a muneribus suspensi, aut Ecclesiæ aditu prohibiti fuerint, aut se excommunicatos, suspensos, interdictosque esse alio modo perceperint, aut palam iis pœnis obnoxii declarati fuerint, nisi præscripto, ut supra, tempore jure satisfecerint.

11. En vobis integre enuntiavimus, quæ in Apostolicis Litteris exhibentur. *Pœnitentiam ergo agite: Facite ergo fructum dignum pœnitentiæ*, inquit S. Joannes, cujus exemplo singulos magnopere hortamur, ne hoc opportunum tempus negligenter prætermittant, quo maximos ad æternam salutem fructus Deo juvante comparabunt.

12. Sed ne muneri nostro deesse videamur, cum pro votis immutandis potestas a Pontifice facta sit, S. Caroli Borromæi sententiam in hac re optimum duximus Sacerdotibus in memoriam revocare (1): *Si quis Sacerdos facultatem, et auctoritatem acceperit eorum vota permutandi, qui peccata confiteantur, in alia pietatis opera solum convertat, quæ vota superent, vel saltem cum ipsis adæquentur, Deoque magis grata videantur; insuper sedulo perpendat expensas, labores, et alia incommoda, quæ perferre debuerint, ut conceptis votis plene satisfacerent.*

13. Insuper cum alias in hac Civitate disputatum sit, an ob amplissimam facultatem, de qua ante diximus, a censuris omnibus, et criminibus, licet fœditate, ac magnitudine gravissimis, liberandi Fideles, qui ad pedes Sacerdotis abjecti peccata sua rite confiteantur, cum, inquam, persæpe disputatum sit, an illos etiam, qui hæreseos jam palam cognitæ labe contaminati sunt, pœnitentiæ medicamento possint expiari; et cum ad Nos pervenerit tanto in utramque partem studio discepta-

(1) S. Carol. Borromæi monit. 16, ad Confessarios.

tum, ut nonnulli se id facturos, cum primum res, et occasio postularet, libere affirmaverint, ideo hac nostra Constitutione declaramus (licet Theologi (1), et Pontificiæ Legis Periti plurimum inter se opinionum varietate dissentiant) rem totam a Pontificum voluntate, atque arbitrio dependere.

14. Quare, cum ipsi Jubilæum indicentes palam significaverint, se potestatem hujusmodi nemini permittere, illud consequatur necesse est, ut hæreseos crimen, quod supra cætera gravissimum, et peculiari nota dignum habetur, dimitti nullo modo possit, nisi aliter perspicue, et singularibus verbis in Apostolicis litteris explicetur. Itaque imprudenter, stulteque ageret, qui per id tempus falsis commentis adductus, hujusmodi facultate uteretur, quæ Summi Pontificis decreto apertissime non traditur, sibique exitialem peccati maculam contraheret, nec ullam afferret confitenti hæretico salutaris medicinæ utilitatem, quod jampridem a Clemente VIII, Paulo V, et Urbano VIII, Maximis Pontificibus in eos sancitum fuit, qui nulla accepta facultate, a censuris et criminibus Sedi Apostolicæ reservatis absolverent.

15. Plurima afferri possent de hac re Pontificum decreta, sed illud tantummodo, quod ab Alexandro VII, in Congregatione Sanctæ Romanæ Inquisitionis constitutum fuit, oculis subjiciemus : *Sanctissimus Dominus Noster Alexander Papa Septimus sub die* 25 *Martii* 1656 *inhærendo declarationibus alias a Prædecessoribus suis factis ad removendam omnem dubitandi occasionem, et ne circa id imposterum ullo tempore hæsitari contingat, cum crimen hæresis præ cæteris gravissimum speciali nota dignum sit, decrevit facultatem absolvendi ab hæresi in jubilæis, vel aliis similibus concessionibus non*

(1) Diana, l. 5, tract. 8, resolut. 29.

censeri comprehensam, nisi expressis verbis concedatur facultas absolvendi ab hæresi.

16. Neque sane hæc Constitutio in Urbis Tabulariis latuit, sed in lucem edita fuit a Cardinali Albizzio in eo libro, quem *de inconstantia in Fide* erudite conscripsit, in quo pariter observandam proponitur veterem hujus rei controversiam post illud Decretum penitus esse diremptam, neque in dubium amplius revocandam. Si quis vero Commentarium Cardinalis Albizzii non omnibus satis cognitum pro excusationis causa diceret, in manibus tamen omnium versantur Sancti Caroli monita, quæ simul cum Decretis ad confessionum Ministros pertinentibus conjunguntur, et Romæ quater Innocentii XII, auctoritate impressa fuerunt (1). Communis est sane omnibus Institutio, auctore Presbytero Congregationis, ut aiunt, Missionis, pro Sacerdotibus, qui primum ad confessiones audiendas designantur, quæ Lucæ, et Ticini typis excusa est (2). Nemo pariter ignorat, quæ a Francisco Vanranst (3) Theologo Casanaten. (4), et a Matteuccio tradita fuerint, qui Vir, dum Romæ ageret, in plures Sacras Congregationes fuit cooptatus. Tandem nota maxime, et explorata sunt Cardinalis Petra eximia Commentaria (5). Hi sane scriptores omnes Alexandri VII Decretum commemorant, omnique disceptationi finem impositum esse unanimi suffragio conveniunt. Cum vero istius rei cognitio Monachium (6), Dilingam (7), et Ingolstadium (8) usque pervasisset, singuli in ea Universitate Magistri sublatam penitus omnem disputationem, quæ ante Decretum Alexandri Pontificis haberi consueverat, miro voluntatum consensu affirmarunt.

(1) Pag. 289. — (2) Part. 2, c. 16, § 1. n. 350. — (3) De Indulg. et Jubil. pag. 149. — (4) De Officiali Curiæ Eccl. c. 1, n. 18, (5) Ad Constitutiones Apostol. l. 3, p. 180. — (6) Anacletus l. 1, in jus Can. tit. 7, de hæret. n. 405. — (7) Pirrhing. l. 5, in jus Can. tit. 7, sect. 2, § 5, n. 44. — (8) Schmalzgrueber in jus Can. l. 5, tit. 7, de hæret. n. 207 et seq.

Quæ cum ita sint, minime suspicari possumus aliquem in nostra Diœcesi versari, qui cognita Summi Pontificis voluntate, atque Decreto, aliam sententiam ita tueatur, ut potestatem, quæ a Pontifice non tribuitur, usurpari adhuc posse impudenter existimet.

17. Finem facimus, sancta opera omnibus præscripta, et tempus, quo potissimum ipsa exerceri oporteat, declarantes, ut hanc amplissimam criminum remissionem merito consequantur.

18. Ac primum hæc Templa invisenda, prout singulis commode evenerit, potissimum designamus.

Ecclesiam Metropolit. S. Petro nuncupatam.

Ecclesiam a Corpore Christi appellatam.

Ecclesiam Sanctæ Mariæ Pietatis Mendicantium.

Ecclesiam SS. Jacobi, et Philippi ad Moniales conversas pertinentem.

19. 1. Quoad Diœcesim, Parochialem Ecclesiam proponimus.

20. 2. Jejunium diebus 4, 6, 7, vel 11, 13, 14, observabitur.

21. 3. Cætera vero, scilicet peccata confiteri, Dominicum Corpus sumere, Ecclesiam invisere, stipem præbere, a prima die usque ad 13 Junii integre perficiantur.

In Diœcesi, statim ac Parochi has nostras Litteras acceperint, ac die Dominico Populo promulgaverint, sancta opera, de quibus modo dictum est, quindecim dierum spatio singuli exequantur.

22. Qui in Mari, vel alio itinere longe a Patria detinentur, si omnibus, quæ supra exposita sunt, post reditum pie satisfecerint, eamdem criminum indulgentiam assequantur.

23. Postremo, si qui Regulares cujuslibet conditionis Claustris perpetuo inclusi, sive alii quicumque sæculares, et Ecclesiastici in carceribus, aut servitute constituti, vel alia honesta causa impediti, minime explere

possint, quæ supra memoravimus, Sacerdos ad Confessiones audiendas approbatus, vel post hoc Decretum approbandus in proximum tempus ea prorogabit, si ita opportunum duxerit, vel etiam immutabit, et singulis tribuet, quæ magis convenire arbitrabitur.

INSTITUTIO V.

De solemni pompa, qua Sacra Mysteria in Supplicatione Corporis Christi, et singulis per annum Dominicis diebus circumferuntur : De institutione, ac propagatione harum Supplicationum, qua ætate, quove loco celebrari primum cœperint : De cultu in ipsis exhibendo : Tandem pravæ consuetudines arguuntur, et alia, quæ non sine piorum hominum offensione in his Supplicationibus committi solent.

1. Nullis verbis satis explicare possumus maximam voluptatem, qua solemne Festum Corporis Christi in hac Urbe celebravimus, et publicam ejus diei Supplicationem prosecuti sumus. Singulari pariter cum gaudio accepimus reliquas Supplicationes peractas esse, quæ octo dierum spatio fieri consueverunt. Festi apparatus, ac pompa, qua Sacra Mysteria per eos dies deferebantur, oculos, animumque in admirationem adduxerunt.

2. Quæ tamen omnia pro illius Sacramenti institutione merito excogitata sunt, in quo Sacramentorum omnium Auctor revera continetur. Hæc sacra celebritas Leodii primum initium nacta est, cum B. Juliana a Monte Cornelione visum admirabile cœlitus immissum Roberto Episcopo declaravit, qui etiam in frequenti aliorum Præsulum, ac præstantium Sacerdotum Conventu illud severe ad examen revocavit. Deinde, licet Urbanus IV, qui ex Archidiacono Leodiensi Pontifex Maximus renunciatus fuit, in Ecclesiam universam hunc Festum diem initio non propagaverit, id tamen constituit novo portento excitatus. Nam cum Urbem veterem secessisset, ut Saracenos effugeret, qui totam Italiam a Manfredo Siciliæ Tyranno acciti furenter invaserant, accidit, ut Sacerdos

Volsinii Sacrum faciens peracta jam consecratione de præsentia Dominici Corporis dubitaret et statim Corporalis Palla Sanguine intincta coram omnibus appareret, quam in Ecclesia Principe Urbis veteris religiose servatam non sine pia animi commotione Nos ipsi suspeximus.

Quare Urbanus ipse, ac post Clemens V (1), Martinus V (2), Eugenius IV, teste S. Antonino, ut Fideles ad hoc Festum summo studio, ac pietate celebrandum inflammarent, magna Cœlestium munerum copia eos liberaliter cumularunt. Tandem a Sac. Tridentino Concilio, velut annuus pro debellata hæresi triumphus, nobis proponitur (3).

3. Hæc omnia, quæ paulo ante diximus, Honuphrii Panvinii, Joannis Trithemii, Sancti Antonini, Guilielmi Lindani auctoritate, ac testimoniis confirmata in medium adduximus, atque eadem, Christianus Lupus (4), Henschenius (5), Capeavillius (6), Bartolomæus Fisenus (7), Martene (8), et Theophilus Raynaudus (9) aperte commemorant (10).

4. Jure sane optimo, ac merito solemnes, publicique honores statuto tempore indicendi erant, quibus Sac. Mysteria quotannis celebrarentur. Nam, licet Salvator ipsa instituerit, cum postremam cum Discipulis suis Cœnam habuit, quo die a Sacerdotibus quidem ejus beneficii memoria recolitur, totum tamen illud tempus ab Ecclesia impenditur, ut pro acerbissimis Christi Domini cruciatibus, et morte dolorem suum, luctumque testetur. Hinc Urbanus IV Feriam quintam post Hebdomadam Pentecostes decrevit, in qua Fideles Divinam illam,

(1) In Clement. unica de Reliq. ac Venerat. Sanctor. — (2) Raynal. anno Domini 1429, n. 20. — (3) Sess. 13, c. 5 et Canon. 6, tit. de Eucharist. — (4) Dissert. de S. Procession. l. 11, pag. 340, recentis edition. — (5) Lib. 4, Apostolicis pag. 437. — (6) De Leodiensib. Hist. pag. 542. — (7) Lib. de Orig. Festi Corp. Chr. — (8) De Antiq. Eccl. Discipl. in Divin. Celebr. Offic. c. 29, n. 1, 2, 3. — (9) Lib. 11, pag. 347. — (10) Lib. 11, pag. 347, tom. 11.

atque amoris plenam Institutionem singulari honore prosequerentur. Insuper, cum Fideles hoc Cœlesti alimento in æternam vitam totius anni cursu reficiantur, peculiares etiam honores deferendi erant, eo potissimum tempore, quo Paraclitus super Apostolos immissus divino eos lumine perfudit, ut altissimam hujus Sacramenti dignitatem intelligerent.

5. Ita scriptum reliquit S. Thomas (1), cujus auctoritas cum ob sanctitatem, et doctrinam valere plurimum debet, tum quia S. Urbano coævus officium pro hac celebritate Pontificis jussu composuit. Id sane initio falsum commentum asseruit Papebrochius (2), donec Natalis Alexandri super hac re dissertatione adductus contrariam sententiam amplexus est, ut ipse palam iis verbis declaravit : *Ecce citius, et plusquam sperarunt ultro præsto in eorumdem sententiam totus transiens, et paratus similem satisfactionem quibuscumque aliis dare, sicut jam pluribus casibus dedi, quando pro iis viderim veritatem stare. Contra hanc nihil nec possum, nec volo* (3). At nullus profecto disputationi locus fuisset, si uterque (4) Litteras Apostolicas Sixti IV in mentem revocasset, quas una cum aliis Pontificum Litteris ad Ordinem Dominicanum spectantibus sapientia simul, ac modestia præditus Bremond ejusdem Familiæ collegit, notisque eruditis plurimum exornavit. In illis itaque hæc leguntur : *Ac in ejus solemnitatem, et venerandam inde memoriam idem Urbanus Prædecessor statuit Festum tam gloriosissimi Sacramenti annis singulis, et temporibus perpetuis quinta Feria post octavas Pentecostes a cunctis Fidelibus ubique solemniter celebrari, propriumque ejusdem solemnitatis Officium per Beatum Thomam de Aquino, tunc in ipsa curia existentem compositum edidit.*

(1) Opus 57, in Offic. de Sanctiss. Sacram. — (2) In Actis Sanctor. mensis Apr. — (3) In Propil. mensis Maii, part. 2, pag. 53. — (4) In Bull. Domin. t. 3, p. 555.

6. Illud etiam accurate a Scriptoribus Ecclesiasticis investigari solet, an Urbanus IV, non modo diem Festum Corporis Christi, sed publicam quoque Supplicationem indixerit; quod permultis difficile videtur, cum Pontifex ipse solemnem ejus diei celebritatem solum in suo Decreto commemoret, quod in Clementina, de qua supra diximus, integrum continetur (1). Contendunt igitur hoc Institutum ad Joannem XXII referendum. Qui vero Urbanum IV Auctorem ejus rei arbitrantur, Panvinii auctoritate sententiam suam plane confirmant. Tradit enim Pontificem jussisse, ut Corporalis Palla cruore intincta Urbem veterem a Volsiniis, publice indicta Supplicatione, transferetur: *Attonitus Pontifex ad se ab Episcopo Loci cum Processione Urbem veterem transferri voluit et illud solemnitate instituta in Ecclesia Urbevetana recondidit.*

7. Sed de hac disputatione satis sit. Interim Nos libere affirmare possumus (ut nihil de Orientis Ecclesia proferamus, ad quam Pontificiæ Constitutiones, cum de disciplina agitur, nisi aperte nominetur, minime pertinent) per totum Occidentem ab Ecclesia Festum Corporis Christi, et solemnem per Urbem Supplicationem quotannis renovari. Hinc alia pariter Supplicatio dimanavit, cum Divina Mysteria magno Populi concursu ad infirmos deferuntur. Ob eam rem Martinus V, in eo Decreto, quod paulo ante memoravimus, postquam largiora Cœlestis Thesauri munera in eos contulit, qui Dominicum Corpus pie comitati essent, cum redeunte Celebritate, aut per octo sequentes dies singulis annis per Urbem solemni pompa circumfertur, eorumdem etiam bonorum participes eos decernit, qui idem facerent, cum ægrotis administraretur. Hac profecto de causa pietas in Fidelium animis aucta est, et sanctissima inducta consuetudo, ut quolibet mense in Ecclesiis Me-

(1) In Bullar. Rom. I. 1.

tropolitanis, Cathedralibus, atque etiam in Parochiis hujusmodi publica supplicatio haberetur. Nonnulli autem pietatis causa Romæ simul convenerunt in Ædem S. Mariæ super Minervam, ut Christo Domino, cum in Urbe circumgestaretur, operam, honoremque debitum sedulo præstarent; et plurima inter eos constituta sunt, quæ non modo Pauli III auctoritate probata fuerunt, sed etiam Sodalitas *a Corpore Christi* nuncupata tunc temporis exordium habuit, cui Pontifex, ut universos ad hoc pium opus incitaret (1), cœlestia bona largiter impertivit. Illud etiam se expetere magnopere ostendit, ut in aliis Civitatibus hæc sodalitia instituerentur, ut magna frequentia præsto semper essent, qui humili veste superinduti, cereis funalibus accensis, Psalmosque canentes Sacra Mysteria per Urbem sequerentur.

8. Sanctus Carolus Borromæus hujusmodi Supplicationes, quæ unoquoque mense fieri solent, cum in Civitatem, tum in Provinciam jampridem inductas memorat in quarto Concilio (2), quod Mediolani celebravit. Præclarissimus Cardinalis Paleottus primus Bononiensium Archiepiscopus, sodalitates, quas supra diximus, probavit magnopere; jussitque, ut singulis diebus Dominicis ineunte mense, illius Parochiæ, in qua sedem haberent, consuetam supplicationem prosequerentur, sicut in rituali ipsius Libro præscribitur. Cardinalis Columna hujus etiam Civitatis Episcopus in Synodo, quam anno 1654 convocavit, illud præsertim decrevit (3) : *Unoquoque mense Processio fiat a Societate Corporis Christi, quæ, ubi non est erecta, quam primum instituatur a Parochis : quibus menstruis in Parochia Processionibus, et iis, quæ habentur in Hebdomada Sancta, a Parochis invitentur benigne Confratres in propria Parochia existentes, ut intersint, studeantque benigne sic ipsi invi-*

(1) In Bullar. Rom. constitut. 12, lib. 10. — (2) Conc. 4, tit de pertinentib. ad Sacr. Eucharistiam. — (3) Pag 35.

tati frequentes interesse proprio amicti habitu, ut mos est in Ecclesia Metropolitana. Denique graviter, sanctequeque Cardinalis Jacobus Boncompagnus Decessor noster consuluit (1), ut perhonorifice Clericorum, et Sodalitatum frequentia nunquam deesset, cum de more singulis mensibus, vel ægrotantium causa Sacra Mysteria circumferuntur.

9. Nolumus sane perscrutari, cur singulæ Parochiæ Sodalitates hujusmodi adscriptas non habeant, (sicut a Decessoribus nostris merito præceptum fuit) nec super hac re novum aliquid definire : cum præsertim cognitum Nobis sit, quod aliæ Fidelium Societates, licet a Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento minime nominentur, omni tamen Religione, atque studio comitatum præstare cum opus fuerit, non prætermittant : sed illud dissimulare haud possumus, quod Nos ipsi non semel advertimus, paucos admodum Sodales convenire, cum publica Supplicatio in Parochiis quolibet mense instauratur. Hinc pro singulari amore, quo Salvatorem Crucifixum prosequi debent, universos vehementer hortamur, ut quoties Sacris Mysteriis inservire oporteat, frequentes congregentur. Admonemus etiam Parochos, qui Sodalitatem Ecclesiæ addictam non habeant, ut aliquam omnino sufficiant, quæ iisdem muneribus pie fungatur, omnesque magnopere suis verbis excitent, ut cœptum olim pietatis cursum, egregiamque consuetudinem majori in dies studio, ac frequentia sequantur; speciem virtutis optimam in ipsis mutatam aliquando redarguant, et amplissima cœlestis gratiæ munera a Pontificibus tradita, quæ ipsi per oscitantiam negligunt, sæpe ante oculos proponant. Si de gravissimo hoc negotio cum populo diligentius agant Parochi, uberrimos fructus, Deo præsertim juvante, consequentur. Ita accidit Antonio Albergati Bononiensi, qui Leodium, ut

(1) In ipsius Synodo, pag. 31, 32.

cam Civitatem, ac Diœcesim auctoritate Apostolica inviseret, Legatus missus, cum exiguum Civium numerum ad Sacr. Eucharistiam per Urbem honorifice deducendam, congregari videret, his verbis Parochos admonuit, et negligentes objurgavit : *Non est credibile, quin Populus monitus a Pastore de gravitate negotii non sit plene pariturus. Si enim debitam adhibere voluerint diligentiam, certum est Pastores in hoc genere a populo libenter admodum omnia obtenturos esse.* Quod ita plane evenit (1) uti scribit Vanespenius, qui pariter cætera Apostolici Nuncii Decreta complexus est. *Verissime id prædixisse horum decretorum Auctorem ostendit concursus Populi, atque luminis copia in delatione Eucharistiæ iis in locis, in quibus Pastorum zelus in excitanda Populi pietate, ac reverentia erga hoc augustissimum Sacramentum elucet.*

10. Sed non iis terminis concludi potest nostra institutio, cum præter ea, quæ Nos ipsi vidimus, honestissimi etiam Viri, quorum sane fides maxima est, plurima nobis detulerint, quibus consulere pro rei magnitudine, nostrique muneris ratione omnino debeamus. Novimus igitur Rusticos, licet Sacrosancta Mysteria in via offenderint, minime cum plaustris subsidere; Rhedarios autem, neque ex jumentis descendere, nec ea paulisper retinere, et vix caput negligenter aperire; aliquos etiam, qui vel sella gestatoria inclusi, vel curru, vel equo per Urbem vehuntur, si forte Augustissimo Eucharistiæ Sacramento obviam deferantur, minime subsistere, nec in terram descendere, quod tamen officii gratia, et sæpe parum honesta de causa facere consueverunt. Nihil dicam de illis, qui porticibus inambulantes, si ex adverso sacra Supplicatio casu prætereat, aperto capite, uno tantum genu submisso, statim institutam deambulationem prosequuntur.

(1) In lib. Juris Ecclesiast. lib. 1, pag. 470, n. 20.

11. Quare, ut hæc prava exempla, quibus nonnulli populum graviter offendunt, de medio auferantur, volumus, ut plaustra, Rhedæ, et Nobilium carpenta tamdiu cursum sustineant, donec Supplicatio transierit. Rustici vero poplites flectant, neque e terra assurgant, donec Sacerdos, qui Sacram Eucharistiam manibus gestat, e conspectu abierit. Tandem Rhedarii detecto capite corpus humiliter inclinent, quoniam jumentorum cura impediti majora religionis testimonia exhibere non possunt. Illi vero, qui sellis gestantur, vel curru feruntur, statim prosiliant, in genua pervolvantur, et Sancta Mysteria, si commode fieri queat, pie comitentur. Ob hanc rem Parochos omnes admonemus, et illos præsertim, qui vel in Templis, vel in foris sacras ad Populum conciones habent, ut parum religiosos homines ad meliorem frugem reducant, ne in Civitate, quæ pietatis laude potissimum commendatur, tam perniciosa exempla versentur.

12. Et quoniam summopere expetimus eorum vestigiis inhærere, qui in Ecclesiis administrandis veluti exemplar cæteris exhiberi possunt, testimonium S. Caroli Borromæi subjicimus (1) : *Cum quis Sacerdoti Sanctissimi Corporis Domini Sacramentum ad ægros ferenti, aut cum eodem inde redeunti obviam fit, dum vel equo, vel curru, vel jumento vehitur, ubi primum illum id ferentem viderit, inde statim descendat, humique flexis genibus, tamdiu in adoratione permaneat, quoad ille cum Sacramento transierit. At vero omnis Sacerdos, sive Clericus, sive Laïcus quicumque eidem Sanctissimo Sacramento obviam fiet, domum usque ejus, cui ministrandum est, et ad Ecclesiam quoque, quo reditur, pia veneratione prosequi, et comitari omnino studeat, nisi necessitate, causave urgenti vehementer impediatur. Id omne ut cuncti Fideles studiose religioseque præstent,*

(1) In Acus Eccles. Mediolan. lib. 1, pag. 180, editionis Lugdunens.

illos unusquisque Parochus quam sæpissime, ac diligentissime commonefaciat.

13. Alphonsus et Joannes Primus Hispaniarum Reges Legem promulgarunt, quæ in latinum sermonem reddita hanc continet sententiam : *Decernimus, ut Nos, hæres Regni Princeps, aliique Liberi nostri, quoties in via Sanctissimum Corporis Christi Sacramentum occurret, ad Templum, ex quo delatum fuerit, omnino prosequamur, fixisque humi genibus, donec Sacerdos transierit, debitum Religionis cultum exhibeamus, a quo nec lutum, nec ullæ aliæ sordes excusare possint. Qui hoc decretum violaverit, sexcentis, ut aiunt, Maravedis pœnas dare mandamus, quorum binæ partes Clericis tribui debeant; tertia vero Judici, qui pœnas exegerit.*

14. Nos certam iis, qui deliquerint, pœnam non constituimus, sed illam pro voluntate nostra juxta criminis rationem exposcemus, sine ullo tamen detrimento aliorum Magistratuum, qui in hac re possint easdem pœnas repetere.

15. Confidimus tamen nullum fore tempus, quo ad coercendos irreligiosos homines impelli debeamus; sed universi pie sancteque omnibus, quæ præcepta sunt, omnino satisfacient, memoria repetentes a Sacro Tridentino Concilio Christum Unigenitum Dei Filium *Cultu Latriæ etiam externo* in Sacris Mysteriis adorandum, tanquam Fidei Dogma fuisse sancitum (1). Perpendant etiam externas hasce cultus significationes esse testimonia quædam, quibus Jesum Christum in Sacramento revera confitemur. Hinc etiam a Theologis contra Novatores pro vera Salvatoris præsentia asserenda, firmissima argumenta ducuntur. Cum vero nefarii homines in vulgus disseminarint, hujusmodi cultum recentioribus solum temporibus inter Fideles excitatum esse, hinc

(1) Sess. 13, Can. 6.

propositis ex omni vetustate exemplis, ac testimoniis ab ipsis Ecclesiæ principiis rejecti penitus fuerunt. Insuper cogitent singuli in Sacra Eucharistia Eum ipsum contineri, de quo Cœlestis Genitor, cum in Orbem terræ ipsum demitteret, sic ait, *Adorate eum omnes Angeli ejus* (1). Quod etiam S. Paulus retulit, cum ad Hebræos scriberet : *Et cum iterum introduxit Unigenitum in Orbem terræ, dicit : et adorent eum omnes Angeli Dei* (2). Cogitent etiam Magos ipsi Domino maxima, quæ poterant, Religionis signa dedisse (3) : *Videntes autem Stellam gavisi sunt gaudio magno valde, et intrantes Domum invenerunt Puerum cum Maria Matre ejus, et procidentes adoraverunt eum.* Postremo in mentem adducant ab Apostolis in Galilæa summo cultu adoratum fuisse, cum de sepulcro in vitam fuit revocatus. Sicut S. Matthæi testimonio accepimus : *Et videntes eum adoraverunt.*

INSTITUTIO VI.

De Sacra visitatione, et Confirmationis Sacramento in singulis Urbis Parochiis administrando; quosnam dies hujusmodi administrationi mos majorum attribuerit. De variis hujus Sacramenti nominibus ac rationibus. Quandonam a Christo Domino fuerit institutum; de Donis, quæ ab ipso in nos dimanant. Qua animi innocentia et corporis modestia suscipiendum sit; An Dei Præcepto ad illud teneamur, et quonam tempore hoc præceptum fideles obstringat. Qua ratione priscis temporibus per majores nostros idem Sacramentum conferretur.

1. Postquam officiis perfuncti sumus, quæ recens Episcopus accipere, et vicissim persolvere consuevit, illud primum in mentem venit, ut universam Diœcesim inviseremus. Itaque munus ab hac nostra Civitate auspicati sumus, ex qua tamen quindecim mensium spatio,

(1) Psal. 96, v. 7. — (2) Ad Hebr. c. 1, v. 6. — (3) Matth. cap. 2, v. 10.

postquam in hanc Sedem pervenimus, quinquies profecti, Diœcesim percurrimus, et loca magis ab Urbe disjuncta, ubi Confirmationis Sacramentum ministravimus, et juvantibus plurimum administris, quos Nobiscum eduximus, omnem operam, studiumque pro nostrarum virium tenuitate, iis omnibus libenter impendimus, quæ pro divini cultus amplitudine, eorumque salute, qui Nobis commendati sunt, necessaria videbantur. Sed cum Diœcesis latissimis terminis concludatur, cujus magna pars in asperrimis montibus sita est, altera planitiem obtinet, postrema (quod gravius est) etiam inter aquas versatur, quæ fœdissima alluvie florentissimum agrum plurimis jam locis operuerunt, (quæ sane calamitas pro criminibus expiandis Nobis immittitur) eam ob causam (ne perlustrata primum Diœcesi nimis tarde ad Urbem rediremus) ineunte Novembri Urbanas Parochias invisere constituimus, totumque hyemis, et veris quoque tempus insumere, donec rem integre perficiamus. Sed ut copiosi fructus inde proveniant, nullaque perturbatione impediantur, singulos Parochos ante quindecim dies admonebimus, quo potissimum tempore eorum Ecclesias invisemus, ut præsto sint omnia, quæ necessario requiruntur. Festos dies pro re gerenda præsertim decernimus. Nam sicut eo tempore Christi doctrina, atque præcepta in Ecclesiis explicanda sunt, non sine incommodo, ac difficultate pueri, ac puellæ pro festis diebus convenirent. Hæc autem ratio, ac methodus constanter servabitur, mane ad Parochiam, de qua tunc agetur, una cum nostris administris statuta hora accedemus. Postquam de more in limine occurrerit Parochus, et consueta officia persoluta fuerint, divina Mysteria adorabimus, et recitatis pro Defunctorum expiatione precibus, indulgentiam de more promulgabimus: sacro deinde peracto, initium, atque operam iis tantummodo confirmandis dabimus, qui illi Parochiæ adscribuntur. Nam finem, quem Nobis unice proposuimus,

cum hujus Sacramenti administrationem in singulas Parochias divisimus, minime attingeremus, nisi confusio, quæ hominum multitudinem, et concursum necessario sequitur, de medio auferretur. Post hæc reliqua omnia, quæ ad Sac. Visitationem pertinent, conficiemus, et plerumque (licet breviores dies effluant) in eadem Ecclesia pueros Christiana doctrina imbuendos ad consuetum usque tempus opperiemur. Severe tamen Parocho, aliisque omnibus mandamus, ut nihil, ne cyathum quidem frigidæ, cuilibet ex comitatu nostro, neque Nobis ipsis suppeditent. Tum quia curabimus diligenter, ut quæ necessaria sunt, commode afferantur, tum quia, cum Romæ variis pro Sede Apostolica muneribus fungeremur, plurimum institimus, ut ea Decreta omnino servarentur, quibus nihil pecuniæ, vel etiam alimenti dono accipiendum præcipitur, quo tempore Sacra Visitatio in aliqua Civitate peragitur. Qua de re non mediocriter obnoxii culpæ videremur, si quæ aliis observanda magnopere contendimus, ea Nos ipsi parvi duceremus.

2. Ex vetustissimis Rituum Libris deprehendimus diebus Festis Paschatis, ac Pentecostes Confirmationem impertiri consuevisse. Nam cum illis potissimum temporibus Baptismus conferretur, ad quem rite suscipiendum Catechumeni instruebantur, rationi consentaneum erat, ut Confirmatio, quæ statim post Baptismum ministrari solebat, iis pariter diebus, quos supra memoravimus, traderetur. Ita scriptum invenimus in sexto Concilio, quod fuit Parisiis celebratum; *Sicut autem duobus temporibus, Pascha videlicet, et Pentecoste Baptismus, ita etiam traditio S. Spiritus per impositionem manuum Fidelibus tradatur* (1). Sic etiam refert P. Mabillonius in illis Commentariis, quos de *Ordine Romano* conscri-

(1) Tom. 2, Collect. Conc. Galliæ a Sirmondo editæ, cap. 33, pag. 507.

psit (1), ubi ritum accurate complectitur, quo statim post Baptismum Fideles confirmabantur. Cum deinde Ecclesiæ disciplina immutata esset, et propter eorum multitudinem, qui Christianam Fidem amplectebantur, inducta fuisset consuetudo, ut quotidie, si opus foret, salutari lavacro expiarentur; cum justis pariter de causis Baptismum alio tempore, ac Confirmationem conferre Occidentis Ecclesia in morem accepisset; inde factum est, ut pro confirmandis Fidelibus penes Episcopos facultas deligendi temporis relinqueretur. Illud vero aptissime convenire semper judicatum fuit, cum Sacra Visitatio indicitur, quod Nos maxime probantes, Confirmationis Sacramentum, ea ratione, et tempore, quod supra diximus, tradendum instituimus. In hanc sane opinionem S. Hieronymi auctoritate adducti sumus, qui in Dialogo contra Luciferianos hujusce consuetudinis clarum affert testimonium: *Ecclesiarum esse consuetudinem, ut ad eos, qui longe in minoribus Urbibus, per Presbyteros, et Diaconos baptizati sunt, Episcopus ad invocationem Sancti Spiritus manum impositurus excurrat.* Insuper Sac. Leges Episcopos admonent, ne, prævio saltem brevi sermone, Fideles hortari prætermittant, ut cum Sacramento fructum pariter consequantur. Sed cum quinquaginta quatuor in hac Urbe Parochiæ numerentur, et cum de rebus ad hoc Sacramentum necessariis breviter agendum tantummodo sit, eamdem perpetuo sententiam usurpare cogeremur. Aliter sane eveniret, si Theologorum more de uberrima Confirmationis materia esset disserendum. Plura enim Commentaria, quæ Parochias etiam numero superarent, facile confici possent, si Confirmationem ad juris Pontificii Leges, vel Scholasticæ, et Moralis Theologiæ disputationem revocaremus. Itaque, ut hujusmodi incommodo, ac molestia vindicemur, nostroque munere commodius fungamur,

(1) Num. 15, tom. 2 Musæi Italici.

hanc generalem Institutionem evulgavimus, sperantes fore, ut quæ in ipsam congessimus, Parochorum voce, ac doctrina copiosius declarentur, puerique ad hoc Sacramentum accedentes, ita imbuantur, ut ipsius dignitatem, ac fructus plane intelligant; ne forte ipsorum culpa eveniat, quod Paulo contigisse legimus. Nam cum a Fidelibus Ephesi quæsiisset, an Spiritus Sanctus de Cœlo immissus in illos descendisset, *Illi responderunt ad eum: sed neque, si Spiritus Sanctus est, audivimus* (1).

3. Res igitur, de qua agendum suscipimus, variis nominibus nuncupatur, videlicet *manuum impositio*, ob rationem, qua ab Episcopo confertur; *Chrisma* ob materiem, ex qua conficitur: *Confirmatio* ob effectum, qui in animas derivatur. Sed magis usitato vocabulo *Chrisma*: quam loquendi consuetudinem Populo magis notam, et communem Nos etiam retinebimus. Sacramentum esse minime dubitandum est; et si quis aliter sentire audeat, a Tridentino Concilio diris devovetur: *si quis dixerit Confirmationem Baptizatorum otiosam Cæremoniam esse, et non potius verum, et proprium Sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam Catechesim quamdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit* (2). Anceps vero, incertusque hujus veritatis esse non potest, qui historiam perpenderit, quæ in Actis Apostolorum commendatur (3): *Cum audissent Apostoli, qui erant Hierosolymis, quod recepisset Samaria Verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, et Joannem, qui, cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in Nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum.*

(1) Act. Apost. c. 19, v. 2. — (2) Sess. 7, Can. 1, de Confirmatione. — (3) Act. Apost. c. 8, v. 14. etc.

Quatuor ad constituendum novæ Legis Sacramentum conditiones necessario requiruntur: quarum prima, ut signum sit nostris sensibus subjectum; altera, ut a Christo Domino institutum fuerit; tertia, ut vim, ac facultatem conferendæ spiritualis gratiæ contineat; quarta denique, ut cum Religione Christiana perpetuo conjungatur.

4. Manuum impositio, nec non et oratio signa profecto sunt, quæ sensu percipiuntur: Quod autem Christus Dominus hujus Sacramenti auctor extiterit, in dubium revocari non potest, cum reipsa, et Apostolorum exemplo confirmetur. Si quidem id, quod Sac. Litteræ testantur, nunquam in Ecclesiam inducere ausi fuissent, ipsique velut hæreditatem relinquere, et ex Tertulliano accepimus, *Ecclesia ab Apostolis, Apostoli a Christo, Christus a Deo suscepit* (1). Illud etiam certum est, spiritualem gratiam hoc Sacramento comparari, ut in Actis Apostolorum, quæ supra memoravimus, satis apparet. Legimus enim illos, qui in Samaria Baptismate lustrati fuerant, Spiritum Sanctum accepisse, cujus nomine, cum de Sacramentorum effectu sermo est, gratia justificans clare intelligitur. Postremo satis cognitum, perspectumque est in Ecclesia hoc Sacramentum perpetuo viguisse, quod nunquam intermissa consuetudine, et SS. Patrum auctoritate comprobatur. Quæ cum ita sint, nullus ambigendi locus superest, Confirmationi rationem veri Sacramenti aptissime convenire.

5. Supervacaneum hoc loco ducimus perscrutari, quonam tempore illud Salvator instituerit, vel quibusnam testimoniis perpetuus ipsius usus in Ecclesia potissimum ostendatur. Nobis satis erit innuere Christo Domino eam potestatem, quæ *excellentiæ* dicitur, traditam fuisse, cui Sacramentorum Institutio tribuitur. Ipse quidem res ipsas, quæ sensibus nostris subjiciuntur, in

(1) Lib. de Præscript. c. 21.

tantam virtutem, ac dignitatem efferre solus poterat, ut justificantem gratiam in Nobis producerent. Itaque eam disputationem Theologis relinquimus, utrum id Sacramentum tunc primo induxerit, cum Sanctissimas manus super Puerorum capita imposuit (1); utrum etiam illud constituerit non quidem administrando, sed facta solum Apostolis promissione, ut ex S. Joanne deprehenditur, *si non abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem abiero, mittam eum ad vos.* Denique utrum in ultima cœna id evenerit; vel cum Apostolis inquit, *Accipite Spiritum Sanctum;* an vero die Pentecostes, cum Spiritu Sancto cœlitus demisso confirmati fuerunt; an postquam a mortuis excitatus, quadraginta dierum spatio cum ipsis versatus fuit, et plurimos de regno Dei (2), hoc est de statuenda, regendaque Ecclesia, sermones habuit, ob quam causam S. Leo Magnus, ita scriptum reliquit (3): *Non ergo iidies, qui inter Resurrectionem Domini, Ascensionemque fluxerunt, otioso transiere decursu, sed magna in eis confirmata Sacramenta, magna sunt revelata Mysteria.* Congerant igitur sapientes Theologi omnia Vetustatis testimonia, ut Sac. Confirmationis usum a primis Ecclesiæ sæculis ad Nos usque perenni successione derivatum ostendant; nos salva, et integra aliorum Scriptorum laude, qui egregios in hac re labores susceperunt, Carolum Witassium (4) merito proponimus, qui singularem supra cæteros gloriam sibi comparavit. Ipse quidem nullum ex Conciliis, vel Sanctis Patribus monumentum prætermisit, ut aperte demonstraret, quod revera assecutus est, perpetuam semper fuisse Confirmationis administrandæ in Ecclesia consuetudinem.

6. Itaque cum Confirmatio Sacramentum vere sit, quod gignit gratiam, aliquid de illa dicendum superest,

(1) Matth. c. 19. — (2) In Act. Ap. c. 1. — (3) In serm. 1, de Ascens. Domini. — (4) Lib. 1, de Sacram. Confirm.

quam duplicem fuisse in iis, qui Confirmationem rite acciperent, ab initio Ecclesiæ Sac. Litteræ commemorant; videlicet aliam, quæ sanctificat animam, et aliam insuper edendi miracula, ut in Actis Apostolorum describitur (1): *His auditis baptizati sunt in nomine Domini Jesu, et, cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, et loquebantur Linguis, et prophetabant.*

Hinc Novatores, ac præsertim impius Dallæus, hoc Sacramentum de medio tollunt, cum nulla miracula ab iis patrari videant, qui rite ab Episcopo confirmantur. Neque perpendunt, non omnes initio nascentis Ecclesiæ, qui Sacro Chrismate delibuti essent, simul cum gratia sanctificante, efficiendi etiam portenta virtutem suscepisse: *Numquid omnes Apostoli,* inquit S. Paulus, *numquid omnes Prophetæ, numquid omnes virtutes, numquid omnes gratiam habent curationum, numquid omnes Linguis loquuntur, numquid omnes interpretantur?* Plurimos sane hac admirabili virtute, singularique beneficio eam ob causam Deus cumulavit, ut Christianam Religionem in suo exordio confirmaret, novisque, et inusitatis prodigiis lucem, ac dignitatem conferret. Hinc tamen non sequitur, quod simul cum hac virtute gratia pariter sanctificans non conjungeretur, vel qui hoc tempore miracula non efficiat, gratia sanctificante destituatur. Præclare id S. Augustinus advertit (2) *Neque enim temporalibus, et sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus Sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis Fidei, et Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum Sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter, et latenter intelligitur propter vinculum pacis eorum cordibus Divina charitas inspirari.*

(1) Act. Apost. c. 19. v. 5. 6. — (2) Lib. 3. de Baptis. c. 16, tom. 9 Operum Edit. Maurini.

7. Ex iis satis constat gratiam sanctificantem, etiam non tradita pro efficiendis miraculis virtute, ex Confirtione comparari, quæ sane cum inter *Vivorum* Sacramenta adnumeretur, eos qui confirmandi sunt, aut Baptismatis innocentiam servare, aut peccata, quæ admiserunt, Pœnitentiæ Sacramento expiare oportet, ut primam gratiam adipiscantur. Tunc illam Confirmatio non modo corroborat, sed etiam auget, novasque excitat vires, quibus hostium impetus, ac tela frangantur : *Spiritus Sanctus in fonte Baptismi plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam. In Baptismo regeneramur ad Vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam; in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur* (1). Idem scripsit Innocentius III : *Per frontis Chrismationem manus impositio designatur, quæ alio nomine dicitur Confirmatio, quia per eam Spiritus Sanctus ad augmentum datur, et robur* (2). Si quidem cum rationis usu perfruimur, duobus potissimum modis bellum nobis indicitur. Hinc enim secundæ fortunæ, ambitionis, voluptatisque illecebris magnopere incitamur; inde vero adversis casibus, ut ait S. Thomas (3), maxime permovemur. Quare cum Deus Optimus Maximus homines in hac misera conditione positos suo præsidio destitui non pateretur, postquam in Baptismo gratiam contulit, novam etiam Sacramento Confirmationis adjunxit, quæ tenuitatem nostram sublevaret in eo certamine, quod adulta jam ætate ad extremam usque senectutem nobis impendet : *Ergo Spiritus Sanctus* (inquit S. Eucherius Lugdunensis) *qui super aquas Baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmationem augmentum præstat ad gratiam, et quia in hoc mundo tota ætate victuris inter invisibiles hostes, et pericula*

(1) Can. de Consecr. distinct. 5. — (2) Cap. cum venissent etc. de Sac. Unctione. — (3) In Epist. S. Joann. c. 5.

gradiendum est, in Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismum confirmamur ad pugnam, in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur (1). Insuper, sicut in Baptismo Character imprimitur, quo Fideles ab Infidelibus distinguuntur, et ob eam causam iterari non potest, idem de Confirmatione dicendum est. Nam cum nihil aliud sit Character, quam potestas spiritualis ad quasdam Sacras actiones constituta, cumque, sicut naturali in vita, ita pariter in spirituali aliæ pueris recenter genitis, aliæ vero hominibus maturæ jam ætatis actiones diversæ conveniant, hinc sequitur, ut alius Character post Baptismum etiam Confirmatione imprimatur, et ejusdem Sacramenti iteratio omnino denegetur : *De homine* (ita Gregorius II) *qui a Pontifice confirmatus fuerit, denuo illi talis reiteratio prohibenda est* (2). Quibus sane verbis aptissime congruit Tridentinum Concilium (3). Tandem, uti S. Thomas declarat (4), etsi Confirmatio Fideles ab Infidelibus minime secernat, eos tamen, qui in perfectione Christiana magis profecerint, et eos, qui cursum tantummodo incœperint, satis superque distinguit : *Et ideo Character Confirmationis est signum distinctivum non infidelium a Fidelibus, sed spiritualiter provectorum ab his, quibus dicitur, sicut modo geniti infantes, rationabile sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem.*

8. Ex iis omnibus, quæ superius dicta sunt, luculenter apparet, Confirmationem maximo studio, paratoque diligenter animo suscipiendam, ut hujus Sacramenti Characterem, simulque gratiam assequamur, quæ nos in bellum validiores efficit, et contra acerrimos hostes, qui nobis ad æternam salutem intercludere viam contendunt, eximiam victoriam pollicetur. Quis tamen id per-

(1) In homil. Pentecost. ut habetur in Biblioth. Patrum, lib. 6. — (2) Epist. 13, ad. Bonifac. cap. 4, tom 6. Concilior. — (3, Sess. 7, Can. 9. — (4) Part. 3, quæst. 72, art. 5.

suasum haberet, quod muneris nostri ratione adducti monere debemus? Si quidem plures invenimus, cum Diœcesim perlustraremus, qui confirmari prope neglexerint ea potissimum de causa, quod immortalis vita sine hoc Sacramento possit comparari; quæ sententia, licet falsa non sit, tamen illa pessime utuntur. Hinc nonnulli sæpius absque ulla modestia ad Confirmationem accesserunt, animique interiorem habitum ab externis significationibus ita deprehendimus, ut ipsos aliquando præterire, vel graviter objurgare, et etiam, quod ægerrime fatemur, animo commoveri non semel coacti fuerimus.

9. Itaque, si contra hanc opinionem disserendum esset, latissimus ad excurrendum campus pateret. Nam proferri in medium possent disputationes, quas Anno 1650 inter Theologos Parisiensis Facultatis, Doctoresque ex Anglia Catholicos fuisse accepimus a commentitio Petro Aurelio, qui Cleri Gallici jussu ipsarum initium, progressus, et exitum Parisiis Anno 1646 posteritati mandavit. Sed quoniam hæc uberrima materies pro dissertatione, a qua nunc alieni sumus, potius conferret, commodiorem viam ingrediemur, ut Populum de his clare admoneamus, quæ ad Confirmationem minime negligendam accendere valeant, eumque magnopere stimulent ad eos fructus appetendos, qui in hoc Sacramento continentur.

10. Cum igitur Confirmatio, ut diximus, *vivorum* Sacramentum nuncupetur, et ideo primam gratiam minime producat, omnino sequitur, ut necessaria *necessitate medii* non sit, ac sine ipsa sempiterna felicitas possit obtineri. Sed certum est, adulta jam ætate homines, vel *in re*, vel saltem *in voto* debere *necessitate præcepti* confirmari, quod etiam inter Dei præcepta numeratur; aut quum bellum a Tyrannis contra Fideles infertur, vel cum Dæmonis fraude de Religione anxii, sollicitique graviter jactamur, vel tandem cum in ultimum vitæ discrimen adducimur. Tunc autem Ecclesiæ præceptum

dicitur, cum quis rationis usu præditus, si Episcopus hujus Sacramenti minister præsto sit, nulla legitima causa ad illud suscipiendum impediatur. Ita ferme universi Theologi sentiunt, et qui sapientiæ laude magis commendantur, eos gravi labe inquinari testantur, qui ob contemptum, vel oscitantem socordiam, animam istius Sacramenti gratia munire prætermittant. Eamdem culpam Parochis, Parentibus, Dominis ac Tutoribus inesse certum est, qui sibi subjectos non vehementer exstimulent, ut hoc Sacramento, cum fert occasio, confirmentur. Præclarus Hugo a S. Victore illud scriptum reliquit (1): *Propterea timendum est iis, qui per negligentiam amittunt Episcopi præsentiam, et non suscipiunt manus impositionem, id est Confirmationem, ne forte propterea damnentur, quia festinare debuerant, dum potuerunt.* Cujus rei eamdem causam adjungit, quam supra nos etiam non semel memoravimus: *Quid prodest, si a lapsu erigeris, nisi etiam ad standum confirmeris?* Angelicus Doctor (2) tradit omnia Sacramenta ad comparandam animæ salutem esse necessaria, ita tamen ut aliqua omnino requirantur, sine quibus salvi esse nullo modo possimus; alia vero ita necessaria sint, ut sine ipsis ad salutem quis valeat pervenire. Hinc, postquam hæc inter Sacramenta Confirmationem retulit, iis verbis utitur: *Et hoc modo Confirmatio est de necessitate salutis, quamvis sine ea possit esse salvus, dum tamen non prætermittatur ex contemptu Sacramenti.* Sanctus etiam Bonaventura (3) de hac re in hunc modum scripsit: *Dicendum, quod est necessitas simpliciter, et necessitas conditionata; simpliciter non est gratia Confirmationis necessaria, sed necessaria ex conditione, scilicet pugnanti, et vincere volenti, sicut comedere necessarium est vivere volenti.* Et postquam sententiam suam plane comproba-

(1) De Sacram. lib. 2, part. 7, c. 3. — (2) Part. 3, qu. 72, art. 11, ad tertium. — (3) In 4, sentent. dist. 8, art. 3, quæst. 2.

vit, hæc superaddit : *Ex institutione ergo Ecclesiæ est, quod nullus ab hoc Sacramento excipitur, sed omnes suscipere debent, ut sint strenui pugnatores, et ideo, si quis, cum habet locum, et tempus, et opportunitatem, negligendo contemnit, periculo se exponit.* Terrere summopere debet Novati exemplum (1), qui, ut refert Eusebius, suscepto Baptismi lavacro, dum infirma valetudine teneretur, postea in sanitatem restitutus, confirmari neglexit : ob quam causam, ut asserit Cornelius Pontifex, mortis timore perculsus Fidem turpiter deseruit, et societatem cum Schismaticis inivit : *Verum morbo tandem relapsus, neque cætera, quibus post Baptismum secundum Ecclesiæ Canonem imbui oportuerat, acquisivit, neque Domini sigillo ab Episcopo obsignatus fuit. Quo quidem neutiquam potitus, quomodo, quæso, Spiritum Sanctum adeptus est? Iste persecutionis tempore metu debilitatus, et nimia vitæ cupiditate adductus se Presbyterum esse negavit etc.*

11. Eamdem de Novato opinionem habuisset Cornelius, si ille ad Confirmationem imparatus accessisset. Tunc enim Character, non autem gratia suscipitur, quam sane, qui percipere cupiunt, piis sanctisque operibus, et orationis studio se prius exerceant oportet, ut Apostolorum exemplo docemur, cum Spiritum Sanctum essent proxime accepturi (2) : *Erant enim perseverantes in Oratione.* Qua de re S. Carolus Borromæus his verbis Fideles ad Sacramentum Confirmationis instruit (3) : *Atque in primis frequentiori et ardentiori Religiosæ Orationis studio devote sese exerceant, exemplo Sanctorum Apostolorum ; qui dum expectarent Spiritum Sanctum, perseverantes erant in Oratione, et jejunio.* Insuper decernit, ut quibus per ætatem liceat, peccata prius confiteantur, quam ab Episcopo confirmentur; quod

(1) Euseb. lib. 6, cap. 35. — (2) Act. Apost. cap. 1. — (3) Part. 4, Act. Eccles. Mediol. pag. 509. Tom. 1, Edit. Mediol.

multo antea in sanctionibus Odonis Episcopi Parisiensis fuit constitutum (1) : *Si confirmandus adultus fuerit, confiteatur prius, et postea confirmetur.* Idem ab Anglicano Episcopo sæculo XIII cautum fuit, cujus Decreta Spelmannus impressit (2) : *Quod, si adultus fuerit Confirmandus, monendus per Sacerdotem loci, ut prius confiteatur.* Hæc sententia plurimis aliis legibus comprobatur, quas Martene ab omni antiquitate collegit (3). Illud etiam summopere expetit S. Carolus Borromæus loco supra citato, ut qui Sacram Eucharistiam percipiunt, postquam animum expurgaverint, et confirmati fuerint, divinis pariter mysteriis reficiantur : *Hoc vero diligenter curabit Parochus, ut de peccatis confiteantur, confessique ad Sacramentum Confirmationis accedant, tum Confirmati sacram Communionem sumant.* Quam necessarium sit Pœnitentiæ Sacramentum satis re ipsa declaratur. Cum enim peccatum et gratia simul esse nequeant, si quis forte turpi labe inquinatus ad Confirmationem accederet, charactere, non vero gratia præditus abiret, animæque novam, et gravissimam maculam inureret, ut fidem facit S. Antoninus (4) : *Qui renunciat gratiæ Baptismali, quod fit per mortale commissum, postea accedens ad Confirmationem cum eo, non confirmaretur in gratia, nec augeretur sibi gratia, immo mortaliter peccaret, et magis debilitaretur in anima; quamvis Characterem reciperet indelebilem, et hoc, nisi restitueretur prius gratia amissa, quod non fit, nisi per Pœnitentiam.*

12. Sed jam ad externa Religionis signa, quæ hoc Sacramentum maxime decent, sermo convertatur. Vehementer optamus, ut præter totius corporis modestiam, jejuni Confirmationem universi suscipiant; ideoque mane

(1) Cap. 4. — (2) Lib. 2, Concil. Anglicanor. — (3) Lib. 1, cap. 2, art. 2, n. 2, de antiquis Ecclesiæ Ritibus. — (4) Part. 3, tit. 14, c. 13, § 1.

illam administrari semper curabimus. Nam ad XII usque sæculum hunc morem constanter Ecclesia retinuit, quod Magistri Sententiarum testimonio clare demonstratur. Post illud tempus, ut ait S. Thomas (1) hoc jejunium paulatim desuevit : sed cum ex Canone, *Ut jejuni*, et ex alio, *Ut Episcopi* (2) quos sedulo Cardinalis Bellarminus expendit (3) satis intelligatur, decere maxime, ut Episcopus conferens hoc Sacramentum, et Fideles, quibus confertur, jejunium observent; cum etiam in Pontificali Romano habeatur, *Confirmandi deberent esse jejuni;* hinc procul dubio Nos præclarum consilium sequemur, aliisque plurimum illud commendamus. Veteri quoque disciplina pueris statim post Baptismum Confirmatio tradebatur; sed cum honestis de causis, hac immutata consuetudine, mos obtinuerit, ut Confirmandi rationis usum attingerent, nisi forte gravi morbo detenti, de vita dimicarent ; ideo, ne ab hujus Bononiensis Ecclesiæ et Romani Catechismi institutis recedamus, illud palam monemus, neminem a Nobis Confirmandum, qui septimum ætatis annum non excesserit. Mandamus insuper Parochis, ut ægrotos Nobis denuntient, qui in lethali periculo versantur, ne sine Confirmatione vitam absolvant, sicut etiam præcepit S. Carolus (4) : *Ægrotos præterea nondum Confirmatos designabit, eosque Archiepiscopo denunciabit, ut ne ingravescente morbo sine hoc Sacramento decedant.* Idem de Pueris periculoso morbo laborantibus intelligendum est, cum Sancti Thomæ doctrina, et auctoritate certi simus (5), quod *etiam Pueri confirmati decedentes, majorem gloriam consequuntur, sicut et hi majorem obtinent gratiam.* Nos autem nullo impedimento retardabimur, ne Infirmos domi in-

(1) Part. 3, quæst. 73, art. 12, ad secundum. — (2) De Consecrat. dist. 5. — (3) Lib. 3, Controvers. lib. 2, cap. 13, in fin. (4) Loco superius allato. — (5) Part. 3, q. 72, art. 2, ad quartum.

visamus, ipsosque in eo discrimine Sacramenti hujus virtute confirmemus.

13. Qui vero sani, et incolumes ad Ecclesiam se conferre possunt, eo die, atque hora convenire debent, quæ ipsis a Parocho statuetur; caveatque diligenter Parochus, ut Mares a Fœminis distinctum sejunctumque locum habeant; et cum recentem hominum consuetudinem, ob quam in nocturnis cœtibus, aliisque publicis officiis Fœminæ Viris præferuntur, Ecclesia minime receperit, a Maribus primum Sacramenti administrationem auspicabimur: *Primum* (sicut in quinto Mediolanensi Concilio præscribitur) *Mares in Ecclesia a parte sua, Fœminæ ab altera sint, sicque separatim distincti etc., et quod veteris ritus est, primum Mares, deinde Fœminæ confirmentur.* Intersint eodem tempore Patrini, qui a S. Gregorio in Libro Sacramentorum, et ab Ordine Romano memorantur. Plures etiam sacras sanctiones adducit Gratianus (1), et hujus rei causam S. Thomas his verbis complectitur (2): *Hoc Sacramentum exhibetur homini ad robur pugnæ spiritualis. Sicut autem aliquis de novo natus indiget Instructore in his, quæ pertinent ad conservationem vitæ, ita illi qui sumuntur ad pugnam indigent Eruditoribus, a quibus instruantur de his, quæ pertinent ad modum certaminis.*

14. Qui nondum confirmatus fuerit, Patrini munere fungi nequaquam potest. Parentibus etiam erga liberos id præstare minime permittitur; cum spiritualis affinitas inter Patrinos, et recenter Confirmatos, ipsius Sacramenti virtute, juxta Concilium Tridentinum (3), contrahatur. Volumus insuper, ut Maribus erga Fœminas, et e contrario Fœminis erga Mares Patrini officium persolvere omnino denegetur, quod in Pontificali Romano, et in Concilio Mediolanensi quinto cautum maxime fuit

(1) Tit. de Consecrat. dist. 4. — (2) Part. 3, q. 72, art. 10. — (3) Sess. 24, c. 2, de Ref. Matrim.

ea de causa, *quod minime hoc per ætatem conveniat.* Observandum quoque præcipimus, quod in eodem Concilio demandatur, *ut genibus flexis, manibus ante pectus junctis, suo quisque ordine pie, et religiose orent, in primisque ab omni vociferatione, et inani confabulatione caveant, sed silentio sancto utantur.*

15. Ac primum, cum hoc Sacramentum confert Episcopus, certis precationibus Deum Patrem obtestatur, ut Spiritum Sanctum super eos immittat, qui sint proxime confirmandi; quæ precatio non solum pietatis plena est, sed etiam vetustissima, cum in Sacramentario Sancti Gregorii describatur. Postea confirmandum suo nomine compellat; et si aliquid in ipso, vel parum Christianæ Religioni accommodatum, vel ad risum concitandum prope factum advertat, plurium Conciliorum auctoritate, ac præsertim Mediolanens. decernitur, ut illud Episcopus immutet; qua facultate non semel usi sumus, cum Diœcesim invisentes Confirmationem traderemus. Postquam id perfectum fuerit, Episcopus verba, quæ Sacramenti formam constituunt, pronunciat. Ea verba Innocentius Primus in celebri Epistola ad Decentium Eugubinum Episcopum proferre noluit: *Verba vero, inquit, dicere non possum, ne magis prodere videar, quam ad consultationem respondere.* Severam hoc loco Arcani disciplinam satis ostendit, qua Religionis mysteria tunc temporis silentio tegebantur; sicut Petrus Coustant (1) diligenter expendit: *Tunc* (ut ipsis S. Gregorii verbis utar (2),) *Pontifex tincto pollice in Chrismate facit Crucem in fronte unius, similiter per omnes singillatim.* Sed etiam ante Gregorium Tertullianus (3) inter Ecclesiæ Sacramenta *signaculum frontium* adnumeravit. Confirmandus itaque Sacro Chrismate in fronte, illustriori scilicet parte Corporis, ungitur, ut Christianum nomen,

(2) In notis, pag. 859.— (2) In Sacrament. — (3) Lib. 3, contra Marcionem, c. 22.

ac Religionem coram omnibus præferendam moneatur : *Et ideo linitur Confirmatus Chrismate in fronte*, (inquit Sanctus Thomas (1)) *ut in manifesto demonstret se esse Christianum, sicut et Apostoli post acceptum Spiritum Sanctum se manifestaverunt, qui prius in Cœnaculo latebant.* Signum vero Crucis adhibetur, quo universi Ecclesiæ ritus, ac cæremoniæ perficiuntur, ut asserit Sanctus Augustinus (2) : *Quod signum nisi adhibeatur, sive in frontibus credentium, sive ipsi aquæ, ex qua regenerantur, sive oleo, quo Chrismate unguntur, sive Sacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.* Eugenius IV quoque Pontifex in Decreto pro instruendis Armenis non frontem modo, sed etiam Crucis signum eodem sermone complectitur (3) : *Ideoque in fronte, ubi verecundiæ sedes est, Confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat, et præcipue Crucem ejus, qui Judæis quidem est scandalum, gentibus autem stultitia secundum Apostolum; propter quod signo Crucis signatur.* Tandem pollice tincto in oleo, sive balsamo signum Crucis imprimitur, eoque pacto, dum formam, ac verba pronunciat Episcopus, materiam simul tradit, ex quibus Sacramentum constituitur. Hæc olei balsamique compositio feria sexta Majoris Hebdomadæ solemni Episcopi consecratione conficitur : *Secundum Sacramentum* (inquit Eugenius loco, quem supra diximus) *est Confirmatio, cujus materia est Chrisma ex oleo, et balsamo per Episcopum benedicto.* A primis usque sæculis oleo semper usa est Ecclesia, dum Confirmationis Sacramentum conficiebatur. Id vero apertissimis Dionysii Areopagitæ, Theophyli Antiocheni, Tertulliani, ac Cypriani testimoniis satis ostenditur. Quo tempore balsamum oleo permisceri incœperit, perscru-

(1) Part. 3, quæst. 72, art. 9. — (2) Tract. 118, in Joann. tom. 3. Col. 804, Edit. Maurin. — (3) Tom. 13 Concilior. par. 536.

tari supervacaneum in præsentia ducimus : Satis sit, quod sæculo sexto certissima hujus rei documenta proferantur. Nunc autem Occidentis, et Orientis pariter Ecclesiæ instituto balsamum oleo componitur, ita tamen ut triginta quinque diversæ Aromatum species, et exigua vini copia a Græcis adjungantur (1). Insuper oleum pro hujus Sacramenti materia propositum fuit, quod Sancti Spiritus gratia in ipso potissimum significatur : *Gratia Spiritus Sancti* (ait Sanctus Thomas (2)) *in oleo designatur, unde Christus dicitur esse unctus oleo lætitiæ propter plenitudinem Spiritus Sancti, quam habuit, et ideo oleum competit materiæ hujus Sacramenti.* De balsamo vero ita subnectit : *Admiscetur autem balsamum propter fragrantiam odoris, quæ redundat ad alios, unde Apostolus dicit secunda ad Corinthios cap.* 2, *Christi bonus odor sumus Deo etc.; et licet multa alia sint odorifera, tamen præcipue accipitur balsamum propter hoc, quod habet præcipuum odorem, et quia etiam incorruptionem præstat. Unde Eccles.* 24 *dicitur, quasi balsamum non mixtum odor meus.*

16. Patrini ex veteri ritu Confirmandum dextra manu tenentes ad Episcopum adducebant, et si ipse adultus esset, pedem super Patrini dextrum pedem imponere debebat, sicut præscribitur in Ordine Romano, ac in Libro Sacramentorum Sancti Gregorii, quem jam toties in medium protulimus. Id vero Religione mysterioque non caret ; *Adulti, seu alii majores ponant pedem suum super pedem dextrum Patrini sui* (3). Hunc morem integre servavit Benedictus XIII cum primum Episcopus, ac deinde Pontifex Maximus Fidelium multitudinem pluries hoc Sacramento confirmavit. Eamdem disciplinam tenuit Sanctus Carolus Borromæus, qui in Mediolanensi Concilio quinto præcepit, ut ante ipsum starent, qui

(1) In Euchologio impresso a Goario. — (2) Part. 3, q. 72, art. 2. — (3) Pontif. Rom.

adulta jam ætate ad Confirmationem accederent. Sed cum diuturna experientia cognitum a Nobis sit, vix a Patrinis impetrari posse, ut manum dextram super humerum confirmandi pariter dextrum constanter teneant; ideo novam hanc consuetudinem libenter amplectimur, ne præsertim in tanta hominum multitudine turbæ excitentur.

17. Ultimo Episcopus leniter genas Confirmando percutit, ac deinde pacem impertit, et postquam Patrinus ipsi candida fascia frontem obduxit, Episcopus solemni benedictione rem perficit, concionemque dimittit. Qui de Sacris rebus erudita posteris commentaria reliquerunt, suspensi dubiique sunt, quonam tempore consuetudo cædendi leviter in maxilla Confirmatum inducta fuerit: *Postquam Episcopus* (ait Martene) *formam pronuntiavit, percutit leviter Confirmati maxillam, cujus ritus nullam apud veteres Scriptores, aut Rituales mentionem vidi, nec ullum Durando Mimatensi Episcopo antiquiorem, qui de illo loqueretur, Auctorem reperi* (1). Causam tamen hujusce rei in Concilio Senonensi coacto anno 1524, hanc fuisse accepimus: *Ut ea percussione Infantes memoriam habeant se fuisse confirmatos, ne iterum confirmentur.* Sed alia, ac præstantior in Libro Catechismi Romani memoratur: *Ut meminerit Confirmatus se tamquam athletam paratum esse oportere ad omnia adversa invicto animo pro Christi nomine ferenda.* Inficiari quidem nemo potest precationis, pacis, fasciæque, quam modo diximus, morem ab omni antiquitate religiose servatum fuisse. Certum pariter est hanc fasciam ideo fronti circumductam, ne Sacrum Chrisma in genas Confirmati deflueret, et simul, ut Spiritus Sancti gratiam omni cura diligentiaque retinendam intelligeret. Septem dierum spatio fasciam fronti circumligatam olim

(1) De antiquis Ritib. lib. 4, cap. 2, art. 3, n. 13.

præ se ferebant (1), nec verbis satis explicari possunt sanctissima pietatis opera, quibus recenter Confirmati per septem dies exercebantur (2). Sed cum virtus in Fidelium animis remissa in dies languescat, nec jam proponi possint ea quæ primis Fidei Sectatoribus facillima, ac jucunda videbantur; ideo præcipimus, ut saltem quo die Sacramentum acceperint, fasciam nunquam deponant. Confidimus pariter fore, ut illum diem honeste sancteque transigant. Hæc omnia pro nostrarum virium infirmitate diximus, ut in animas Fidelium uberrimi fructus, et perpetua salus derivetur. Sed priusquam finem imponamus, iterum Parochos studio, quo possumus maximo, hortamur ut pro suo ipsorum sapientia, ac virtute, cum Populum de more instituunt, universa illa, quæ nos simul inculte congessimus, clarius ac diligentius declarent. Insuper addant, quæ pro hujus Sacramenti dignitate, vel utilitate explicanda magis opportuna judicabunt, et quæ Nos fortasse ob ingenii nostri tenuitatem facile prætermisimus.

INSTITUTIO VII.

De conferendis Parochiarum Ecclesiis. Quodnam sit judicium Sacrorum Canonum super hac re. De variis corruptelis, quæ inductæ fuerant, quave ratione Sacra Concilii Congregatio remedium illis attulerit: quibus meritis, præter doctrinam, præditi esse debeant, qui ad examen se cum aliis offerunt, ut Parochiales ejusmodi obtineant. Quæ partes sint Laicorum, cum aliquem ad eas Ecclesias nominant, quæ ad ipsos jure pertinent.

1. Sacra Tridentina Synodus juxta vetustiores Canones (3), in quibus præcipitur, ut illi, *Qui majoribus et studiis juvatur, et meritis*, Ecclesiæ Parochiales

(1) In ordine Rom. tit. de observ. unctione Chrism. De Div. Offic cap. de Sabb. in Albis. — (2) In auctorib. Ritual. t. 10, Bibl. Patr. — (3) In Can. si forte dist. 63.

gubernandæ tribuantur, Lateranensi Concilio sub Alexandro III (1) pariter inhærens ubi is Parochus eligendus statuitur, *Quem Ecclesiæ magis utilem, et idoneum reputarent*, optimam consuetudinem induxit, ut cum Parochialis Ecclesiæ vacatio contingeret, publicum examen indiceretur; curamque animarum illi conferendam voluit, qui moribus, ætate, doctrina, prudentia, aliisque rebus ad eam Ecclesiam regendam opportunis, ac necessariis, reliquos omnes superaret (2). Sanctissimus vero Pontifex Pius V, ex præclarissimis ejusdem Concilii sanctionibus permittit (3), ut, si quis per injuriam ab accipienda Ecclesiæ illius procuratione se depulsum existimet, causam ad Metropolitanum, vel etiam ad Sedem Apostolicam deferat, ubique suum æmulum in novum examen adducat, ex quo si virtute, atque ingenio superior abierit, curam animarum, licet competitori antea collatam, pro victoriæ mercede consequatur.

2. Sed ut inanes hujusmodi ad novum Judicem provocationes impediret, decrevit juxta Concilium Pontifex, ut, qui probatus post examen ab Episcopo fuisset, statim Ecclesiæ suæ regimen susciperet, et ne ulla appellatio possessionem suspenderet, atque impediret. Cum tamen pluribus exemplis compertum sit, remedium a Pontifice tunc propositum non satis incommodo mederi; et cum Sac. Concilii Congregatio a præstantibus viris admonita perniciosos usus irrepsisse cognoverit quos hujusmodi provocationes, cum de conferendis Parochiis agitur magno cum detrimento excitarunt; ideo Nobis, qui tum perhonorifico Secretarii munere fungebamur, anno 1720, mandavit, ut rem totam funditus perpenderemus, et opportuna malis remedia simul excogitaremus. Nam eadem Sac. Congregatio non modo Concilii

(1) In Cap. Quoniam de jure Patronatus, et in Cap. Constitutis de Appellationibus. — (2) Sess. 24, de Reformat. cap. 18. — (3) In Const.tut. 33.

Tridentini sententias interpretari sola potest; verum etiam diligentiam studiumque adhibere maximum debet, ut per universum Orbem Ecclesiastica Disciplina integre conservetur.

3. Itaque commisso muneri pro virium tenuitate, licet non sine magno labore, satisfacere contendimus; et sane provocationes, quas supra diximus, magno numero ad judices delatas invenimus. Id vero quam gravem afferret perniciem ex eo intelligi facile potest, quod Ecclesiæ per plures annos suo Rectore destituebantur. Nam cum ipse in judicium a Competitore vocaretur, ut novum subiret examen, longe a sede immorari diuturno tempore cogebatur, donec judicium absolutum foret, quod sæpe ad quartam usque sententiam sine ullo fructu protrahebatur. Quippe cum id examinandum esset, an rectum Episcopi judicium fuisset, cum aliquem ad regendam Ecclesiam delegerat, aliumque velut minus idoneum rejecerat; ideo novum examen post multos menses, et aliquando post multos annos proponi debebat. Hinc non semel contigit, ut eo temporis spatio plurimum laboris industriæque in excolendis studiis æmulus impenderet; et coram novis examinatoribus maxime præ illo probaretur, qui antea virtutis merito ab Episcopo cæteris præpositus fuerat.

4. Post hæc, cum præcipuam hujus incommodi causam, remediumque simul animo expenderemus, occurrit in Actis Sac. Congregationis Decretum, quo ab anno 1605 provocationes hujusmodi conceduntur, quamvis ad offensionem probandam nullum certum argumentum adhiberetur; ad quam sententiam Supremum Rotæ Tribunal, Sac. Congregationi plurimum deferens, se penitus conformavit; neque aliter fieri poterat; nam cum examen ad conferendas Ecclesias haberi consueverit, nemo se immerito gravatum ostendere poterat, nisi ad novum Judicem pro novo indicendo examine provocaret. Quare si in posterum scriptis exarentur omnia, quæ ad

examen pertinent, ex illis satis superque cognosci posse visum est, si aliquid injuste commissum fuerit; hinc etiam decerni hujusmodi provocationes minime admittendas, nisi acceptæ injuriæ argumenta ex actis publici examinis proferantur; et tandem hoc modo maxima detrimenta removeri, quæ paulo ante commemoravimus.

5. Hæc omnia satis longa oratione, quæ Typis excusa est, diligenter complexi sumus : et cum Cardinales die prima Octobris, et 16 Novembris rem totam sedulo examinassent, ea, quæ a Nobis proposita fuerant, summa humanitate, atque assensu confirmarunt, jusseruntque (si id probaret Clemens XI tunc Pontifex Maximus) epistolam nos conficere, qua moneremus Episcopos, ut cum deinceps pro vacatione alicujus Ecclesiæ examen fieret, scriptæ petitiones Competitoribus traderentur, qui responsa quoque scripta reddere deberent. Igitur epistolam sua auctoritate judicioque Pontifex approbavit, quæ Typis edita ad singulos Episcopos die 10 Januarii 1721 missa fuit, ac deinde inter Clementis XI Constitutiones adnumerata (1).

6. Paulo post nos ipsi a Benedicto XIII Anconitanis in Episcopum declarati, ejus Epistolæ sententiam integre servatam invenimus. Sed cum Bononiæ (ad quam Civitatem a Clemente XII translati fuimus) contrarium contigisset, rem ipsam statim observandam omnino curavimus. Nullam enim Ecclesiam administrandam permisimus, nisi prius indicto examine omnia, quæ ad ipsum spectarent, diligenter scriberentur. Itaque pro certo habeant universi, Nos haud aliter unquam facturos, donec præpositos huic Ecclesiæ, Pastoremque Civium Nos esse Deus patietur.

7. Quoniam vero idoneus aliquando non est, qui reliquis doctrinæ laude præcellat; cum sæpius illi, qui sapientia cæteris comparari non possunt, iis tamen re-

(1) In Bull. Clementis XI.

bus cumulatiores sint, quæ ad regendas Ecclesias magis necessariæ judicantur, quam rem copiose S. Thomas ostendit (1), eamdemque confirmat Trident. Concilium (2), a quo præter doctrinæ commendationem, optimi etiam mores rerum prudentia, et alia plurima requiruntur; ideo mandamus, ut singuli Competitores ratum firmumque ætatis testimonium ad nostrum Cancellarium deferant, et quantum inserviendæ Ecclesiæ, et Fidelibus præsertim imbuendis temporis impenderint, quandiu Pœnitentiæ Sacramentum ministraverint; si hac facultate præditi sint; an apud alios Parochos Capellani munere perfuncti fuerint, vel alicui Ecclesiæ Vicarii, aut OEconomi præfecti, ac tandem quibus olim Ministeriis operam studiumque contulerint, et cætera omnia palam exhibeant, quæ ipsos ad curam animarum suscipiendam satis utiles aperte demonstrent. Cancellarius autem scribæ, qui in nostro Foro huic muneri præpositus est, hujusmodi documenta tradat, ut ex illis compendium in publicis Actis servandum, et Alterum Nobis exemplar conficiat. Peracto examine, collatoque Ecclesiæ Parochialis regimine, si quis eadem documenta apud se retinere velit, quibus alio tempore utatur, volumus, ut ipsis omnino restituantur. Idem observandum præcipimus, si quis *favore certæ Personæ* Parochialem Ecclesiam in alium transferat, et a Nobis approbari requirat, ut nostrum testimonium ad Sedem Apostolicam transmittat. De illis vero, qui a Laïcis proponuntur, ad quos Ecclesia jure pertineat (quoniam Nobis pariter, an satis periti sint, exploratum esse debet; de quo sententia ferri nequit, nisi præter scientiam, de cæteris quoque necessariis conditionibus aperte constet, id statuimus, quod in Tridentina Synodo continetur (3): *Quod si juris Patronatus Laïcorum fuerit,*

(1) 2. 2. qu 63, et qu. 185, art. 3, et Quodlibeto 7, q. 4, art. 3. — (2) Loc. cit. — (3) Sess. 24, cap. 18.

debeat, qui a Patrono præsentatus erit, ab iisdem Deputatis, ut supra, examinari, et non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti.

8. Postremo, quoniam de Laïcis verba facimus, qui Ecclesiarum Rectores nominare jure suo consueverunt, pro certo teneant integra prorsus eorum privilegia a Nobis conservanda : Monemus tamen, et per Viscera Jesu Christi vehementer obtestamur, ne aliquos ob eam potissimum causam nuncupent, quod de sua familia bene meriti fuerint, vel clientelis, et privatis officiis commendentur; sed unice ante oculos habeant utilitatem, ac salutem animarum, quæ ipsis committitur. Caveant, ne ingrati sint, atque immemores amplissimi beneficii, cujus nullum exemplum primis sæculis reperitur, ut nempe eos jure suo nominent, qui Ecclesiis gubernandis præficiantur. Nam, si pristini temporis memoriam repetamus, Templa a Laïcis extructa, largisque proventibus cumulata Nobis occurrunt, quin tamen ullum hujusmodi privilegium sibi compararent. Consulant super hac re Pontificum decreta (1), et præsertim Concilii Tridentini verba sedulo perpendant (2), cum ad illos sermonem convertit, qui Episcopos jure nominare possunt. Siquidem habita dignitatis ratione fere cum illis conferuntur, qui Parochos ex privilegio nuncupant, cum utrisque animarum cura tribuatur : *Hortatur, et monet, ut imprimis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, et populorum salutem utilius posse facere quam si bonos Pastores, et Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores, et Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis præfici diligenter curaverint.* Nemo

(1) Can. Decretum Can. Regendas, Can. Noverint. 10, q. 1. — (2) Sess. 24, cap. 1.

autem ignorat a Venerabili Dei famulo Innocentio XI, die 2 Martii anno 1679, damnatam eorum fuisse sententiam, qui Concilii verba hoc modo explicanda asserebant, nempe, ut hominem prorsus indignum excluderet, non tamen reliquis præstantiorem nominandum juberet; vel tunc solum vim habere Concilium, cum publicum examen indicitur. Si quis ergo ad Ecclesias saltem Parochiales, omisso magis utili, idoneum aliquem proponat, licet in Judiciali Foro improbari non possit, culpa tamen ipsum non carere S. Thomas testatur (1) *Ad tertium dicendum, quod quantum ad hoc, quod electio impugnari non possit in Foro Judiciali, sufficit eligere bonum nec oportet eligere meliorem, quia sic omnis electio posset habere calumniam, sed quantum ad conscientiam eligentis, necesse est eligere meliorem.* Idem ex multis præstantium Virorum auctoritatibus a Sac. Rota gravius, ac severius constitutum fuit, cum de Beneficiis simplicibus ageretur (2). Sed omissa hac disputatione, si ex Trident. Concilio, licet publico examine Ecclesia Parochialis conferatur, melior semper eligendus est, sicut ex damnata sententia, quam supra memoravimus, clare intelligitur; ideo, si hoc pacto a Laïcis Ecclesiarum Rectores proponuntur, necessario consequitur, ut digniorem seligere omnino teneantur. Hinc ait præclarus Theologus ex Societate Jesu Dominicus Viva (3), qui damnatas a Pontificibus Sententias egregiis Commentariis illustravit : *Puto patronum etiam Laïcum debere digniorem præsentare, præsertim ad Beneficia curata, cum eadem inconvenientia habeantur ex promotione minus digni, sive hæc promotio fiat immediate a Collatore, sive contingat per præsentationem a patrono factam.*

(1) 2. 2. q. 63, art. 2 ad 3. — (2) In Causa Camerinen : Beneficiat. habita die 2. Julii 1708, n. 37. coram b. m. Molina Decano, edita post controv. Pitonis alleg. 30. — (3) In notis ad proposit. 47, n. 14.

INSTITUTIO VIII.

De obstetricibus, quæ pro conferendo Baptismo, si necessitas postulet, satis peritæ esse debent: quid planè scire teneantur: suo munere perfungi illas non posse, nisi prius in examen veniant, ac probentur. Quid agendum sit Sacerdoti Baptismum Pueris conferenti, qui jam domi per obstetrices eumdem Baptismum acceperunt. Quæ pariter norma servanda sit cum Pueris expositis, qui schedam collo pendentem gerunt, in qua de suscepto Baptismo testimonium habetur.

1. Quamvis Parochus Baptismi Minister legitimus sit, sive alius Sacerdos ab Episcopo, vel Parocho delegatus (nisi fortasse mortis proximæ periculum immineat, quo tempore sine ullo ritu, ac cæremonia a quolibet etiam Laïco, infideli, hæretico, vel excommunicato, et etiam a Muliere Baptismus conferri potest, dummodo forma, materies, atque intentio rite conserventur, et qui ampliori dignitate præditi sunt, cæteris semper præferantur; et Virorum potissimum præ Mulieribus habeatur ratio, nisi forte modestiæ causa aliter faciendum videatur, cum proles ex utero Matris non integre demissa magno in discrimine constituta est; aut si Mulier pro Sacramento administrando magis apta, magisque perita judicetur) quamvis, inquam, Sacerdos Baptismi Minister legitimus nuncupetur, frequentissime tamen contingit, ut Infantes, qui proxime morituri videntur, salutari lavacro expiare cogantur obstetrices.

2. Itaque, si Medici, qui servandæ corporis saluti præpositi sunt, nullam Mulierem in eo ministerio versari patiuntur, quæ prius ipsorum judicio probata non fuerit; Nos præsertim, qui perpetuam incolumitatem, beatamque illorum vitam, qui nobis a Deo commendati sunt, maxime expetimus, omnem diligentiam, curamque impendere debemus, ut hujusmodi Mulieres, a quibus tam

crebro Baptismus impertitur, iis omnibus satis imbutæ sint, quæ ad rem bene gerendam necessario requiruntur.

3. S. Carolus Borromæus, qui Ecclesiæ disciplinam non mediocriter collapsam restauravit, præclarum hujus diligentiæ nobis reliquit monumentum (1) : *Obstetrices tribus post hujus Decreti promulgationem mensibus pœna arbitratu Episcopi proposita officium ne præstent, nisi per Vicarium Foraneum, si in Diœcesi sunt, si vero in Urbe, per eum, cui Episcopus id curæ dederit, scripto probatæ sint, idoneæ ad Sacram. Baptismi, cum necesse erit, ministrandum. Quæ autem probata est, cum baptizabit, curet, quoad fieri potest, ut duæ saltem Mulieres, ac Mater præsertim, si potest, testes præsentes adsint, quæ in baptizando verba ab ea prolata audiant. Parochus vero cum perquiret ex Decreto Provinciali ; an Infans baptizatus sit, diligenter obstetricem, et testes etiam de verbis prolatis interroget, ut sibi constet, an Baptismi forma recte adhibita sit, an vero secus, quamobrem oporteat Infantem a se baptizari.*

4. Sanctissimi Viri exemplo ducti Nos etiam decernimus, ut obstetrices, quæ in hac Civitate, vel Diœcesi versantur : hoc munus præstare omnino cessent, nec ulla alia deligatur, nisi prius in examen illæ vocentur, et pro conferendo Baptismo satis idoneæ reperiantur. Interrogari potissimum debebunt de materia, ac forma hujus Sacramenti, et qua ratione, simul ac materia traditur, verba pronunciari oporteat, et baptizandi intentio simul necessaria sit. Proponantur etiam illis eventus, qui in Rituali Romano continentur (2) ac præcipue, quid agendum sit, cum Infans ex utero Parentis caput, aut aliam corporis partem solummodo porrigit, ipsiusque vita in dubium magnopere revocatur.

(1) In Actis Mediolanen. Ecclesiæ, Lugduni impressis, ann. 1682, tom. 1. pag. 178, et pag. 220. Edit. Mediolan.— (2) De Sacrament. Baptism. tit. de baptizandis pueris.

5. Metropolitanæ Ecclesiæ Archipresbyter, qui duos ex quolibet ordine Viros sibi eliget, ad urbanas obstetrices examinandas præficietur, et si aliquam probaverit, scriptum ratumque testimonium gratis impartiat. Sed pro Diœcesi obstetrices a Parocho, cujus Ecclesiæ adscriptæ sunt, diligenter examinentur : *Curare debet Parochus* (ita Rituale Romanum) *ut Fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probe teneant, et servent;* et quoniam difficile est Religiosis Ordinibus devotos homines in Diœcesi paratos habere, qui Parocho suam operam præstent; volumus, ut examen etiam præsente Vicario foraneo peragatur. Quod si Vicario, tanquam alicujus Ecclesiæ Rectori, Mulieres Obstetrices examinare contigerit, aliquis Parochus ipsi subjectus in examen socius advocetur. Testimonia pariter, quibus Mulieres ad hoc ministerium deliguntur, *gratis* concedantur : examen quotannis habeatur, perfectumque significent Vicarii iisdem Litteris, quas dare Nobis singuli consueverunt. Pœnam arbitrio nostro infligendam reservamus, non modo Vicariis, qui in hac re negligenter se gesserint, sed Mulieribus, quæ non obtenta prius facultate, quam supra diximus, obstetricis munus exercere minime dubitaverint.

6. Interim Infantes, qui Obstetricum ministerio Baptismum acceperint, si a periculo incolumes evadant, ad Ecclesiam deferri debent, in qua Fons Baptismi conservatur, ibique cæremoniæ omnes, quæ ob necessitatem omissæ fuerunt, religiose perfici, de quibus Venerabilis Cardinalis Bellarminus ita scriptum reliquit (1) : *Omnes ritus, quibus nunc utimur, antiquissimi sunt, et vel ex Apostolorum traditione manarunt, vel a Sanctissimis Patribus instituti sunt.* Caveat tamen Sacerdos, cui munus hujusmodi demandatum fuerit, ne Baptismi Sacramentum *sub conditione* Infantibus conferat ea causa

(1) De Sacram. Baptis. lib. 1, cap. 24.

permotus, quod obstetricum manu lustrati tantum, expiatique privato loco fuerint. Quippe id solum permittitur, cum post sedulam inquisitionem ambigi potest, an rite Baptismus collatus fuerit. *De quibus* (1) (inquit Alexander III) *dubium est, an baptizati fuerint, baptizantur his verbis præmissis; si baptizatus es, non te baptizo; sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo.* Qui aliter fecerit, ut ex S. Carolo Borromæo, et Cathechesi Tridentinæ Synodi deprehenditur, irregularis fit, et gravissimo sacrilegio implicatur. Insuper præclarissimus Cardinalis Albitius minime admittendas asserit eas Synodos, in quibus iteratio Baptismi *sub conditione* indistincte præcipitur, quoties obstetricum manu salutaribus undis communi labe Infantes expurgantur (2).

7. Pro confirmanda hac sententia adduci posset exemplum S. Athanasii, quem adhuc Puerum Sozomenus (3), et Socrates memorant quibusdam (4) Pueris Catechumenis Baptismum tribuisse, ut ingenua quadam simplicitate Alexandrum Episcopum Alexandrinum imitaretur. Cum postea res ad ipsum Alexandrum delata fuisset, eum Baptismum ratum firmumque judicavit : Sed cum Sanctus Hieronymus testetur (5) anno 321 Alexandrum Episcopum Alexandriæ declaratum fuisse; cum pariter Nicænum Concilium anno 325 coactum sit, in quo Athanasius non modo Diaconi partes egit, sed in Arianis confutandis Theologi præclarum nomen sibi conciliavit, cum deinde anno 326, post Alexandrum eam Sedem obtinuerit, inde clare aperteque dignoscimus, Athanasium in puerili ætate constitutum non fuisse, quo tempore illam Ecclesiam Alexander administrabat. Cum tamen aliqui hoc monumentum proferant, ac tueantur, ex ipso satis ostenditur non ita facile Baptismum *sub*

(1) Cap. 2, de Baptis. et ejus effect. — (2) Lib. de inconstantia in Fide, c. 33, a n. 14, usque ad nu. 16. — (3) Lib. 11, Histor. Eccl. c. 17. — (4) Lib. 1, cap. 14. — (5) In Chronic.

conditione tradendum esse, licet a Mulieribus privatim collatum antea fuerit, sed rem totam diligentissime examinandam; sicut de Alexandro Episcopo narratur, qui postquam Athanasii intentionem, formam, et materiam, qua Baptismum Pueris ludentibus contulerat, sedulo perpendit, eum rite administratum constituit, uti apud Cardinalem Baronium fusius explicatur (1).

8. Evenit quoque non semel, ut expositi Infantes testimonium accepti Baptismi in schedula descriptum, colloque suspensum gerant; nonnulli vero hoc documento careant; et tunc in disputationem venit, utrum, et qua ratione Baptismus conferri debeat. Eam ob causam in tertio Mediolanensi Concilio his verbis antea consultum fuit (2): *Infans expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur, si tamen, re diligenter prærequisita, quemadmodum in Catechismo Romano expressum est, adhuc dubium sit eum baptizatum esse, ea conditionis forma baptizetur : si tu es baptizatus, ego te iterum non baptizo, et si nondum baptizatus es, ego te baptizo.* Nihil prorsus dissentiunt Synodi Provinciales Aquisgran. anno 1585, Tolosana anno 1590, et Narbon. anno 1609, habitæ, quas Ecclesiæ Parisiensis Pœnitentiarius Pontas fusius commemorat (3). Sed præsertim Sac Concilii Congregatio, cum Nos a Secretis munus ageremus, hanc rem penitus investigavit, ut Parocho S. Spiritus in Saxia satisfaceret, ad quem singulis fere diebus Infantes cum ea Schedula, quam supradiximus, vel etiam sine ipsa deferuntur. Itaque die 18 Decembris anni 1725, ita propositum fuit: *Quomodo se gerere debeat Parochus Sancti Spiritus in Saxia in collatione Baptismatis Infantibus, qui ad Archihospitale deferuntur, sive iidem habeant Schedulam*

(1) Anno Christi Domini 311, n. 61 et 62. — (2) Tit. de Baptismo Infant. — (3) In Dictionar. casuum conscientiæ, tom. 1 pag. 388.

de Baptismo testantem, sive non habeant, et etiamsi ex colore, et cæteris corporis qualitatibus deprehendatur, eosdem esse constitutos in ætate sex, aut decem mensium, vel etiam unius anni cum dimidio. Hinc die 15 Januar. anni 1724, in hanc Sententiam fuit responsum, *esse baptizandos sub conditione in omnibus casibus expositis juxta instructionem. Instructio est, quod excipiatur a Baptismo sub conditione casus Schedulæ, qua habeat certitudinem.* Nam cum ejusdem Schedulæ auctor deprehendi possit, cui fides merito præstanda sit, unico illius testimonio Baptismus rite traditus satis comprobatur, uti ex communi Scriptorum opinione, et apertissime ex jure Pontificio declaratur (1) et præcipue in ea sanctione, quæ incipit : *Cum itaque.* Hanc etiam interpretationem additam legimus : *unius testimonio quandoque credendum est, et sic hoc casu tantum credendum esse Christiano, et non Pagano, vel Judæo testificanti* (2). Ita pariter illud caput, *cum nuper de testibus,* in hunc modum explicatum accepimus : *Quandoque tamen bene creditur uni; quando non fit præjudicium alicui, puta, utrum aliquis sit baptizatus, vel utrum esset Ecclesia consecrata.* Quæ cum ita sint, Baptismum rite collatum, nec sub ulla iterum conditionis formula conferendum procul dubio judicare possumus, quoties infantium collo scriptum appensum ejus naturæ, de qua mox sermonem habuimus, reperiatur.

(1) In Can. Pueros 110, et Can. Cum itaque. — (2) Can. 112, de Consecr. dist. 4.

INSTITUTIO IX.

De tradendis Fidei rudimentis. A singulis Parochis suos Parochianos ad hæc instituendos esse. Quidam mali usus improbantur, qui in aliquas hujus Civitatis Parochias obrepserunt. De ratione, et diebus, quibus Parochi hujusmodi munere perfungi debeant.

1. Vix in hanc Sedem pervenimus, statim diligenter inquirendum duximus, an Fidei rudimenta in Civitate, ac Diœcesi pueri docerentur. Significatum fuit, quod Nos ipsi Parochias invisentes perspeximus, hoc institutum per universam Diœcesim Dominicis saltem diebus observari. In Urbe vero a plurimis Parochis nunquam hoc munus exerceri; puerosque illis subjectos alio se conferre, ut christiana cathechesi perficiantur. Deprehendimus etiam aliquos Parochos instituendis unice puellis, etiam quæ diversis Parochiis adscitæ sunt, alios vero pueris similiter imbuendis curam solum impendere. Id sane a Concilii Tridentini sententia maxime alienum verebamur (1), in quo præter cætera illud quoque Episcopis demandatur : *iidem etiam saltem Dominicis, et aliis Festivis diebus Pueros in singulis Parochiis Fidei rudimenta, et obedientiam erga Deum, et Parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, et si opus sit, per Censuras Ecclesiasticas compellent.*

2. Nulla interposita mora causas perscrutati sumus, ex quibus tam perniciosi usus, quos supra memoravimus, velut ex fonte dimanassent; responsumque, scripto etiam exaratum, accepimus, illos ad Cardinalem Paleottum primum hujus Civitatis Archiepiscopum referendos, qui ita suis Decretis constituerat.

3. Id prorsus incredibile visum fuit, cum præsertim nullo documento confirmaretur. Hinc pueritiæ nostræ memoriam revocantibus ultimam, in mentem venit in

(1) Sess. 24, c. 4, de Reform.

illa ipsa Parochia, in quam nunc tantum Puellæ non modo illi Parochiæ, sed alteri quoque adscriptæ pro hac re diebus Dominicis conveniunt, nos una cum aliis ingenuis adolescentibus Christiana Catechesi eruditos fuisse; ex quo satis aperte constat, eam consuetudinem in ea saltem Parochia a Cardinali Paleotto inductam minime fuisse.

4. Deinde, cum animo taciti perpenderemus, eumdem Cardinalem, Virum præclarissimum qui Concilio Tridentino præsens adfuerat, postquam hanc regendam Ecclesiam susceperat nihil magis cordi habuisse, quam ut Concilii sanctiones executioni mandaret, arduum sane, ac difficile videbatur ipsum auctorem ejus rei nuncupare, quæ a Concilio tantopere dissentiret.

5. Sed ut certiores essemus, vitam, ac res gestas Cardinalis Paleotti, quas Augustinus Bruni posteris descripsit, et nuper PP. Benedictini Typis in Gallia commendarunt (1) diligenter percurrimus, ibique contrariam sententiam his verbis offendimus: *In hunc modum ad meliorem frugem redacto Clero, et Populo, ut Domini vineæ ita cultæ etiam novarum plantarum educatione fœcunditas augeretur, ad aliud opus aggreditur totis viribus perficiendum, jusseratque in Synodo a Parochis erudiri Plebem, Puerosque Christiana Catechesi, vetusque Ecclesiæ institutum, quod jam obsoleverat, restitui. Quare ipsemet, cum selectis Sacerdotibus vicatim Festis diebus ad hoc Apostolicum munus obeundum accedebat; quo exemplo commoti Parochi, et alacriores facti, Patres vero, Matresque familias ita incitati sunt, ut filios citatis horis, in templa, ac loca, ubi Catechesim edocerentur, sua sponte perducerent.*

6. Tandem in nostro Tabulario Decreta Synodalia ejusdem Cardinalis Gabriëlis Paleotti reperta sunt, quibus luce clarius veritas comprobatur. Quippe inter

(1) In Anect. Eccl.

cætera sic constituit, cum de Parochis ageretur (1) : *Parochi omnes in Civitate, ac Diœcesi campanæ signo populum diebus saltem festivis statim a prandio convocent, vel aliquem constituant, qui Parochiam circumiens tintinnabuli sonitu Pueros ad Ecclesiam invitet, ubi præcepta christianæ Legis a suo Parocho addiscant ea ratione, quæ deinceps proponetur, sicut a Trident. Concilio præcipitur.*

7. Concilii vero Decretum, et Cardinalis Paleotti sententiam secuti sunt, qui post ipsum Ecclesiæ hujus administrationem susceperunt. Nam in prima Synodo amplissimi Cardinalis Columnæ hæc habentur : *Siquidem in quo Parochorum industria, et solertia desudare maxime debeat, illud certe præcipuum animadvertimus, quod pueritiæ, et juventuti ad Christianam vitam honeste sancteque traducendam, plurimum conducere rerum omnium magister usus, et experientia docet, Conciliumque Tridentinum præscribit. Festis igitur diebus, maxime Dominicis, a prandio brevi cum campana majori dato signo Pueros, et Puellas ad Ecclesiam invitent.* Insuper Cardinalis Ludovisius die 19 Augusti anno 1627 hanc legem promulgavit : *Parochi cum in Urbe, tum in Diœcesi, quibus potissimum hoc edictum commendatur, omnem curam, ac diligentiam, quam Deus a veris Pastoribus requirit, ipsi insumant, ut præcepta orthodoxæ Fidei, et Mysteria pueris explicentur.* Tandem in prima Synodo a Cardinali Hieronymo Boncompagno ita statuitur : *Singulis saltem Dominicis diebus signo campanæ Populum convocent Parochi ad Doctrinam Christianam addiscendam, norintque præcipuam quamdam Parochialis Ministerii hanc esse partem.* Decessor autem noster Cardinalis Jacobus Boncompagnus pariter decreverat, ut urbani Parochi omnibus tam fœminis, quam maribus suæ Ecclesiæ adscriptis Fidei rudimenta traderent,

(1) Tit. de Parochis, n. 37.

licet postea, hoc Decreto abrogato, rem integram ad pristinum statum restituerit. Quæ cum ita se habeant, Parochos omnes in nostras ædes convocavimus, ut ipsis voluntas nostra, eorumque in hac re sententia palam declararetur.

8. Sæpius in eumdem locum convenerunt universi, quibus clare ostendimus a Concilio Tridentino, et Romæ consuetudine, aliarumque præstantium Civitatum more prorsus alienum esse, quod aliqui Parochi ab instituendis Pueris omnino liberentur; alii vero fœminis tantummodo, alii maribus edocendis constituantur, qui alienis etiam Parochiis adnumerati sint. Qui sane, non sine animi nostri mœrore, se impares ferendo gravissimo oneri, hominumque multitudini, quæ ad ipsos confluit, testati sunt. Ingenue tamen fatemur maximam ex eo voluptatem percepisse, quod fere omnes ad suscipiendas implendasque sui muneris partes incensos paratosque cognovimus, ut pueros loco a fœminis separato, vel in eadem Parochia, sive distinctis locis ad Christianam Legem informarent. Nonnullos pariter æquo animo audire non prætermisimus, qui contrariam sententiam tuebantur. Siquidem certum habemus pacem, et charitatem opinionum varietate minime labefactari.

9. Itaque, nullis licet rationibus persuasi, et licet cæteri Sacerdotes in conventum acciti (quorum virtutem, et doctrinam plurimi facimus) nobiscum in eadem sententia versarentur, habita tamen ratione Decessoris nostri, qui, sicut antea commemoravimus, edictum super hac re suum abrogaverat; ne illos pariter offenderemus, qui contrarii omnino videbantur, ad Sacram Congregationem Concilii, et ipsum Pontificem causam deferendam duximus, qui paulo ante Apostolicis Litteris universos Episcopos monuerat, ut pro instituendis Fidelibus magno studio laborarent.

10. Igitur totam rationem, qua in hac Civitate Christiana Doctrina populo traditur, clare explicavimus; quæ

contigerint sub Archiepiscopo Jacobo Boncompagno, et quæ perpauci, licet singulariter sentirent, quidve illis responsum foret, aperte significavimus. Has vero Litteras libentissime proferemus (si quis id postulet) quas etiam in appendice Synodi, quæ, absoluta Sacra Visitatione, si Deo placuerit, indicetur, typis imprimemus: Nobis autem a Sacra Congregatione die 9 Augusti hujus anni 1732 ita fuit responsum: *Ex litteris Eminentiæ Vestræ intellexit Sacra Congregatio Concilii modum isthic usitatum circa erudiendos Pueros in Doctrina Christiana; sed approbari profecto non potest, nec tolerari ea minus recta consuetudo, ut sive fœminæ, sive mares in una Parochia degentes alias Parochiales Ecclesias adeant, ibidem imbuendi rudimentis Fidei ab alieno Parocho. Sic scilicet inducta Parochianorum confusione, et pluribus etiam fortasse sæpius ad nullum, a quo doceri possint, adeuntibus; quin etiam aliquot ex Parochis sese omnino eximentibus ab onere tradendi fidelibus suæ curæ commissis præcepta Orthodoxæ Fidei, ejusque Mysteria explicandi. De remedio igitur adhibendo sapienter cogitavit Eminentia Vestra pro sua in istius gregis gubernatione vigilantia, ac solertia. Itaque Sanctissimo Domino Nostro etiam laudante, Sacra Congregatio approbat, quod ipsius quoque auctoritate interposita, Eminentia Vestra mandet, efficiatque, ut juxta saluberrima Tridentinorum Patrum decreta Oves suum agnoscant Pastorem, et vocem ejus audiant, ac vicissim Pastor suas agnoscat Oves, adeoque unusquisque Parochus elementis Christianæ Legis informet Pueros propriæ Parochiæ, dispositis seorsum masculis, ac fœminis, quemadmodum in hac alma Urbe, atque etiam alibi servari laudabiliter constat.*

11. Ex sententia harum Litterarum, non solum nostra, sed etiam Sacræ Congregationis Concilii auctoritate (ut Summi Pontificis voluntati assentiamus, pœnis quoque nobismetipsis in delinquentes reservatis) præcipimus

universis, quibus animarum cura tradita fuerit, ut singulis Dominicis, aliisque festis diebus pueros, ac fœminas, quæ ad suam Parochiam spectant, Christianam Legem edoceant, vel in Parochiali Ecclesia, loco, ut supradictum est, separato, ne malis occasio præbeatur, vel in aliis Ecclesiis, quas in fine subjiciemus, ubi fidei elementis juventutem imbuere Parochi ipsi constituerunt. Sed cum universam hanc provinciam sustinere nequeant, eos potissimum, qui primam tonsuram, vel minores aut majores Ordines expetunt, Sacerdotes etiam, qui ad obtinendas Parochiales Ecclesias publicum examen subire non dubitant, admonemus, ut Parochis in hac re operam suam præstent; quibus omnino subjecti sint, dum populus Christiana Doctrina ab ipsis eruditur. Et sane pro certo habeant, qui diligenter id minime perfecerint, neque primam Tonsuram, neque Ordines a Nobis consecuturos : Sacerdotes vero, qui Parochiales Ecclesias adipisci summo studio contendunt, præcipuo sane merito carebunt, nisi Parochi testimonium afferant, in quo de ipsorum assidua diligentia in erudiendis pueris certum documentum exhibeatur. Insuper Patres Societatis Jesu iis Parochis administros proposuimus, qui laborem sibi aliquo subsidio levandum judicarent. Ob eam rem P. Rectorem Collegii a S. Lucia nuncupatum rogavimus, ut suos in Parochias de more distribuat, quarum indicem ipsi tradidimus, ubi illorum opera desideratur; ipsosque huic ministerio nunquam defuturos pollicitus est, quemadmodum superius exposuimus. Hic vehementer obtestamur Sodalitati Christianæ Doctrinæ Præfectos, ut sæpius cognoscere, et explorare curent, utrum sedulo atque utiliter hæc perficiantur. Hortamur quoque magnopere viros, seu mulieres, quæ informandis ad Christianam Legem pueris operam suam navant, ut ad arbitrium Parochi pie diligenterque hoc munere fungantur, amplissimosque fructus sibi comparent, quos Summi Pontifices pro hac

re liberaliter indulserunt. Hujusmodi sodalitia, quæ explicandis fidei rudimentis instituta sunt, olim in hac Civitate, licet hominum numero minus fortasse affluerent, magis tamen frequentia, et virtute quoque præstantiora fuisse Augustinus Bruni Cardinalis Paleotti a Secretis testatur (1): *Hinc sodalitia per totam Diœcesim instituta Virorum, et Mulierum pietate, et Christiana charitate præstantium, ex quibus Operarii tam multi numerabantur, ut in sola Urbe etc., sexcenti amplius administri essent, qui sanctæ illi exercitationi suam operam eodem tempore navabant.* Et quoniam communis hostis ab hac præclara consuetudine nonnullos avocare conabitur, suadebitque, id parum sui generis conditioni, ac dignitati convenire, sibi ante oculos ponant Gersonem Parisiensis facultatis Cancellarium, et sui temporis clarissimum lumen, cujus famam, et laudem perpauci assequentur; qui matura jam ætate Christianæ Legis præcepta, mysteriaque festis diebus in Ecclesia Pueris declarabat; et cum reliqui Theologiæ gloria superbi id valde improbarent, et palam indignarentur, ob celebrem ipsius Gersonis Apologiam fastum simul, ac sententiam deponere coacti sunt (2).

12. Muneris nostri rationi plurimum deesse videbimur, nisi Parentes, Tutores, cæterosque ad quos pertinet, moneamus, ea necessaria conditione obstrictos esse, ut Dominicis, festisque diebus illos, qui sub eorum potestate constituuntur, ad Parochiam adducant, ubi Christianam Legem addiscant. Initio rerum Parentes erga liberos magistri officio pie, ac simpliciter fungebantur; et quæ tradita a majoribus acceperant, et quæ Deus ipse significaverat, simul conjungentes, in posteros hæc clarissima lumina propagabant, atque ita Religionis monumenta, velut patrimonium in filios

(1) In ejus vita — (2) Tom. 1, part. 2, de parvulis ad Christum trahendis.

dimanabant, sicut habetur Deuteronomii cap. 6. *Eruntque hæc quæ ego præcipio tibi hodie, in corde tuo, et narrabis ea filiis tuis.* Sed postquam Deus Populo suo certam legem proposuit, Parentibus etiam edixit, ut ipsam liberis suis diligenter explicarent : *Quomodo ad Nos pertinet* (ait S. August.) *in Ecclesia loqui vobis, sic ad vos pertinet in domibus vestris agere, ut bonam rationem reddatis de iis, qui vobis sunt subditi* (1). Itaque si hoc gravissimo præcepto liberari velint, filios suos Parochis imbuendos committant, qui loco Parentum destinantur. Quod si cum liberis ipsi quoque Parochum in Ecclesia docentem audiant, singularem ex ipsius voce doctrinaque utilitatem consequentur. Siquidem magnum quiddam, ac sublime continent in se Religionis nostræ mysteria, ut veritas divino quodam lumine eo magis detegatur, quo sæpius illa in animum, ac sermonem revocantur. Plurima insuper pueris traduntur, quæ tamen ipsi intelligentia complecti non possunt, nisi cum ad maturam ætatem pervenerint : *Tanta* (inquit S. Augustinus) (2) *est christianarum profunditas litterarum, ut in eis quotidie proficerem, si eas solas ab ineunte pueritia usque ad decrepitam senectutem, maximo otio, summo studio, meliori ingenio conarer addicere. Tanta non solum in verbis, verum etiam in rebus, quæ intelligendæ sunt, latet altitudo sapientiæ, ut hic contingat, quod Scriptura quodam loco dicit : cum consummaverit homo, tunc incipiet.* Supervacaneum existimamus Parochis (qui probitatis doctrinæque laude satis commendantur) in memoriam adducere propositiones 64 et 65, a Venerabili Dei famulo Innoc. XI, die 2 Mart. anni 1679 damnatas. Neque monendi sunt, ut nemini pro accipienda Confirmatione, Divinoque Eucharistiæ Sacramento schedulam juxta præclaram consuetudinem im-

(1) In Psal. 50. — (2) Epist. ad Volusianum.

pertiant, nisi antea Christianæ Legis præceptis, atque Mysteriis satis instructum invenerint. Mandamus insuper, ne ulla matrimonia de more promulgent, cujuscumque conditionis, aut dignitatis sint futuri Conjuges; nisi cum ipsorum voluntas exploratur, Fidei rudimenta satis perceperint (1). Ita profecto sancitum fuit ad normam quinti Conc. Mediolanensis in peculiari Congregat. coram Sanctissimo Pont. Innoc. XII, die 11 Jun. 1697, quod deinde auctoritate judicioque Clementis XI, die 13 Sept. anni 1715, fuit confirmatum.

13. Sed dum Parachos ad imbuendam christianis præceptis juventutem officio devinctos ostendimus, id nullum afferre debet impedimentum, ne Patres Societatis Jesu, et sæculares Presbyteri Scholarum Piarum in suis Ecclesiis, aliique probi viri in Templis S. Gabriëlis, et S. Columbani pium hoc Ministerium libere exerceant. Imo eorum institutum magnopere commendamus, atque, ut constans perpetuumque sit, vehementer hortamur. Caveant solummodo, ut eorum nomina accurate describant, qui apud ipsos magis frequentes sunt, ne aliquis fraudi locus objiciatur, et, dum eorum conventus adire simulant, Parochos in errorem adducant. Sicut autem de Parochis, ita et de Ludimagistris statuendum est, quos a tradenda pueris christiana Doctrina liberos, et immunes minime judicamus. Id primum in Lateranensi Synodo sub Leone X, probatum fuit (2), ut in ejus Apostolicis Litteris explicatur. Archiepiscop. Salonæ novæ die 17 Jul. anni 1688. Sac. Congregat. Concil. hæc examinanda proposuit.

I. An clericos tam minorum, quam majorum Ordinum ad Officium Ludimagistri exercendum a Communitatibus conductos cogere possit, ut pueros, rudesque scholares Doctrinam Christianam edoceant.

(1) Tit. ad Matrimonium pertinent. — (2) Constit. VII, § 32.

II. An ad idem cogere possit Ludimagistros Laïcos itidem a Communitatibus conductos.

III. An ad idem cogere possit Ludimagistros, sive Clericos, sive Laïcos a nemine conductos.

IV. Qua pœna præfatos Ludimagistros cogere possit.

14. Quibus eodem die, eodemque anno hæc breviter Sac. Congreg. respondit, *posse prius hortando, et deinde præcipiendo.* Ob hanc causam Clemens XI, eo decreto, quod non semel in medium adduximus, Ludimagistris eam conditionem imponit, ut pueros Christianam legem edoceant, quod Nos etiam præcipimus, et volumus, ut, qui Ludimagistris examinandis præpositi sunt, nullum prorsus admittant, nisi prius in illis omnibus, quæ ad fidem, ac religionem pertinent, se penitus instructos peritosque certo probaverint. Nonnullos eligemus, qui scholas repente invisant, ac sedulo explorent, utrum rem diligenter perficiant, ut jussa detrectantes meritis pœnis coerceamus. Fœminæ, quæ in hac Urbe docendi curam habent, examinari super hac re non consueverunt; sed, cum id omnino necessarium sit, et Romæ usitatum; et cum a Præfectis Scholarum Piarum nonnullæ ex ipsis ad officium nominentur, ideo mandamus, ut qui de more ad exquirendam earum virtutem deliguntur, utrum pro erudiendis ad fidem pueris Doctrinæ satis habeant, serio perscrutentur, et crebro earum scholas invisant, et, sicut antea de Ludimagistris diximus, earum diligentiam agnoscant. Eæ vero mulieres, quæ Scholarum Piarum Congregationi non subjiciuntur, ludos ad docendum aperire non audeant, nisi antea Parochi, in cujus ditione constituuntur, accurato judicio probentur. Hanc vero facultatem nullo modo obtineant, nisi ad docenda fidei rudimenta satis idoneæ existimentur. Non semel etiam ad earum scholas invisendas aliquos designabimus, uti superius dictum est, cum de Ludimagistris, iisque Mulieribus,

quæ Congregationis Scholarum Piarum subjectæ sunt, ageremus.

15. Nunc ad Parochos, qui in tota Diœcesi versantur orationem convertamus, qui eamdem puerorum institutionem suscipere, et Dominicis, ac festis diebus in suis Ecclesiis christianam legem, ac Mysteria Populo declarare, (uti Urbis Parochi), omnino debeant, nisi pœnas arbitrio nostro imponendas subire velint. Hortamur pariter illos, qui primam Tonsuram cæterosque Ordines appetunt, nec non Sacerdotes, ut Parochis in hac re adjutores, atque administros sese præbeant, sicut initio, cum de Urbanis Parochis sermo esset, fusius explicavimus. Caveant etiam Parochi in Diœcesi constituti, quod supra monuimus, ne ullum ad Sacram Synaxim primo sumendam admittant, neque pro accipienda Confirmatione schedulam de more impertiant; neque Matrimonia palam in Ecclesia denuncient, neque illis celebrandis intersint, nisi prius Doctrinæ Christianæ examen, ac testimonium habeatur. In Diœcesi quoque docendi munus nemo palam exerceat, quem Vicarius Foraneus in fidei Mysteriis satis eruditum, atque idoneum non declaraverit. Sed quoniam in agris sæpe contingit, ut pueri in pascendis armentis potius, quam in audienda christiana lege implicati tempus conterant, et cum nonnulli circum Templa strepitum turbasque excitare non dubitent, quo tempore divina Officia persolvuntur, vel fidei Mysteria populo dilucidantur, hinc volumus, ut Parochi gravibus solidisque argumentis Parentibus ostendant in manifesto perpetuæ damnationis periculo versari, si liberos suos Religionis elementis erudiri negligant. Insuper persuadeant, suos quique liberos ad Parochialem Ecclesiam adducant, ibique Parochum fidei rudimenta explanantem et ipsi audiant, quæ fortasse non perceperunt, cum inter pueros agerent vel percepta ex animo penitus exciderunt. Postremo universos admoneant sarta tecta permanere Decreta,

quæ Nos, vel Decessores nostri in eos ediderunt, qui obstreperent, vel luderent circum Templa, in quibus Christi doctrina explanatur, vel Sac. Officia peraguntur.

16. Cum Diœcesim perlustravimus, magna cum voluptate Parochos doctrinæ, ac probitatis laude præstantes invenimus, qui ad propagandam Dei gloriam, instruendosque pie fideles omne studium, ac diligentiam libentissime devovebant; nonnulli vero mediocriter in iis rebus versati occurrerunt; sed quod magnopere Nos commovet, aliqui, ad quos nondum accessimus, plurimique, quos jam invisimus, post discessum nostrum, negligentiæ, vel imperitiæ palam arguuntur. Ob quam rem; licet nulli damnum inferre cupiamus, Deumque nostræ voluntatis testem invocemus: tamen memores extremi severique examinis, in quo Deus omnia perscrutabitur, ad implendas muneris nostri partes nihil intentatum relinquemus. Itaque si quis per oscitantem socordiam sibi desit, populumque christianis mysteriis imbuere prætermittat, ad meliorem frugem, atque sententiam statim revocetur; si quis autem ob inscitiam munus adeo necessarium contemnat, studiis iterum, ac libris operam navet. Nam hæc rerum ignorantia non Episcopis, qui istos homines Parochiis præfecerint, tribuenda est, sed Parochis ipsis, qui postquam eam Provinciam assecuti sunt, librorum curas omnes penitus abjecerunt. Uberes ex hac nostra objurgatione fructus speramus, si aliter contigerit, quid Trident. Concil. statuerit (1), ac deinde Sac. Congregatio ejusdem Concilii non semel decreverit (2), satis memoria complectimur: *Sac. Congregatio censuit Episcopos Successores posse superveniente rationabili causa etiam ex officio, etiam extra visitationem examinare Parochos ad Ecclesias Parochiales approbatos* (3). Insuper alio loco: *Sac. Congregat. respondit*

(1) Sess. 21, cap. 6. — (2) Lib. 13 Decretorum, pag. 520. — (3) Lib. 15 Decretor. pag. 146.

Episcopos Successores superveniente rationabili causa posse etiam ex officio iterum examinare tam in visitatione, quam extra, Parochos, quamvis Regulares, approbatos tempore provisionis Parochialium. Si de Parochis agitur, qui a Decessoribus præpositi fuerunt, re prius satis superque perpensa Sacræ Rotæ Tribunal constituit posse Episcopum *pro libito, et pro sola quiete conscientiæ suæ* Parochos in novum examen revocare (1). Cum tamen de illis sermo est, quos idem Episcopus Parochos in Ecclesiis collocavit, si velit novum examen indicere, hæc quoque decreta subjiciuntur (2) : *Cum sub die* 15 *januar.* 1667 *ad instantiam Episcopi Pampilonensis ab hac Sac. Congregatione resolutum fuerit : primo posse Episcopum examinare Parochos, et Rectores semel approbatos ad curam animarum, quando adest vehemens suspicio de illorum imperitia; secundo posse ad hujusmodi examen procedere etiam extra visitationem; tertio ad dictum examen faciendum haud necesse esse, ut judiciales probationes imperitiæ præcedant. Nunc supplicat Episcopus, per eamdem Sac. Congregationem ulterius declarari, an in actu visitationis Diœcesis possit Episcopus examinare Parochos, quotquot visitat, etiam si contra illos, vel aliquot ipsorum non vigeat suspicio imperitiæ; Sac. Congregat. die* 22 *Septemb.* 1668 *respondit negative.* Atque ita pro novo examine faciendo sola conscientiæ sedandæ ratio non sufficit : Insuper necesse est, ut is rumor palam in omnes emanaverit, Parochum eorum, quæ ad curam animarum gerendam pertinent, memoriam amisisse, et ob socordiam pro sustinenda tam gravi provincia esse imperitum, sicut Patres S. Rotæ accurate perpenderunt (3). Parochi etiam, qui a Laïcis jure quodam nominati fuerunt, ab hac conditione minime liberantur. Nam cum Parochialem Ecclesiam sine publico

(1) Decis. 257, part. 19 Recens. n. 5. — (2) Lib. 26 Decret. pag. 108. — (3) Decis. 527, n. 18, et seq. part. 19 Recen.

examine obtinuerint, non idem judicium, atque opinio, ac de reliquis Parochis constituitur, quibus Episcopus post consuetum examen animarum regimen commendavit (1).

17. Postremo volumus, ut hoc edictum publice de more promulgetur, et in singulis sacrariis tam in Urbe, quam in Diœcesi figatur.

INSTITUTIO X.

De obligatione, qua Parochi obstringuntur singulis diebus Festis de rebus divinis ad populum verba facere, et pro Parochianis Sacrificium applicare; qua de causa, quove mandato id facere jubeantur.

1. Quo tempore hanc nostram Diœcesim invisere cœpimus (quod etiam constanter prosequemur, si Dei beneficio salvi, et incolumes erimus) nonnullos Parochos deprehendimus, qui Dominicis, cæterisque Festis diebus Sacras conciones ad Populum habere negligunt, quid videlicet fugiendum ex Christiana Lege, quidve amplectendum sit, accurate declarare, ut promissam in Cœlis gloriæ mercedem assequatur. Insuper præstantium virorum testimonio cognovimus id quoque prætermitti a quibusdam urbanis Parochis, licet virtute studioque Religionis plurimum commendentur, eamque afferri causam, quod usu receptum antea non fuerit; quod perpauci ad ipsos conveniant; quod in pluribus aliis templis hujusmodi conciones frequenter habeantur. Advertimus etiam non modo, cum Diœcesim lustraremus, sed præcipue cum publicum examen pro illis indictum esset, qui vel Ordines, vel Confessiones audiendi facultatem, vel Parochiarum regimen petebant, Dominicis, aliisque Festis diebus Missæ Sacrificium pro Populo minime applicari ab iis, qui animarum curam susceperunt. Disputationes iterum, eorumque sententiam in medium proferunt,

(1) Card. de Lucca: De Parochis serm. 16.

qui Parochos utique, cæterosque animarum saluti præpositos ad faciendam rem Divinam diebus festis obstrictos esse testantur, non ea tamen voluntate, atque intentione, ut Sacrificii fructus populo omnino tribuatur; et præsertim cum proventus Ecclesiæ sunt ita tenues, ut ad Parochum sustentandum vix satis esse videantur. Ita disputant, velut Apostolica Sedes de his antea non aperte judicaverit, et Sacræ Congregationis (quæ sola Tridentinum Concilium interpretari potest) Decreta, eo quod promulgata non fuerint, universos minime complectantur, vel Forum externum solum respiciant: aut etiam internum si tamen in lucem aspectumque publicum proferantur. Iis rationibus aliisque nullius momenti sententiam suam prædicant, ac tuentur.

2. Ex eo vero nos perculsos fuisse non inficiamur, quod Parochi salutaribus verbis Populum sibi commissum instituere non modo contemnant, sed gravissimam culpam falsis etiam rationibus excusare contendant. Non hæc temere confingimus, sed ad Tridentinam Synodum conformamur, in qua sic decernitur (1): *Archipresbyteri quoque, Plebani, et quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes Ecclesias quocumque modo obtinent, per se, vel per alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, et Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum brevitate, et facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, et virtutes, quas sectari oporteat, ut pœnam æternam evadere, et cælestem gloriam consequi valeant;* et paulo post: *neque hujus decreti executionem consuetudo etc. impedire valeat.*

3. Illud solum in controversiam adducitur, utrum ex hac Concilii sanctione (quod sub Paulo III configit) Sacræ

(1) Sess. 5, cap. 2, de Reform.

conciones reipsa haberi debeant, juxta ea, quæ sub Pio IV ab eodem Concilio statuta sunt (1). Propositum id fuit Sacri Concilii Congregationi examinandum, et conventu habito die 9 Februarii anno 1576 nihil certi emanavit, uti ex Fagnano intelligi potest (2), qui fama æque, ac juris Pontificii scientia admirabili, non modo Romæ, ubi Sedi Apostolicæ ad nonagesimum usque annum præclaris muneribus occupatus, operam studiumque suum egregium præstitit; sed apud exteras etiam nationes omni commendatione dignus judicatur. Postea vero, cum Nos perhonorifico Secretarii officio fungeremur, invenimus (3) eam sententiam in examen iterum revocatam fuisse, cum Sacræ Congregationi Cardinalis Carafa Præfectus esset; et Episcopo Melitensi, qui id postulaverat, his verbis responsum : *Satis esse, ut Parochi, etsi formaliter non prædicent, saltem Dominicis, et Festis diebus plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate pascant salutaribus verbis.* Eamdem sententiam, ac normam amplexus est Innocentius XIII in ea Constitutione, quam pro Regnis Hispaniarum ad Ecclesiasticæ disciplinæ commodum edidit post laboriosam diuturnamque inquisitionem, et examen in peculiari quadam Congregatione, cui pariter a Secretis fuimus. Id clare dignoscitur ex ipsius Apostolicis Litteris, quas deinde Benedictus XIII, ut ipsæ cæteris Episcopis, velut exemplar proponerentur, sua auctoritate confirmavit. Itaque credimus non perpolitam, et elaboratam concionem a Parochis habendam, sed familiari facilique dicendi genere ipsos uti debere ad populi intelligentiam accommodato. Caveant tamen, ne se liberos, et immunes existiment, eo quod nullo unquam tempore hujusmodi consuetudo extiterit, vel quod hæc provincia aliis Ecclesiis satis superque demandata sit; neque tandem exiguum

(1) Sess. 24, c. 4, de Reform.— (2) Cap. inter cætera, n. 33, de Officio Ord. — (3) Lib. 6, pag. 109 et seq.

Populi numerum pro causa excusationis afferant, qui plerumque ex negligentia Rectorum dimanat. Nam qui suo muneri recte satisfaciunt, de frequentia, populique multitudine nunquam queruntur. Insuper non modo Tridentina Synodus contrariam consuetudinem penitus abrogavit, sed etiam Innocentius XIII in ea Constitutione, quam superius diximus, a Benedicto Pontifice confirmata, omnes excusationis causas de medio abstulit, et postquam ab eodem Concilio munus impositum explicavit (1), iis verbis utitur : *Nihilominus, nonnulli Parochialium Ecclesiarum Rectores hæc, quæ suarum partium adeo sunt, prætermittunt, culpam hujusmodi a se amoliri nitentes, vel prætextu immemorabilis, sed quidem pravæ consuetudinis, vel quia hæc ab ipsis præstari necesse non videatur, suppetente nimirum copia aliorum habentium Sacras Conciones in aliis Ecclesiis etc. Ne itaque sub inani istarum, aliarumque similium excusationum prætextu tanta Christianæ Reipublicæ pernicies struatur, districte præcipimus etc.*

4. Sed jam ad illud veniamus, quod secundo loco proposuimus : nempe Missæ sacrificium Dominicis, ac Festis diebus pro Populo offerendum. Sic enim præcipit Tridentinum Concilium 2) : *Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre.* Non ignoramus quidem disputationes, quæ excitantur, utrum ex Concilii verbis Parochus Sacrum tantummodo facere; an ejus quoque fructum (qui medius appellatur) pro populo ita offerre debeat, ut nec ipsum pro alio offerre, adeoque nec stipendium sumere possit. Attamen nos minimè latet Concilii verba a Sacra Congregatione ita declarata fuisse, ut medium Sacrificii fructum pro populo applicare Parochus omnino teneatur, uti

(1) Sess. 5, cap. 2. — (2) Sess. 23, cap. 1.

Fagnani testimonio planè constat (1). Novimus etiam illud Sac. Congregationis Decretum anno 1681 ; jussu Cardinalis de Carpineo simul cum aliis pro Ecclesiasticorum commoditate fuisse impressum, in quo hæc statuuntur : *Cum præcepto Divino iis, quibus animarum cura commissa est, mandatum sit pro Ovibus suis Sacrificium offerre, sæpe alias Sacra Congregatio Concilii censuit, Parochos teneri pro Parochianis Sacrificium applicare, atque ea cum distinctione, ut, si redditus pingues sint singulis diebus, si verò tenues, saltem diebus festivis* (2). Illud quoque cognitum nobis est eamdem rem fuisse propositam, atque iterum examinatam; cùm Sacrum quotidie pro populo celebrare, atque offerre, Parochis, licet copiosos proventus obtinentibus, grave nimis videretur; ideoque die octava Februarii anni 1726. Hoc pacto fuisse responsum : *Sacra Congregatio Concilii, propositis infrascriptis dubiis, primo, an Parochi non habentes Congruam, teneantur applicare Missam pro Populo saltem diebus Festis; ita sint cogendi in casu etc. Secundo, an Parochi habentes pingues redditus teneantur quotidie Missam applicare pro Populo in casu etc. Respondit ad primum affirmative, censuitque danda esse Decreta alias hac de re edita : ad secundum, negative, et hujusmodi dubia amplius non proponi mandavit.*

5. Hoc Decretum in Actis Sacræ Congregationis continetur, editumque fuit post Diœcesanam Synodum (3), quam Episcopus *Portalegren.* in Lusitania convocavit. Si quis autem percipere velit reliqua superiorum temporum Decreta, quibus hoc postremum ita conformatur, ut universi, qui curam animarum gerunt ad offerendum pro populo Sacrificium obstringantur, Monacellum

(1) Cap. Fraternitatem, n. 93, 94, de Sepulturis. — (2) Tom. 3 Theologiæ Moralis Gennet impress. Vener. pag. 317, ita in supplem. Theolog. Moral. P. Sporrer, pag. 321. — (3) Pag. 253.

consulat, qui in Romana Curia diu versatus, et ad plures annos Auditor Cardinalis Petrucci, plurima Sacræ Congregationis Decreta congessit (1). Qui prioris etiam temporis Decreta expeteret, scilicet promulgata annis 1692 die 10 Maii, et 1699, die 24 Aprilis, percurrat Litteras Apostolicas (2) Innocentii XII, quibus ipsa peculiari modo a Pontifice confirmantur. Postremo, si qui post annum 1716 Sacræ Congregationis sententiam exploratam habere velint, nos ipsi testari possumus; qui cum a Secretis essemus, rogatu Cardinalis Tanarii Decani, et Ostiensis Episcopi proposuimus (licet de hac re verba fieri vetitum antea fuisset) utrum Castri Romani, Porciliani, ac Decimi Rectores Ostiensi Episcopo subjecti, diebus Festis Sacrificium offerre pro Populo deberent; cum exiguos solum proventus a Dominis Castrorum acciperent, et nihil ab egenis illis hominibus, inhospita fere loca colentibus, referrent, uti descripsimus in eo libello, qui imprimi, et Sacræ Congregationi solet exhiberi: *Id autem, quod speciali nota dignum esse videtur in præsenti, est, quod Parochi nihil a Populo recipiunt, cum id, quod habent, consequantur a Dominis Castrorum.* Responsum ita fuit die 29 Januarii 1724, *teneri, et ad mentem*, scilicet posse ab iis Parochis ad egestatem sublevandam stipendium accipi, licet diebus Festis præbeatur. et Sacrificium, quod pro populo celebrandum fuerat, offerri pro illo, qui stipendium tradiderit, ea tamen conditione, ut alio hebdomadæ die pro populo illud offerentes suo muneri satisfaciant.

6. Qua de re exploratum satis arbitramur id, de quo sermonem instituimus, si Pontificum, et Sacræ Congre-

(1) Formul. Pract. Leg. Part. 1, impress. secundæ 1713, pag. 32, n. 4, et seqq. tom. 2, pag. 219, n. 18, et seqq. tom. 4. pag. 101, n. 121. — (2) Apud Anaclet. lib. 5, Decretal. tit. 3, n. 212, et seqq. In Clericato de discord. forens. discord. 29, de beneficiis sub num. 43, ita in Suppl. Theol. P. Sporrer, p. 321

gationis Decreta sedulo perpendantur. Nos quoque affirmare possumus, quod plusquam centenis Epistolis, quas duodecim fere annorum spatio ad Episcopos per universum terrarum orbem vel dedimus, vel pro munere, quo tum fungebamur, nostro nomine obsignavimus (cum illi juxta præclaram Constitutionem Sixti V, suarum Ecclesiarum statum Sacræ Congregationi exponerent), nisi Festis diebus Sacrificium pro Populo a Parochis applicari testarentur, eos monebamus, ut ab omnibus, qui animarum curæ præfecti essent, id impleri omnino curarent. Certum pariter est in publicis examinationibus, quæ Romæ instituuntur, vel ad Ordines suscipiendos, vel ad confessiones audiendas, vel ad Parochiales Ecclesias obtinendas, nullo modo approbari illos, qui Parochum exiguo censu instructum, ab offerendo Sacrificio pro populo liberum, et immunem existiman[t]. Neque illæ excusationis causæ admittuntur, quas superius attulimus, nempe Sacræ Congregationis Decretis legem minime induci, et sine culpa violari, cum promulgari non consueverint. Nam cum lex aliqua jam palam innotuit, necesse non est, ut eodem pacto reliquæ sanctiones publice divulgentur, quibus eadem lex magis declaratur. Cum vero illam legem indicant, qui non modo auctoritate præditi sunt, sed etiam soli possunt Tridentinum Concilium explicare, ideo utrumque forum jure complectitur. Item supervacaneum est ad eam rationem confugere hujusmodi Decreta ad illos solum pertinere, pro quibus constituta sunt. Nam, licet id non semel contingat, ea tamen, de quibus sermo est, ad universos referuntur, licet viri alicujus singularis gratia emanaverint, quia ad explicandum, magisque intelligendum Concilium confecta fuerunt. Hinc si aliquis eamdem rem quærat, his verbis responsum tribuitur: *Dentur Decreta;* ut in hac causa, quam agimus, sæpe evenit, sicut antea commemoravimus. Id tamen in usu non est, cum de illis Decretis agitur, quæ pro aliqua

peculiari causa facta sunt, in qua nihil cum cæteris commune reperitur. Neque sane ad hæc cognoscenda, requiritur, ut a Secretis Sacræ Congregationis eligi quis debeat, cum satis superque in Fagnano contineantur (1). Clericatus autem fusius, et erudite de ipsius Sacræ Congregationis Decretis scripsit, et præsertim etiam de illis, quibus offerre pro populo Sacrificium Festis diebus Parochi jubentur (2).

7. Quæ cum ita sint, poterant a nobis sine ulla dubitatione Parochi obstringi, ut Sacrum, diebus, quos designavimus, pro populo offerrent, et christianæ legis præcepta, mysteriaque explicarent; sed cum falsam opinionem ipsi non deponerent, licet a Sedis Apostolicæ sententia prorsus alienam esse non semel ostenderimus, necessarium duximus, ne ullus in posterum disputandi locus superesset, cum ad Sacram Congregationem de populo ad christianam doctrinam instruendo scriberemus, aliquid etiam de cæteris rebus, de quibus nunc agimus, velut historiam exponentes, solum attingere, ne ipsius auctoritatis, et sententiæ, eorumque omnium, quæ generatim, vel peculiariter statuta sunt, tam cito immemores videremur. Itaque die 9 Augusti hujus anni in hunc modum respondit : *Cavendum præterea est, ut omnes Parochi diligenter muneri suo satisfaciant, et singulis diebus Festis Populo sibi commisso sacra eloquia, salutisque monita exponant, facili sermone denunciando vitia, quæ declinare, et virtutes, quas sectari oporteat. Ac denique admonendi sunt iidem Parochi, teneri eos omnibus diebus Festis Missæ sacrificium applicare pro Populo, etiamsi minus integra congrua ex Parochialibus proventibus recipiant, quemadmodum pluribus hujus Sacræ Congregationis Decretis*

(1) Cap. Quoniam, n. 6, de Constitutionibus. — (2) Discord. Corens. de Beneficiis discord. 29.

declaratum fuisse probe compertum est Eminentiæ Vestræ.

8. Observandum est prioris temporis decreta a Sacra Congregatione in medium proferri, ex quo facile comprobatur ad universos ipsa spectare, licet aliquorum solum gratia prodierint, eo quod Concilii Tridentini intelligentiam, et explicationem præ se ferant. Igitur non solum nostra, sed ipsius Congregationis, et Summi Pontificis auctoritate (quo probante ipsæ litteræ ad nos scriptæ fuerunt) sub pœnis a Concilio Tridentino in delinquentes propositis, mandamus omnibus, qui ad curam animarum in Civitate, seu Diœcesi constituti sunt, ut Festis diebus ad Populum verba facere, et viam salutis declarare nunquam prætermittant, iisdemque diebus Sacrificium pro ipso offerant, nisi pœnas voluntate nostra imponendas subire velint. Quamvis autem ipsorum probitas nullum suspicionis locum nobis relinquat, quin hæc nostra sanctio penitus executioni mandetur, tamen, ut studium nostrum, eorumque obtemperantia palam innotescant, volumus juxta Decreta Sacræ Congregationis, quæ in Urbe *a Visitatione* dicitur, ut quilibet Parochus Sæcularis, aut Regularis in Civitate, ac Diœcesi ab anno 1755, eos dies in peculiari Libro designet, quibus pro Populo Sacrificium obtulerit. Qui non paruerint, pro voluntate nostra punientur. Braschius *in Synodali* promptuario (1) non modo Decreta Sacræ Congregationis de offerendo pro populo Sacrificio, quemadmodum supra explicavimus, luculenter exponit, sed etiam commemorat Parochos tum Sæculares, tum Regulares ea lege teneri, ut in peculiari libro idem Sacrificium describatur.

9. Postremo jubemus, ut solito more hæc nostra sanctio promulgetur, et in singulis Sacrariis cum in Urbe, tum in Diœcesi fixa conservetur.

(1) Cap. 107, a num. 28, usque ad num. 34

INSTITUTIO XI.

De Christi Domini Adventu, et Novendialibus, quæ Christi Domini Natalem diem antecedunt, quo auctore, quo loco, quo tempore Adventus Domini sit institutus; quid per ipsum Ecclesia significare voluerit; et ad quid referatur divinum Officium, et Missa, quæ eisdem temporibus celebratur.

1. Falsa in vulgus imperitum, et pietati non valde addictum nimis libere pervasit opinio, Adventum Domini pro viris tantum, ac mulieribus institutum fuisse, qui Religionis voto se obstrinxerint, ita ut illi dies a cæteris differre parum, aut nihil ipsi videantur.

2. Ut hæc sententia temeritatis, atque scandali nota liberetur, de abstinentia solum, ac jejunio intelligenda est; ne autem falsa sit eadem sententia, Orientalis Ecclesia ab Occidentali, et priora tempora a posterioribus secernenda sunt; postremo ut a majori labe, ac censura vindicetur, complecti omnino non debet pietatis opera; quibus ad celebrandum Domini Adventum Fideles Ecclesia cohortatur.

3. Ac primo jejunium in Adventu simul cum abstinentia ab Ordinibus Regularibus nunc observatur, quod aliqui incipiunt a die festo Sancti Martini, vel etiam Sanctæ Catharinæ, alii a prima Adventus Dominica, et nonnulli etiam a celebritate Sanctorum omnium, uti Cardinalis Cozza accurate perpendit (1).

4. Nunc etiam Orientis Ecclesia temperantiam a festo S. Philippi auspicatur, quod die 14 Novembris solemni cultu celebrare consuevit, (et ideo S. Philippi Quadragesimam nuncupat) eamque ad Natalem usque Salvatoris diem prosequitur. Per id temporis se a carnibus, butyro, lacte, et ovis abstinet; Pisces tamen, oleumque adhibet, et vino utitur, quæ solemniori Quadragesimæ

(1) In Tractatu Dogmat. et Morali de jejunio, part. 2.

tempore omnino vetantur. Septem dierum spatio jejunare solum jubentur Græci, licet pietatis causa universi jejunare soleant, uti Bailletii testimonio satis comprobatur (1).

5. Tandem (ut nihil de Religiosis Ordinibus loquamur, quibus peculiari lege temperantia præcipitur) ex consuetudine Occidentalis Ecclesiæ abstinentia, seu jejunium per Domini Adventum nemini indicitur : non tamen hic mos olim obtinuit. Nam, ut monumenta, quæ ad Ecclesias transalpinas pertinent, silentio prætereamus, ac de sola Italia verba faciamus, diploma ab Aistulpho Longobardorum Rege anno 755 obsignatum conservatur, in quo 40 Lucios a Monachis Nomantulæ pro S. Martini Quadragesima quotannis exigit : Quadragesimæ autem nomine Salvatoris Adventus intelligitur, uti Martene testatur (2). Nicolaus I Pontifex, qui circa medium sæculi noni floruit, cum jejunia, quæ ab Ecclesia Romana recepta erant, enumeraret; illud etiam Adventus recenset (3) *Hæc jejunia Sancta Romana Ecclesia suscepit antiquitus, et tenet.* S. Petrus Damianus, qui sæculo XI vixit, cum de Canonicorum Veliternorum reformatione agit, Quadragesimam commemorat, quæ ante diem Natalem Domini a Fidelibus observari solebat. Innocentius autem Tertius, qui initio sæculi XIII Pontificatum gessit, Archiepiscopo Bracharensi respondens iis verbis utitur (4) : *Jejunium apud nos in Adventu Domini agitur.* Postquam Avenionem Sedes Apostolica translata fuit, hæc disciplina immutata est, eamque ad suos familiares, ac domesticos omnes Urbanus V redegit, uti Raynaldus de familia ejus Pontificis scribens luculenter exponit (5) : *Generaliter, et indistincte in*

(1) De rebus gestis Sanctorum impress. Paris, anno 1707, in histor. Festor. Mobilium, pag 263. — (2) De antiqua Ecclesiæ disciplina, cap. 10, n. 5. — (3) In Epist. ad consult. Bulgar. cap. 4. — (4) Cap. Concilium de observ. Jejunii. — (5) Anno Domini 1370, n. 21.

Adventu Domini, et duobus diebus quartam feriam Cinerum immediate præcedentibus ab esu carnium abstinerent, et dictis diebus Sæculares, et Laïcos in Curia existentes etiam voluit comprehendi. Ut id magis confirmetur, testimonium Beleti (1) afferemus, qui secum expendens, qua ratione ab Ecclesia jejunium ante festum S. Thomæ Apostoli minime indicatur, hoc pacto respondet : *Quia Festum ejus est in Adventu, in quo quasi continuum jejunium debemus observare*, quod etiam Martene explicavit (2).

6. Sed jam ad sancta pietatis opera deveniamus quæ nunc etiam fidelibus ab Ecclesia proponuntur, ut universi curæ nostræ commissi ad copiosos fructus pro æterna salute comparandos vehementius excitentur. Itaque primum agemus de Sacri Adventus origine, deinde quam ob causam institutus fuerit, et postremo de Ritibus, qui per hoc tempus excoluntur; sic enim fore confidimus, ut majori studio, ac Religione, quod magnopere optamus, sanctissimi dies celebrentur.

7. Si fidem Durando præstamus, Adventus Domini celebritatem S. Petrus Apostolorum Princeps induxit (3); Bailletius tamen studio suæ Galliæ nimium adductus, Sancto Perpetuo Turonensi Episcopo, qui circa medium sæculi V vixit, illius institutionem adscribit (4) : Jejunium per tres dies in singulis hebdomadis ante festum S. Martini usque ad Natale Domini ab eodem Sancto Perpetuo propositum testatur (5). Sed auctoritate Martenis (6) natione pariter Galli, Adventus initium ad sæculum VI referemus, et Sanctum Gregorium Pontificem Auctorem affirmabimus; cum præsertim ad eamdem sententiam Amalarius (7), et Abbas Beno (8) se penitus

(1) Lib. de Divinis Officiis. cap. 11. — (2) De antiq. Ecclesiæ disciplin. n. 6, loc. cit. — (3) Lib. 6. cap. 2, num. 1. — (4) Loco cit. pag. 259. — (5) Lib. 10. hist. cap. 31. — (6) Loco ut supra c. 10, n. 1. — (7) Lib. de Eccl. Offic. — (8) Lib. de Ritibus Missæ.

conformaverint : insuper in *Sacramentario* S. Gregorii quatuor Dominici dies Adventus nominantur, quibus deinde in aliquibus locis quintus, et sextus accesserunt juxta Ritum Ambrosianum, qui a prima Dominica post festum S. Martini celebritatem Adventus orditur : *Ambrosianus Adventus* (ait Rudolphus Tungrensis) *habet sex septimanas, et incipit Dominica post festum S. Martini.*

8. Duos Salvatoris Adventus perpendere possumus, ob quos Sancta Mater Ecclesia hujusmodi celebritatem constituit; alter jam præteriit, alterum expectamus. Primi Adventus nomine tempus illud intelligitur, cum mortalitatem nostram Dei Filius induit, et acerbissimum mortis genus subivit, ut captivitatis vinculis, quibus diutissime tenebantur, homines vindicaret : *Tempus* (ita Rupertus) *quod Dominicæ Nativitatis memoriam antecedit, ideo Adventus nuncupatur, quia totus ejus Ecclesiasticus ordo juxta contemplationem Adventus Domini dispositus est. Advenire autem recte Dominus dicitur, qui ubique est invisibilis præsentia Majestatis, dum assumpto, quod visibile est nostrum, usibus carnis, visibilem se ostendit* (1).

9. Secundo iterum Salvator adveniet, cum ad formidabile Judicium universos homines convocabit. Eam ob causam (ut Pouget merito perpendit) die primo Dominico Adventus illud Evangelium recitatur, in quo Majestas Christi judicis describitur (2); cum scilicet nulla infirmitate circumdatus, (sicut in terras primo venienti contigit) sed Cœli nubibus insidens, et immenso beati corporis majestatisque lumine circumfulgens ad genus hominum judicandum descendet. Id vero quam conveniens sit Estii præclaris verbis ostenditur (3) : *Qui inter duos mediatorem se interponit, dum modo huic, modo illi parti se adjunxit, personam quodammodo mutat, eique*

(1) Lib. 3, de Div. Offic. c. 1. — (2) Instit. Cathol. impressis Paris. anno 1725, tom. 1, pag. 807. — (3) 4. Sent. dist. 45, § 8.

assimilatur, cujus pro tempore partes agit. Quare, cum Christus Mediator Dei et hominum, qui in priori suo Adventu nostram agens causam apud Patrem, nostram sumpsit personam, quando venit in similitudinem carnis peccati, circumdatus infirmitate, et per omnia nobis assimilatus est absque peccato, consequens est, ut in altero Adventu, jam non hominum, sed Dei partes acturus, Dei personam sumat, id est in forma gloriosa appareat, in qua Deo similior fit, cujus formæ exhibitione simul et bonis securitatem, et malis terrorem afferat. Hinc factum est, ut Ecclesia per hosce dies cum lætitia, ac voluptate, etiam mœroris signa præ se ferat : lætitiæ quidem indulget pro Christi Salvatoris priori Adventu, ob quem festivum *Alleluia* in Divinis Officiis non omittit, ac toto die Dominico Dalmaticam Diaconis, Tunicellam Subdiaconis iterum concedit: mœrorem autem ostendit, dum Christi Judicis Adventum contemplatur. Qua de re (ut nihil de peculiari quarumdam Ecclesiarum disciplina, vel piorum ordinum consuetudine loquamur, qui olim tempore Adventus nigrum colorem in Sacris peragendis adhibere, et religiosas Imagines non secus, ac Passionis tempore fieri solet, obtegere consueverunt, sicut Martene (1) præclare ostendit), nunc etiam *Gloria in Excelsis* in Missæ Sacrificio, ac *Te Deum* in Officio prætermittitur. A Diaconis vero Dalmaticæ, et Subdiaconis Tunicellæ deponuntur, qui Casulas complicatas assumunt, quas etiam non semel exuunt. Sapientissimus Cardinalis Bona (2) hujusce Ritus initium nulla diligentia se invenire potuisse testatur. Sed quod ad rem nostram pertinet, cum Sacræ Vestes, quas modo diximus, lætitiam præ se ferant, ut ex Canone de jejunio dist. 76 clare deprehenditur : *Et tunc propter solemnitatem Sancti Spiritus Diaconi Dalmaticis utantur.* Cum etiam Adven-

(1) Loco ut supra, n. 12, 13. — (2) In Tract. rerum Liturg. l. 1, c. 24, n. 19, impress. Romæ.

tus tempora mœrorem afferant, mirandum non est, si Diaconus, ac Subdiaconus Dalmaticas, et Tunicellas ponant, et Casulam induant, quam ante pectus complicatam gerunt, eamque sibi etiam detrahunt, cum Evangelium, aut Epistolam recitant; nempe ut significent tunc temporis ratione muneris ad ipsos Casulam minime pertinere, sed a Presbytero, veluti commodatam accipere. Ita sentiunt Quartus, et Gavantus (1), a quibus rubricæ, quæ ad Missæ sacrificium spectant, fusius explicantur (2); sed etiam ante ipsos Rupertus (3) hanc sententiam tradidit, qui postquam a Diaconis, et Subdiaconis tristitiæ signo Dalmaticas, ac Tunicellas exui, Casulasque sumi declaravit, hæc inde superaddit: *Ut in ipsis legant, vel ministrent, sed lecturi, aut ministraturi illas exuunt, manifeste profitentes illam suam non esse vestem, nec propter suum Ordinem sibi debitam, sed propter Dominicæ, vel alicujus Festi reverentiam, se accipere accommodatam, ut inopem, atque indecentem consolentur expoliationem.*

10. Quæ cum ita se habeant, quisnam Christi Salvatoris, et postremo Judicis binos Adventus secum considerans, viris, ac mulieribus tantum, quæ Claustris includantur, hos sanctissimos dies observandos audeat asserere, nullumque discrimen a cæteris anni temporibus intercedere? Permittite universi, qui nobis commendati estis, ut sermonem ad vos Sancti Ambrosii verbis convertamus (4): *Hoc tempore, Fratres carissimi, non immerito Domini Adventus vocatur, non sine causa Sancti Patres Adventum Domini celebrare caperunt, sermones de his diebus ad Populum habuerunt: id namque ideo instituerunt, ut se unusquisque fidelis præpararet, et emendaret, quo digne Dei, ac Domini sui Nativita-*

(1) Part. 1, tit. 19, num. 5, 6. — (2) Ad rubric. Miss. part. 4, § 1. num. 4. — (3) Lib. 3, c. 2. — (4) In Appendice, serm. 1, num. 1.

tem celebrare valeret. Sinite, ut vos majori quo possumus studio moneamus, ne unquam peccati sordibus, ac potissimum per hosce dies libidine ulla animum turpiter inquinetis. Equidem Decessorum leges in delinquentes hoc tempore evulgatas, hac nostra Constitutione renovamus, licet cum illis mulieribus deprehendantur, quarum impudentia reliquis anni temporibus dissimulanda est, ne gravius detrimentum, ac turbas Respublica patiatur. Incredibile sane est initio Ecclesiæ fideles tanta Religione, ac pietate incensos fuisse, ut Sacro Adventus tempore conjuges ipsi ab omni commercio abstinerent, sicut auctor ejus Epistolæ testatur, quæ ad Bibianum data est, et S. Augustino adscribitur : *Apud nos* (de Festo S. Martini sermo est) *itaque ex ejus solemnitate abstinentia a carnibus, vel conjugali copula filiis Ecclesiæ indicitur, ut ad Natalem Domini securius communicent.* Idem sentit Ratherius Veronensis Episcopus : *In Adventu Domini, nisi festivitas intercedat, quatuor hebdomadibus a carnibus noveritis abstinendum, et coitu* (1). Nunc autem vix timore, ac minis a luxuria, et maleficiis absterrentur. Iterum rediisse videntur infelicia tempora ætatis mediæ, cum fato misero nefandoque in Galliis mos obtinuerat, ut pro illatis sibi, vel consanguineis suis injuriis homines privata auctoritate gravissimas inimicitias gererent, pœnasque deposcerent; contra quam consuetudinem Du Cange ad Joinvillam sapienter, atque erudite disseruit (2). Tunc ipse Pontifex Alexander III pervicacium hominum improbitate compulsus fuit ipsos obtestari, ut saltem aliquibus per annum diebus, ac potissimum in Adventu Domini usque ad octavam Epiphaniæ diem, animos ab intestinis odiis, funestisque bellis avocarent.

11. Evitatis omnino criminibus singulos ad frequen-

(1) In Spicileg. t. 2, pag. 164. — (2) Cap. Treguas, de treguæ et pace.

tem Sacramentorum usum, saltem diebus Dominicis in Adventu, S. Caroli exemplo, magnopere cohortamur : *Parochus autem*, (inquit) (1) *cum ad eum frequentissimum Sacramentorum usum Parochiæ suæ fideles cohortatur, ut Provinciali tertio Concilio sancivimus, tunc crebris monitis illud, quod Silverius Pontifex Maximus statuit, in consuetudinem revocare studeat, ut, qui sæpius non communicant, singulis saltem Dominicis diebus in Quadragesima Corpus Domini sumant, ac præterea diebus Dominicis Adventus.*

12. Sed pro animo recte, ac diligenter præparando ad Christum Dominum, cum judicaturus homines e Cœlo veniet, sæpius mentem, ac cogitationem unusquisque convertat, ut primum quoque ipsius in terras Adventum sedulo contempletur : *Vos circa ea* (ait S. Bernardus) (2) *quæ vere salutaria sunt, sedula cogitatione versamini, et diligenter pensate rationem Adventus hujus; quærentes nimirum quis sit qui veniat, unde, quo, ad quid, quando, et qua.* Nam qui venit, *secundum Gabrielis testimonium* Altissimi Filius (uti Sanctus Bernardus prosequitur) : *Venit utique de corde Dei Patris in uterum Virginis Mariæ, venit a summo Cœlo ad inferiores partes terræ.* Deinde subjicit : *Apparuit inæstimabilis dignatio, et penitus inexcogitabilis, quod in carceris hujus horrorem tanta descendere dignata est Celsitudo.* In terras descendit, ut genus hominum a servitute Dæmonis eriperet : *Propter nos venit : mira quærentis Dei dignatio! magna dignitas hominis sic quæsita!* Et potissimum venit ad nos eo tempore, quo maximis in calamitatibus versabamur : *Vere sapienter disposuit Sapientia, ut, cum magis esset necessarium, tunc primo ferret auxilium etc. nimirum plenitudo, et abundantia temporalium, oblivionem et inopiam fecerat æternorum.*

(1) In 4 Provinciali Concilio. — (2) Serm. 4, in Adventu Domini.

Opportune enim tunc venit æternitas, quando magis temporalitas prævalebat. Itaque : *Via, per quam venit, diligenter requirenda, ut possimus, sicut dignum est, ei occurrere, etc. propterea dignum est, ut, si non valet infirmus in occursum tanti Medici procedere longius, saltem conetur erigere caput, et aliquatenus assurgere venienti etc. usque ad temetipsum occurre Deo tuo etc. usque ad cordis compunctionem, et oris confessionem occurre; ut saltem exeas de sterquilinio miseræ conscientiæ, quoniam indignum est illuc auctorem puritatis intrare.*

13. Postremo novendiales preces, quæ ante diem Natalem Domini in Ecclesiis haberi solent, plurimum commendamus, ac Decretum, quod die 28 Novembris anni 1751 promulgavimus, iterum renovamus; et ne fores ullæ Ecclesiarum pateant ante signum Missæ, quæ in Templo Sancti Petri celebratur, sub pœnis voluntate nostra statuendis iterum prohibemus. Insuper mandamus, ut vespere hora vigesima tertia diei Sacra Mysteria publice exponantur, benedictio impertiatur, dimissoque populo ad horam diei vigesimam quartam fores Ecclesiæ omnino claudantur.

INSTITUTIO XII.

Quid vicarii Foranei expendendum proponere debeant iis, qui præditi sunt jure nominandi ad illas Ecclesias, quæ ad ipsos pertinent. De corruptelis, quæ hoc in negotio contingere solent. Quid Vicariis agendum sit cum Presbyteris, qui Ecclesias petunt, et cum illis, qui nominandi jus obtinent, ut magis idonei rite deligantur.

1. Apostolici muneris ratio Nos magnopere impellit, ut has litteras universis, ad quos pertinent, scribamus. Constitutionem die 27 Septembris proxime elapsi promulgavimus pro examine, quod publice indicitur ad obtinendas Parochiales Ecclesias, cum vacatio aliqua contigerit, et pro illis pariter, qui a Laïcis nomi-

nantur ad eas Ecclesias, quæ ad ipsos jure spectant. Nunc vero de Parochianis agendum statuimus, quibus ad regendas Parochias nominandi quemcumque velint, facultas permittitur.

2. Itaque, si aliqua hujus conditionis Ecclesia tibi subjecta, Parocho destituatur, tibi mandamus, ut universum Populum, cui suffragium ferre liceat, in eamdem Ecclesiam cogas, aut in alium locum, quem pro concione habenda magis idoneum judicaveris; ita tamen, ut rem totam absolvas quatuor mensium spatio, qui ad nominandos eos, quos elegerint, a jure Pontificio Laïcis tribuuntur (1). Cœtum autem nostro nomine sic alloqueris.

3. Orationis initio demonstrabis, nihil gravius toto vitæ cursu ipsi evenire posse, quam probissimum hominem Parochiæ præficiendum suis suffragiis renunciare. Si rei magnitudinem spectent summi momenti negotium agi, cum eligendus, aut nominandus is sit, qui ipsis præesse debeat, animarum curam gerere, ac Divina Sacramenta, dum salvi, et incolumes sunt, vel cum vitæ in discrimine versantur, administrare. Ob eam causam non esse temerè festinandum, sed assiduis precibus exorandum Deum, ut cœleste numen liberaliter impertiat; ipsique gravissimas pœnas daturum esse, qui aliter fecerit, et a recta semita declinans ad Dei gloriam mentem unice non converterit, et nihil de Parochiæ, animarumque utilitate cogitans sine ullo consilio, vel prava etiam voluntate adductus minus dignum illi prætulerit, qui virtutis ac doctrinæ laude, cæterisque rebus magis idoneus habeatur : *Non est hoc consulere Populis* (2), *sed nocere, nec præstare regimen, sed augere discrimen; integritas enim præsidentium salus est subditorum.*

(1) Cap. unico de jure patronatus in 6. — (2) Leo Magnus Ep. 4, al. 87, ad Episc. Afric. tom 1 Op. Edit. Lugdun.

4. Nam sicut detrimenta omnia, quæ ab imperitis Medicis, Nautis, atque Imperatoribus dimanant, ad illos, a quibus electi sunt, merito referuntur, ita, qui privatis suis cupiditatibus obsecundans Sacerdotem idoneum, omnique laudis genere præstantem negligit, aliumque suffragio suo nuncupat ad animarum regimen minus accommodatum, malorum omnium, quæ inde consequentur, velut auctor a Deo judicabitur. Bona vero quæ præstantior Sacerdos excitasset, si ipsi Parochiæ administratio delata fuisset, ab iis severissime Deus exiget, qui suffragium impertiri recusarunt.

5. Hanc sententiam pietatis Magister Ludovicus Granatensis scriptam reliquit (1) : *Præferens indignum reus est omnium animarum, quæ ejus ob indignitatem periclitantur; reus est omnium flagitiorum, quæ ex hoc crimine consequuntur; reus denique omnium, aut eleemosynarum, aut aliorum bonorum, quæ boni rectoris studio perficerentur..Quemadmodum enim, qui aut imperitum Medicum, aut Nauclerum, aut Ducem, aut Pastorem præficit, reus est omnium damnorum, quæ ex horum ignorantia consecuta sunt; ita plane, qui indignum eligit in Ecclesia ministrum, omnium malorum consequentium reus est. Omnia enim hæc et nomina, et officia cuilibet Ecclesiæ ministro simili ratione conveniunt.* Idem Tridentina Synodus declaravit (2) : *Eosque alienis peccatis mortaliter peccare, nisi quos digniores, et Ecclesiæ magis utiles judicaverint etc., præfici diligenter curaverint.*

6. Post hæc peccati Simoniaci labem, et gravitatem coacto populo explicabis, de qua Paschalis II hæc tradit (3) : *Omnia crimina ad comparationem Simoniacæ hæresis quasi pro nihilo reputantur,* quod etiam Lucius Pontifex ita confirmavit (4) : *Simoniaca pestis sua ma-*

(1) De Officio Pastorum. — (2) Sess. 24, c. 4, de Reform. — (3) In Can. ult. — (4) In Cap. Sicut de *Simonia*.

gnitudine alios morbos vincit. Cum de nominandis animarum Rectoribus agitur, illos Simoniacos vere nuncupari ostendes, qui suffragio suo præmium aliquod assecuti sunt, vel in posterum sperant; haud dissimiles esse, qui Presbytero suffragantur ob eam causam, quod æs alienum antea contractum diminuere, vel solutionem in aliud tempus protrahere pollicitus fuerit; postremo ejusdem criminis reos haberi, si illi potissimum faveant, qui vel juri suo se partim cessurum affirmaverit, vel etiam omni sumptu, qui Parochis tribui solet, ipsos omnino liberaverit. Ita constituit Alexander III (1), eumque velut Simoniacum damnat: *Qui promiserat unicuique Parochianorum quinque barillos vini remittere, qui Sacerdoti ibi pro tempore servienti consueverant pro beneficio dari.* Reliqua sane communi Theologorum opinione satis comprobantur. Sed quoniam pœnæ formidine a patrandis maleficiis nonnulli sæpe retardantur, libere expones, Simoniam tunc reipsa committi, cum aliquid ex iis rebus temporaneis, quas paulo ante diximus, ipsi obtinebunt; et statim excommunicatione illigari, quæ a Summo Pontifice tantum dimitti potest, ut inferius declarabimus: hujusmodi nominationes irritas, atque inanes esse, et nullo pacto excommunicationis pœna dissolvi posse, nisi prius quidquid dono acceperint, non indigno Presbytero, sed Ecclesiæ, vel egentium multitudini, penitus restituerint. Sic enim Sacræ Pœnitentiariæ auctoritate, ac sententia decernitur, uti P. Thesaurus harum rerum peritissimus testatur (2).

7. Sed paucos fore confidimus, qui hoc turpissimo crimine inquinari velint. Plurimi fortasse minus idoneum proponere audebunt, (licet alium aptiorem ad regendas animas Sacerdotem agnoscant) omnemque operam, ac diligentiam impendent, ut cæteris omnibus præferatur,

(1) In Cap. veniens de testib. et attestat. — (2) De pœnis Eccl. part. 2, in verbo Simonia, c. 2, n. 4.

ne secundam occasionem præteriisse pro augenda illius dignitate videantur, cum quo vel amicitiæ, vel cognationis vinculo continentur. Nonnulli præterea fidem suam ac suffragium, præstantiori posthabito, pro eo obstringent, quem nobilium virorum commendatio extollit, quos offendere periculosum ducunt, ne ipsorum gratia, ac tutela (cui plurimum fidunt) in posterum destituantur.

8. Itaque maximo Religionis studio incensus, ut tam perniciosas ex animis opiniones evellas, populum libere monebis, hujusmodi fidem, ac promissa nullam habere vim, quamvis nullum commodum, aut utilitatem (quæ, si admixta essent, Simoniam efficerent) complectantur. Quod si fides data fuerit, (ut plerumque accidit) cum nondum Ecclesia Parocho destitueretur, tunc promissa, quæ prius intercesserint, nullius ponderis esse liquidius apparet. Id apertissime Honorii III testimonio confirmatur (1), qui sponsionem Joannæ Belgii Comitis, et Balduini Imperatoris Constantinopolitani Filiæ gravissimis verbis improbat, quæ ad Sacerdotia sui juris patronatus quosdam se nominaturam promiserat, antequam vacatio contigisset. Hinc subjicies non sine piaculo hujusmodi nominationes amicitiæ, aut cognationis habita ratione fieri, sed unice spectandum esse, an cum Dei obsequio, et Ecclesiæ utilitate conjungantur : *Non ex effectu carnali*, (inquit summus Pontifex) *sed discreto judicio debuisti Ecclesiasticum officium, et beneficium in persona magis idonea dispensare* (2). Illud peccati genus, quod *acceptio Personarum* dicitur, ante oculos pones, quod tunc committitur, cum omisso magis probato viro, minus dignus eligitur, ut cognationem, vel amicitiam palam testemur. Id solum ferri potest, ut amicus, vel consanguineus competitori præferatur, si, uti docet S. Thomas, in utroque meritorum ratio par om-

(1) C. *Cum dilecta*, de concessione Præbendæ. — (2) Cap. Ut nostrum, ut Eccl. Benef. sine diminut. conf.

nino (1) judicetur. Insuper, *Qui dat ratione consanguinitatis* (inquit S. Doctor) *præbendam, si intendit aliquod bonum in se ipsum redundans, sic quod magnificetur per hoc, et nobilitetur Domus sua, vel quod ipse in consanguineis sit fortior, Simoniam committit, quia aliquid accipere sperat, pro quo spiritualia dat.* Pharaonis exemplum adducas, qui cum ex Josepho de Patris, Fratrumque ipsius adventu cognovisset, eosque custodiendis gregibus præpositos, *Pastores ovium sumus;* non ideo tamen passus est, ut ob consanguinitatem cum Josepho suorum pecorum magistros ipse constitueret, sed eam conditionem imposuit, ut, si qui idonei essent, ad hoc munus deligerentur : *Quod si nosti in eis esse Viros industriosos, constitue illos magistros pecorum meorum* (2). Postremo singulos admonebis, ne in ferendo suffragio ullis commendationibus moveantur; non mediocrem quippe suspicionis causam affert, se parum idoneum esse, qui ad alienas commendationes confugit vel ipsemet aliorum suffragia et voluntatem implorat : *Alius pro alio* (ait S. Bernardus) (3), *alius forte et pro se rogat : pro quo rogaris, sit suspectus; qui ipse rogat pro se, jam judicatus est, nec interest, per se, an per alium quis roget.* Qua de re S. Carolus Borromæus in primo Concilio Mediolanensi in ipsos sic decernit : *Qui beneficium Ecclesiasticum vacans multis, et ambitiosis precibus per se, vel per alios petierit, eo facto ita reddatur indignus, ut per biennium in eum, neque illud neque aliud beneficium conferri possit.* Insuper S. Thomas, (cujus auctoritate jam toties usi sumus) eodem loco, quem superius commemoravimus, cum ad quartum argumentum respondet, hæc affirmat : *Quando fiunt preces pro indigno, vel ab aliquo potente, qui peri-*

(1) 2, 2, q. 63, a. 2, ad primum, et in quodlib. 4, q. 8, art. 4, et in 4, sent. dist. 25, q. 3, a. 3, ad septim. — (2) Genes. cap. 47. — (3) Lib. 4, de consid. c. 4. Tom. 1, Coll. 1154.

rulum comminatur, quæ preces armatæ dicuntur, manifeste Simonia committitur, si propter hoc beneficium Ecclesiasticum datur; Si autem pro digno fiant, quantum ad judicium hominum, probabile est, quod dans magis moveatur intuitu dignitatis personæ, quam favore precum, et ideo non reputatur Simonia : si tamen principaliter moveatur favore precum, vel timore rogantis, quantum ad divinum Judicium, Simoniam committit et rogatus, et rogans, si hoc intendat, sive aliquis pro se roget, sive pro alio (1), quod pariter inferius ipse docet.

9. Sed, ut hæc veritas altius in animis defigatur, familiari exemplo propones auditoribus, ut se fingant Cæmentariorum Præfectos, vel Architectum, cui domum extruendi cura demandata fuit, quæ validissimas trabes exigat, ut bene fulciatur. Si aliquis opibus, ac generis nobilitate conspicuus his verbis ageret : maxima in animum meum pervasit cupiditas, grave præterea officium accessit, ut loco hujus firmissimæ trabis istud exile tigillum, carie ac vetustate corruptum, et oneri sustinendo prorsus impar, suffícias. Quis tunc se contemni non crederet, quis indignationem cohiberet, stultamque, licet præpotentis Viri, postulationem statim rejiciendam non arbitraretur? Itaque si hunc animum præberent, cum de manufactis ædificiis ageretur, cur non eamdem virtutem ostendant, cum de spirituali domo res est, et Ecclesiæ fulcimentum, rectorque animarum nominatur? Neque vulgari nimis ineptoque uti exemplo tibi persuadeas, quod prius a Guilielmo Parisiensi excogitatum fuit (2). Ille, postquam electores, et nominantes ad regendas Parochias Architectis comparavit, qui pro sustinendo vacantis Ecclesiæ pondere aptissimos Viros eligere debent, acriter illos redarguit, a quibus indigni

(1) 2, 2, q. 100, art. 5 ad tertium. — (2) In Tract. de Collat. Benefic.

magnopere commendantur : *Architecto* (inquit) *nemo auderet hujusmodi preces porrigere, ut pro columna forti festucam fragilem in ædificio, cujus fabrica fidei ejus commissa est, poneret, et si forte eo usque aliquis insaniret, ut præsumeret, et diceret, Magister, Ego diligo festucam istam ultra modum, carissima mihi est, rogo te, quantum possum, honora eam, et pone in loco honorabili, videlicet in loco columnæ fortis, et altæ, numquid subsanari se ab illo non adverteret, et in faciem ejus spueret ?*

10. Plura tibi pietas, et doctrina suppeditabunt, quibus populum induces, ut pro Ecclesiæ utilitate, ac bono suffragii jure solum utatur, et illud unice spectet, ut animarum cura probo, atque idoneo viro committatur. Postquam has partes expleveris, alio die intra quatuor menses, quos jam diximus, Ecclesiasticos omnes qui Parochiæ regimen expetunt, in cœtum vocabis, eosque sincere, ac vehementer pro rei magnitudine alloqueris. Satis exploratum habemus hæc nostra tempora cum illis vetustioribus conferri non posse, quibus Episcopatus, et Parochiarum administratio illis tradebantur, qui hæc munera declinarent, modestoque animo Ecclesiæ regimen, velut gravissimum pondus formidarent : Non ignoramus a Tridentina Synodo publicum examen propositum ad illas Parochias obtinendas, quæ libere conferuntur, et Pium V, provocationes etiam admisisse, cum quis immerito se alteri posthabitum judicaret ; Scimus quoque S. Thomæ auctoritate (1) rem præclaram, et honestam existimari, si quis ingenii sui facultatem, et rerum scientiam coram probare contendat : Insuper cognitum perspectumque est omnibus ex communi consuetudine eos, qui Parochias petunt, in conspectum venire, se offerre, suas virtutes, ac merita palam exhibere, quibus vacantem Ecclesiam facilius assequantur ; nunquam tamen impudentiæ, calliditati,

(1) In quodlibet 3, art. 9.

nequitiæ, vel ad obscurandos Competitores apertum aditum intelligimus; nec illud sequitur, ut importunas abjectasque preces adhibere possint, vel ad amicorum præsidium, nobiliumque tutelam confugere; neque tandem, ut aliorum animos pactionibus sibi concilient, easque (quod gravius est) re ipsa perficiant. Superbus, aut injustus merito appellandus est, qui Ecclesiæ alicujus procurationem virtuti suæ debitam insolenter jactat, et principem dignitatis locum sibi præ cæteris omnibus convenire. Ita super hac re disserit Angelicus Doctor (1): *Respondeo dicendum, quod hanc quæstionem solvit Augustinus* 16 *de Civitate Dei, ubi dicit, quod locus superior, sine quo populus regi non potest, et si administretur, ut decet, tamen indecenter appetitur. Cujus ratio est, quia qui appetit prælationem, aut est superbus aut injustus. Injustitia enim est, quod aliquis velit plus de honore accipere, aut de potestate, aut de aliis bonis, nisi sit majoribus dignus, ut dicitur in Libro Ethicorum; quod autem aliquis æstimet esse se magis dignum prælatione omnibus illis, super quos prælationem accipit, superbiæ, et præsumptionis est; unde patet, quod quicumque prælationem appetit, aut est injustus, aut superbus, et ideo nullus suo appetitu debet ad prælationem pervenire, sed solum Dei judicio, secundum illud Apostoli ad Hebr.* 5, Nemo sibi assumit honorem, sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron.

11. Itaque in eo Sacerdotum conventu summopere contendes, ut hanc veritatem omnino percipiant, ne insanis cupiditatibus abrepti incidant in gravissima crimina, quæ paulo ante memoravimus. Admonebis, ut verecunde, divinique obsequii desiderio, et salutis animarum causa solum adducti suæ virtutis testimonia proferant, et voluntatem obtinendæ Parochiæ declarent, si bene, atque utiliter eligentibus ita consulatur;

(1) 2. 2, q. 185, art. 1, et quodlibet 2, q. 6, art. 11.

deinde curas abjiciant, omnemque rei exitum ad supremam Dei providentiam penitus referant. Hoc animo ad examen coram Nobis accedere paratus sit, qui populi suffragiis nominationem consecutus fuerit. Neminem sane tam ignarum putamus, quem Simoniæ *mentalis*, *conventionalis*, *et realis* nomina lateant, et committi Simoniam ignoret, *per munus a manu*, *per munus a lingua*, *et per munus ab obsequio:* ut in Canone: *sunt nonnulli*, et in altero: *Ordinationes* 1, quæst. 1, aperte continetur, quibus Canon: *Salvator* 1, quæst. 3, omnino congruit. Neminem quoque tam imperitum arbitramur, quem fugiat, si in petitione Parochiæ, amicitiæ, vel consanguinitatis præsidio, vel optimatum clientelis utantur, deinde tanquam famulos illis subjici debere, qui sibi suffragati fuerint, vel quorum auctoritate nominationem impetraverint: *Illud præ omnibus* (ait S. Gregorius) (1) *tibi curæ sit, ut in hac electione nec datio quibusque modis interveniat præmiorum, nec quarumlibet Personarum patrocinia convalescant; nam si quorumdam patrocinio fuerit quisquam electus, voluntatibus eorum, cum fuerit ordinatus, obedire reverentia exigente compellitur.* Illud etiam in concione notum facies, cum nominati, et peracto examine probati a Nobis fuerint, priusquam Parochiæ regimen tradatur juxta S. Caroli Borromæi instituta, et hujus Diœcesis consuetudinem, jusjurandum gravissimum requiri, quo nulla promissa, aut munera, nullasque pactiones intercessisse, et omni Simoniæ labe cum *realis*, tum *conventionalis* se prorsus immunes esse fateantur. Ultimo tandem loco eorum calamitatem, et miserrimam conditionem expones, qui alio pacto per scelus animarum curam susceperint. Nam esto iniquum pretium ante nominationem persolvatur, vel etiam post illam pactiones executioni demandentur; (quæ Simoniam realem constituunt) esto pariter a nobis,

(1) Lib. 2, indict. 11, epist. 22, ad Antonium Subdiacon.

nostrisque administris tantum crimen ignoretur, atque ob eam causam Parochiæ regimen conferamus, non ideo tamen ad finem tristis tragœdia pervenit, sed tum potius agenda proponitur. Detestabile ipsorum scelus sub Dei conspectu versatur; non illi tantum, sed cæteri omnes, quibus in perficiendo negotio usi sunt, majori excommunicatione devinciuntur, quæ Summi Pontificis auctoritate solum dissolvi potest: Beneficium retinere nequeunt, cum ad ipsos nullo jure pertineat. Nam, quæ antea gesta fuerunt, nihili ducuntur; et priusquam Judex de ipsis sententiam ferat, Parochia dimittenda est. Fructus, quos ab Ecclesia exegerunt, licet nullum decretum intercesserit, restitui debent; criminis etiam adjutores pro Ecclesiæ utilitate, vel pro sublevandis egenis eosdem fructus *in subsidium* tenentur impendere. Qui lucrum aliquod inde consecutus fuerit, illud Ecclesiæ, vel pauperibus exsolvere debet, licet nullum Edictum Judex pronunciaverit. Idem pro Interpretibus statuitur, si aliquam sibi sceleris mercedem expresserint. Si quis Parochiæ regimen simoniacis artibus obtinuerit, licet iterum vacatio contingat, ad ipsam pervenire posse minime speret, omnesque ad cætera quoque Beneficia aditus interclusos pro certo teneat, cum ad ea comparanda *ipso jure* minime capax dijudicetur. Hæc non ipsi confingimus, sed Pontifices hujusmodi pœnas decreverunt (1), uti P. Thesaurus, de quo supra mentionem fecimus, luculenter exponit (2). Idem in eo libello, qui pro instituendis recentibus Confessariis Romæ a sapiente Theologo impressus est, fusius continetur (3).

12. Neque gravissimo vulneri remedium se invenisse putent, si ad Sedem Apostolicam, vel ad Sac. Pœnitentiariæ Tribunal suppliciter confugiant. Christianus Lupus

(1) In extravag. cum detestabile § de electione, de Simonia, et in Bulla Pii V quæ incipit: Cum primum § 8. — (2) Part. 2, in verbo Simonia cap. 2. — (3) Part. 2, c. 47, n. 428.

ex Academia Lovaniensi magna vocis contentione Ecclesiæ Romanæ severitatem extollit, summisque laudibus prosequitur (1), quæ neminem Simoniæ vinculo dissolvit, nisi se beneficio prius abdicaverit. Nos vero tutius affirmare istud possumus, qui per plures annos in eo Tribunali Canonistæ munus sustinuimus. Si quis realem Simoniam condonari sibi postulet, paucis respondetur: *Dimittat, moneat, et restituat;* videlicet *dimittat* Beneficium, quod malis artibus acquisivit; *moneat* eum, qui pretium accepit, ut illud in Ecclesiæ, vel egenorum commodum convertat; *restituat* fructus omnes, quos ab Ecclesia perceperit. Sed quoniam Simonia non semel ab alio committitur, idque Sacerdos Beneficio præpositus ignorat, (cui nihilominus rite collatum non fuisse testatur his verbis Cœlestinus III. *Quamvis ipse promissionis conscius non fuerit, ejus tamen electio tamquam simoniaca pravitate præsumpta, est penitus reprobanda* (2)). Si tamen ab eodem Tribunali supplex imploret, ut delatum sibi Beneficium confirmetur, sic breviter respondet: *Dummodo ante possessionem*, nempe ita concedere, dummodo ante possessionem Simoniæ conscius nullo modo extiterit. Nam, si aliquid hujus criminis antea deprehenderit, tunc ea statuenda sunt, quæ nuper explicavimus, cum de reali Simonia sermonem haberemus.

13. Hæc a te vehementer expetimus, quæ singulis, ad quos nominandi jus pertinet, vel qui nominari postulant, declarabis. Necesse vero est, ut non modo intersis, sed etiam præsis, cum illi ad nominationem devenient: ob eam causam dies, et locus ad rem perficiendam indicetur. Dies quidem intra quatuor menses statuenda est, pro loco Templum ipsum, si pro universo cœtu satis sit; sin minus, alius pro voluntate tua locus decernatur.

(1) Tom. 3 suarum Observ. in Concilia pag. 245, antiq. edition. — (2) Cap. Nobis de Simonia.

Ut lites de medio auferantur, ad suffragium ferendum admitti debent, qui nominandi jus habuerunt, cum postremus Parochus in locum demortui suffectus fuit; sed cum plerumque *ratione habitationis, seu domicilii* loci incolis nominatio contingat, ideo soli Patresfamilias fere ad nominandum accedunt. Non ita dicendum, cum *ratione fundationis, vel dotationis* singulis Parochianis jus nominandi conceditur; tunc enim nominatio fit *in capita*, atque ideo non viris modo, ut Pitonus ostendit (1), sed etiam fœminis, minoribus, viduis ac virginibus tribuitur. Si res in Templo mane peragatur, tunc Sacrum coram populo celebrabis, ut cœlesti lumine in ferendis suffragiis illustretur. Sin autem extra Ecclesiam, et post prandium, piis precibus comitia auspicaberis, ut supremi Numinis auxilium pro re gerenda concilietur. Qui nullum jus habent, ab eo cœtu summoveantur, in quo tu solus cum Scriba Foraneo, et Nominantibus intereris. Post hæc Comitia incipiant, et ad finem cum silentio procedant. Scriba vero nomina Competitorum, et suffragiorum numerum, quæ singulis obtigerint, in actis describet, quæ certo documento obsignata ad Nos deferenda sunt. Si Deus propitium voluntati nostræ se præbeat, et quæ nunc constituimus, recte perficiantur, gravissimis malis, quæ superiori tempore nimis invaluerunt, remedium aptissime propositum confidimus : atque ut reliqua prætereamus, illud ferri non potest, quod insciis iis, qui præsunt, Nominantium domos circumirent Petitores, ut suffragia ab ipsis elicerent, eosque in schedam referrent, qui suffragium polliciti fuerant. Illam deinde firmam ratamque facere curabant, ut suffragiorum numero reliquos Competitores superasse palam ostenderent, nimirum in causa propria propriam assertionem afferentes. Hæc tibi significanda duximus etc.

(1) De controvers Patron allég. 100, n. 34, et seq.

INSTITUTIO XIII.

De Tabella Auroræ, Orientis Solis, meridiei, et dimidiæ noctis, quantum conferat eam dignoscere; quid mali eveniat, nisi eadem Tabella observetur. Qua hora sacrificium indici absolvique possit. Item de Jejunio, et dierum Festorum observantia.

1. Cognoscenda omnino sunt Auroræ, meridiei, mediæque noctis tempora, ut Ecclesiæ præceptis, qua fas est, diligentia, pareamus.

2. Primum quidem necessarium est, cum Missæ Sacrificium ante Auroram celebrari nequeat (1), nisi forte exiguum tempus intercesserit, uti inferius dicetur, vel aliquis ab hoc præcepto Sedis Apostolicæ auctoritate, ac privilegio liberetur, quo tamen cautissime uti debet, sicut a Paulo III Pontifice constitutur (2): *Quoque Indulto celebrandi, seu celebrare faciendi ante diem, parce utantur; quia, cum in Altaris Ministerio immoletur Dominus Noster Jesus Christus Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit, hoc non in noctis tenebris fieri, sed in luce.* In pervigilio etiam Natalis Domini ex communi Ecclesiæ consuetudine ante mediam noctem sacrum non peragitur, uti Pasqualigus advertit (3); et Sanctissimus Pontifex Pius V universa, licet vetustissima, privilegia penitus abrogavit, ob quæ nonnulli ante mediam noctem eo celebritatis tempore sacrum faciebant (4).

3. Insuper meridiei cognitio prorsus requiritur, cùm ex Tridentina Synodo Sacerdotibus certum debitumque tempus ad Missam celebrandam præscribatur (5); illud vero in Rubrica, quam superius diximus, ita explicatur: *Missa privata saltem post matutinum, et laudes quacun-*

(1) 15 Rub. Miss. quacunque hora ab aurora. — (2) Bull. 22, tom. 1, § 25. — (3) De Sacrificio novæ legis, tom. 1, quæst. 405. — (4) Bull. 4, tom 2. — (5) Decret. de observ. et evitandis in celebratione Missæ.

que hora ab aurora usque ad meridiem dici potest. Clemens XI in conventu plurimorum Cardinalium, ac Præsulum hanc rem sedulo examinandam mandavit; et licet ipsis tertia pars horæ ante auroram, et post meridiem permitti Sacerdotibus posse videretur, Pontifex tamen eam sententiam probandam non censuit, ac Decretum his verbis promulgavit: *Mandamus, ne Missarum Sacrificia ante auroram celebrentur, et usque ad meridiem solum protrahantur.*

4. Ita se res habuit omnino, donec Innocentius XIII Pontificatum obtinuit; Tandem Benedicto XIII Pontifice iterum res in examen adducta fuit, et facultas tertiæ partis horæ, de qua paulo ante sermonem fecimus, novo Decreto permissa est, cui pariter Edictum Clementis XII feliciter regnantis conformatur.

5. Quæ cum ita sint, eamdem Potestatem nostris Presbyteris in hac Urbe concedimus, ea tamen conditione, ut præscriptos limites, neque ante auroram, neque post meridiem omnino prætereant; nisi fortasse ex Apostolico beneficio nusquam abrogato aliquis Sacerdos, vel Ecclesia post elapsam horam a meridie, ad sacrum perficiendum non impediatur; sic enim Romæ Templum Gallorum a S. Ludovico, a SS. Apostolis, a S. Jacobo, Templum Lusitanorum a S. Antonio, a S. Carolo in via Flaminia, a Piis Operariis, a Capucinis nuncupatum pro hac re Litteras Apostolicas obtinuerunt.

6. Profecto si quis rem dissimularet, atque oscitanter se gereret, cum nullus jam a sæcularibus temporis ordo servetur, iterum nocturna sacra fierent, uti primis sæculis in more positum fuit, vel saltem vespertina, quæ (ad exemplum Judæorum, a quibus matutina, ac vespertina Sacrificia offerebantur) initio Ecclesiæ celebrari consueverunt; cum legales ritus, ac cæremoniæ, uti Cardinalis Bona perpendit (1), non ita statim de medio auferri potuerint.

(1) Rerum Liturgic. lib. 1, c. 21, n. 3. Impress. Rom.

7. Eam pariter ob causam meridiei tempus agnosci debet, ut Ecclesiasticum jejunium integre pieque observetur. Novus, ac peregrinus esset in sacris rebus, qui duodecim sæculorum spatio vespere solum in Quadragesima, id est tribus post Nonam horis, tempus ad capiendum cibum, statutum fuisse ignoraret. Aliis autem jejunii diebus non nisi post Nonæ Officium, scilicet tribus, et amplius post meridiem horis cibo aliquo recreari vetitum omnino erat, uti Micrologus testatur (1): *In hoc enim Quadragesimale jejunium ab aliis differt jejuniorum diebus, quod in aliis post Nonam, in hoc autem post Vesperum refici debemus.* Idem in Canone *Solent. de Consecratione dist. 1 continetur.* Sæculo XIII cibus in omnibus jejuniis ad horam nonam adhiberi cœpit, uti ex S. Thoma (2), et Alexandro de Ales (3) satis aperte intelligitur. Sæculo tantum XIV, ad meridiem, hoc est hora sexta, consuetudo sumendi cibi invecta fuit, quæ tamen ad corporis vires restaurandas communi usu probatur. In sacris Litteris hæc habentur (4): *Introduc viros domum, et occide victimas, et instrue convivium, quoniam mecum sunt comesturi meridie.* In Evangelio pariter, postquam Joannes Salvatoris cum Samaritana colloquii tempus explicavit, nempe: *erat hora quasi sexta*, statim Discipulos accessisse scribit, ut ipsum ad manducandum hortarentur, *Rabbi manduca* (5).

8. Non minus autem mediæ noctis tempora Fidelibus percipienda sunt, ut Festos dies ab Ecclesia propositos rite colere possint, et a servilibus operibus penitus abstinere. Nam, licet ex Concilio Compendii habito sub Gregorio IV, anno 833, quod etiam in capite primo de feriis describitur, a vesperis pervigilii ad vesperas inse-

(1) De rebus Eccles. c. 49. — (2) 2, 2 quæst. 147, art. 7. — (3) Part. 4, summ. Theol. q. 28, memb. 7, art. 2. — (4) Genes. c. 43, v. (5) S. 46. — Joan. c. 4.

quentes Festi dies inciperent, atque absolverentur: *omnes dies Dominicos a vespera in vesperam cum omni veneratione decernimus observari, et ab omni illicito opere abstineri*, quod etiam Thomassinus luculenter ostendit (1), Alexander III (2) sancivit, ut ex locorum consuetudine festis diebus initium, ac finis tribuerentur; *Licet scriptum sit : de vespera in vesperam celebrabitis Sabbata vestra; Festorum tamen principium, et finis juxta eorum qualitatem, et diversarum regionum consuetudinem debet attendi.* Hinc per universam fere Europam, uti tradit Gonzales (3), a media nocte in aliam mediam noctem sacri dies observantur.

9. Item mediæ noctis horam callere plane necessarium est, ut celebrandis nuptiis decretum tempus intelligatur. Olim a Septuagesima ad Octavum diem Paschatis per tres hebdomadas ante Festum S. Joannis Baptistæ, tandem ab Adventu Domini ad Epiphaniam usque Nuptiæ celebrari non poterant, sicut a Juvenino fusius demonstratur (4). Sed Tridentina Synodus dies tantum ab Adventu Domini usque ad Epiphaniam, et ab initio Quadragesimæ ad octavum diem post Pascha immunes, ac vacuos a celebrandis Matrimoniis definivit (5), ita tamen, ut a media nocte Sabbati ante diem primum Dominicum Adventus usque ad mediam noctem post Epiphaniæ diem, et a media nocte ante diem Sac. Cinerum usque ad mediam noctem diei Dominici in Albis, uti scribit Clericatus ex communi omnium sententia, nuptiarum celebratio interdicatur (6).

10. Postremo mediæ noctis tempus ignorari non debet, cum post ipsam nihil cibi omnino sumere possit, qui sequenti die sacrum facere, vel ad Sacram Synaxim

(1) In Tract. de festis dieb. l. 3, c. 5. — (2) Canon. 2, de Feriis. — (3) Cap. Omnes : Littera C. de Feriis. — (4) De Sacram. dissert. 10, de Matrimon. c. 13, art. 2. — (5) Sess. 24, de Ref. Matrim. c. 10. — (6) De Sacr. Matr. decis. 38, n. 5.

accedere velit. Sed non modo ad naturale jejunium rite servandum, sed etiam Ecclesiasticum ea cognitio plurimum confert, cum ex communi opinione juxta Azorium (1) a media nocte ad aliam mediam noctem carnes, aliæque jejunio contrariæ dapes prohibeantur : *Sexto quæritur, undenam incipiant dies jejuniorum quoad abstinendum a carnibus, et aliis cibis tali tempore prohibitis attinet. Respondeo incipere a media nocte usque ad mediam noctem.*

11. Ultimo loco Auroram, Meridiem, ac Vesperam scire perutile valde est, ut B. Virginem, quæ tribus his temporibus pie a Fidelibus salutari consuevit, debito honore prosequamur. Religiosam hanc consuetudinem mane saltem, ac vespere ab Urbano II primo excogitatam nonnulli affirmant, ut per universum Orbem celeberrimo bello sub Crucis vexillo hostibus illato felicem a Deo victoriam Fideles precarentur. Cum deinde 159 annorum spatio constanter hoc institutum, religioseque observatum fuisset, paulatim in desuetudinem abiit, donec a Gregorio IX fuit restitutum, qui Salutationem Angelicam ad meridiem recitandam pariter adjecit, si Arnoldo ex Ordine Benedictino fidem præstemus (2). Aliqui vero Ludovico XI Gallorum Regi hujus postremæ salutationis initium, alii Calixto III referendum arbitrantur ad Fideles inflammandos, ut Christianas copias precibus adjuvarent, quæ pro Fidei defensione in Hungaria contra Barbaros decertabant (3). Qui tamen res sacras diligentius perscrutantur, recentesque Scriptores tunc solum amplectuntur, cum certa ex antiquitate monimenta depromunt, consuetudinem salutandi B. Virginem tribus diversis horis, quas antea explicavimus, nullo alio vetustiori documento probari posse existimant, quam ex decretis Francisci Putei Magnæ Carthu-

(1) Inst. Moral. l. 7, c. 26, q. 6. — (2) In lib. cui titulus : Lignum vitæ. — (3) Magrius in notit. Eccles. in verbo Salutatio.

siæ Præsidis, qui initio sæculi decimi sexti inter mortales agebat. Quamobrem eruditissimus Mabillonius ita scriptum reliquit (1) : *Ex quo intelligitur, hunc morem a Gallia incepisse sub initium sæculi decimi sexti.* Eam vero consuetudinem Benedictus XIII cœlestium munerum thesauris large cumulavit.

12. Decessores nostri Tabulam proposuerunt, in qua auroræ, meridiei, ac vesperæ tempus, et ipsæ minutissimæ horarum partes accurato studio describuntur ; sed cum pro Ecclesiæ præceptis observandis horas juxta proborum hominum opinionem metiri satis sit ; et cum plurimos religio incesseret, et magnopere torqueret, eo quod auroræ, meridiei, ac vesperæ tempus juxta minutissimas horarum partes exacte designaretur ; cum insuper Romæ, aliisque in præclaris Italiæ Civitatibus res tota in quadrantes digeratur, hanc Tabulam in lucem edimus, quæ initium auroræ, et meridiei, mediæque noctis tempora moderetur. Operam, ac diligentiam præstantissimi Civis adhibuimus, cujus ingenium, nomenque non per Italiam modo, sed per universam Europam eximiis laudibus commendatur. Volumus, ut in Urbe, ac Diœcesi in usum, ac legem recipiatur, et in omni Sacrario palam exponatur, et in posterum post Kalendarium hujus Ecclesiæ Metropolitanæ imprimatur.

(1) In præfat. ad. sæcul. 5, Bened. n. 122

JANUARIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	13	0	1	14	3	49	1	21	1	7	1
11	12	3	14	14	2	49	0			7	0
21	12	2	22	14	1						
28	12	1	28	14	0	48	3			6	3

FEBRUARIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
3	12	0	3	13	3						
9	11	3	9	13	2	48	2	21	0	6	2
15	11	2	14	13	1						
20	11	1	19	13	0	48	1			6	1
25	11	0	24	12	3						

MARTIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox. Hor.	Qu.
2	10	3	1	12	2	48	0	20	3	6	0
7	10	2	6	12	1						
12	10	1	11	12	0	47	3			5	3
16	10	0	16	11	3						
21	9	3	21	11	2	47	2	20	2	5	2
25	9	2	25	11	1						
30	9	1	30	11	0	47	1			5	1

APRILIS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	9	0	4	10	3						
8	8	3	9	10	2	47	0	20	2	5	2
12	8	2	14	10	1						
17	8	1	19	10	0	46	3			4	3
21	8	0	25	9	3						
26	7	3	30	9	2	46	2	20	0	4	2
30	7	2									

MAIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
5	7	1	6	9	1						
9	7	0	12	9	0	16	1			4	1
14	6	3	19	8	3						
19	6	2	26	8	2	16	0	19	3	4	0
24	6	1									
30	6	0									

JUNIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
7	5	3	7	8	1						
22	5	2	12			15	3	19	3	3	3

JULIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor	Qu.
1	5	2	1	8	1	15	3	19	3	3	3
6	5	3	17	8	2	16	0			4	0
13	6	0	25	8	3						
19	6	1									
25	6	2									
29	6	2									

AUGUSTUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ Horæ	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	7	0	1	9	0	16	1			4	1
8	7	1	7	9	1						
13	7	2	13	9	2	16	2	20	0	4	2
18	7	3	18	9	3						
22	8	0	24	10	0	16	3			4	3
26	8	1	29	10	1						
30	8	2									

SEPTEMBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	8	3	3	10	2	17	0	20	1	5	0
8	9	0	8	10	3						
13	9	1	13	11	0	17	1			5	1
18	9	2	18	11	1						
23	9	3	23	11	2	17	2	20	2	5	2
27	10	0	27	11	3						

OCTOBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
2	10	1	3	12	0	17	3			5	3
6	10	2	7	12	1						
11	10	3	12	12	2	18	0			6	0
16	11	0	17	12	3			20	3		
22	11	1	22	13	0	18	1			6	1
27	11	2	27	13	1						

NOVEMBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	11	3	1	13	2	18	2	21	0	6	2
7	12	0	7	13	3						
11	12	1	11	14	0	18	3	—		6	3
21	12	2	20	14	1			—			
			27	14	2	19	0	21	1	7	0

DECEMBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis	Ortus Solis. Hor	Qu	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	12	3	8	14	3						
17	13	0	13			19	1	21	1	7	1

INSTITUTIO XIV.

De Septuagesima, et Feriis usque ad diem Cinerum ; qua ratione ab Ecclesia sint institutæ. Quid in ipsis nobis exhibere velit Ecclesia. De Quadraginta Horarum institutione per tres dies Quinquagesimæ.

1. Sancta Mater Ecclesia, ac Mundus, diversis, planeque oppositis itineribus animos Fidelium ad celebrandos Quadragesimæ dies paulatim adducunt.

2. Ecclesia tribus Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ et Quinquagesimæ diebus antea propositis viam nobis ad Quadragesimam aperit; quæ ita nominantur, quod cum Quadragesimam a quadraginta Jejunii diebus nuncupatam præcedant, necessario sequebatur, ut quæ longius ab ista distaret Septuagesima, media vero Sexagesima, postrema Quinquagesima diceretur; uti Carolus M. Alcuino respondit, a quo deinde hæc sententia tradita fuit, eamque recentiores Ecclesiasticæ antiquitatis studiosi magnopere comprobarunt (1). Nam si Septuagesimæ nomen ad Septuagenariam Judaïci populi captivitatem referendum velimus, uti putant nonnulli, quos P. Theophil. Raynaldus enumerat (2), nullo deinde pacto Sexagesimæ, et Quinquagesimæ nomina convenient.

3. Mundus quoque Carnovalis, ut aïunt, profana celebritate, nos ad Quadragesimam deducit. Hujus quippe originem Italici Scriptores ex eo desumptam credunt, quod in fine ipsius carnes edere Fideles prohibentur : *Quidam Scriptores* (ait du Cange (3)) *Itali carnevale dictum putant, quasi carne, seu caro vale.*

4. Ecclesia, ut animos excitet ad ineundam pie sancte-

(1) Baillet. de Festis Mobilibus, tom. 4, de vita Sanctorum, § 2, n. 4, pag. 4, impress. Paris. 1707. — (2) Tom. 10, pag. 492. — (3) In Gloss. in verbo *Carnelevamen.*

que Quadragesimam, in Divinis Septuagesimæ Officiis primi Parentis lapsum, a Paradiso voluptatis, ubi collocatus initio fuerat, miserum exilium, pœnæ gravitatem, quam Deo jubente luere debuit, spem denique jucundissimam Divinæ benevolentiæ iterum sibi comparandæ, nobis ante oculos proponit. Die Dominico Sexagesimæ genus hominum post diluvium in pristinam formam restitutum nobis exhibet, ut naturæ nostræ per peccatum infirmæ reparationem intelligamus. Tellus autem aquarum alluvie liberata, Noëmoque tradita, ut iterum ad cultum revocetur, quæ in aliquibus locis feracissima, in aliis vero sterilis apparet, Parabolam, quæ tunc in Evangelio legitur, satis aperte declarat, de fructu nempe, qui ex semine prodit juxta telluris conditionem, cui committitur. In Quinquagesima justissimum Dei judicium exponitur, quo ad gloriam electi a perditis corruptisque hominibus sejunguntur. Id vero per vocationem Abrahæ recte explicatur, qui idololatriæ tenebris extractus, a patriæ solo, et consanguineis longe proficiscitur, ut in externis Regionibus Deo se totum devoveat. In eodem Evangelio, cum paucis ante diebus Lazarum ad vitam restituisset Salvator Dominus, præcipuos cruciatus, qui in seipsum parabantur, discipulis aperuit.

5. Bacchanalium diebus ad profana spectacula visenda convocamur, quibus vel inaudita crudelitas in tragœdiis exprimitur, vel amores in comœdia parum honesti, vel saltem qui cum periculo conjunguntur.

6. Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ diebus mœrorem præ se fert Ecclesia. In Divinis Officiis *Alleluia* non amplius utitur, cujus loco, *Laus tibi Domine etc.* subrogatur, quod humilitati nostræ, et calamitati, quæ a primo parente in nos derivata est, aptissime convenit, uti eruditissimus Martene (1), et Gavantus (2)

(1) De antiqua Eccles. disciplina in Divinis celebrandis Offic. tom. 4, c. 16. — (2) Ad Rubricas Brev. sect. 6, c. 9.

recte perpendunt. Insuper per eos dies Psalmi, *Dominus regnavit, et Jubilate etc.* qui plurima lætitiæ signa continent, minime recitantur; sed alii Psalmi, *Miserere,* et *Confitemini* sufficiuntur, qui ad tristitiam, et mœrorem concitandum prope facti videntur, sicut Sarnellius epistola octava libri sexti primus omnium advertit. His tribus Dominicis Ecclesia maximo studio Fideles admonet, ut pietatis operibus se vehementius exerceant : *Satis constat* (inquit Thomassinus (1)) *tres istos Dominicos dies majori pietatis studio colendos esse.* Ab illis pariter initium superioribus temporibus jejunia sumebant : *Jejunium* (ita Petrus Blesensis (2)) *quadragesimale regulares Cœnobitæ incipiunt a Septuagesima; Græci vero a Sexagesima; Clerici nostri auctore Telesphoro a Quinquagesima; universus exercitus Christianæ militiæ, juvenes, et virgines, senes cum junioribus ab hac Quadragesima.* Cum tamen illi, qui antiquitatis monumenta magis accurata diligentia perscrutantur, haud levi conjectura dubitent, utrum sermo ille Petro Blesensi vere tribuendus sit, Nos, ut nihil, nisi probatum certumque asseramus, Dominicam Quinquagesimæ in Missa Mozarabica nuncupari affirmabimus, *Dominicam ad carnes tollendas :* et in historiis Matthæi Parisii *carnisprivium*, ob eam causam, quod initium ea die jejuniis statueretur. Hæc autem consuetudo nostris quoque temporibus in Ecclesia Orientali, et a quibusdam religiosis Ordinibus integre servatur. Poloniæ vero populi pietatis laude præstantes, ex quo tempore Catholicam Fidem susceperunt, a Septuagesima jejunium inchoarunt, eumque morem ad Pontificatum usque Innocentii IV obtinuisse satis constat, qui ut contentionibus, ac dissidiis inter Episcopum, et populum hac de causa excitatis finem imponeret, esum carnium ad Feriam quartam Cinerum sua auctoritate protraxit, uti Raynaldus testatur (3).

(1) Lib. 2, c. 13, n. 4. — (2) Serm. 13. — (3) Ad annum Christi 1248, n. 49.

7. Per hebdomadas Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ Mundus nos allicit, ut conviviis, histrionum larvis, aliisque Bacchanalium voluptatibus animum relaxemus.

8. Hic a nobis quærendum non est, utrum Mundus, an Ecclesia vehementius hominum mentes commoveant, et uter principem locum obtineat; sed magnopere veremur, ne Ecclesia a Fidelibus indignissime posthabeatur. Quippe ex Sac. Annalibus exploratum habemus piam consuetudinem Quadraginta horarum per tres dies a Quinquagesima usque ad Feriam quartam Cinerum sæculo decimo sexto primum cœpisse, ut Fideles hoc pacto, neglectis mundi illecebris, ad sancta opera incenderentur, Deumque Bacchanalium criminibus gravius iratum mitigarent: novimus etiam ex Baccio (1) S. Philippum Nerium postremis Bacchanalium diebus solemnem ad Septem Urbis Ecclesias magna populi frequentia supplicationem ob easdem causas instituisse: Patres denique in quinto Mediolanensi Concilio coactos ita locutos esse: *Studeat Episcopus, ut quo tempore in Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ hebdomadis Ecclesia Mater, et officiorum ritu, et hymnis, canticisque fidelium mentes ad mœstitiam, atque ad pœnitentiam excitantibus, et omni denique tum vestimentorum, tum aliarum rerum apparatu populum Dei instruit, ac præparat tot ante diebus ad sancte recolendam Christi Domini Passionem, et Crucem, eo potissimum tempore fideles sibi in curam traditi, spectacula, ludos scenicos, et alia, quæ gentilitatis speciem præ se ferunt, tunc præsertim morum corruptelis introducta illa ipsa tamquam a Sanctissimis Ecclesiæ institutis abhorrentia omnino fugientes, ad pietatis christianæ studia, et ad orationem attentiores sint, proposita omni Christianarum actionum exercitatione.*

(1) In vita S. Philippi Nerii, l. 1, c. 14, n. 7.

9. Quæ cum ita sint, eorumdem Patrum consiliis adducti, utque hujus nostræ Civitatis consuetudo magis confirmetur, majori quo possumus studio universos curæ nostræ commendatos hortamur, ut, quæ inferius subjicimus, pietatis exercitia suscipiant ad impetrandam tot criminum veniam, quæ per hosce dies in supremam Dei Majestatem committuntur.

10. Tribus ante Cineres diebus Eucharistia publice adoranda exponetur in Templo S. Luciæ Societatis Jesu, in Templis S. Pauli PP. Barnabitarum, et Sanctæ Mariæ Lacrymosæ Patrum Carmelitarum Excalceatorum.

11. In Templo S. Mariæ vulgo e Galliera profestis diebus post Vesperas ad virtutem, et pietatem excitandam frequentes sermones erunt; in eumque locum populus conveniet feria V post Sexagesimam, ut ad septem Ecclesias supplicatio instituatur.

12. Diebus Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ conciones in Metropolitana, aliisque præcipuis Ecclesiis peragentur.

13. Insuper triduo ante Cineres in eodem templo S. Luciæ sacra eloquia populo tradentur. A prandio Feriæ V post Sexagesimam Sodales Congregationis *a Bona Morte* appellati, et Sodales etiam Studentium, ac Pœnitentium ad quatuor Cruces pie compositeque instituta, uti moris est, supplicatione procedent.

14. Mane autem Quinquagesimæ Sodalitia S. Mariæ Coronatæ, et Sanctissimo Suffragio adscripta ad Quatuor Cruces suppliciter ordinateque se conferent, ubi Quatuor hominum Novissima Religiosus Vir coram populo explanabit. Post prandium in eodem Templo Sacra Mysteria adoranda exponentur, quo tempore habebitur concio.

15. Die Dominico Septuagesimæ, prima nempe Februarii ad S. Synaxim pie sumendam in Ecclesiam S. Bartholomæi in Porta, quæ ad Patres Theatinos perti-

net, universi convenient : mane etiam in Templo Patrum S. Annæ in S. Isaïa Sacra Calvaria ejusdem S. Matris Beatissimæ Virginis in conspectu publico per integrum diem exhibebitur. Sodales autem *Triginta tres* nuncupati curabunt, ut ibi Sacrificio Missæ, Vesperis, pioque sermone habito ea dies celebretur; et inde sub noctem accepta S. Eucharistiæ benedictione populus dimittetur.

16. In Sexagesima, nempe die 8 Februarii in templo S. Pauli Patrum Barnabitarum generalis conventus Fidelibus indicetur, ut sacro Christi Corpore reficiantur.

17. Idem proponitur in Ecclesia Patrum Carmelitarum Excalceatorum Feria V post Sexagesimam pridie idus Februarias, et pariter in templo S. Mariæ de Galliera, quo tempore magna populi frequentia cum Patribus Oratorii septem Ecclesias invisit.

18. Eadem generalis Communionis celebritas die 13 Februarii in templo S. Isaïæ renovabitur, ex quo ordinatim procedent Sodales *Agonizantium*, et quatuor Cruces suppliciter adibunt : mane in ipso templo piam concionem audient, et post reditum Sacerdos Sacrosancta Eucharistia benedictionem impertiet.

19. Tandem die Quinquagesimæ xv Kalendas Martii in templum S. Luciæ Societatis Jesu pro generali Communione frequentes convenient ; et feria tertia ante Cineres templum Spiritus Sancti Patrum Clericorum Minorum ad id pariter eligetur.

20. Die 2 Februarii, id est primo post Septuagesimam solemne festum Præsentationis Christi in templo, et Purificationis Beatæ Virginis hoc anno celebratur. Omnes primogeniti juxta legem Moysis Domino offerri debebant, ut illius inusitati prodigii memoriam prosequerentur, cum eorum majores Dei beneficio ab Ægypti captivitate vindicati fuerunt, atque interfectis Ægyptiorum primogenitis ab Angelo, Judaïcæ gentis primogeniti ab

ea cæde liberati (1). Præscriptum quoque Judæis fuit, ut quæ Mulier *suscepto semine* puerum in lucem edidisset, septem dierum spatio duceretur immunda, die octavo puer circumcideretur, et ne ipsa per triginta dies ad Sanctuarium accederet. Deinde agnum, et columbæ, seu turturis pullum, vel duos saltem turtures aut duos columbarum pullos domino offerret (2).

21. Beatissima Dei Mater huic præcepto subjici non poterat, cum ad illas Mulieres solum pertineret, quæ ex virili consortio conceperant, uti S. Bernardus advertit (3): *Patet itaque, quod lex ista Matrem Domini non includit, quæ non suscepto semine Filium peperit.* Deinde post multa sic prosequitur: *Vere, o Beata Virgo, vere non habes causam, nec tibi opus est Purificatione.* Ob hanc causam ab Alexandro VIII hæc sententia die 7 Decembris anno 1690 proscripta fuit: *Oblatio in Templo, quæ fiebat a B. V. M. in die Purificationis suæ per duos pullos Columbarum, unum in holocaustum, et alterum pro peccatis, sufficienter testatur, quod indiguerit Purificatione, et quod Filius, qui offerebatur, etiam macula matris maculatus esset secundum verba legis.* Nihilominus B. Virgo maximæ humilitatis gratia legis præceptum sponte observavit; et cum Salvator in summa egestate mortalem vitam ingredi voluisset, non agnum cum pullo columbæ, aut turturis, sed duos turtures, vel duos columbarum pullos offerri pro se voluit, uti S. Augustinus scriptum sapienter reliquit (4): *Advertendum est, quam pauper Dominus nasci voluerit, ut non pro illo offerretur agnus, et pullus columbinus, aut tur tur, sed par turturum, aut duo pulli columbini, sicut in Evangelio legitur, quod Scriptura Levitici tunc jussit offerri, si non habuerit manus offerentis, quod satis est*

(1) Exod. c. 13, et S. Lucas. c. 2, n. 22.— (2) Levit. c. 12, n. 3. —(3) Serm. 3, de Purific. B. Virg. n. 1, tom. 1. Oper. col. 133. — (4) Lib. 3, q. in Levit. q. 40, n 4, tom. 3. Edit. Maur. col. 509.

in agnum. Cum igitur puerum Jesum ad templum sanctissimi Parentes detulissent, tunc Simeon senex, qui *responsum acceperat a Spiritu Sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini*, ipsum ulnis suis complexus est, Deo gratias egit, Puerique futuros cruciatus, et mortem, ac Genitricis acerbissimas pœnas aperte prænuntiavit. Tunc quoque Anna, quæ ad octogesimum quartum ætatis annum pervenerat, et quæ noctem, ac diem obsecrationibus impendens a templo nunquam discedebat, omnibus redemptionem Israël expectantibus de Christo Domino aperte loquebatur, uti S. Lucas fusius commemorat (1).

22. Hæc porro sunt mysteria, quæ in Festo diei secundæ Februarii maximo cultu prosequi debemus. S. Bernardus hanc celebritatem, ejusque diei solemnem Cleri pompam, qui cereos accensos manibus gerens suppliciter incedit, primis Ecclesiæ sæculis institutam asserere videtur (2) : *Hodie templi Dominum* (ait) *in templum Domini Virgo Mater inducit. Joseph quoque sistit Domino non suum, sed ejus filium dilectum, in quo ei bene complacuit. Agnoscit justus, quem expectabat. Anna quoque vidua confitetur. Ab his quatuor primo hodierna processio celebrata est, quæ postmodum exultatione universæ terræ in omni loco, et ab omni gente celebraretur.* Eamdem sententiam usurpavit, cum de Virginis Purificatione secundum sermonem haberet. Quidquid de hac re sit, Cardinalis Baronius (3) in fine sæculi quinti ad hoc Festum celebrandum viam patuisse affirmat; cum Gelasius Pontifex inhonesta lupercalia de medio sustulit, quæ ineunte Februario Romani cives peragebant. Hanc sententiam amplectitur Thomassinus (4); Nicolaus vero (5) Serrarius eodem die publicam

(1) Cap. 2. — (2) Serm. 1, de Purific. n. 1. — (3) In notis ad Martyrol. Rom. — (4) Lib. 2, de Festis, cap. 11. — (5) Lib. 2, de Process. c. 3, n. 4.

supplicationem cum cereis accensis indictam a Sergio testatur, qui anno 688 ad Pontificatum pervenit; sed Tillemont (1) ex antiquis monumentis ostendit circa dimidium quinti sæculi Hierosolymæ hoc Festum celebratum fuisse, quin etiam ante illud tempus ipsius initium repetendum.

23. Hanc disputationem dirimere apostolici muneris parum interest, sed potius gregem Nobis traditum hortari, ut simul cum Christo se Deo penitus devoveat, ejusque voluntatem libentissime sequatur; ut Beatæ Virginis eximiæ humilitatis exemplum sibi ad imitandum proponat, declaretque se nullam a communi omnium lege immunitatem expetere; utque flagrantissimo Simeonis studio Domini videndi et ipse teneatur, ut tandem Prophetissam Annam imitetur, invisatque frequenter Ecclesias, ac de Jesu Christo crebros sermones instituat : intelligat etiam Mysterio non carere, quod accensæ candelæ hac die manibus præferantur : *Cereorum gestatio*, inquit Serrarius (2), *nos admonet, ut vere lumen Christum Jesum lumen de lumine, lucem, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, lumen mundi, lucem ineffabilem mente interius apprehendamus, manibusque nostris exterius feramus.*

24. Edictum pro Bacchanalibus, si agi nostra hac in Civitate concedantur, de more promulgabitur, in quo consuetæ leges præscribentur, ut perniciosi usus impediantur. Cum tamen omnium in ore libere versetur, choreas, ludosque a S. Francisco Salesio pro singulari ipsius lenitate secure permitti; illisque tantum inhiberi, qui peculiari quodam instituto, aut Religionis voto se obstrinxerint, nos aperte fatemur, hujus Sanctissimi Viri consiliis omnino conformari; sed magnopere rogamus, ut capita 33, 34. Institutionis ad piam vitæ rationem ingre-

(1) Lib. 1, adnot. 7, ad Vitam Jesu Christi. — (2) Eodem loco, n. 5.

diendum accurate perpendantur. Ibi S. Vir choreas suapte natura nihil mali præ se ferre testatur, sed, ut plerumque contingit, ad vitium declinare, et cum periculis, atque incommodis conjungi. Choreas fungis similes affirmat, quorum optimi nullius pretii æstimantur, uti asserunt Medici; et licet scitissime conditi in mensa apponantur, si quis gulæ nimis indulgeat, teterrimi sunt, ac veneno comparantur. Eos, qui sibi remissiones hujusmodi frequentius tribuunt, vehementer improbat, non vero, si illas præsens occasio requirat. Modestiam, gravitatem, mentemque rectam, ac piam summopere commendat. Post hæc fungorum exemplum prosequitur, quibus comesis generosum vinum superinfunditur; eodem pacto post choreas ad sanctas cogitationes converti debemus, ne vitiorum illecebris, quæ animum fortasse concutere possunt, magno cum damno corrumpamur. Postremo quid expendere valde utile sit, ipse declarat, illos nempe, qui perpetuis ignibus addicti pœnas criminum exsolvunt, quæ ex choreis misere contraxerunt; quot ex Religiosis Ordinibus Viri illud chorearum tempus in concinendis divinis laudibus magna cum utilitate traduxerint: quot denique per eamdem horam vel lectulo defixi, vel in compitis, aut in Xenodochiis jacentes acerbissimis morbis torquerentur. Igitur choreæ, saltusque ab illis, quibus fas est, instituantur, sed eæ leges una serventur, quas auctoris sanctitate, et gloria ducti, maxime probamus, et libenter amplectimur.

INSTITUTIO XV.

De jejunii Quadragesimalis observantia; quisnam primus hoc jejunium indixerit; quo tempore, et qua de causa id evenerit: quo pacto initio gereretur; quid sibi velint abstinentia a carnibus, et unica comestio. Utrum, qui immunes sunt abstinentia, liberi etiam ab unica comestione judicentur. De aliquibus corruptelis, quæ jejunii causa inducuntur.

1. Parum, ac fere nihil Quadragesimæ jejunium a Fidelibus observatur, quod licet a Christo Domino institutum affirmari nequeat, uti Thomassinus ostendit (1); nemo tamen inficiari potest ad normam ejus jejunii propositum fuisse, quod Moyses, Elias, et Salvator ipse austere adeo quadraginta dierum spatio peregerunt: *Quadragesima sane* (ait S. Augustinus) (2) *jejuniorum habet auctoritatem, et in veteribus libris ex jejunio Moysis, et Eliæ, et Evangelio, quia totidem diebus Dominus jejunavit, demonstrans Evangelium non dissentire a Lege, et Prophetis.*

2. Hoc porro jejunium, licet ad Telesphorum Pontificem (qui circa dimidium sæculi II floruit) referatur in eo libro, qui Anastasii nomine circumfertur; cum tamen ex sacris monumentis exploratum satis habeatur a priscis Fidelibus receptum fuisse, priusquam ulla Concilia cogerentur, (nam primum Nicænum Concilium Quadragesimam tamquam omnibus cognitam aperte commemorat) illud inter Apostolicas traditiones recensendum omnino est, uti S. Augustini judicio (3) comprobatur: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis instiiutum, sed semper retentum est, non nisi Apostolica auctoritate traditum rectissime creditur*, cui testimonium S. Hiero-

(1) In tract. de jejun. part. 1, art. 4. — (2) Epist. 19, nunc vero 55, ad Jan. c. 13, tom. 2, op. col. 139. — (3) Lib. 4, de Baptis. contra Donatistas, c. 24, tom. 9, op. col. 140.

nymi aptissime convenit (1) : *Nos unam Quadragesimam secundum traditionem Apostolorum toto anni tempore nobis congruo jejunamus;* eamdem sententiam amplectitur S. Leo Magnus (2) : *Apostolica institutio Quadraginta dierum jejuniis impleatur, non ciborum tantummodo parcitate, sed privatione maxime vitiorum.*

3. Vetustioribus sæculis hoc jejunium non tantum unica cibi refectione, abstinentia a carnibus, vinoque continebatur, sed etiam aquæ potus lege vetitus erat, nisi cibi sumendi legitimum tempus adesset, uti ex S. Fructuosi Episcopi Tarraconensis, ac Martyris historia deprehenditur; qui (sicuti Prudentius hymno sexto testatur) cum ad mortem raperetur, haustum frigidæ constanti animo recusavit, eam ob causam, quod illo die jejunium ageretur, cujus solvendi nondum tempus advenerat. Alia plurima Baillet (3) congerit argumenta, quibus id sapienter ostendit. Superioribus autem sæculis non meridies jejunio (uti nunc in more positum est), sed vespera finem statuebat. Quare S. Bernardus, cum de jejuniis Monachorum extra Quadragesimam loquitur (4) : *Hactenus* inquit) *usque ad Nonam jejunavimus soli, nunc usque ad Vesperam,* cum vero de Quadragesimali jejunio verba facit, hæc habet : *Jejunabunt nobiscum simul universi Reges et principes, clerus et populus, nobiles et ignobiles, simul in unum dives et pauper.*

4. Tandem hæretici bellum acerrimum omni tempore huic jejunio indixerunt, ut ipsum de medio tollerent; sed quatuor Cardinales Baronium, Bellarminum, Cozzam, et Gottum non purpuræ modo dignitate, sed doctrinæ præstantia celeberrimos contra audaciam, ac temeritatem propugnatores habuit (5).

(1) In epist. 54, ad Marcell. — (2) In serm. 43, de Quadrag. c. 2, tom. 1, op. — (3) In t. 4, de vita Sanctorum, in hist. Quadrag. § 5 et 7. — (4) Serm. 5 de Quadr. — (5) Anno Christi 57,

5. Longe hic a consilio nostro abhorret rerum sacrarum scientiam palam ostentare, et hujus temporis instituta nimis severe in pristinum statum restituere. Plura sane ex antiquitate monumenta deduci possent, quibus Quadragesimæ jejunium confirmaretur. Sine ulla contentione paulatim usus obtinuit, qui a Religiosis quoque viris receptus est, ut post meridiem etiam in Quadragesima jejunium solvatur. Quamobrem in templis sub meridiem Vesperæ celebrantur, ut aliquod veteris disciplinæ vestigium conservetur, quæ per eos dies jejunantibus cibum interdixit, donec officium sub Vesperam in Ecclesia peractum esset, quod ideo vespertinum nuncupabatur. Ea de causa S. Carolus Borromæus vitæ rationem suis familiaribus, ac domesticis præscriptam ita explicavit (1) : *Ut per omne Quadragesimæ tempus, Dominicis diebus exceptis, semel tantum in die post meridiem cibum capiant.*

6. Jamdudum vinum in jejuniis permisit Ecclesia, et præsertim in iis regionibus, quæ frigori magis obnoxiæ sunt, ne aquæ potu corporum sanitas gravi aliquo morbo labefactetur : *In regionibus* (ait Bellarminus) (2) *autem frigidioribus ideo noluisse Ecclesiam vini abstinentiam imperare, quoniam a plurimis sine magno valetudinis periculo tolerari non potuisset.*

7. Traditum fuit a S. Thoma (3) Electuaria, licet aliquo modo ad nutriendum conferant, jejunio non obesse, licet post cibationis horam sumantur, cum potissimum ad crudum stomachum juvandum adhiberi consueverint. Hinc Theologi salvum, et integrum jejunium, licet qualibet per diem hora vinum, aut aqua bibatur, unanimes

n. 110, t. 4, suarum Contr. in suo tract Dogmatico, et Morali de jejun. *In suis libris adversus Jacobum Picinum, tom. 2, part. 1, art. 6, § 4 et seqq.* — (1) Part. 1, tit. de gubernatione spirituali. — (2) Tom. 4 suarum contr. l. 2, de bonis operibus in particulari, c. 5. — (3) 2, 2, q. 147, art. 6, ad tertium.

declararunt : disputant tamen, utrum de chocolatis potione idem statuendum videatur, et quidam partes affirmantium tuentur; vel quia potiones, nisi ex rebus jejunio contrariis conficiantur, illud minime violant; vel quod chocolates, licet *de ciborum genere*, si aqua dissolvatur, *in genus potus* convertitur; vel etiam, quod exigua rei quantitas parvi æstimetur; quibus omnibus inveteratam jam consuetudinem adjungunt unanimi consensu receptam, et ab Ecclesiasticis Præsidibus haud improbatam : ita Cardinales Brancaccius (1), et Cozza (2) luculenter exponunt.

8. Denique præscriptum fuit omnibus, ut jejunii die semel tantum comederent : *Respondeo* (ait Sanctus Thomas (3)) *dicendum, quod jejunium ab Ecclesia instituitur ad concupiscentiam refrænandam, ita tamen, quod natura salvetur. Ad hoc autem sufficere videtur unica comestio, per quam homo potest et naturæ satisfacere, et tamen concupiscentiæ aliquid detrahit diminuendo comestionum vices, et ideo Ecclesiæ moderatione statutum est, ut semel in die a jejunantibus comedatur;* sed ad Monachorum exemplum, qui totum diem laboriosis operibus impendentes, antequam ad lectionem, seu pium conventum simul accederent (qui diebus jejunio consecratis ante Completorium haberi consueverat), sitim aqua parumper sublevare cœperunt; ac deinde exiguum panis frustulum adjungere, ut valetudinis servandæ gratia potum cum cibo conjungerent, sicut plurimis testimoniis apparet (4), Monachorum, inquam, exemplo, *nullo suffragante Canone* (ut ait Cabassutius) *superaddita est sub collationis nomine refectio vespertina* (5).

(1) De potu Chocolatis. — (2) Et in tract. de jejunio, part. 3, dub. 9. — (3) Loco citato *in corpore*. — (4) Cap. 12. Conventus Præsulum Gallor. habiti Aquisgrani, an 817, et in antiquis consuetudinibus Monaster. Cluniac. descriptis a Monacho Ulderico, ac demum in dissert. Lancellotti de Hemina, § 47, et seq. — (5) In diss. 20, de veterum jejuniorum Ecclesiæ origine et ritibus.

9. Attamen, dum veterem disciplinam in memoriam revocamus, non eo tendit oratio nostra, ut oves nobis commissæ ab Ecclesiæ institutis, et consuetudine jamdudum vulgata, vel a præstantium Theologorum sententiis dimoveantur; id solum expetimus, ne propositos fines excurrant; et ne temere, vel etiam paucorum doctrina permoti, pravos usus inducant, qui stomachum piis hominibus moveant, atque indignationem.

10. Sed, ut ad rem plane veniamus; esto quidem frequentes per diem potationes jejunio non repugnent; quis tamen inficiabitur, si vino largius, quam par est, atque intemperantius utamur, meritis omnino carere, quæ per jejunium comparantur? Hanc ab Angelico Doctore sententiam desumpsimus (1) : *Non autem intendit Ecclesia interdicere abstinentiam potus, qui magis sumitur ad alterationem corporis, et digestionem ciborum assumptorum, quam ad nutritionem, licet aliquo modo nutriat, etideo licet pluries jejunantibus bibere; si quis autem immoderate potu utatur, potest peccare, et meritum jejunii perdere.* Admittatur benigna illorum opinio, qui jejunium chocolatis potu violari negant; quis tamen intemperantia, vel etiam læsi jejunii culpa prorsus immunem, et vacuum eum existimet, qui modum excedens, talem sibi pateram indulgeat, qualis a Sancto Hieronymo describitur ad Nepotianum : *Sorbitiunculas delicatas, et contrita olera, betarumque succum non calice sorbere, sed concha?* Quis eum crimine absolvat, qui sæpius, cum jejunium agitur, eamdem potationem repetat? Etenim gravissimi Auctores qui diebus jejunii chocolati locum esse tradiderunt, ejusdem potationes iterari nullo modo posse fatentur, uti ex Brancaccio, et Cozza, quos paulo ante memoravimus, liquido constat (2).

11. Cum jejunium indicitur, permissæ dapes pro cujus-

(1) In Loco citato in respons. ad secundum. — (2) In citata diss. et in tract. de jejun. part. 3, dub. 9, n. 129.

que indigentia in mensam afferantur : Qui autem, dum pisces comedit, ipsorum copia, modo, vel condimentis communes excedit limites, si minus præceptum Ecclesiasticum reipsa violaverit, tamen ab intemperantiæ nota, quæ divina lege interdicitur, liberari non potest, uti docet S. Thomas (1) : *Quamvis per inordinationem circa illas circumstantias peccet, et meritum jejunii amittat, vel in toto, vel in parte, non tamen Ecclesiæ statutum transgreditur, et ideo jejunium non solvit*, et alio loco idem confirmat (2) : *Si quis autem immoderate potu utatur, potest peccare, et meritum jejunii perdere, sicut etiam si immoderate cibum in una comestione assumat.*

12. Postremo consuetudo jampridem invecta sub vesperam reficiendi corporis adhibeatur ; sed Gersonis sententiæ meminisse oportet (3) : *De comestionibus specierum, et similibus consuetudo teneatur, et delectationis nimia libido vitetur ;* norma quædam pro ciborum genere, copia, modoque statuendo ex piis moderatisque viris desumatur ; nec eorum exemplis inhæreatur, qui nihil de animæ salute solliciti sunt, et omnia jura nefariis criminibus polluunt, et contaminant.

13. Illud magis deplorandum est, quod hac ætate perpauci per Quadragesimæ dies a carnibus abstineant ; paucissimi vero numerentur, qui cum edendi carnes facultatem ob valetudinis incommoda obtinuerint, ciborum saltem copia, modoque jejunium observent. Ea fuit inter priscos Theologos disputatio, utrum pauperes ad jejunium cogerentur ; et habito *inter pauperem et egenum* discrimine, hunc postremum jejunii lege solutum judicarunt, qui vitæ alimenta ostiatim quæreret, incertusque semper esset, quid sibi ad vitam sustentandam ex pietate fidelium suppeditaretur : ita sentiunt Alexander de

(1) In 4. dist. 15, q. 3, art. 4, q. 3, ad secundum. — (2) In summa loco citato. — (3) In regulis moralibus.

Ales (1), Riccardus (2), et Paludanus (3). Nunc de egenis non agitur. Divitiis, ac censibus affluentes, non paupertatis, sed infirmæ valetudinis causa a Quadragesima observanda liberantur, licet idem morbus per integrum anni cursum nullum ipsis attulerit incommodum, nullumque impedimentum, ne diem noctibus perverterent, animumque quibusvis voluptatibus relaxarent : immo ne persuasit quidem, ut valetudinis rationem aliquam ducerent bacchanalium diebus, quibus fortasse integras noctes, et postremam quoque ante Cineres, agendis choreis impenderunt. Quin ejus naturæ morbus erit fortasse, ut per Quadragesimæ tempus, si ad convivium piscibus, carnibusque instructum vocentur, utroque ciborum genere liberaliter uti non dubitent. Tandem alia gravissima mala non semel ex eo morbo consequuntur. Cum enim per anni cursum in vestium luxu, in conviviis, nocturnisque conventibus celebrandis plus insumpserint, quam illorum conditio pateretur, ineunte Quadragesima parcimoniam statim suscipiunt, binasque parare mensas domi recusant, videlicet unam sibi carnibus ornatam, alteram vero ex dapibus, quæ filiis, ac cæteris domesticis jejunantibus præscribuntur. Hinc fit, ut hi Quadragesimæ præcepto parere nequeant, licet ipsius servandi desiderio fortasse teneantur.

14. Quamobrem ad Medicos sermo convertatur, quorum testimoniis violandæ Quadragesimæ facultates a Præsidibus conceduntur. Veteres Canonistæ Medicos acriter, medendique artem insectantur, et eam proferunt juris Pontificii auctoritatem (4). *Contraria studiose sunt divinæ cognitioni præcepta medicinæ. A jejunio revocant, lucubrare non sinunt, ab omni intentione meditationis abducunt; itaque, qui se Medicis dederit,*

(1) Part. 4, quæst. 10, art. 4. — (2) Demedia Villa, in 4. dist. 15, art. 3, q. 4. — (3) In 4. dist. 15, q. 4. — (4) In Canone *Contraria* de Consecratione, dist. 5.

scipsum sibi abnegat. Nos quidem eorum numero adscribi nolumus; si quis tamen pro ea muneris ratione, quam tot annis gessimus, inter Canonistas nos adnumerare velit, recentiorum ordinem libentius amplectimur. Insuper cum animarum curæ in ea Civitate præpositi simus, quæ probis hominibus, ac medicinæ peritissimis affluit, a quibus maximum, ac singulare in hanc Patriam ornamentum promanat, modum aliquem Canoni, quem supra adduximus, facile statuemus, ne ipsos, aliosque offendere videamur. Novimus enim, quanta religione, ac doctrina Paulus Zacchias Romanus Medicus suos libros conscripserit (1), et quæ sapienter pieque facultatis Parisiensis præclarus Medicus Hecquet super hac re posteris commendaverit (2).

15. Orientalis Ecclesiæ institutis minime subscribimus, quæ ægrotis per Quadragesimam carnes interdixit, licet in extremo vitæ discrimine versarentur : *Non permittitur* (ait Balsamon apud Thomassinum) (3) *cuiquam, etiamsi extremum agat spiritum, in magna Quadragesima carnibus vesci; vidimus enim hoc diversis temporibus Synodice petitum esse, et non esse concessum.* Nos octavi Concilii Toletani Decretum sequimur (4), in quo facultas edendi carnes illis tribuitur, *quos aut ætas incurvat, aut languor extenuat, aut necessitas arctat.* Nos ad Decretalem Innocentii III accedimus (5), ubi hæc traduntur. *De illis, qui in Quadragesima, vel in aliis jejuniis solemnibus infirmantur, et petunt sibi esum carnium indulgeri, respondemus, quod, cum non subjaceat legi necessitas, desiderium infirmorum, cum urgens necessitas exigit, supportare potes, et debes, ut majus in eis periculum evitetur.*

(1) In suis q. Modigo-legalib. lib. 5, tit. 1, in multis q. — (2) In suo Tract. de cispens. in Quadrag. — (3) De veteri et nova Ecclesiæ disciplina, part. 1, l. 2, c. 83, num. 15. — (4) Cap. 9. — (5) In cap. *Consilium* de observ. jejunior.

16. S. Thomas satis esse declarat (1); si quis in periculum contrahendæ infirmæ valetudinis proxime adducatur, *ægritudine imminente*, de quo soli Medici recte judicare possunt. Quamobrem, cum S. Gregorius Pontifex Marinianum Ravennæ Episcopum, pro frequenti sanguinis eruptione, qua plurimum laborabat, a Quadragesimæ legibus absolveret, Medicorum testimonio adductus fuit, ut ex ejus epistola clare deprehenditur (2): *Quoniam eruptionem sanguinis patientibus jejunia Medici dicunt esse omnino contraria.*

17. Itaque Medici ad ægritudines cognoscendas Judices constituti, S. Caroli verba sedulo perpendant (3) : *Medici meminerint, ita suarum esse partium corporis incolumitati prospicere, ut ne obliviscantur potiorem haberi debere animarum salutem : Quapropter caveant diligenter, ne alienæ culpæ participent nimia facilitate sua in fide facienda necessitatis utendi cibis vetitis.* Hinc priusquam litteras ullas suo testimonio confirment, an satis probetur morbus, qui ipsis indicatur, diligenter advertant. Si illius indicia satis appareant, tunc observent, an ægritudo, nisi dapes vetitæ permittantur, aliquo alio pacto curari possit. Quippe ex Medicorum etiam doctrina certum est (uti Zacchias ostendit) aliquibus morbis Quadragesimæ observationem non obesse. Si vero de præsenti morbo minime agatur, sed tantum de ipsius periculo, videant Medici ne fictum sit, sed proximum certumque, vel saltem dubium, ita tamen, ut dubitandi locus prudenter occurrat; in quo sententiam etiam Pasqualigi (4), licet benigniorem, non improbamus : *Si autem dubium sit, an adsit causa, adhuc poterit concedi licentia, quia in dubio tutior pars est eligenda, et favorabilior, nec ille, de quo dubium est, an indigeat*

(1) In 4, sent. dist. 15, q. 3, a. 2, quæstiunc. 4. — (2) Epist. 28, lib. 9. — (3) In edicto pro obs. Quadrag. addito part. 3, actor. Eccl. Mediolan. — (4) De jejunio, q. 378, n. 4.

carnibus, est periculo exponendus. Postremo cavere debent, si de ægritudine, vel ejus periculo dubitari nequeat, an adhibitis lacticiniis remedium satis aptum afferatur; tunc enim carnium esus omnino interdicitur. Si autem carnes necessariæ ducuntur, tunc expendant, utrum, sine gravi incommodo, ad quosdam solum dies hanc facultatem concedere debeant. Quippe in ampliores terminos producenda non est, si cum eadem utilitate coarctari possit. Denique eas solum carnes permittant Medici, quæ sanitati conferant.

18. Hæc omnia Romanorum Pontificum auctoritatibus adducti proponimus. Ac primum Sanctus Gregorius Magnus, cum Ravennatem Episcopum a præcepto Quadragesimæ liberavit ob eam causam, quam paulo ante diximus, his quoque verbis utitur : *Si autem Deo miserante adeo melioratum se esse, ac virtutem suam sufficere posse cognoscit, semel, aut bis in hebdomada jejunare permittimus.* Insuper, cum Wenceslaus consuetas in Quadragesima dapes sibi pro valetudinis imbecillitate non convenire Bonifacio VIII declarasset, Pontifex in sua epistola ad Præsides Ordinis Cisterciensis, quam Siffridus et Raynaldus (1) fuse commemorant, in hunc modum respondit : *Nos ipsius Regis supplicationibus inclinati dispensandi cum eodem Rege, ut Quadragesimali tempore præterquam in diebus Veneris et Sabbati ac festivitatis Beati Mathiæ Apostoli vigilia, possit vesci carnibus, ovis, et lacticiniis, nisi ex voti emissione ad non vescendum forsitan sit obstrictus, liberam vobis concedimus auctoritate præsentium facultatem, proviso, quod idem Rex his in occulto, et moderate vescatur.* Si igitur lacticiniis infirmæ valetudini satis consulatur, a carnibus abstinendum, easque nonnisi salubres in mensam afferendas satis probant edicta de observatione Quadragesimæ, quæ in Pontificatu Clementis XI pro-

(1) Lib. 3, epist. 31, anno Christi 1297, n. 52.

mulgata, et a Cardinali Cozza fideliter exposita fuerunt (1).

19. Facilius procul dubio ea disputatio componeretur, videlicet, an qui carnes edendi facultatem in Quadragesima propter ægritudinem obtinuit, jejunii lege teneatur, facilius, inquam, lis componeretur, si hæc causa cum Medicis solum transigenda esset; nam ipsorum effata, quæ a Lessio (2), et Cornaro (3) referuntur, cum illa Ecclesiæ precatione satis apte conveniunt, ubi jejunii fructus his verbis complectitur: *Hoc solemne jejunium animabus corporibusque curandis salubriter institutum est;* sed cum Theologis agendum est, nec ita facile res poterit expediri.

20. Plurimi sane inter ipsos eam opinionem tuentur, duabus necessariis partibus integram jejunii naturam contineri; nempe, *unica comestione, et abstinentia ab esu carnium;* quarum altera sublata, primam quoque penitus auferri necesse est.

21. Alii vero contrarium sentiunt. Sexaginta hujus sententiæ nominantur a P. Marcheto tunc temporis Romani Collegii Rectore in ea dissertatione, quam super hac re confectam Clementi XI exhibuit, cui Consultores Sancti Officii, et Cardinalis Vicarii Examinatores Synodales unanimes assenserunt. Si quis majorem eorum numerum exquirat, id facili negotio præstari posse nos ipsi pollicemur.

22. Hujus sententiæ firmamentum in eo potissimum collocatur, quod de physico corpore non agitur, cujus partes ita necessario vinculo copulantur, ut totum penitus corruat, si una tantum præcipua sejungatur. De morali composito res est, a quo si una pars separetur, aut aliqua de causa cuipiam non convenire judicetur,

(1) Eodem loco de jejunio, pag. 323. — (2) In suo libro de vera ratione valetudinis conservandæ. — (3) In tract. de vitæ sobriæ commodis.

salva tamen, et incolumis pars altera superest, quæ nequit sine ratione contemni. Inter hujusmodi composita divinum Officium numeratur; et si quis Matutinum, et Laudes ob aliquod necessarium impedimentum recitare non valeat, reliquas tamen partes exsolvere debet, uti Innocentii XI auctoritate satis apparet, qui contrariam sententiam omnino proscripsit (1). Compositum ejusdem generis appellatur legitimum mandatum, quo in judicium certa die venire quis jubetur; si tamen per eam diem impeditus parere nequeat, alia die vadimonium obeundum a jure decernitur (2) : *Præterea cum mandatur alicui, ut ad certum terminum se judici repræsentet, duo sub hac forma mandantur, ut ad Judicem veniat, et ad diem sibi præfixam accedat; unde, si venire non possit ad diem assignatam, tenetur nihilominus se Judici præsentare.* Festorum dierum observatio eamdem habet compositi moralis conditionem, in quibus adesse Missæ Sacrificio, et ab operibus servilibus abstinere præcipitur; si quis autem mortis discrimine, aut alio impedimento detentus ad Ecclesiam accedere non possit, non ideo tamen ab operum servilium cessatione liberatur.

23. Postremo compositum morale jejunium dicitur, per quod semel tantum in die cibus sumendus, et a carnibus abstinendum; quæ partes inter se non adeo cohærent, et implicitæ sunt, ut si una præcidatur, alteram quoque corruere necesse sit; et sicut ab unica cibatione aliquam ob causam immunes, a carnium tamen abstinentia liberi non judicantur : ita e contrario statuendum est. Neque hæc duo simul conciliari posse ita difficile, atque arduum videbitur, ut omnem superet cogitationem. Id sane Pontificum Sixti IV et Eugenii IV Decretis clare ostenditur, qui Carmelitis edendi carnes potestate facta per septem menses, quibus ex ipsorum

(1) Prop. 34. — (2) C. *Cum dilecti* de dolo, et contumacia.

instituto jejunare debent, jejunium tamen tunc temporis observandum præscripserunt. Alexander VII, extincta teterrima peste, in Edicto de Quadragesima dies quatuor Romæ per hebdomadam edendis carnibus permisit, ea tamen conditione, ut iisdem diebus jejunium servaretur. Clemens XI, in suo Edicto pro Quadragesimæ observatione anno 1702, sententiam suam ita declarat : *Qui ob justam valetudinis causam cibos Quadragesimales adhibere nequeunt, si ipsorum loco lacticinia, et ova satis pro necessitate sufficere possint, non debent illis Medici carnes, licet salubres, permittere; nec iisdem illos vesci fas est, sed ovis solum, et lacticiniis uti, et jejunium colere; quod pariter ab iis observandum est, quibus edendi carnes salubres copia tribuitur.*

24. Sed in Edicto anni 1704, aliisque ad finem usque præclari sui Pontificatus, cum pro verbo *tenentur*, quo usus antea fuerat, *teneantur* subrogaverit, palam indicavit, se Pontificia auctoritate non declarare, illis omnino jejunandum, quibus esus carnium permittitur; sed Episcopum Romanum agens, universos admonuit, qui suis Decretis subjecti essent, eam facultatem se nemini impertire, nisi simul cum carnibus jejunium conjungeret. Nos profecto hanc secundam opinionem complectimur; controversiam certo judicio dirimendam cæteris relinquemus. Contineri tamen haud possumus, quin a cibis Quadragesimalibus immunes hortemur plurimum, ut jejunium minime prætermittant, si præsertim crimen aliquod unquam patraverint, ut S. Gregorii verbis admonentur (1) : *Sciendum est, quia quisquis illicita nulla commisit, huic jure conceditur, ut licitis utatur etc., at, si quis in fornicationis culpam, vel fortasse, quod est gravius, in adulterium lapsus est, tanto a se licita debet abscindere, quanto se meminit et illicita perpetrasse.*

(1) In homil. 20, de Evangeliis, t. 1, op. col. 1519.

25. Quod si Confessarii, ac pietatis magistri forte intelligant, aut ipsi percipiant filios, ac domesticos Quadragesimæ præcepto non parere ob eam causam, quod eorum Parentes, seu Domini, facultate sibi ad carnes edendas comparata, duas mensas diversis dapibus instruere non posse dictitent, vehementer, ac libere hoc malum improbent; quod sane perniciosum est, et nullo modo ferendum. Etenim dubitari non potest ad alendos filios naturæ egibus parentes obstringi; quod etiam de Dominis erga famulos dicendum est, si ita convenerint; isque victus præstandus est, qui Christianorum institutis omnino congruat. Quare nullius ponderis haberi debet excusatio, quæ a gravioribus sumptibus, vel a census tenuitate deducitur. Nam si frugi mensa, et salubri carnium genere solum utantur, uti fas est, si liberis, ac domesticis non raros, ac pretiosos pisces ad gulam irritandam, sed mediocris pretii ad pellendam esuriem inquirant, tunc præcepto facile satisfacient, sumptusque minores erogabunt, si cum illis, quos subire debent, dum præceptum negligunt, conferantur.

26. In mentem quoque revocent Confessarii, quod in hac Diœcesi illud crimen nobis tantummodo condonandum reservatur, nempe, *Scandalosa solutio Quadragesimæ sine licentia in scriptis, nec non dolosa fides, seu dolosa licentia solvendi Quadragesimam per Medicos, aliosque Deputatos facta, sive concessa;* ex quo sequitur, ut hoc reservato crimine teneantur non modo, qui facultatem ejusmodi postulant, neque obtinent (quod ita se habet, ac si ipsam consecuti non fuerint), sed illi pariter, qui temere eas permissiones suo testimonio confirmant, nec antea prudenter advertunt, utrum honestæ, et probabiles causæ satis adducantur. Theologicas lectiones consulto perpendimus, et præsertim *de casibus reservatis* Tractatum, quem Theologus noster tradidit, et Clero explicavit; ibique hanc doctrinam, quam modo

exposuimus, sapienter, et inconcussis argumentis corroboratam invenimus.

27. Postremo, qui Quadragesimalem abstinentiam sequentur, et qui legitima causa impediti, ab ipsa liberabuntur, meminerint hoc tempus ad agendam pœnitentiam proponi; ideoque peccati labes majori studio evitandas, piisque operibus curam magis impendendam : *Jejunas?* (ait S. Joannes Chrysostomus (1) *demonstra mihi per ipsa opera. Qualia, inquis, opera? Si pauperem videris, miserere; si inimicum videris, conciliare; si amicum laudabiliter agentem videris, ne invideas; si mulierem videris speciosam, prætereas.* Idem monet S. Leo (2) : *Non enim in sola abstinentia cibi stat nostri summa Jejunii, aut fructuose corpori esca subtrahitur, nisi mens ab iniquitate revocetur, et ab obtrectationibus lingua cohibeatur.* S. Gregorius Nissenus hæc subjicit (3) : *His necessaria victui suppedita tu, qui jejunas : erga fratres calamitosos benignus esto : quod ventri subtrahis, tribue esurienti.* Hæc Sanctorum testimonia ad illos pertinent, qui ab instituto Quadragesimæ non discedunt; pro illis vero, qui legitime hoc præcepto soluti sunt, S. Cæsarius Archiepiscopus Arelatensis his verbis utitur (4) : *Pro eo, quod non potest quis jejunare, amplius debet erogare pauperibus, ut peccata, quæ non potest jejunando curare, possit eleëmosynas dando redimere.* Eos pariter sic alloquitur S. Leo Magnus (5) : *Nam, cum ii, qui nihil omittunt de humiliatione jejunii, sub sterili fatigatione desudent, nisi se eleëmosynarum, qua possunt, erogatione sanctificent, dignum est, ut in alimoniam pauperum abundantior sit eorum largitio; quorum ad abstinendum minor est fortitudo.*

(1) Homil. 3, ad populum Antiochiæ, pag. 51. — (2) In serm. 44, in Quadrages. 4, c. 2, t. 1, p. 105. — (3) In Oratione de benefic. in appendice. pag. 236. — (4) In Homilia 2. — (5) In serm. 85, c. 3.

INSTITUTIO XVI.

De facultate, qua Summus Pontifex lacticiniis uti per Quadragesimam permisit : id Quadragesimæ tempore simul cum esu carnium interdici ; ex quo fonte ab ovis, et lacticiniis abstinentia dimanaverit ; quam ob causam pluribus in locis minime servetur ; quo pacto concessa facultate uti debeamus.

1. Quemadmodum carnes, sic etiam lacticinia, et ova Quadragesimæ tempore prohibentur, quod S. Thomæ, aliorumque Theologorum doctrina comprobatur : (1) *Inter alia jejunia solemnius est Quadragesimale jejunium, tum quia observatur ad imitationem Christi, tum etiam quia per ipsum disponimur ad redemptionis nostræ mysteria devote celebranda, et ideo in quolibet jejunio interdicitur esus carnium : in jejunio autem Quadragesimali interdicuntur universaliter etiam ova, et lacticinia. Circa quorum abstinentiam in aliis jejuniis diversæ consuetudines existunt apud diversos, quas quisque observare debet secundum morem eorum, inter quos conversatur.*

2. Inter cæteras calumnias, quibus nefarius Photius Orientalis schismatis auctor Latinam Ecclesiam labefactare contendit, illud impudenter evulgavit, quod ova, et lacticinia per Quadragesimæ jejunium permitteret, uti ex Epistola 70, Nicolai I, ad Hincmarum Rhemensem Archiepiscopum, aliosque Galliarum Episcopos plane cognoscitur : *Reprehendere nos moliuntur Græci, eo quod septem ante Pascha hebdomadibus a casei, et ovorum esu, more suo non cessemus.*

3. Itaque certa lege per Quadragesimæ dies non modo carnes, sed ova pariter, ac lacticinia interdicuntur : in eo solum omnis disputatio constituitur, utrum ad veterem consuetudinem, an ad jus positivum id referatur.

(1) 2, 2, qu. 147, art. 8, ad. tertium.

Juri tribuendum nonnulli existimant, adducti responsione S. Gregorii ad S. Augustinum Angliæ Apostolum, quam *Canon Denique dist. 4*, commemorat : *Par autem est, ut nos, qui his diebus a carne animalium abstinemus, ab omnibus quoque, quæ sementinam carnis trahunt originem, jejunemus, a lacte videlicet, caseo, et ovis.* Insuper Trullani Concilii in medium proferunt auctoritatem, quod anno 681 coactum Canone 56, ita decernit : *Visum est ergo, ut omnis Dei Ecclesia, quæ est in universo terrarum orbe, unum ordinem sequens, jejunium perficiat, et abstineat, sicut ab omni mactabili, sic ab ovis, et caseo, quæ quidem sunt fructus, et fœtus eorum, a quibus abstinemus.* Quamvis autem illud Concilium Ecclesia Romana legitimum nunquam habuerit, asserunt tamen universam doctrinam, quæ in ipso continetur, improbatam non fuisse, sed partem aliquam, et eam præsertim, de qua sermo est, integram, fidei consentaneam, solidamque judicari; non quod tradita sit ab illis Episcopis haud rite congregatis, sed quod a vetustioribus Ecclesiæ Patribus, et Conciliis ad nos eadem doctrina dimanaverit.

4. Alii vero arbitrantur ejusmodi abstinentiam non posse alia ratione, quam diuturna consuetudine confirmari. Nam S. Gregorii verbis consilii vim solum concedunt, non præcepti; Trullano autem Concilio nullam fidem habendam affirmant. Cum tamen hanc abstinentiam consuetudini acceptam retulissent, ac deinde perscrutari cœptum esset, an ipsa legem induceret, vel saltem utrum cognita satis lex ejusmodi perspectaque foret, Alexander VII inter cæteras hanc sententiam proscripsit (1) : *Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova et lacticinia in Quadragesima obliget.*

5. Non ignoramus, regiones quasdam in Septentrione positas, ovis, et lacticiniis uti, quod crebris assiduis-

(1) Die 18 martii 1666, n. 32.

que immunitatibus Romanorum Pontificum liberalitate concessis tribuendum est : illas deinde populi, pluribus annis interjectis, cùm Pontifices rem dissimularent, vel scienter paterentur, in privilegium, ut ait Baillet, perpetuamque facultatem converterunt (1). Hæc autem immunitas iis potissimum causis innititur, cœli intemperie, diversa corporum habitudine, earumque regionum indigentia, ita tamen, ut medium quoddam iter insistant, et abstinentiam, qua possunt ratione, sequantur. Non aliter, cùm Imperator Heraclius pro victoria, quam deinde de Chosroa consecutus est, votum Deo nuncupasset indicendi abstinentiam populis sibi subjectis die Dominico Sexagesimæ totaque illa hebdomada, in Græcam Ecclesiam morem induxit, ut per illud tempus interdictis carnibus, ovis ac lacticiniis solum uteretur : *Eam quippe* (sic habetur in Triodio Græcorum, ubi de abstinentia illius hebdomadæ sermo fit) *referunt Imperatorem Heraclium, cum prius carnes in ea comederentur, abstinentiæ diebus aggregasse, et solius casei in ea degustandi licentiam fecisse. Continuis quippe sex annis cum Chosroa dimicans Deo vovit, ut, si adversus eum prævaleret, licentiam carnes in hac hebdomada comedendi mutaret, eamque mediam inter jejunium, et deliciosas epulas constitueret.*

6. Non semel Romani Pontifices legitimis causis adducti suæ auctoritatis beneficium in nostræ Italiæ populos benigne contulerunt, liberaliter assentientes, ut ovis, ac lacticiniis per Quadragesimam vescerentur. Cæteris omissis, in mentem quilibet revocare potest, nostræ Civitati, ac Diœcesi id contigisse Benedicti XIII beneficio, cum hujus Ecclesiæ administratio a Cardinali Jacobo Boncompagno gereretur.

7. Simili incitatus exemplo, qui publicæ saluti conservandæ præpositus est, sapienter expendit, non

(1) In hist. Quadreg. 5, de vita sanctorum, t. 4.

mediocre detrimentum per Quadragesimæ tempus ex piscibus, oleoque futurum, cum diuturnis epiphoræ incommodis, ac tussi corpora jampridem debilitata fuerint, iisdem morbis adhuc conflictentur, cum nondum cœli corrupta temperies satis expurgata sit. Igitur pro illorum etiam consilio, qui in hac Civitate medendi laude magis commendantur, Nobis etiam probantibus, qui universa, quæ vel ipsi vidimus, vel auditu deprehendimus, aperte declaravimus, Pontificem feliciter regnantem idem magistratus rogavit, ut eadem facultate, quæ anno 1750 tradita fuit, hæc Civitas frueretur. Cum vero Pontifex in proximos Quadragesimæ dies ipsam benigne impertiverit certis quibusdam terminis circumscriptam, ut inferius explicabimus, utque litteris continetur Eminentissimi Cardinalis Pontificiæ ditionis Ministri, et sanctioris consilii a Secretis, quas die 7 labentis mensis ad nos scripsit; hinc auctoritate Apostolica, quæ Nobis demandata est, hoc Decretum promulgamus.

8. Quamobrem eadem auctoritate fulti universis in hac Diœcesi, vel Civitate degentibus facultatem concedimus, ut in futura Quadragesima ovis, ac lacticiniis vescantur, exceptis quatuor Temporum ac majoris Hebdomadæ diebus, nempe a Dominica Palmarum usque ad sabbatum ejusdem hebdomadæ. Illud tamen declaramus, neminem per hanc facultatem a jejunii legibus absolvi.

9. Idque postremum in epistola Cardinalis ejusdem, cujus supra meminimus, aperte præcipitur. Reliqua vero clare explicantur in Pontificiis Litteris, quæ pro facultate anno 1750 concessa a Benedicto XIII datæ fuerunt, et a Cardinali Boncompagno promulgatæ.

10. Tantam æquitatem præ se ferunt hujusmodi declarationes, ut nihil addi posse videatur. Cum enim de lacticiniis, atque ovis agitur, omnis aditus illi disputa-

tioni occluditur, quam a nonnullis positam nos superius indicavimus, nempe jejunii legibus solutum esse, qui edendi carnes potestatem obtinuerit ; cum jejunium ipsorum sententia *unicam comestionem, et abstinentiam a carnibus* complectatur. Ita recte Pater Viva, cum propositionem trigesimam secundam ab Alexandro VII damnatam accurate perpendit. Insuper in alio nostro Decreto de quatuor Temporum jejunio satis superque sermonem instituimus. Nihil igitur superest, nisi pauca afferre de illo jejunio, quod per majoris Hebdomadæ dies oleo, ac piscibus agendum præscribitur.

11. Satis autem est, si mentem, animumque convertamus ad eam severitatem, qua Majores nostri per hoc tempus jejunium colebant, licet numero, et gravitate minores culpas admiserint. Nos nihil afferemus, nisi quæ Sanctissimi Patres memoriæ tradiderunt, cum inusitata prorsus, fidemque omnem excedere videantur : *Quandoquidem* (ait S. Dionysius Alexandrinus (1)) *nec sex jejuniorum dies æquali, aut simili tolerantia omnes perferunt : sed alii quidem vel omnes transmittunt jejuni permanentes, alii duos, alii tres, alii quatuor, alii nullum.* Idem fere scriptum reliquit Sanctus Epiphanus (2) : *Præterea sex illos Paschatis dies Xerophagiis, hoc est arido victu transire omnis populus solet, hoc est panem duntaxat cum aqua sub vesperam adhibere,* et paulo post : *Jam vero nonnulli ad biduum, vel triduum vel quatriduum usque jejunia prorogant, alii totam hebdomadam ad usque Dominicæ sequentis gallicinium sine cibo transmittunt, etc.*

(1) In Ep. ad Basilidem, Can. 1. — (2) In expositione Fidei, cap. 29.

INSTITUTIO XVII.

De residendi lege illis indicta, qui Beneficium possident cum animarum cura conjunctum ; utrum jure divino id decernatur ; quid senserint, et statuerint Sacra Tridentina Synodus, SS. Pontifices, et plures Episcopi : hoc non intelligi de materiali solummodo residentia : cujus naturæ sit hoc præceptum ; causæ veræ, ac stabiles, ut quis residentiæ lege liberetur ; Sac. Congregationis Concilii judicium de absentibus, et de illis, quibus hæc facultas immerito denegetur, licet jam postulaverint, vel legitimis de causis postulare non potuerint : Quid ipsi agere debeant, ut suo muneri satisfaciant, quomodo Parochi suis administris, et Tridentini Concilii æquitate uti debeant. Quid a Parochis tum Civitatis, tum Diœcesis perficiendum sit, si forte discedere cogantur. De Parochis prope Civitatem degentibus ; de frequentibus, et incongruis facultatibus, quas sibi usurpare solent ; quo pacto Parochus mulctari debeat, qui absque facultate extra Parochiam deprehendatur. De diebus, quibus illis nunquam est recedendum.

1. Propositum fuit, et magnopere disputatum in Tridentina Synodo sub Paulo III, ac deinde sub Pio IV, utrum qui Beneficia curata consecuti essent, ad residentiam jure divino tenerentur, uti Cardinalis Sfortia Pallavicinius in sua historia aperte commemorat.

2. Hæc autem controversia ad finem perduci non potuit, sed usque in hanc diem vehementer agitatur. Et quamquam præstantissimi Theologi, et Canonistæ partes affirmantium gravissime tueantur ea de causa, quod adjumenta eorum, quæ ad finem aliquem obtinendum necessario requiruntur, eadem lege præscribi dicenda sint, qua finis ipse præscribitur (1).

(1) Cajetanus 2, 2, q. 185, art. 3. Sotus de justitia, et jure lib. 10, q. 3, art. 1, et 2. Vasquez in opusc. Moral. in tr. de benefic. c. 4, § 2, dub. 1. Fagnanus in cap. ex parte n. 20, seqq. de Clericis non residentibus, Gonzalez in c. relatum n. 4, et seqq. eodem tit. Covaruv. variar. lib. 3, c. 13, n. 9. Cabassut. in theor. et prax. juris Canon. lib. 5, c. 1, n. 1.

3. Nos tamen, ad quos minime pertinet hanc litem dirimere, quorumdam Patrum ejusdem Concilii sententiam summopere probamus; nempe omni studio, ac diligentia curandum esse, ne Rectores animarum a suis longe sedibus se detineant; idque utilius est, quam fontem perscrutari, ex quo necessitas ejusmodi dimanaverit.

4. Tridentina Synodus (1) Paulo III Pontifice decrevit, ut Episcopi suis sedibus morarentur. Deinde Pio IV Pontifice (2) pœnas in Episcopos, qui longe a suis sedibus abessent, in pristinum restituit, et magis amplificavit, eosque lethali culpa devinctos pronunciavit. Insuper hanc legem imposuit, ut fructus absentiæ tempore perceptos pro Ecclesiæ utilitate, aut egenis sublevandis impenderent, licet nulla Judicis sententia intercesserit. Parochos, qui in ejusmodi crimen laberentur, iisdem pœnis complectitur : *Eadem omnino etiam quoad culpam, amissionem fructuum, et pœnas de Curatis inferioribus, et aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum curam animarum habens obtinent.* Tandem quodlibet statutum, privilegium, et consuetudinem huic Decreto adversantem penitus abrogat, *quæ potius corruptela censenda est.*

5. Idem Pontifex Pius IV, postquam Tridentinam Synodum confirmavit, ut studium, ac voluntatem palam ostenderet, qua hujusce legis observationem ab Episcopis, et Parochis expetebat, constituit (3), ut qui testamentum condere, et Ecclesiastica bona in alios conferre possunt, hac facultate omnino careant, si extra suas sedes, quas incolere debent, ex hac vita migraverint, eaque bona Cameræ Apostolicæ tribuantur. S. Pius V decrevit a Parochia excedere non posse, qui simul Canonici titulum, ac dignitatem obtineat (4). Nullum modum

(1) Sess. 6, c. 1, de reformatione. — (2) Sess. 23, c. 1. — (3) Constitut. 91. — (4) Constitut. 65.

haberet oratio, si Romanorum Pontificum, vel etiam Episcoporum universas pro hac re sanctiones enumerare velimus. Itaque plurimis omissis, satis erit epistolam afferre, quæ ad omnes Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos a Sac. Congregatione Concilii jussu Clementis XI scripta est, ac in ejusdem Pontificis Bullario excusa continetur. Ea sanè Præsulum animos vehementer inflammat, ut ad commorandum suis in sedibus illos inducant, qui curam animarum susceperunt. Neque præterire fas est, quæ in Concilio Romano a Benedicto XIII præscripta fuerint, et quæ Decessores nostri in suis Synodis observanda proposuerint; ac postremo quæ in conventione inter Capitulum, et Clerum hujus Civitatis, et Apostolicam Cameram anno 1710 habita aperte leguntur. Quamvis enim pro immunitate spoliorum, ut aiunt, pecuniæ summa, quæ superioribus temporibus decreta, ac deinde aucta fuit, quotannis solvatur, tamen nihil aliud impetratum est, quam ut a spoliis censeantur immunes, qui residentiæ vinculo obstricti, longe a suis sedibus vitam absolvant, dummodo a S. Congregatione Concilii, vel ab Episcopo facultatem obtinuerint, priusquam locum suum desererent, vel repentino mortis casu perculsi eamdem veniam consequi non potuerint.

6. Præterea advertendum hic est, ut quis residentiæ legem impleat, quam Tridentinum Concilium, ad Summi Pontifices tantopere commendant, atque præcipiunt, haudquaquam satis esse, si corpore solum intersit, in desumat, tamen versetur, vel tantum leviora munera sibi desidia reliqua vero minis ris committat. Residentiam quippe non cum inertia, sed cum laboribus conjungendam esse Tridentina Synodus jubet, ut a Patribus Aquilejensis Concilii anno 1596 coacti recte perpenditur : *Quod de residentia a Sacro Tridentino Concilio, et Summorum Pontificum Constitutionibus cautum est, hoc non est intelligendum, ut præsentia assideant, nihil præterea agant, cum ex Sacris Canonibus residentia sit accipienda*

in eum sensum, ut sit laboriosa, non otiosa. Quidquid sit de ea quæstione, utrum pœna restituendi fructus in eos, qui longe a suis sedibus morantur, constituta, illos quoque Parochos complectatur, qui præsentia solum assident, nullaque causa impediti otio marcescunt, cum eos nonnulli ab eadem pœna liberos existiment, illud tamen certum est, desides ejusmodi Parochos lethali crimini obnoxios esse, et a Præside pro culpæ gravitate plectendos, uti Anacletus optime perpendit (1).

7. Fatemur sane residentiæ præceptum inter affirmativa, non autem negativa, ut aiunt, numerari. Hinc sive a divino, sive a Pontificio jure dimanet, legitimæ causæ offerri possunt, quibus adducti Ecclesiæ præsides ab onere residentiæ Parochos immunes declarare, ac reddere valeant. Quin etiam contingere potest, ut aliquando nullatenus ipsi hoc præcepto teneantur. Hæ potissimum causæ afferuntur a Tridentina Synodo (2), quæ immunitatem ejusmodi permittunt, videlicet christiana charitas, urgens necessitas, obedientia, et postremo, si certa utilitas ex eadem absentia vel in Ecclesiam, vel in Rempublicam derivetur. Cum vero de Episcopis agitur, licet nulla ex his causis, sed alia honesta ratio adducatur, ipsis tamen, ut quotannis per duos, aut tres menses longe ab Episcopali sede detineantur, facultas conceditur. Quoad Parochos vero, ut a suis sedibus absentes similiter esse possint, facultas ab Episcopo prius obtinenda est, sicut ab eodem Concilio præcipitur. Ex quo inter Parochos, et Episcopos hoc discrimen constituitur, ut ipsi nempe de æquitate causæ, per quam trium mensium absentiam sibi tribuunt, cognoscant, ac judicent. De Parochis autem hæc Concilium decernit: *Ita tamen, ut quandocunque eos, causa prius per Episcopum cognita, et probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum*

(1) Tit. de Clericis non residentibus, § 3, n. 85, et duobus seqq. — (2) Supra citato, c. 1, Sess. 23, de reformat.

ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant.

8. Quamquam hæc verba perspicue satis intelligantur, si quis tamen accuratam explicationem expeteret, ad præclarissimum Fagnanum confugiat (1). Quod si Sac. Concilii Congregationis sententiam aliquis exquirat, quæ sola idem Concilium interpretari potest, suæ penitus cupiditati satisfaciet, si decreta percurrat, quæ subjiciuntur.

9. Primum contingit anno 1573, et libro primo decretorum pag. 131 continetur : *An Parochi ab Ecclesiis suis abesse possint per duos menses sine licentia Episcopi. Facit, quod notat Paris de Puteo in tract. Sindicatus in cap. Licentiam num. 1 vel 2 tract. fol. 394. S. Congregatio censuit, non posse.*

10. Aliud decretum ejusdem anni lib. 1 decretorum pag. 202 habetur his verbis :

Illustrissimi, et Reverendissimi Domini.

Sunt multi Rectores in Diœcesi Toletana, qui prætendunt juxta formam Concilii Tridentini, sess. 23 cap. 1 de reformat. posse per aliquod tempus singulis annis a suis Parochiis abesse absque suorum Superiorum licentia, dummodo legitimæ absentiæ causæ rationem proponant, et ita, quia quamplurimi gravissimi Doctores tam Theologi, quam Canonistæ sentiunt, aliqui ex prædictis Rectoribus ausi sunt absque Superiorum licentia pro suis negotiis gerendis per aliquod tempus, non tamen ultra duos menses, suas Parochias relinquere, tradita tamen quoque prius alicui idoneo Sacerdoti cura animarum, et administrationis Sacramentorum, quibus non obstantibus prædicti Rectores, quoties id faciunt, a Vicariis severe puniuntur. Quapropter, ne aliqua injusta

(1) Cap. relat. n. 15, et seqq. de Clericis non residentibus.

consuetudo introducatur, supplicant humiliter ab Illustrissimis DD. VV. Rectores præfati, quatenus prædictum dubium in Sacra Congregatione Concilii Tridentini proponere dignentur, ut quod in præmissis tenendum sit, patefiat, ne amplius in præfata dubitatione versentur.

Sacra Congregatio censuit, non potuisse, nisi causa cognita, et probata ab Ordinario, et ab eodem in scriptis obtenta licentia.

11. Sed quoniam evenire potest, ut quis improvisa necessitate adductus, discedendi veniam exposcere nequeat, vel etiam facultatem a suo Præside consequi difficile sit, quamvis antea petita fuerit, et ea simul causa producta, quæ probanda omnino videatur, ideo Sac. Congregatio decrevit, ut, qui festinanter excessit, quamprimum poterit Episcopum de suo discessu certiorem faciat, et discedendi necessariam causam declaret. Qui vero ratione nulla facultatem ejusmodi ab Episcopo valeat exprimere, ad eos se convertat, ad quos pro negotio expediendo confugiendum est. Illud cavendum innuit Sac. Concilii Congregatio, non sufficere facultatem tacitam, sed expressam requiri, sicut ex decreto die 7 Octobris anni 1604 plene confirmatur (1): *Sacra Congregatio censuit, solam distantiam loci etiam cum æqua causa discedendi non excusare Parochum, ut possit abesse a sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatur dilationem hujusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu, et de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, ut de causa cognoscere possit.*

Nec Parochum habentem justam causam abeundi extra Parochiam per duos menses, aut tres, satisfacere suæ conscientiæ, si petat licentiam jurans gravem se habere causam, quam non expediat manifestare, ut sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat.

(1) Libr. 10 Decretorum, pag. 100.

Similiter abesse non posse in casu, quo causam rationabilem expressit, quam vir bonus, et æquus rationabilem judicaret, licet rigidus Prælatus minus æquam judicat, et licentiam denegat, vel quia movetur suspicione, quod ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad Superiorem.

Nec posse per hebdomadam abesse, non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato.

Nec esse liberum a culpa, et a pœna amissionis fructuum, qui veluti per quatuor mensium spatium ex urgenti admodum causa, ad curandam suam valetudinem, morbo gravi instante recessit, et ad hujusmodi absentiam non petiit licentiam ab Episcopo, quia bona fide putavit evidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, ut supra dictum est. Nec sufficere licentiam tacitam, sed oportere esse expressam juxta formam ejusdem Concilii sess. 23, cap. 1.

12. Ex hac postrema sententia illud consequitur, quod in superioribus responsis minime constitutum fuerat, et quod his verbis a Fagnano explicatur (1): *Hinc sacra Congregatio censuit, non posse Parochos etiam per duos menses, immo nec per hebdomadam abesse absque licentia Episcopi, quæ causa cognita, et in scriptis concedenda est.* Idem præclarus Auctor, qui plurium annorum spatio ejusdem Sac. Congregationis a Secretis fuit, testatur, quod non semel *Etiam Sacra Congregatio permisit, ut in casibus repentinis pro absentia modici temporis sufficeret licentia Vicarii foranei* (2). Idem Thomassinus advertit, qui in iis libris, quos de nova, ac veteri disciplina conscripit, Fagnanum velut Magistrum secutus est (3). Diversæ opiniones afferuntur de illis Parochis, qui per duos, aut tres profestos

(1) Cit. c. Relatum, n. 32, de Clericis non residentibus. — (2) Num. 42. — (3) Lib. 3, par. 2, c. 34, sub. n. 17, de beneficiis.

dies absint, si tamen aliquem pro animarum cura suffecerint; aut etiam de illis, qui nemine in suum locum subrogato per unum diem ab Ecclesia discedant. Quare, ut sibi tutius unusquisque consulat, eorum consilium probandum præ cæteris videtur, qui rem ex peculiaribus cujuscumque Diœcesis institutis definiendam arbitrantur; ita Anacletus (1), et Schmalzgrueber (2) unanimes consentiunt.

13. Ut id assequamur, quod decernere proposuimus, alias ejusdem Sacræ Congregationis sententias in medium proferre opus est, quæ peculiares causas complectuntur, quibus adducti nonnulli existimant facultatem discedendi se exposcere, et obtinere merito posse.

14. Aliqui, ut Parochiæ stationem deserant, parum salubrem cœli temperiem, alii senectutis incommoda, nonnulli denique exiguum Parochianorum numerum, quibus proximus Parochus satis consulere potest, sufficere pro certo habent. Quoad primum, die 7 Julii anno 1646 (3), *Sacra Congregatio respondit aëris intemperiem non excusare Parochum a residentia;* Episcopo tamen permisit discedendi veniam Parocho impertiri, si in gravem morbum inciderit, nec ullus in eo loco medendi peritus adsit, cujus ope pristinam sanitatem recuperet. Reghiensis Episcopus ad Sac. Congregationem prolixam dedit epistolam, qua præter cætera illud postulat, utrum si aliqua Parochia sub tanta cœli inclementia constituta sit, ut nemo, nisi indigena in eadem sede absque vitæ discrimine immorari possit, utrum, inquam, alibi degere Rectori liceat, anno 1573 (4) : *Sacra Congregatio censuit non posse. Si tamen Rector infirmus esset, et in loco Parochiali curari non posset defectu Medicorum, vel medicinarum, tunc posse ab Ordinario*

(1) Tit. Decretal. de Clericis non residentibus, § 3, a n. 78, usque ad n. 84. — (2) Eodem tit. §1, n. 19 — (3) Lib. 18. Decretorum, pag. 164. — (4) Lib. 1, Decr. pag. 51.

dari dilationem trium, aut quatuor mensium, ut in locis vicinioribus maneat recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochia idoneo Vicario cum congrua portione ex redditibus ejusdem Parochiæ.

15. Immo, cum nonnulli anno 1674, palam improbarent facultatem ejusmodi, quam Archiepiscopus Avenionensis tribuerat, Sac. Congregatio die 24 Novembris ejusdem anni (1) causam Archiepiscopi sustinuit, et confirmavit : *Joannes Franciscus Maria Rousset unus ex duobus Canonicis Curatis, febricula, et tussi identidem recurrentibus, aliisque laborans habuit a duobus Medicis attestationem, quod ei erat pernecessarium per aliquot menses, vel annum aëris Avenionensis inclementiam deserere, ac talis attestationis vigore obtinuit ab Archiepiscopo licentiam non residendi ad quatuor menses, relicto idoneo Vicario per eumdem Archiepiscopum approbato; sed, quia impugnat alter Concuratus, et alii Canonici, qui ad hanc Sacram Congregationem appellarunt, orator citato promotore adversariorum supplicat declarari, an talis licentia sustineatur, et sit confirmanda : Sacra Congregatio respondit sustineri.*

16. Neque senilis ætas, neque exiguus Parochianorum numerus Rectores ab onere residentiæ valent eximere, sicut die 6 Aprilis anno 1647 (2) fuit constitutum : *Sacra Congregatio respondit nec ætatem senilem, nec malam valetudinem excusare Parochum a residentia personali.* Insuper die 3 Octobris anno 1671 idem decretum fuit (3): *Bernardus Monuzzi Parochus Fognani petit eximi a residentia, stante parvo numero familiarum, cui vicinus Parochus supplebit. Sacra Congregatio censuit non esse annuendum.* Idem Fagnanus confirmat (4) : *Sacra Congregatio Consulta, an Parochus teneatur residere*

(1) Lib. 28, Decr. pag. 395. — (2) Lib. 18, Decretor. pag. 329. — (3) Lib. 25, Decret. pag. 229. — (4) Cap. extirpandæ § qui vero, n. 11, de præbendis.

etiam si essent in illa Parochia tres tantum, vel quatuor incolæ, respondit teneri.

17. Insuper, cum nonnulli Parochi Urbis vicinitate illecti majorem anni partem in illa traducerent, eam rem Sacra Congregatio improbavit, licet Sacerdos subrogaretur, qui, si forte aliquid contingeret, præsto esset, operamque suam impenderet. Ita responsum fuit die 16 Januarii anno 1638 (1), atque iterum die 25 Maii anno 1670 (2).

18. Sed magis perspicue die 10 Maii anno 1687 decretum id fuit, cum Sacra Congregatio ad Episcopum Fulginatem respondit iis potissimum verbis: *Ad eliminandos plures abusus, quos circa residentiam Parochorum in sua Diœcesi irrepsisse refert Episcopus, supplicat ab hac Sacra Congregatione declarari.*

Primo, an Rectores Ecclesiarum Parochialium a Civitate distantium per duo, tria, aut quatuor milliaria circiter, possint sine expressa Episcopi licentia abesse a suis Ecclesiis Parochialibus, relicto ibidem Substituto ab eis deputato, et in Civitate tam diurno, quam nocturno tempore jugiter commorari, exceptis solis diebus festis, in quibus ad dictas Ecclesias se conferunt, revertentes illico ad Civitatem.

Secundo, an Parochi, qui nocturno cæteroquin tempore resident apud suas Ecclesias, possint, celebrata summo mane Missa in dictis Ecclesiis, se conferre ad Civitatem, et in ea diurno tempore totius, vel majoris partis anni commorari, licet apud dictas Ecclesias adsint eorum Substituti.

Tertio, an dicti Parochi, qui cæteroquin diurno tempore resident apud suas Ecclesias, possint nocturno tempore totius, vel majoris partis anni commorari in Civitate, licet apud dictas Ecclesias adsint eorum Substituti.

(1) Lib. 15, Decretor. pag. 649.—(2) Lib. 26, Decret. pag. 346.

Sacra Congregatio respondit ad primum, secundum, et tertium negative.

19. His veluti fundamentis inniti volumus, quæ inferius decernemus; maximi vero facienda illa sunt, cum ex Sacra Tridentina Synodo, uti cognosci facile potest, vel ex Sac. Congregationis sententiis deducantur, ad quam unice spectat juxta Pontificum diplomata, eamdem Synodum interpretari, tradita quoque facultate, ut optimam morum disciplinam per universum Catholicum Orbem excitet, ac tueatur. Hæ vero sententiæ, quas commemoravimus, ex illis minime libris decerptæ sunt, quorum Scriptores ne viderunt quidem volumina, in quibus Sac. Congregationis acta continentur. Nos ipsi eas collegimus, qui eadem acta per tot annos versavimus, cum pro nostra imbecillitate Secretarii munere fungeremur.

20. Ut ad rem veniamus, primum omnium vehementer edicimus Parochis, iisque omnibus, qui curæ animarum præpositi sunt, Sacerdotibus nempe, qui Ecclesiis subsidialibus addicti sunt, ut suis assiduo sedibus immorentur, nec præsentiam tantum, sed operam strenuam pro Domini vineæ utilitate præstent. Qui adjutorem habent, meminerint illum esse Ministrum, quo uti possint, non ita tamen, ut omnem populi curam, et custodiam in ipsum rejiciant, ut a nonnullis in more positum non sine magno animi nostri dolore percepimus. Bonhomus Vercellensis Episcopus, ac Sedis Apostolicæ apud Imperatorem Legatus, qui Pontificum jussu plurimas Diœceses perlustravit, libellum in lucem edidit, qui varia decreta super Ecclesiastica Reformatione complectitur. Inter ipsa hoc numeratur (1) : *Secum ipsi recogitent, parum esse personaliter residere, ut canonum pœnæ evitentur, nisi etiam ipsimet munera, sibi suæque fidei et curæ credita, omni præstent religioso officio, ac*

(1) Tit. de Parochis.

caritate, ut divinam effugiant ultionem. Quamquam igitur Coadjutores habere eis licet, immo vero, ubi frequentia populi id exigit, necesse est, ipsi tamen per se ipsos populum sibi in curam custodiamque traditum pascere ne recusent, negligantve.

21. Secundo, si Urbis Parochi firmandæ valetudinis gratia in agros, ubi salubrior est aura, se conferre debeant, faciles et humanos Nos invenient, dummodo Medicorum testimonium proferatur, et alius Sacerdos administer eorum loco statuatur, quem Nos antea saltem pro audiendis Confessionibus probaverimus. Eam tamen conditionem imponimus, ut facultatem discedendi scriptam vel a Nobis, vel a nostro Generali Vicario prius obtineant; quod non solum ob rei ipsius æquitatem præcipitur, uti superius dictum est, sed etiam (si tunc forte, cum longe absunt, occumbant) quia pecuniam pro immunitate spoliorum pactam nec quidquam antea persolvissent; eorumque bona ad Cameram Apostolicam pertinerent, uti ex conventione supra memorata satis declaratur.

22. Tertio, eadem æquitas Diœcesanis Parochis a Nobis præstabitur, qui in iis locis degunt, ubi medici copia non est, licet ante discessum de contracto morbo, aut de necessitate alio migrandi testimonium non exhibeant. Pari utemur indulgentia, si repentino casu compulsi discedere cogantur, priusquam a Nobis, vel a nostro Generali Vicario veniam petierint, vel assecuti fuerint, modo tamen idoneum Sacerdotem pro Confessionibus audiendis saltem probatum ante discessum suo loco ad regimen constituerint; modo etiam cum Bononiam advenerint, aut alio, ubi valetudinem curent, facultatem expostulent, quæ scripta dabitur, si Vicarius simul Foraneus enarret migrandi necessitatem, et ejus Presbyteri dotes significet, qui suffectus fuerit.

23. Quarto, præter morbum, et alio migrandi necessitatem pro recuperanda valetudine, si alia legitima ratio

afferatur, ob quam Urbani, ac Diœcesani Rectores discedere debeant, ne ipsos Tridentini Concilii æquitate fraudemus, aut mensium divisione, quæ ab eodem Concilio permittitur, ubi causam ostenderint, eaque Nobis, vel Generali Vicario probetur, ipsorum commodo venia tribuetur, quæ ob allatas causas scripto exarabitur, ea tamen conditione ut Presbyterum subrogent, qui suo munere fungatur. Quod spectat ad absentiam vel unius diei, nulli Parocho sive Diœcesano, sive Urbano permissum esse volumus, ut stationem suam deserat, nisi Sacerdoti partes suas demandaverit, qui, si casus inopinatus tulerit, absentis Pastoris vicem præstare valeat. Si vero ad triduum absentia protrahenda sit, præter onus sufficiendi alium Sacerdotem, etiam decernimus, ut Urbani Rectores facultatem scriptam a Nobis, sive a Vicario nostro Generali prius obtineant; Diœcesani autem a Vicario Foraneo, cui subjecti sunt, ita ut, si prorogationem ultra triduum velint, ipsam a Nobis, aut Vicario nostro Generali impetrare debeant, priusquam triduum absolvatur. Quoniam vero Vicarii Foranei Rectores animarum plerumque sunt, absentiam vel unius diei ipsis quoque interdicimus, nisi Sacerdotem ad Confessiones audiendas saltem approbatum suo loco statuerint, qui, si occasio ferat, apte decenterque Sacramenta administret. Insuper si discedentes a Parochia Bononiam minime veniant, longe ab eorum Sede tridui spatium præterire non liceat, nisi facultatem a Parocho seniore Plebanatus antea acceperint, quæ deinde a Nobis, aut a Vicario nostro, si legitima causa afferatur scripto, prorogabitur. Si vero Bononiam advenerint, Nos illico, aut Vicarium nostrum adire teneantur, ut discedendi rationem patefaciant, et necessariam facultatem a Nobis obsignatam consequantur. Vicarios tamen Foraneos, eosque Parochos hac sanctione minime complectimur, quibus aliquod negotium a Nobis demandatum fuerit, quod perfici nullo modo possit, nisi a sede Parochiali

longe immorentur. Tunc enim facultas cum ipso mandato conjungitur, satisque erit, si animarum regimini per idoneum Sacerdotem consulant, qui pro audiendis Confessionibus probatus sit.

24. Postremo Diœcesani Parochi, qui prope Urbem sedem habent, vel adeo parum distant, ut Bononiam pedibus, vel equo ventitare commode queant, ac deinde sub vesperam redire, superius allata Sac. Congregationis decreta diligenter expendant, videantque, utrum ipsis liceat summo mane rem Divinam facere, tum Bononiam petere, in eaque ad vesperam, vel ad multam diem libere versari, ac demum reverti, idque non semel aut iterum per mensem, sed in hebdomada sæpius instituere, uti nonnullis quidem accidisse, et nunc etiam in more positum esse plane cognoscimus, quos tamen haud opus est nominare. Hoc autem eo gravius, ac periculosius est, quod plerique eorum adjutore careant; et nequidquam eam causam excusationis proferunt, se quidem nunquam abesse, nisi certo sciant neminem in Parochia morbo detineri. Illos itaque monemus, præceptoque obstringimus, ne sedes unquam suas deserant, nisi alius Sacerdos ipsorum loco relinquatur, qui munia paulo superius enumerata obire possit, neve ita frequenter Urbem repetant, ubi de eorum vitæ ratione diligenter inquiremus, ut quid facto opus sit, statuamus.

25. Cardinalis Gabriel Paleottus primus hujus Urbis Archiepiscopus vagantes Parochos libere aperteque compescuit, qui postquam residendi necessitatem graviter commendavit, his verbis sermonem absolvit: *Tandem noverint omnes, Curatos, cæterosque, qui residendi vinculo tenentur, si extra sedes suas a satellitibus deprehendantur, in carcerem trudendos, nullisque excusationibus locum superesse.* Nos uti hoc remedio nolumus, nisi in eos, qui prius objurgati monitique, in eadem voluntate et culpa perstare non vereantur. In-

terim ad pœnas arbitratu nostro infligendas deveniemus, si quis violaverit, quæ supra constituta fuerunt.

26. In Synodo Cardinalis Jacobi Boncompagni lib. 3, cap. 3, præcipitur, ut Parochi sedes suas impensius incolant Calendis Januariis, die Epiphaniæ, majori Hebdomada usque ad Dominicam in Albis, Rogationum diebus, Ascensionis Domini, Pentecostes, et biduo insequenti, in celebritate Corporis Christi, SS. Petri ac Pauli, Assumptionis B. Virginis, omnium Sanctorum, Natalis Domini cum insequentibus Festis, die tandem solemni Sanctorum, quorum titulis, ac nominibus Ecclesiæ nuncupantur. Cum de aliis festis agitur, illud memorata Synodus indicit, ut si Parochus Sacrum facere velit in Oratorio intra fines suos posito, præcedenti festo de ea re populum admoneat. Si vero Parochiæ finibus excedere debeat, et Ecclesiam adire, in qua solemne aliquod Festum celebretur, alium Sacerdotem substituat, qui populo rem divinam peragat, eique festo præcedenti id ipsum patefaciat.

27. Hæc sane Constitutio æquitatis plena tunc solum habere locum potest, cum Christianæ Doctrinæ tradendæ non adversatur, quæ in ipsa Synodo, aliisque ejusdem Cardinalis edictis tantopere commendatur. Verum, cum ad Diœcesanos Parochos illa pertineat, et cum Diœcesim obeuntes ab ipsis perceperimus, in hyeme propter asperitatem, cœlique inclementiam, viasque impeditas paucos ad Christianam institutionem convenire, si illud etiam liceat, ut per æstatem Parochi extra fines suos alias Ecclesias frequenter adeant, Sacerdote, qui Sacrum faciat, tantum relicto, Christiana doctrina parum sane, ac fere nihil populo tradetur; cum præsertim hac nostra ætate anni tempestates ita immutatæ sint, ut ver, autumnusque sublati esse videantur; et hyemem solum, atque æstatem dignoscamus. Quare, ut huic malo remedium afferatur, præcipimus etiam, ut si Parochi sacrum facturi ad Oratorium intra suos terminos

constitutum die festo se conferant, eo ipso die populum in Ecclesia Parochiali Christi legem, ac disciplinam edoceant. Quod si ad Ecclesiam extra Parochiam pergere velint, (quod quidem fieri perraro decet) curent diligenter, ut Sacerdos in Parochia relictus de more Catechismum tradat.

28. Ac ut magis commoditati prospiciatur, litteræ ad facultatem discedendi necessariæ a nostro Archiepiscopali Typographeo excudentur, quas Nos deinde, seu Vicarius noster generalis gratis obsignabimus.

INSTITUTIO XVIII.

De obligatione, quæ singulos fideles obstringit, ut sacram Eucharistiam die Paschatis sua in Parochia percipiant : Absque expressa facultate sui Ordinarii, et Parochi hoc præceptum ab illis non adimpleri, qui alia in Ecclesia, licet Cathedrali aut Metropolitana, Sacram Eucharistiam susceperint.

1. Sancta Mater Ecclesia Canone 21 quarti Concilii Lateranensis, qui in jure communi continetur (1), id præcipit cuilibet Fideli, ut, *omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio Sacerdoti.*

2. Hoc autem inter divinum, et ecclesiasticum de Pœnitentiæ Sacramento præceptum discrimen intercedit, quod primum ad illos tantum pertinet, qui post Baptismum lethalem culpam contraxerunt, alterum vero universos complectitur; videlicet, ut omnes se peccatis obnoxios intelligant, ut majori pietate, ac religione ad Sacram Eucharistiam accedant, et quæque oves suis Ecclesiasticis Rectoribus magis innotescant.

3. *Ad Confessionem* (ait Sanctus Thomas) (2), *dupliciter obligamur, uno modo ex jure divino ex hoc, quod*

(1) Cap. Omnis utriusque sexus *de pœnitentiis, et remissionibus.*
(2) Sentent. 4, dist. 17, quæst. 3, art. 1, quæstiuncula.

est medicina, et secundum hoc non omnes tenentur ad Confessionem, sed illi tantum, qui peccatum mortale incurrunt post Baptismum, alio modo ex præcepto juris positivi, et sic tenentur omnes ex institutione Ecclesiæ edita in Concilio generali sub Innocentio III, tum ut quilibet se peccatorem recognoscat, quia omnes peccaverunt, et egent gloria Dei; tum ut cum majori reverentia ad Eucharistiam accedant, tum ut Ecclesiarum Rectoribus sui subditi innotescant, ne lupus intra gregem lateat.

4. Itaque, cum Ecclesia singulis Fidelibus edixerit eodem Canone 4, Concilii Lateranensis, ut Paschate saltem sacram Synaxim percipiant, uti mox dicetur, hinc necessario sequitur, ut adventante jam Paschatis solemnitate, quisque confiteri sua crimina debeat, et ad sumendam Eucharistiam se paratiorem exhibeat, sicut idem Sanctus Doctor admonet (1) : *et quia ex præcepto Ecclesiæ omnes Fideles tenentur saltem in anno, præcipue in festo Paschæ Sacramenti Communionem accipere, ideo Ecclesia ordinavit, ut semel in anno, quando imminet tempus accipiendi Eucharistiam, omnes fideles confiteantur.*

5. Nos quidem Joannis Launoii opus illud de intelligentia memorati Canonis Lateranensis perlegimus, qui proprii Sacerdotis nomine Parochum designari contendit. Attamen dissertationem quoque Patris Natalis Alexandri expendimus de historia Ecclesiastica XIII ac XIV sæculi, in qua Launoii sententia sapienter refellitur. Revera si Joannes XXII proscripsit Joannis Poliaci Parisiensis opinionem, qui Canonem Lateranensis Concilii male interpretatus, palam affirmaverat sæculares, qui Regularibus Sacerdotibus sua crimina confessi essent, ad Confessionem iterandam prorsus obstringi, Parochumque adeundum, ut rite expiarentur, sicut

(1) Quolibet 1, qu. 6, art. 2.

aperte comprobatur in Extravaganti (1) ejusdem Pontificis, et ex præclaro monumento deducto ex Actis Vaticanis, allatoque a Raynaldo (2), si (inquam) hæc ita se habent veterem damnatumque Joannis Poliaci errorem, iterum in lucem revocaret, uti Raynaldus expendit (3), qui paschali præcepto de Confessione haud satisfieri assereret, nisi Parochus, aut alius Sacerdos, ipsius facultate prius obtenta, seligatur.

6. Jubet igitur Lateranense Concilium, ut proprius Sacerdos, vel alter quispiam illius facultate pro Sacramento Pœnitentiæ adhibeatur. Illud solum perpendendum est, utrum Parochus tantum Sacerdotis proprii nomine intelligatur. Cum tamen inficiari nemo possit, Summo Pontifici, et Episcopis, præter Parochos, Sacerdotis proprii titulum convenire, hinc si quis sua crimina vel ipsis, vel etiam Presbyteris ab eisdem sine ulla limitatione designatis confiteatur, Concilii Lateranensis præcepto satis obsequitur. Ut reliquos omnes qui gravissime super hac re scripserunt, omittamus, S. Thomam (4), et S. Bonaventuram (5) tantum afferimus, ac nominamus. Qui contrariam sententiam audacter tueri voluit, eo paulatim adductus est, ut rem in medium proferret, quæ nulla ratione inniteretur, Episcopum nempe haud posse suorum Diœcesanorum Sacerdotem nuncupari, nisi cum Sacramentum Confirmationis, atque Ordinis administraret, vel a Casibus reservatis absolveret. Sic porro deprehenditur ex epistola Encyclica a Clero Gallicano pro generalibus comitiis coacto ad Episcopos Galliæ missa, in qua communem sententiam, quam docuit Pater Bagot Societatis Jesu, complectitur, et eum vehementer improbat, qui eumdem auctorem audaci scripto lacessere non dubitaverat.

(1) Vas electionis. — (2) Anno Christi 1321, n. 20. — (3) Tom. 11, oper. suor. pag. 152. — (4) Opusc. contra impugnantes Relig. — (5) *Tract.* Quare Fratres Minores prædicent, et Confessiones audiant.

7. Hinc Pontifex Clemens VIII, anno 1592, in quosdam Galliæ Parochos ita decrevit : *Præsenti Decreto nostro sancimus etc., dictis Fratribus et Presbyteris dictæ Societatis, quam aliis privilegiatis prædictis, quibus id a Sede Apostolica indultum est, idoneis tamen, et ab Ordinario approbatis, peccata sua etiam Quadragesimali, et Paschali, et quovis alio tempore confiteri licite posse, dummodo tamen iidem sæculares Christi fideles Sacramentum Eucharistiæ die Festo Paschalis Resurrectionis in propria Parochia ab eorum Parocho sumant.*

8. Idem confirmat Clemens X in ea Constitutione, quæ incipit : *Suprema :* et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbatis Paschali tempore confessi fuerint, Constitutioni, quæ incipit : *Omnis utriusque sexus* : quoad Confessiones dumtaxat omnes satisfecisse censendos.

9. Ex iis, quæ huc usque commemoravimus, satis apparet, ut impleatur mandatum Lateranensis Concilii sæpius allatum, atque a Sacra Tridentina Synodo renovatum, quæ pariter jubet semel saltem in anno sumendam esse ab omnibus Paschali tempore Eucharistiam, apparet (inquam) confessionis præcepto satisfacere, qui peccata sua cuilibet probato Sacerdoti confiteatur, tamen pro Communionis præcepto satis haud esse Eucharistiam qualibet in Ecclesia percipere, sed in parochiali id necessario gerendum Paschali tempore, videlicet intra majorem Hebdomadam, aut intra Paschatis octiduum, quemadmodum Eugenius IV declaravit (1).

10. Licet hæc Constitutio apertissima sit, alias tamen varia impedimenta proposita fuerunt; ut Ecclesiæ Parochiales hoc jure spoliarentur. Nonnulli se præcepto parere arbitrabantur, si in sua Ecclesia, licet non Parochiali, Sacramentum Communionis acciperent, et inane quoddam privilegium ad id præ se ferebant. Verum Sacra

(1) Constitut. 20, tom. 1, Bullar Rom.

Congregatio hanc opinionem penitus evertit, uti ex declaratione, quæ apud Dianam typis tradita fuit, liquido probatur (1).

11. Hac proscripta sententia, illud novum contra Parochiales Ecclesias excogitatum fuit, id est Paschale mandatum satis impleri, si quis pro sumenda Communione Metropolitanam, vel Cathedralem Ecclesiam adiret. Sed omissis iis omnibus, quæ in hanc rem scripta fuerunt, certum quidem est post Innocentii XI decisionem (2), in qua Pontifex hujusmodi præcepto minime satisfieri declarat, si qui Romæ in Ecclesiis etiam Patriarchalibus S. Joannis Lateranensis, aut S. Petri in Vaticano Sacram Eucharistiam sumant (3); certum, inquam, est, sententiam, quæ superius allata est, omnino corruere, nisi forte Episcopus, vel Parochus consentiant, ac id permittant. Ita pariter tradit P. Giribaldus, qui in nostra Metropolitana Pœnitentiarii munus per tot annos exercuit (4).

12. Sed præ cæteris Cardinalis de Lugo super hac re luculenter disseruit, qui Theologicæ scientiæ, quam in Cathedris Societatis Jesu professus fuerat, rerum quoque experientiam adjunxit, quam ex Sacris Congregationibus, quibus Cardinalis interfuit, consecutus est (5). Rem, de qua nunc agimus, proponit, et coram Pontifice diligenter examinatam fuisse asserit, decretumque Paschali præcepto illum non satisfacere, qui in sua Parochia ad Sacram Eucharistiam minime accedat, licet illam in Metropolitana, seu Cathedrali percipiat; cum unaquæque Parochia certis quibusdam terminis concludatur, quos ultra nequit excurrere Metropolitana, licet inter Parochias adnumeretur. Et sanè, quemadmodum ex decreto Tridentinæ Synodi Parochus, seu alius Sacerdos

(1) In editione Coordinata tom. 2, resolut. 20, circa fin. — (2) Die 5, Febr. anno 1682. — (3) Ex consult. 89, n. 18, Pignatelli tom. 7. — (4) In suo tract. 4, de Eucharist. c. 8, dub. 5, sub num. 28. — (5) Lib. 1, de Respons. Moral. dub. 15.

ipso consentiente interesse debet, cum matrimonium celebratur; neque huic mandato parerent Sponsi, qui alteri Parochiæ adscripti coram Parocho Metropolitano, sive alio Sacerdote ex ejus permissu matrimonium inirent; ita de præcepto Paschalis Communionis idem statuendum est. Quippe Lateranense Concilium per Clementem VIII declaratum, uti diximus, hoc apertissime indicit, ut in sua quisque Parochia ad Eucharistiæ Sacramentum accedat, ipsumque a Parocho tradatur, aut alibi, si tamen Parochi consensus habeatur.

13. Volumus autem, ut hæc nostra declaratio non modo locis publicis figatur, sed etiam, ut singuli Parochi in suis Ecclesiis ante proximam Paschæ celebritatem die aliquo festo, dum Sacrum faciunt, populo exponant omnia, quæ in ipsa continentur. Sicut autem facultas sumendæ extra Parochiam Communionis nonnisi raro, et legitima de causa per Nos, aut per Vicarium nostrum Generalem tribuetur, ea semper conditione adhibita, ut acceptam facultatem, scriptumque testimonium de Communione alibi peracta Parocho ostendant, ita idipsum Parochi sedulo requirant, qui sane intelligent eo spectare voluntatem nostram, ut eorum jura, atque Apostolica decreta illæsa tueamur.

INSTITUTIO XIX.

De Sacra Missione indicenda in hac Metropolitana S. Petri, per Patres Congregationis B. Vincentii de Paulo.

1. Inter multa, ac præclara munera, quæ Dei clementia, Summorumque Pontificum benignitate consecuti sumus, quæque pro Sedis Apost. utilitate Romæ gessimus, ubi fere per 40 annos morati sumus, illud sane postremo loco non habetur, Promotoris nempe Fidei in causis Beatificationis, et Canonizationis; quod quidem anno 1708 a Clemente XI nobis demandatum,

si minus apte, at magna cum alacritate suscepimus, et ad finem usque ejusdem Pontificatus, ac pariter Innocentio XIII ac Benedicto XIII Pontificibus, retinuimus, donec inter Cardinales nos, licet immerentes, Benedictus ipse cooptavit.

2. Regnante Clemente XI, maximam voluptatis causam Nobis Deus Opt. Max. attulit, cum post diuturnos labores, assiduamque contentionem nostram, inter Beatos cultus immemorabilis adsciti fuerunt Lucia Narniensis, Salvator de Orta, Ceslaus Odroantius, Liberatus de Lauro, Gregorius X, Alexius Falconerius, Seraphinus Asculanus, Humilitas e Valle Umbrosa; relatus vero in numerum Beatorum solemni ritu, prævio virtutum et miraculorum diligenti examine, Joannes Franciscus Regis; et inter Sanctos solemniter adscripti Pius V, Andreas Avellinus, Felix a Cantalacio, et Civis nostra Catharina: Regnante Pontifice Innocentio XIII inter Beatos cultus immemorabilis vidimus adscriptos Dalmatium, et Andream de Comitibus; Pontifice Benedicto XIII sex Fundatores Ordinis Servorum, qui cum Alexio Falconerio septenarium numerum conficiunt, et Serapionem; inter Beatos ritu solemni declaratos Hyacintham Marescotti, Joannem de Prado, Fidelem a Sigmaringa, Vincentium de Paulo, et Petrum Forerium; inter Sanctos vero solemniter enunciatos Turribium, Jacobum Picenum, Agnetem e Monte Politiano, Peregrinum Laziosum, Franciscum Solanum, Aloysium Gonzagam, Stanislaum Kostkam, Margaritam Cortonensem, et Joannem Nepomucenum.

3. Si omittamus S. Joannem Nepomucenum, B. Joannem de Prado, Fidelem a Sigmaringa, et Serapionem, de quorum virtutibus nullum examen institutum fuit; cum de ipsorum Martyrio tantum agendum esset, atque de constantia, qua illud subierunt, de causa etiam, ob quam a Tyrannis ad mortem damnati fuerunt, ac tandem de reliquis, quæ verum Martyrium constituunt,

ut illos, inquam, omittamus, in cæteris Beatificationibus et Canonizationibus, series virtutum in severum examen revocata fuit, ut primum de ipsis liquido constaret; deinde ut judicari posset, utrum ad supremam illam dignitatem, ac præstantiam devenissent, sine qua Sedes Apostolica Beatificationis, et Canonizationis honorem reipsa non elargitur. Id tamen advertendum est, examen hujusmodi necessario requiri, cum agitur de Confessoribus Pontificibus, vel non Pontificibus, de Virginibus, sive de aliis nec Virginibus, nec Martyribus, uti in illis contigit, de quibus paulo ante mentionem fecimus; non tamen necesse est, ut singuli inter Beatos, vel inter Sanctos rite adscribendi in singulis virtutibus summum gradum attigerint, cum satis ducatur, si in illis summe excelluerint, quæ ad ipsorum conditionem, ac facultatem pertinebant. Hinc S. Hieronymus (1) testatur, non omnes virtutes in singulis summas reperiri, licet qui singulari aliqua virtute præditus est, cæterarum quoque particeps habeatur; Sic in Salomone sapientia, in Davide mansuetudo, in Elia, et Phinees zelus, in Abrahamo fides, in Petro perfecta charitas, in Paulo studium disseminandi verbi divini potissimum commendantur.

4. Hic animus non est in medium revocare præstantes eorum, vel earum virtutes, qui nobis Promotoris munus agentibus, in Sanctos vel Beatos adnumerati sunt. De iis breviter aliqua delibabimus, quæ ad hoc nostrum institutum referuntur. Ac primum S. Jacobus Picenus in sacris expeditionibus obeundis celebre sibi nomen comparavit, quas maximo Catholicæ Religionis bono suscepit Pontificibus Martino V, Eugenio IV, Nicolao V, Callisto III, Pio II, et Sixto IV contra hæreticos Fraticellos, Manichæos redivivos, Patarenos, Hussitas, Taborritas et contra ipsos Turcas in Italia, Pan-

(1) In Dialog. 6. adversus Pelagianos.

nonia, Germania, Bohemia, et Sarmatia. Eamdem semitam magna cum laude percurrit S. Franciscus Solanus, qui feria quinta in Cœna Domini, cum Missionarium ageret, ingentem Indorum multitudinem impulit arma projicere, qui facta conspiratione convenerant, ut sacras illius diei cæremonias perturbarent, et eorum supra novem millia ad Fidem Christi unius diei spatio traduxit, licet Hispano sermone concionem haberet. Deus quippe ipsius labores hac gloria cumulaverat, ut ejus loquelam Barbari omnes recte intelligerent, uti certissimis argumentis in ejusdem Actis comprobatum fuit. Sed magis ad rem nostram conferre videtur, si de Beato Joanne Francisco Regis, ac de B. Vincentio de Paulo verba faciamus; ad quorum primum quod attinet, pro duplici examine, de virtutibus nempe, ac miraculis, vigilias nostras, sudoresque haud inanes impendimus. Beati autem Vincentii de Paulo qui jam inter Beatos solemni ritu cooptatus est, causam ab exordio ad hunc usque finem perduximus; quod quidem uni homini non ita facile potest contingere, cum tam diuturnum judicium, atque prolixum, grave, ac perdifficile examen requiratur. Itaque B. Joannem Franciscum in sacris expeditionibus peragendis charitatis igne flagrantissimum agnovimus, qui incredibilem hominum multitudinem a vitiorum fœditate ad meliorem frugem, ac pœnitentiam traduxit; qui denique montes inter asperrimos hujusmodi salutari exercitio detentus, laboribus, incommodisque debilitatus mortem oppetiit. Alter vero, Vincentius de Paulo, veram Herois imaginem expressit, si charitas ipsius erga proximum expendatur. Nam diuturnum vitæ suæ spatium in id sponte contulit, ut animas Deo lucraretur. Ne vero suarum Missionum cursus una cum vita conficeretur, Congregationem optimis legibus temperatam instituit, quæ illo adhuc superstite in plurimas Orbis partes feliciter propagata est; suos quippe Alumnos ad Insulam usque Madagascar misit,

quæ Incolarum quadringenta millia continet, vel Idolorum cultores, vel nulla omnino religione præditos, ut ipsos ad Christi Fidem converterent. At vero Filii tam sancti Parentis exemplo, ac vestigiis inhærentes sacras expeditiones, pro agricolis præsertim instruendis, non sine maximo beneficio suscipiunt; cum unius Parochi diligentia, quamvis seduli, sufficere nequeat, ut rudes agrorum homines commode imbuantur.

5. Fidei Promotoris munere perfuncti Anconam ad primi Episcopatus nostri Sedem profecti sumus, et gravissimum onus Nobis impositum, ac nostraram virium tenuitatem cogitantes, ad Presbyteros Sæculares, ac Regulares confugimus, ut in gerenda provincia auxilium nobis suppeditarent, curasque imminuerent. Ac primum singulari patrocinio BB. Joannis Francisci Regis, ac Vincentii de Paulo plurimum fidentes, ipsos enixe, ac suppliciter exoravimus, ut suis vel Sociis, vel Alumnis illud obtinerent a Deo, ut strenuam operam pro nostri gregis beneficio libenter, fructuoseque impenderent; quod ita plane evenit. Quippe nulla oratio satis explicare potest, quo studio et charitate votis nostris obsecundaverint Patres Societatis Jesu, præter auxilium, quod cæteri Regularium Ordines præbuerunt; quantoque cum fructu rem aggressi fuerint Patres B. Vincentii de Paulo Congregationis Maceratensis, cum per ea loca, et Diœcesim Sac. Missiones instituerent; qui etiam rogati, ut idem beneficium Civitati impertirentur, et cum jam prope ad eam provinciam obeundam parati essent, rem tamen perficere non potuerunt. Nam per id tempus translati ad Ecclesiam Bononiensem ad hanc nostram Civitatem iter suscepimus.

6. Itaque hujus Ecclesiæ administrationi præpositi memores nostræ imbecillitatis, animo quoque reputantes Ministrorum numerum pro messis copia exæquandum esse, ingenue fatemur maximam cepisse voluptatem, cum deprehendimus plurimos esse inter Laicos,

piosque cœtus, qui proximorum utilitati consulerent in iis omnibus, quæ vel ad humana, vel divina spectant, qui etiam de tradendo Catechismo, de sublevandis egenorum calamitatibus, vel eorum, quos pudor impedit, inopia ac solitudine recreanda curam, certumque institutum haberent. Insuper Parochos suis intentos muneribus, ac Presbyteros e Clero Sæculari assiduos offendimus, paratosque, ut Pœnitentiæ Sacramentum administrarent, et satis idoneos, ut sacris concionibus cum in Urbe, tum in agris populum imbuerent. Postremo Regularium Ordines adeo pietati addictos invenimus, ut non piis solum meditationibus, verum etiam actuoso vitæ genere detinerentur; cum probos ad constantiam confirmarent, improbosque ad salutarem expiationem hortarentur, Sacramenta Corporis Christi, ac Pœnitentiæ magna assiduitate, ac Religione administrarent, divina eloquia in suis templis, compitisque populo traderent, morientibus assisterent, *omnibus omnia facti ut omnes Christo lucrifacerent.*

7. Ut præsertim aliqua dicamus de Sociis B. Joannis Francisci Regis, cujus opem, ac tutelam pro grege Nobis tradito semper imploravimus, et in posterum implorare non desinemus, nemo non videt, quo studio, ac diligentia juventutem ad litteras simul, ac pietatem informent, moralem scientiam Clericis explicent, cultumque divinum in suis templis adaugeant, ad pœnitentiam malos excitent, rudes edoceant, Parochos adjuvent, dum Christi doctrinam, ac legem pueris explanant. Conciones in plateis non minus, quam in templis instituunt, piisque exercitiis tum Ecclesiasticos, tum Nobiles, et Plebeios magno cum fructu detinent, omnia denique pietatis officia morientibus persolvunt. De Alumnis vero B. Vincentii de Paulo, quem patronum Nobis potissimum adscivimus, ut Sac. Missiones prospere eveniant, illud aperte fatemur, cum hujusmodi piæ expeditiones sacræ visitationi conjungi debeant, illos Forolivio, ubi proxime

degunt, accitos fuisse in nostram Diœcesim, uti olim sub Cardinali Jacobo Boncompagno Decessore nostro contigerat; Nosque a lacrymis temperare non potuisse, cum ex litteris per Vicarios Foraneos, et Parochos ad Nos missis deprehendimus, longinqua eorum itinera, in asperrimis montibus, ac vallibus commorationes, graves, ac diuturnos labores, populorum lætitiam, copiosumque fructum, quem Deo largiente collegerunt.

8. Sicut alias declaravimus, ne longius urbana visitatio prorogaretur, Diœcesanam parumper deserere oportuit. Statuimus autem Urbis visitationi S. Missiones conjungere, cum ipsæ non minus in Diœcesi, quam in Civitate requirantur, uti Venerabilis Pater Paulus Segneri recte his verbis latine redditis perpendit (1): *Quod si pulcherrimis fructibus, quibus Sacræ Missiones redundant, non minus Civitates indigent (ut alia præclara oppida, et humanitatis plena omittam) quam agrorum Cultores, cur illæ inter armenta solum amandentur, ut tertio loco propositum fuit? Esto Pastoribus indicantur, ut Christianæ charitatis ardor magis eluceat, quæ infimam plebem non prætermittit, sed qua ratione Civitates hoc bono destituantur, quibus fortasse missio decem dierum spatio peracta majorem fructum afferet, quam decem Quadragesimarum conciones antea comparaverint. Id autem non Concionatoribus præstantissimis tribuendum est, sed quod ipsi soli in eo munere versarentur: In Missionibus vero tot numero Concionatores merito nuncupari possunt, quot ii sunt, qui ad pœnitentiam coram cœteris adducti, quemlibet alium ad eosdem motus concipiendos suis exemplis incendunt: Ob hanc causam illas Missiones semper ardentiores adverti, ad quas majori frequentia populus confluereret: Tunc enim plures, veluti carbones simul congesti, mutuo calore vehementius ignem excitabant. In Civitate quidem rerum*

(1) Cap. 26 sui Operis qui inscribitur: *Il Parrocco instruito.*

inscitia minus, quam in agris obversatur, sed minor animorum durities non est, quæ tanquam durissimum ferrum, non nisi fornacis ardentissimæ igne molliri, frangique potest.

9. Tempus Missioni constitutum pro hac nostra Urbe a primo Sabbato post Pascha ad insequentes hebdomadas protrahetur, quod singulis magis convenire videtur. Nam neque frigus, neque immodici calores ullum impedimentum afferre possunt, uti ex frequentia hominum ad conciones Quadragesimæ audiendas comprobatur. Locus ad obeundam Missionem erit Metropolitana Ecclesia Sancti Petri, quæ satis ampla est, nostrisque Archiepiscopalibus ædibus contigua, uti norunt universi. Etenim exercitiis omnibus Nos ipsi adesse volumus, si Deus valetudinem incolumem conservabit. Ministri autem Sacræ expeditionis erunt Patres Congregationis B. Vincentii de Paulo, quorum pii sermones, ac in tradendo Catechismo methodus huic populo jucunda, et probata ita fuit, cum Cardinalis Boncompagnus hanc Ecclesiam administraret, ut illos ex Missione suburbana in Civitatem accire necesse fuerit, ut in Basilica S. Petronii pias easdem exercitationes instaurarent. Venient cum necessariis privilegiis, ne ullo modo recedant a præcipuo Congregationis instituto, quo agros Missionibus percurrere consueverunt. Ipsos rogavimus, accivimus, ac delegimus Nos ipsi, ad quos jure spectat Missiones indicere, ac illarum ministros decernere. Id vero non eo consilio, ac ratione factum est, ut Regularium Ordinum, qui in hac Urbe degunt, doctrinam, pietatem, ac virtutem parvi faciamus, sed quod advertimus in Urbibus, licet præstantium Medicorum numero affluentibus, exteros etiam Medicos nominis gloria celebres vocari, ut sibi domestici, et ægroto pariter indulgeant. Neque tamen offensionis causam ex hoc Medicis urbanis inferri putandum est; ac præsertim, si illi accersiti ægrotantes alios in Urbe ad sanitatem opportune restituerint.

10. Itaque quo possumus, ac fas est, maximo studio, ut sacris hisce Missionibus intersint, universos obsecramus. Parochis autem præcipimus, ut per diem festum de hac re populum in Ecclesia frequentem commonefaciant, eumque plurimum hortentur, ne sacris exercitationibus adesse prætermittat. Et quoniam satis cognitum, perspectumque habemus non ab eo qui plantat, nec ab eo qui rigat, fructum pendere, sed a Deo Opt. Max., qui incrementum dat, ideo centum Indulgentiarum dies impertimus illis omnibus, qui post Sacramentum Pœnitentiæ, susceptumque Corpus Christi per dies Hebdomadæ majoris, quibus Sacra Mysteria in Metropolitana Ecclesia publice exposita sunt, pro felici Sac. Missionis exitu preces effundent, et quinquies Orationem Dominicam, et Salutationem Angelicam recitabunt: Eamdem Indulgentiam ægrotis concedimus, qui expiati, et Sacra Eucharistia refecti easdem precationes in lectulo peragent; Moniales etiam Claustris detentas hujus privilegii participes facimus, si omnia, quæ superius indiximus, perfecerint. Hinc Confessarios monemus, ut de hac re certiores ipsas efficiant.

11. Magnam in Nos, gregemque Nobis commissum utilitatem derivandam Dei beneficio confidimus, neque Nos, populosque nostros postremo die supremi Judicis sententia illa objurgandos esse, quæ apud S. Matthæum, et S. Lucam describitur: *Væ tibi, Corozain, væ tibi Betsaïda, quia, si in Tyro, et Sidone factæ essent virtutes, quæ factæ sunt in vobis, olim in cinere, et cilicio sedentes pœniterent. Veruntamen Tyro, et Sidoni remissius erit in judicio, quam vobis; et tu, Capharnaum usque ad Cœlum exaltata, usque ad Infernum demergeris.*

INSTITUTIO XX.

De Campanis pulsandis Sabbato majoris Hebdomdæ : De illarum vetustate ; Cuinam primò earumdem usus tribuatur : De disciplina, ob quam majori Hebdomada Campanarum pulsatio interdicitur : Item qua norma sonitus Campanarum repetatur.

1. Vetusta consuetudo in Ecclesiam Occidentalem Tintinnabula induxit: Religiosa quoque disciplina factum est, ut eorum sonitus certis Majoris Hebdomadæ diebus interdiceretur, ac deinde omnibus nota est ratio, quæ in sonitu ipso repetendo servanda est die Sabbati ejusdem Hebdomadæ.

2. Ac primum, si Angelo Roccha fidem habemus (1), S. Hieronymus, qui ineunte sæculo V decessit, Tintinnabula primus invexit; sed cum præclarus Auctor cap. 31 et 39 Institutionis pro Monialibus innitatur, quæ S. Hieronymo merito non adscribitur, hinc difficile est eam sententiam tueri.

3. Plurimi Scriptores unanimi consensu Tintinnabuli usum S. Paulino Episcopo Nolano tribuunt, qui circa medium sæculi V vita defunctus est : verùm, cum S. Paulinus nihil de Tintinnabulis, vel de Turri commemoret Epistola 12 ad Severum, in qua singillatim Ecclesiam, quam a fundamentis extruxerat, ejusque singulas partes explicat, hinc non exigua conjectura desumitur, quæ superallatæ opinioni maxime adversatur. Ita Cardinalis Bona (2), ac Theophilus Raynaudus (3) expendunt.

4. Polidorus Virgilius (4), Honuphrius Panvinius (5), Ciacconius, aliique plurimi ad Sabinianum Pontificem

(1) In tract. Campanarum. — (2) Lib. 1 Rerum Liturg. cap. 22, num. 3. — (3) Tom. 15, punct. 7, pag. 411. (4) In suo Lib. 6, de Inventoribus rerum. — (5) In Epist. de Rom. Pontificibus.

Tintinnabuli consuetudinem primo referunt, qui initio sæculi septimi Summi Pontificis dignitatem obtinuit; sed cum Anastasius in ejus vita nullam omnino de hac re mentionem faciat, qua ratione id affirmari queat, nemo intelligit.

5. Illud solum dici potest, Tintinnabula ante sæculum sextum ab Ecclesia Occidentali usu recepta fuisse, cum ex vita S. Columbani Abbatis, quæ sæculo sexto exarata fuit, ac postea a P. Mabillonio in lucem edita (1), deprehendatur ipsum sub mediam noctem *pulsante Campana* ad templum se contulisse, cæterosque Monachos somno excitatos, ad templum pariter convenisse, ut Martene (2), et Franciscus Pagius (3) unanimes conveniunt.

6. Nunc de venerabili disciplina agendum est, obquam certis Majoris Hebdomadæ diebus Campanæ sonus prætermittitur. Illa quidem ex antiquis monumentis, uti refert Du Cange, *Campanarum succinctio* nuncupatur (4) : Bocquillot hujusmodi sonitum per eos dies omitti testatur, ejusque loco strepitum quemdam lignorum subrogari, ut primorum sæculorum apud posteros memoria conservetur, quibus Fideles non ullo Tintinnabulo, sed iisdem lignis obstrepentibus ad divina officia accersiri consueverunt : huic etiam sententiæ congruere videtur Amalarius (5). Ipsa tamen veritati parum consentanea ducitur, cum nullus ex antiquitate, præsertim contemporaneus Scriptor existat, qui hanc lignorum consuetudinem initio Ecclesiæ commemoret. Immo a ratione longe abhorret, uti tradit Cardinalis Baronius (6), hujusmodi strepitus pro ciendis Fidelibus ad Ecclesias, seu potius ad speluncas, in quibus aræ statue-

(1) Sæculo I Benedictino. — (2) In Tract. de antiqua Eccl. disciplina in Divinis celebrandis Offic. cap 2, num. 11. — (3) In Vita Sabiniani, Tom. 1, pag. 379. (4) — In suo Tract. Historico Liturgiæ, lib. 2, cap. 6. — (5) In suo lib. de Divinis Officiis. — (6) Anno Christi 58.

bantur, cum acerrima bella ipsis indicerentur, ita ut sacra officia non nisi secretis ab hominum adspectu locis celebrarent.

7. Quare tutius fatebimur hujusmodi silentium Tintinnabulis per aliquot Majoris Hebdomadæ dies præscriptum fuisse in priscis libris ritualibus, qui a Martene afferuntur (1). Insuper cum divini Verbi concionatores per Tintinnabula significentur, sicut Judæis in Christum sævientibus, Apostoli, Magistro neglecto, fugam arripuerunt, et Petrus ipse non modo effugit, sed ipsum Magistrum palam negavit, ita sane *ea hora qua Christus traditus est, recte signis Ecclesiæ silentium indicimus, Christumque solum torcular calcantem, solum in ligno Crucis extenso Corpore tympanizantem, testimonium veritati humili, ac solitaria voce perhibentem ligneo malleolo in tabula suspenso, et personante, populumque ad Ecclesiam invitante significamus:* Ita Rupertus Abbas (2), cui Angelus Roccha simul congruit (3).

8. Nemo etiam ignorat, qua ratione Sabbato Majoris Hebdomadæ Tintinnabulis sonus restituatur. Pontifex Leo X (4) in sua constitutione hæc præcepit: *Et ut debitus honor Matrici Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quam alii Clerici Sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris Hebdomadæ, antequam campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsaverit, campanam in Ecclesiis suis pulsare minime possint. Contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.*

9. Idem in Cæremoniali Episcoporum continetur (5), ubi de Sabbato Majoris Hebdomadæ res agitur: *Cantatur Gloria in Excelsis, pulsanturque campanæ, et Organum, debentque prius moneri Ecclesiæ Civitatis,*

(1) Loco cit. pag. 325. — (2) In lib. 5, de Div. Offic. c. 29. — (3) In tract. Campanarum, c. 15. — (4) Const. 22, §, 14, Tom. 4 Bullarii Romani, Edit. Lugd. — (5) Lib. 2, cap. 27.

ne pulsent campanas nisi audito signo campanarum Ecclesiæ Cathedralis. In illis vero locis, ubi neque Cathedralis habeatur, nec ulla alia Ecclesia Matricis nomine, ac jure prædita sit, idem privilegium diguiori tribuendum est, ut duorum præstantium virorum, qui Romanam Curiam probe norunt, Cardinalis de Luca (1), et Ursayæ (2) testimonio satis comprobatur.

10. Cum Nos ipsi Secretarii munere Sacræ Congregationis Concilii fungeremur, in Oppido Histonii Ecclesiæ S. Mariæ, ac S. Petri pari inter se dignitate veteri pactione constituerant, ut Sabbato Majoris Hebdomadæ alternis vicibus primæ Tintinnabulum pulsarent. At cum deinde Ecclesia S. Mariæ, Innocentii XIII beneficio, Collegiatæ titulum, ac dignitatem obtinuisset, Sacra Congregatio decrevit, ut qualibet pactione abrogata, Sabbato Majoris Hebdomadæ campanam ante cæteras omnes ipsa pulsaret, idque privilegium ad ipsam perpetuo spectaret.

11. Cum igitur delatum Nobis fuerit in Oppido Centensi, dum in Ecclesia Parochiali, et Collegiata S. Blasii Sabbato Majoris Hebdomadæ Fontis benedictio perageretur, antequam signum ullum campanæ ejusdem Ecclesiæ auditum esset, non sine populi admiratione alterius Ecclesiæ Tintinnabula pulsata fuisse, Nos quidem ejus rei qualibet inquisitione prætermissa, quidquid peccatum est, ignorantiæ, et imperitiæ ultro condonamus : attamen præcipimus, ne in posterum ullius campanæ sonus eo Sabbato percipiatur, nisi prius ab Ecclesia Cathedrali S. Blasii signum datum fuerit, et si aliter contingat, pœnas pro voluntate nostra infligemus.

12. Accedit etiam, quod Vicarius Generalis Ridolphi anno 1662 edictum promulgavit, in quo juxta constitutionem Leonis X, et plura decreta Sacræ Congregatio-

(1) De præeminentiis disc. 42, num, 14. — (2) Instit. Cærem. lib. 1, tit. 10, § . 2, n. 195.

nis præcepit, ne in Civitate Tintinnabula ante Metropolitanæ signum, in Diœcesi vero ante Parochiales Ecclesias personarent, eosque, qui id negligerent, interdicti pœna muletavit; quo sane decreto non modo Sæcularium, sed etiam Regularium Ecclesias, licet ad Ordinem Equitum Militantium pertineant, se complecti declaravit.

INSTITUTIO XXI.

De Benedictione, quæ Sacris Indumentis, et Vasis tribuitur, sive Sacra Unctio sit necessaria, sive minime requiratur. Origo ejusdem Benedictionis; et quo pacto administrari debeat.

1. Universi Patres, ac Theologi consentiunt, Christum Dominum novissima cœna, in qua sacrificium sui Corporis, et Sanguinis instituit, Sacerdotii ordinem, ac dignitatem cunctis Apostolis contulisse, cum potestatem eisdem consecrandi per illa verba tradidisset: *Hoc facite in meam commemorationem.* Neque sane hoc in dubium revocari potest, cum Tridentina Synodus apertissime decernat: *Si quis dixerit illis verbis: hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi aliique Sacerdotes offerrent Corpus et Sanguinem suum, anathema sit* (1).

2. Ut omittamus eam controversiam, quæ inter Theologos agitur de Missæ Sacrificio, quod ab Apostolis vertente triduo post Salvatoris mortem celebrari poterat; qua in re unanimi assensu conveniunt Corpus Christi sub speciebus panis futurum fuisse vita destitutum, nec animam ulla *concomitantiæ* ratione conjunctam; deinde nonnullas alias quæstiones instituunt, an Missa per illud triduum peracta rationem ejus Sacrificii habuisset, quod

(1) Can. 1, de Sacrificio Missæ.

Salvator obtulit. Item, an hostiæ tunc consecratæ, si, postquam Dominus resurrexit, servatæ fuissent, an ipsius Corpus exanime, vel animæ restitutum continuissent; his omissis, illud certum est illorum dierum spatio Apostolos Sacrum non fecisse; et viri doctrina, atque eruditione præstantes inter se disputant, quonam tempore Sacrificium Missæ primo iidem Apostoli celebraverint.

3. Inter argumenta, quæ a P. Theophilo Raynaudo afferuntur, illud postremum non est, quod inscribitur: *De prima Missa* (1). Postquam ibi asseruit, Apostolos ob amantissimi Præceptoris mortem mœrore pene confectos, et velut oves interfecto Pastore, dispersos per illud triduum Sacrificio abstinuisse, ipsos deinde, revocato ad vitam Domino, incredibili voluptate excitatos primum Deo Sacrificium obtulisse affirmat, ut supremum ipsi cultum persolverent, vel ut gratias agerent pro redivivo Præceptore, vel ut memoriam acerbissimæ ejusdem Passionis recolerent, vel denique, ut Fideles, ac se ipsos singulari lætitia recrearent. E contrario Cardinalis Bona (2) in tractatu Rerum Liturgicarum, quem nemo satis commendaverit, primum Sacrificium in Pentecosten usque prorogatum existimat, cum super eos de cœlo Paraclitus immissus fuit; idque affert argumentum, quod Lex Vetus usque ad Pentecosten vim suam retinuerit, cum Nova nondum satis promulgata esset, ideoque, *non decebat novum offerri Sacrificium Sacerdotio nondum translato.* Huic quidem sententiæ congruit Sacrarum Litterarum auctoritas (3), in quibus Apostoli simul in Cœnaculo coacti ante illapsum Paracliti describuntur: *perseverantes unanimiter in oratione.* Deinde (4) cum dies Pentecostes complerentur, et sub variis linguis in illos Spiritus Sanctus descendisset,

(1) Tom. 6. — (2) Lib. 1, cap. 5. — (3) Act. Apost. cap. 1. — (4) Cap. 2, v. 42.

tunc quoque *erant perseverantes in communicatione fractionis panis, et orationibus.*

4. Hac disputatione absoluta de tempore primi Sacrificii, qui res Ecclesiæ magis accurato studio prosequuntur, illud inquirunt, utrum Apostoli Sacrum in communi et quotidiana veste confecerint, an Sacrificii religione ducti peculiarem adhibuerint, uti postea Novæ Legis Sacerdotes in more positum habuerunt. Hugo a S. Victore, et Walafridus Strabo primam opinionem tuentur; Nicolaus autem Alemannus (1) irridet eos, qui aliter sentire non dubitent, ea potissimum ratione adductus, quod tunc Apostoli in summa egestate versarentur. Ab illo tamen dissentiunt Waldensis, Democharres, Baronius, Stapletonius, Suassajus, Bona, Raynaudus, qui pari eruditione celebrantur. Quidam etiam ex illis nimia Alemanni confidentia graviter commoventur. Ac primum ii concedunt, Christum Dominum usitatis vestibus indutum divinum Sacramentum instituisse; contendunt tamen, Apostolos peculiaribus indumentis usos fuisse, cum primum Sacrificium, ac deinceps cætera peregerunt. Id enim rei dignitati maxime convenit, quod etiam Judæorum, Ethnicorumque exemplis ante oculos propositis suadebatur. Et quemadmodum, qui Christi fidem suscipiebant, uti ex Apostolicis Actibus deprehendimus, bonis omnibus divenditis, pretium Apostolis offerebant, hinc a veritate dissonum non videtur, quod Apostoli egenorum calamitatibus facile consulere possent, vestesque idoneas, et alia ad Sacrificium pro ejus majestate celebrandum sibi compararent.

5. Sanctus Paulus Apostolus, (uti ex Sacris Litteris conjicimus) Troade Asiæ Civitate, quam decennalis Græcorum obsidio celebrem effecit, ter substitit. De primo in illam adventu Acta Apostolica capite 16; de secundo Paulus ipse Epistola 2 ad Corinthios; de ultimo

(1) Diss. de parietinis Lateranensibus.

tandem eadem Acta Apostolorum capite 20 palam commemorant. Carpus, cujus nomen die 13 Octobris in Martyrologiis commendatur, Apostolum hospitio recepit, cum novissime ad illam Urbem venisset; discedens Paulus *Penulam* forte apud eum reliquit. Anni spatio interjecto, cum secundam ad Timotheum epistolam scriberet, hæc habet: *Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum.*

6. Quod si probanda videretur eorum opinio, qui Penulam idem, ac Sacerdotis casulam arbitrantur, satis constaret, Apostolos Sacris indumentis cum rem divinam facerent, usos fuisse. Præclarus Doctor Guilielmus Estius, in commentariis ad eamdem Pauli epistolam, Penulæ nomine libros veteris Testamenti intelligi affirmat, non vero casulam, qua nunc sacerdotes utuntur: *Quod vero quidam Penulam interpretantur vestem Sacram, quam Latini Planetam vocant, non est, unde solide probetur.* Joseph Vicecomes e contrario (1) casalam sub eadem Penula significari contendit. Cardinalis Baronius (2) ingenio, ac virtute magnus, cum utramque sententiam in medium protulisset, hæc tradit: *Verum ex his duabus recitatis sententiis, vel de volumine, vel de sacra Veste, alterutram, quam velit, lector sequatur, sed magis placet, ut volumen Sacræ Legis intelligi debeat.* Maximæ diligentiæ vir Cardinalis Bona (3) eorum opinionem amplecti videtur, qui Penulam pro quodam vestis genere interpretantur. Idem sentit Calmet (4); et Senator Philippus Buonaroti (5). Cum ipse peculiare vitrum accurato studio explanaret, in quo effigies Sanctorum Petri, Pauli, et Laurentii expressæ conspiciuntur, Penulam vulgarem, et brevem pro veste in itineribus

(1) L. 2, de Missæ apparatu, c. 28. — (2) Anno Christi 58, n. 67, 68. — (3) Oper. cit. l. 1, c. 24, n. 8. — (4) In suo dict. hist. Sac. Script Tom. 2 — (5) In animadversionibus ad quædam vitrea fragmenta figuris distincta ex Cœmeteriis Rom. effossa, Tab. 16. fig. 2.

adhibitam fuisse comprobat; quæ deinde a viris illustribus adscita formam quoque mutavit, lautioremque suscepit; ita ut ad talos usque deflueret : casulas autem ecclesiasticas ab iis postremis Penulis tantum originem desumpsisse.

7. Nos hanc difficilem controversiam prætermittimus, illudque libere affirmamus Apostolos super Altare rem divinam fecisse, uti ex verbis S. Pauli Apostoli colligitur (1) : *Habemus Altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt;* quæ sane juxta Doctores Catholicos referenda sunt ad Altare, in quo Sacramentum Eucharistiæ conficitur, et Fidelibus administratur. Illud quoque asserimus neminem, qui Evangelii legem sequatur, inficiari posse, quin Christus Dominus in novissima cœna Calicem accipiens Apostolis præceperit, ut omnes ex eo suum Sanguinem biberent, qui paulo post in remissionem peccatorum pro ipsis, et pro multis effundi debebat; quæ a Domino percepta Fidelibus inde se tradidisse Apostolus testatur I ad Corinth. cap. II. v. 23. *Quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur, accepit panem, et gratias agens fregit et dixit : accipite, et manducate, hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur ; hoc facite in meam commemorationem. Similiter et Calicem, postquam cœnavit, dicens : hic Calix novum Testamentum est in meo Sanguine.* Ob eam causam feria V majoris Hebdomadæ, quæ ejusdem Sacrificii institutioni celebrandæ proposita est, ab antiquis Patribus *Natalis Calicis* nuncupatur. Tunc enim calix profanus in Sacrum usum Christi Domini potestate conversus fuit. En verba Sancti Eligii Episcopi, qui sæculo VII scripsit (2) : *Vocatur hæc dies Cœna Domini, vocatur et Natalis calicis, quia hac, eademque die mysticum Pascha Dominus cum Discipu-*

(1) Ep. ad Hæbræos, c. 13, v. 10.— (2) In sua Homil. 19, Tom. 2, edit. 2, Biblioth. Patrum.

lis celebrans Sacramenta Corporis, et Sanguinis sui illis, atque per illos nobis tradidit, et ipse celebrationis initium fecit. Dicemus etiam nullo Evangelistarum testimonio Panem consecratum in Patena a Christo Domino fuisse positum, de qua cum S. Jacobus in Liturgia meminerit, ipsius usus ad Apostolorum tempora commode referendus est, uti tradit Cardinalis Bona (1) : *An Christus consecratum Panem in disco, seu Patena posuerit non exprimunt Evangelistæ, ejus tamen usum ævi Apostolici esse Liturgia Jacobi ostendit.* Dicemus veritati omnino consentaneum, quod Apostoli Sacrum facientes indumentis a communi usu remotis uterentur : *Habet Religio Divina* (inquit S. Hieronymus (2) *alterum habitum in ministerio Altaris, alterum usu, vitaque communi.* Postremo dicemus jure, ac merito traditioni Apostolicæ concedendam earum vestium consuetudinem quæ in Sacrificio Missæ adhibentur, pro quibus fere singulis ex quarto sæculo argumenta suppetunt. Tenenda quippe est Doctrina, quæ a S. Augustino præclare traditur (3) ; *Quod universa tenet Ecclesia, nec a Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica, traditum rectissime creditur.*

8. Maxime autem decet, ut Altare, vasa, vestesque ad Sacrificium necessariæ consecratione, ac benedictione prius in usum Sacrum convertantur, uti docet S. Thomas (4) : *Consecrationes adhibentur his rebus, quæ veniunt in usum hujus Sacramenti, tum propter Sacramenti reverentiam, tum ad repræsentandum effectum Sacramenti, qui ex Passione Christi provenit. Secundum illud* Hebr. ult. *Jesus, ut sanctificaret per suum Sanguinem populum etc.* Illinc in ordine Romano consecrationem calicis, et patenæ cum unctione Chrismatis, certisque precibus descriptam videmus; legimusque in

(1) Lib. 1, c. 25, n. 3., pag. 237, Edit. Rom. — (2) Super c. 44, Ezech. — (3) L. 4, de Baptismo, c. 24. — (4) Part. 3, q. 83, a. 3, in corp.

jure canonico Decretum, quod Hormisdæ Pontifici adscribitur (1), ubi de Altaris consecratione sermo agitur. De patena, et calice consecrando Innocentius III (2); de Sacrarum vestium benedictione Canon *Vestimenta de Consecratione dist.* I. aperte mentionem, ac testimonium faciunt; et licet hæreticus Hospinianus (3) hunc Sacrum benedictionis ritum sæculo tantum IX invectum, asserere non dubitaverit: tamen ex sæculo IV certissima hujusce rei monumenta proferuntur. Nam uti refert Sozomenus, cum Imperator Constantinus regali munificentia Templum Hierosolymis condidisset: *Episcopi Hierosolymam delati Ecclesiam consecrarunt, simulque ornamenta, et donaria ab Imperatore transmissa.* Quæ sane pia consuetudo ex veteri Testamento in novam Ecclesiam prioribus sæculis dimanavit, uti asserit idem Cardinalis Bona per hæc verba (4): *Quem ritum e veteri Testamento ad novum profluxisse reor.* Id pariter Innocentius III loco superius allato palam indicavit: *Cum consecratur Altare, cum dedicatur Templum, cum benedicitur Calix, non solum ex mandato Legis Divinæ, verum etiam exemplo Beati Silvestri, qui, cum consecrabat Altare, illud Chrismate perungebat. Præcepit enim Dominus Moysi, ut faceret Oleum Unctionis, de quo ungeret Testimonii Tabernaculum, et Arcam Testamenti, mensamque cum vasis.*

9. De vetustate hujusmodi consecrationum, ac benedictionum erudite disserit Dominicus Georgius (5). Vestis cujuslibet significatum Sotus plene complectitur (6). Accedunt alii plurimi sacrorum Rituum Interpretes, qui unanimi consensione ad Episcoporum ditionem pertinere affirmant non modo Templa dedicare, Altaria, et vasa, quæ Sacram unctionem requirunt, sed etiam vestium

(1) Nullus de consecrat. dist. 1. — (2) Cap. unico §. ungitur, de Sacra Unctione. — (3) In suo Lib. de origine Dedicationum, c. 3, 4. — (4) Loco citato. — (5) Tom. 1, de Liturgia Romani Pontificis, lib. 2, c. 14. — (6) In 4 Sententiarum dist. 13, qu. 2, art. 4.

benedictionem, in qua Sacrum Chrisma prætermittitur. Hinc ad solum Episcopum pertinere hæc in sua Diœcesi perficere. Nam testimonia ex jure prolata id satis clare comprobant, ac fusius auctoritate Anacleti (1). Engel (2). Schmalzgrueber (3), Pasqualig (4). Cardinalis de Lugo confirmatur (5). Illud solum in controversiam vocatur, an Episcopus pro benedictione vestium, licet Sacrum Chrisma non adhibeatur, simplici Sacerdoti facultatem impertiri possit, quam nonnulli a Summo tantum Pontifice, alii vero etiam ab Episcopo tradi posse contendunt, uti Pasqualig. (6), et Quartus aperte declarant (7).

10. Ut omnem dubitationem exuamus; et cum amplius viginti annis Sacræ Rituum Congregationi interfuerimus, ac supplices Episcoporum libellos audiverimus, ut simplices Sacerdotes pro hujusmodi vestium benedictione deligere sibi fas esset, die 17 Januarii hujus anni Nos quoque ad ipsam confugimus, ac delegandi facultatem satis amplam obtinuimus, quæ ad quinquennium protrahitur, novoque privilegio diutius prorogari potest.

11 Quamobrem juxta acceptam facultatem eorum benedictionem, et consecrationem Nobis reservamus, quæ Sacram unctionem exigunt, uti Sacra Congregatio præcipit, quæ facultatem tantum elargita est subrogandi alium Sacerdotem pro benedictione illius supellectilis, quæ Sacro Chrismate non oblinitur. Ac ut ritus ejusmodi integre servetur non solum in Urbe, sed in Diœcesi, ubi eum neglectum non sine magno dolore percepimus, Vicario nostro Generali, quatuor dignitatibus, et senioribus Canonicis Ecclesiæ nostræ Metropolitanæ potestatem facimus consecrandi eam Supellectilem,

(1) Tom. 3, de consecrat. Eccl. §. 2, n. 32, n. 442 et n. 49. — (2) Eodem tit. §. 1, n. 9. — (3) Eod. tit. lib. 3, tom. 2, pag. 566. n. 37. — (4) De Sacrificio novæ legis, qu. 801. n. 1 et seq. — (5) De Sacram. disp. 20, de Sacram. Euchar. sect. 4, n. 91, et n. 98. — (6) De Sacrificio novæ Legis, q. 801. — (7) Ad Rubricas Missalis sect. 4, part. 2, tit. 1, dub. 7.

pro qua Sacrum Chrisma necessarium non habeatur. Idem per nos liceat quinque dignitatibus, tribusque etiam Canonicis senioribus Collegiatæ S. Petronii. Item Priori, et quatuor Canonicis S. Mariæ Majoris, qui omnes non suis tantum Ecclesiis, sed aliis quoque Urbanis, et Suburbanis prospicere possint, dummodo nulli Vicario Foraneo subjiciantur. Idem concedimus Archipresbyteris, ac duobus Canonicis senioribus trium Collegiatarum nostræ Diœcesis pro suis Ecclesiis illorum locorum, in quibus Collegiatæ ipsæ sitæ sunt. Tandem hanc facultatem concedimus Commissario nostro Centensi, Vicario Foraneo pro Ecclesiis Centensibus, cæterisque, quæ ipsius ditioni adscribuntur; item cuilibet Vicario Foraneo, qui in Diœcesi versatur pro Ecclesiis sibi subjectis; omnibus postremo urbanis Parochis pro suis Ecclesiis.

12. Hoc pacto satis consultum putamus, ne desint ullo tempore, qui in Urbe, ac Diœcesi vasa consecrent, et indumentis ad rem divinam necessariis benedictionem rite impertiant. Præterea, licet magnus lapidum numerus a Nobis consecratus jam fuerit, tamen si novi afferantur, ad eorum consecrationem Nos paratos fatemur. Idem quoque præstabimus, si pro campanis benedicendis, sacrandisque occasio Nobis offeratur. Singulis autem notum facimus, si in pervigilio cujuslibet Festi, calicem, aut patenam deferant, consecrationem insequenti die non esse defuturam. Cum igitur tot delegati numerentur pro earum rerum benedictione, quæ Sacro Chrismate non indigent, nullus excusationis locus Diœcesanis superest, si ea supellectili ad Sacrificium utantur, quæ benedictionem antea non acceperit. Ritus, et preces pro his benedictionibus adhibendæ, in Rituali, ac Missali Romano continentur; alias autem preces, aliumque ritum inducere penitus interdicitur. Insuper Doctores opinionum varietate inter se disputant, utrum Cingulum, Pluviale, et Pyxis etiam benedictione indigeant. Pro

Cingulo eam minime necessariam quidam judicant, cum Can. *Vestimenta de consecratione dist.* 1 de vestibus loquatur, et Cingulo nomen vestis tribui non debeat. Aliqui pro Pluviali consuetudinem nullam benedictionis esse testantur, uti ex Gavanto (1) satis deprehenditur. Nonnulli quoque inter recentiores tradiderunt non opus esse, ut pro Pyxide benedictio adhibeatur, sed vasculum ligneum intus aptandum ea benedictione sacratum, quæ Corporali convenit. Attamen Cingulum sacris vestibus omnino necessarium est, de cujus etiam benedictione in Pontificali Romano mentionem habemus (2). Illud solum interest discrimen, quod in Pontificalibus ante Clementem VIII Cinctorium, in aliis vero, qui posteriori tempore excusi sunt, Cingulum nuncupatur Item Pluviale inter vestes sacras adnumeratur, quod in profanos usus converti nefas est; quod etiam Romæ sacrari consuevit. In Rituali, ac Missali Romano benedictio *Tabernaculi, seu Vasculi pro Sacra Eucharistia conservanda* expresse continetur. Cardinalis autem de Lugo (3) acerrime contra P. Vasquez disserit, qui ritum innuit consecrandi lignei vasculi, de quo superius dictum est: *Pater Vasquez dicit, ex consuetudine esse necessarium, ut intra Pyxidem, in qua Sacramentum servatur, sit vas aliquod ex ligno, quod benedictione Corporalis benedictum sit. Verum hoc est vitium commune Scholasticis, ut consuetudinem judicent ex eo, quod in illa Civitate, aut Provincia, ubi versantur, fieri viderunt. Scimus quippe consuetudinem esse contrariam, quam ego non solum de Roma, sed de aliis Ecclesiæ Provinciis testari possum.* Hinc Nos ut magis probabilem, ideoque tenendam eorum sententiam proponimus, qui pro Cingulo, Pluviali, ac Pyxide benedictionem non

(1) De Rubrica Missalis, part. 1, tit. 19, n. 3, lit. 1, — (2) Sub Rubr. Specialis benedictio cujuslibet indumenti. — (3) Disp. 20, sect. 4, de Sacr. Euchar. n. 97.

omittendam fatentur, inter quos Bissius (1), Quartus (2) Pasqualigus (3), aliique numerantur. Illud quoque advertendum est, quod non modo pro novis indumentis benedictio necessario requiritur, sed tunc etiam, cum detrita pristinam formam amittunt, et ad suos usus apta non ducuntur, ideoque ex iis vestibus antea sacratis nova aliqua perficitur alterius generis; veluti, si ex pluribus Manipulis Stola, sive Alba ex multis Amictibus, aut e contrario plures Amictus ex Alba conficiantur. Ita Scriptores, qui super hac re monimenta aliqua reliquerunt.

13. Priusquam hanc declarationem nostram absolvamus, pauca dicenda sunt de iis, qui præter delegatos a Nobis, pro rerum Sacrarum benedictione se facultate præditos jure suo arbitrantur. Hujusmodi sunt Episcopi Titulares, qui forte in hac Civitate versentur, seu per illam transeant, Præsides Ordinum Regularium, iique Abbates Regulares, quibus insignia Pontificalia permissa sunt, quive Sacerdotio initiati, postquam a Nobis benedictionem acceperint, vel etiam sine ulla Episcopi benedictione tali privilegio decorantur, ut Pontificalibus ornamentis uti, primamque tonsuram, et Ordines minores conferre possint (4).

14. Itaque, cum illud certum teneamus, injussu Sedis Apostolicæ benedictionem vestium, et vasorum consecrationem simplici Sacerdoti committi non posse; et cum in responsione Sacræ Congregationis nonnisi ii nominentur, quos superius declaravimus, hinc nullum inter Delegatos nostros constituimus ex Præsidibus Regularibus, neque ex Abbatibus, quibus insignia Ponti-

(1) In sua Hierurgia, lit. B. sub num. 51, §. 8, tom. 1, lit. P. tom. 2, n. 274. — (2) Ad Rubricas Missalis, part. 2, tit. 1, sect. 4, dub. 2. — (3) De Sacrificio novæ Legis, qu. 800, a n. 9, et seqq. — (4) Can. Quoniam dist. 69, c cum contingat de ætate, et qualitate, c. statuimus de suppl. neglig. Prælat. et c. Abbates de Privil. in sexto.

ficalia, aliaque ornamenta conveniunt. Et quamvis aliqui contendant, posse Abbates ad hujusmodi benedictionem, et consecrationem ab Episcopo jure suo delegari (1), quod etiam exemplo confirmant, nempe posse Abbates etiam Clericis sæcularibus primam Tonsuram, et Ordines minores tradere, si litteræ Episcopi accedant, quibus id permittatur : Id tamen Nos minime probamus. Quippe, cum Tridentinum Concilium (2) facultatem Abbatum pro conferendis prima Tonsura, et minoribus Ordinibus certis limitibus concluserit, et ad Regulares ipsis subjectos unice definiverit; hinc sequitur eam nullo modo proferri posse, vel ad Regularem alterius Ordinis, vel ad Clericum Episcopo subjectum, licet per litteras suorum Præsidum id Abbatibus mandaretur. Ita statuit Congregatio Concilii, ejusque Decreta a Fagnano fuse memorantur (3). Ita pariter Alexander VII die 27 Septembris 1659 constituit, qui Pontificalium usum Abbatibus decernens (4) : *Reliqua Pontificalia* (inquit) *extra loca ipsis Abbatibus subjecta, vel pro servitio alienæ Ecclesiæ, aut in subditos pariter alienos, etiam de licentia Ordinariorum, exercere non valeant, puta Campanarum benedictiones, Calicum, et similium, in quibus Sacra adhibetur Unctio, nec non minorum Ordinum collationes.*

15. Aliter de Episcopis Titularibus dicendum est. Licet enim ægerrime defendi possit, ipsis licere in aliena Diœcesi benedictionem vestibus impertiri, Altaria, ac Vasa sacrare, pro quibus Chrismatis unctio necessaria est, eo quod pro re gerenda Pontificiis insignibus uti debeant, Baculo scilicet, ac Mitra, quod quidem Tridentina Synodus (5) apertissime cuilibet Episcopo interdicit, cum in aliena Diœcesi versatur, nisi Ordinarii

(1) P. Schmalzgrueber ad tit. decretal de consecrat. Ecclesiæ, vel Altar. §. 2, n. 39 — (2) Sess. 23, c. 10, de Reform. — (3) Cap. Aqua, sub n. 19 de Consecr. Eccl. et Altar. — (4) §. 19. — (5) Sess. 6, c. 5 de Reform.

facultas accesserit, tamen cum ipsi Episcopali dignitate præditi sint, Vasa, ac Altaria dedicare, et Sacris indumentis benedictionem elargiri poterunt, si Ordinarius id permittat, eodem pacto, quo de ejusdem licentia Ordines conferre possunt. Ita disserit præclare P. Hieronymus Andreuccius Soc. J. (1).

16. Quare præstantibus his sententiis adducti, ratione etiam dignitatis, quam in ipsis Titularibus Episcopis omni veneratione prosequimur, Nos paratos declaramus, si aliqua occasio ferat, potestatem facere, quoties eam requirant, ut indumenta, Vasa, et Altaria dedicent, et insignibus Pontificiis libere utantur.

17. Novimus etiam, quosdam Regularium Ordinum Præsides id sibi tribuere, ut non modo, pro suis Ecclesiis, verum etiam pro alienis supellectilem benedictione consecrent; Abbates autem nonnulli Altaria, Calices, ac Patenas dedicare se posse prædicant cum in suis Ecclesiis, tum in aliis, quæ ad ipsos nulla ratione pertineant. Fuse de hac re agunt Pasqualigus (2), et Quarius (3), et alii, qui contrarias sententias tuentur, uti solet contingere, cum Scriptores rerum fontes, et originem minime perscrutantur.

18. Si Regulares Præfecti pro hujusmodi benedictionibus Apostolicæ Sedis privilegia certo obtinuerint, nostro etiam patrocinio eadem confirmabimus. Verum in Synodo præclarissimi Decessoris nostri Cardinalis Jac. Boncompagni (4), cum de Abbatibus Regularibus agitur, hæc statuuntur : *Pontificalia extra propriam Ecclesiam non exerceant, nec paramenta benedicant, neque campanas, aut calices consecrent : nisi pro sua Ecclesia.*

19. In Decreto Alexandri VII, quem supra memora-

(1) Tract. de Episc. Titulari, seu in partibus infidelium. — (2) De Sacrificio novæ Legis, q. 803. — (3) Ad Rubricas Missal. part. 2, tit. 1, sect. 4, dub. 3. — (4) Lib. 4, c. 1.

minus, Regularibus Abbatibus pro suis tantum Ecclesiis campanas, et calices consecrare permittitur. Idem, paragrapho superiori, nempe 18, pro benedictione sacrarum vestium a Pontifice præcipitur : *Ecclesiasticam suppellectilem pro servitio dumtaxat suarum Ecclesiarum, vel Monasteriorum benedicant.* Cum vero Monachi Congregationis Cassinensis ad eumdem Pontificem confugissent, iis privilegiis se præditos affirmantes, quibus eas benedictiones tam pro suis, quam pro aliorum Ecclesiis se exercere posse fatebantur, Sacra Congregatio habita coram eodem Alexandro VII die 20 Julii anno 1660 hoc responsum dedit : *Ad paragraphum decimum nonum, quo vetita est Abbatibus benedictio Sacræ supellectilis pro usu alienarum Ecclesiarum, asserentibus Monachis etiam pro aliena Ecclesia ex Apostolico Indulto eis licitum esse Ecclesiasticam supellectilem benedicere, Sacra Congregatio mandavit exhiberi Indultum authenticum ex Archivio Apostolico desumptum, ac interim abstineri.* Ignoramus, an tale indultum in lucem unquam productum fuerit; si id constaret, huic nostræ declarationi adjungeretur.

INSTITUTIO XXII.

De obligatione, qua Medici debent ægrotos ante omnia monere, et inducere, ut Pœnitentiæ Sacramentum suscipiant. De veteri Ecclesiæ disciplina pro absolvendis in mortis articulo, qui gravibus delictis tenentur. Utrum Medicus ægrotum per se, vel per alium monere debeat. Utrum possit ad illos infirmos accedere, qui intra constitutum tempus delicta confiteri recusaverint. Ob quam morbi speciem Medicus ægrotantem monitum facere teneatur.

1. Inter cæteras controversias, quæ a studiosis Sac. Antiquitatis proponuntur, illa præsertim adnumeratur : *Concedereturne absolutio* (inquit P. Mabillon (1),

(1) In suo tract studiorum Monastic.

pro singulis peccatorum generibus ? Negareturne alicui, licet in articulo mortis ? Disciplina Ecclesiastica essetne quoad hoc ubique uniformis?

2. Cum autem in disquisitione rerum, quæ ad veterem Ecclesiæ historiam pertinent, ab exiguo monumentorum numero difficultas plerumque oriatur, pro disceptatione, quam modo exposuimus, tot, ac tanta monumenta ante oculos perpendenda obversantur, ut magis periti Scriptores in duas partes contrarias abierint. Aliqui, nempe Albaspineus, Petavius, Lupus, Juveninus, ac Martene eam sententiam tuentur, ut sacram non modo communionem, sed etiam Sacramentalem absolutionem scelestissimis hominibus, cum animam agerent, denegatam fuisse fateantur, licet veræ pœnitentiæ signa palam ostenderent, cujus judicium, et confessionis votum divino Judici relinquebatur. Alii vero, inter quos Morinus, et Natalis Alexander, id nunquam accidisse contendunt. Postremus locus inter eos, qui in hac opinione versantur, tribuendus est Tournelio (1), et P. Josepho Augustino Orsi ex Ordine Prædicatorum, non quidem eruditionis, doctrinæque ratione habita, sed quod postremi omnium monumenta ingenii sui in lucem protulerint. Orsi præsertim in dissertatione historica, quam super hac re confecit, quæque Mediolani anno 1730 excusa fuit, argumenta satis accurato studio refellit, quæ ab Albaspineo contrariæ sententiæ principe, ac duce luculenter asseruntur (2).

3. Verum, ut omittamus quæ olim contigerint, et quæ ad peculiares solum Ecclesias referuntur, uti Carolus Witassius expendit (3), nunquam Sedes Apostolica, unitatis centrum, et omnium Ecclesiarum Magistra improbavit, si cuivis nefario homini, qui veram pœnitentiam apertis indiciis testetur, absolutio concedatur. Cœ-

(1) Part. 4, suar. Prælection. Theolog. de Sacram. Pœn. et Extr. Unct. pag 467, edit. Parisien, 1728.— (2) In suis Ecclesiast. observ. — (3) Tr. de Sacr. Pœn. part. 2, q. 7.

lestinus quidem Pontifex initio sæculi quinti pravam consuetudinem vehementer objurgat, quæ in Provincias Viennensem, ac Narbonensem irrepserat (1) : *Agnovimus* (inquit) *pœnitentiam morientibus denegari, nec illorum desideriis annui, qui obitus sui tempore hoc animæ suæ cupiunt remedio subveniri. Horremus, fateor, tantæ impietatis aliquem reperiri, ut de Dei pietate desperet, quasi non possit ad se quovis tempore concurrenti succurrere. Quid hoc, rogo, aliud est, quàm mortem morienti addere, ejusque animam sua crudelitate, ne absoluta esse possit, occidere? Salutem ergo homini adimit, quisquis mortis tempore speratam pœnitentiam denegarit.* Si ad posteriora tempora deveniamus, ex jure Canonico (2) legimus constitutionem Clementis V in Concilio generali Viennensi, in qua sæcularium quorumdam Judicum audacia graviter comprimitur, qui capite damnatos impediebant, ne sua prius scelera Sacerdoti commode confiterentur : *Cum secundum statuta canonica ultimo deputandis supplicio negari, si petant, non debeat Pœnitentiæ Sacramentum, abusum damnabilem in quibusdam partibus contra hoc introductum aboleri omnino volentes, justitiarios omnes, et dominos temporales, ut ab hujusmodi desistant abusu, hortamur in Domino, et obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi. Locorum Ordinariis nihilominus injungentes, ut eos ad hoc, cum primum commode poterunt, diligenter monere, et si necesse fuerit, Ecclesiastica censura compellere non omittant.* Tridentina quoque Synodus (3), postquam de reservatione delictorum a Summo Pontifice, et quolibet Episcopo pro sua diœcesi statuenda sermonem habuit, his deinde verbis utitur, *Hanc autem delictorum reservationem consonum est divinæ auctoritati non tantum in externa politica, sed*

(1) Ep. ad Epis. Vienn et Narbonen — (2) Inter Clem. Tit. de Pœnit. et Remissionibus, cap. 1 — (3) Sess 14, c. 7.

etiam coram Deo vim habere. Verumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet Pœnitentes a quibusvis peccatis, et censuris absolvere possint.

4. Et profecto nullum est peccatum tam grave, tamque acerbum, quod vera pœnitentia non deleatur, ut habetur capite *Firmiter : de summa Trinitate, et Fide Catholica : et si post susceptionem Baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper pœnitentiam reparari.* Deus ipse (1) in gratiam, et amicitiam se peccatores recepturum fatetur, si ad meliorem frugem traducantur : *Tu itaque, Fili hominis, dic ad Filios populi tui : justitia justi non liberabit eum in quacumque die peccaverit, et impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua.* Insuper (ut tradit S. Augustinus (2) : *Quis porro tam impie desipiat, ut dicat, Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, in bonum non posse convertere? sed, cum facit, per misericordiam facit ; cum non facit ; per judicium non facit.*

Unanimes Theologi conveniunt ad confitenda peccata nos obstringi, quoties mortis periculum impendeat : *Quia ea, quæ sunt de necessitate salutis* (ait S. Thomas) (3), *tenetur homo in hac vita implere, ideo, si periculum mortis immineat, etiam per se loquendo, obligatur aliquis ad confessionem faciendam, tunc, vel ad Baptismum suscipiendum ; et propter hoc etiam Sanctus Jacobus simul præceptum edidit de Confessione facienda, et extrema Unctione suscipienda.* Constans etiam ac perpetua Ecclesiæ consuetudo, quæ vim legis obtinuit, summam diligentiam indicit, ne ægroti ex hac

(1) Ezech. c. 33. — (2) In Enchyridio, c. 98. — (3) 4 sentent. dist. 17, quæst. 3, art. 4, quæstiuncul. 4.

vita decedant, quin prius Sacram Eucharistiam tanquam Viaticum susceperint (1). De Sacramento extremæ Unctionis, ut Græcorum morem prætereamus, qui illud etiam sanis hominibus administrant (2), ita S. Jacobus Apostolus (3) scriptum reliquit : *Infirmatur quis in vobis ? Inducat Presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini.* Hinc ab Innocentio III (4) postrema Unctio *Oleum infirmorum* nuncupatur ; et Eugenius IV in suo decreto *hoc Sacramentum non nisi infirmo, de cujus morte timetur, dari debere* constituit. Præterea Tridentina Synodus declarat (5), *esse hanc Unctionem Infirmis adhibendam, illis vero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu vitæ constituti videantur, unde et Sacramentum exeuntium nuncupatur.* Si quis autem de hac re Theologorum more disputare velit, facile id persuadebit. Sicut enim potestas inest Ecclesiæ, ut Sacramenta illis neget, qui ad ea suscipienda prorsus indigni judicentur, ita nulla facultate permittitur, ut iisdem Sacramentis illi carere debeant, qui paratum ad ipsa percipienda animum patefaciant, et ea, qua fas est, demissione supplices eadem Sacramenta deposcant (6).

5. Ex his, quæ dicta sunt, hæc duo aperte consequuntur ; primo præclare in usum receptum esse, ne in mortis discrimine absolutio Sacramentalis, item Eucharistiæ, et postremæ Unct. Sacramenta ulli denegentur, licet gravissimis criminibus teneatur ; secundo, ut eadem Sacramenta iis solum conferantur, qui ad illa suscipienda satis idonei existimentur, vel saltem externis signis paratum animum præ se ferant, cum intimi sensus a Deo solum dignosci possint, ut directe S. Cypr. perpendit (7) :

(1) Can 13. Concilii Nicæni, et Can. 70. Concil. 4. Carthag. — (2) Ita Arcudius, Jacobus Goar, et Leo Allatius. — (3) Cap. 5, Epist. suæ v. 14. — (4) C. unico de Sac. Unctione. — (5) Sess. 14, c. 3, de extrema Unctione. — (6) Cap. 3, dissert. P. Ursii superius allatæ. — (7) Epist. 2. Synodica Concilii 2, Carthaginen.

Si autem, quod Dominus avertat a Fratribus nostris, aliquis ipsorum fefellerit, ut pacem subdole petat etc., seipsum fallit, et decipit, qui aliud corde occultat, et aliud ore pronunciat. Nos, in quantum nobis et videre, et judicare conceditur, faciem singulorum videmus, cor scrutari, et mentem perspicere non possumus. De his judicat occultorum scrutator, et cognitor cito venturus, et de arcanis cordis, atque abditis judicaturus.

6. Eam mentem non habemus, ut universa ea signa complectamur, quibus ægroti pro Sacramentis Pœnitentiæ, Eucharistiæ et Extremæ Unctionis rite sumendis idonei satis judicentur. Illud solum Nobis proposuimus, ut tempus pro ægrotis ad Confessionem admonendis constitutum a jure Canonico, et Apostolicis Decretis in mentem iis, ad quos pertinet, revocemus, cum hoc plurimum sane conferat, ut eadem Sacramenta majori cum fructu percipiantur. Siquidem a piis Sacerdotibus, qui pro muneris sui ratione morientibus intersunt, nobis non sine magno animi nostri mœrore delatum est, non semel id ægrotis tunc solum denunciari, cum jam mentis impotes videntur ob metum vicinæ mortis, vel morbi gravitate omni pene sensu destituuntur; atque ita locum esse dubitandi, num Pœnitentiæ Sacramentum frustra ipsis administretur, cum non modo ad Sacramenta Pœnitentiæ, et Eucharistiæ necessario requiratur, ut quis integra mente, ac ratione præditus sit, sed illi etiam *gravissime peccant* (1), *qui illud tempus ægroti ungendi observare solent, cum jam omni salutis spe amissa, vita, et sensibus carere incipiat. Constat enim, ad uberiorem Sacramenti gratiam percipiendam plurimum valere, si ægrotus, cum in eo adhuc integra mens, et ratio viget, fidemque, et religiosam animi voluntatem afferre potest, Sacro Oleo lineatur.* Nam qui vel

(1) In Rom. Catechis. § 18, de Ext. Unctione.

leviter Ecclesiæ historiam adspexerint, plane norunt pravam consuetudinem tradendæ Extremæ Unctionis illis, qui proxime morituri sunt, ex falsa opinione defluxisse, quæ sæculo XIII in omnem Britanniam majorem pervaserat, et quæ tunc temporis in Conciliis proscripta fuit, nempe ægrotum, qui uxorem duxisset, si post Extremam Unctionem convalesceret, nullum deinceps commercium cum illa habere posse; cæteris autem, qui post Extremam Unctionem ad sanitatem restituerentur, carnes omnino per reliquum vitæ tempus interdici.

7. Præclarum sane esset, si Conciliorum sanctiones, et Pontificum Decreta universi percurrerent; præclarius autem, atque utilius, si quæ in illis præcipiuntur, executioni demandarent. Hinc plurima alia bona dimanarent. Quippe nec Episcopi sæpius eorum memoriam in aliis excitare cogerentur, neque plures ea, quæ ignorant, temere objurgarent.

Itaque Summi Pontifices, sanctaque Concilia non solum monuerunt Sac. Eucharistiam, et postremam Unctionem, non esse conferendas, cum ægrotus in eo discrimine positus est, ut rationis expers Sacramenti virtutem minime intelligat, sed tempus etiam, quo Pœnitentiæ Sacramentum administrari oporteat, indixerunt, cum ipsum ad duo reliqua Sacramenta velut aditum patefaciat.

8. Galenus ipse (1) tradit, sine ulla dissimulatione morbi gravitatem, ac periculum ægrotis a Medico detegendum: *Nam, si prudentem hominem, præterea non timidum esse cognoveris, vera ipsi dicere conaberis, nil eorum, quæ in morbo futura sunt, subtrahens, nec dissimulans. At, si stultum, atque timidum, omnia ea, quibus ipse meliori animo futurus sit, dicito, nec tamen magnopere mentiaris. Quod si interdum ob extremam*

(1) De morbis vulgaribus in 6, com. 2, text. 43.

laborantis formidinem ipsi certam salutem polliceri coactus fueris, egressus saltem ejus curam gerentibus vera dicito; ita enim nec ille animum despondebit, et tu plerumque vera retuleris.

9. Sed neque hoc consilium ab Eugenio probatur, qui vitæ amittendæ periculum nullis ægrotis declarandum putat, licet prudentes, ac minime timidi habeantur: *Imaginari* (inquit) (1) *non possum hominem tam composito futurum animo, qui non contristetur ex mortis certo nuntio, cum omnium terribilium finis sit mors. Quid enim magis exasperare possit morte ipsa non video. Nec est, quod quispiam dicat, Philosophos ejusmodi esse; quoniam, hoc falsum esse convincitur, quod ille, qui mortis Dominus erat, Patri dixit: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste.* Verum hæc omittamus, quæ pagano potius, quam Fideli apte conveniunt, et quid Ezechiæ Regi, cum gravi morbo decumberet, Isaias libere denuntiaverit, animo reputemus (2): *Hæc dicit Dominus Deus: præcipe domui tuæ, morieris enim tu, et non vives.* Hinc ad ea quæ constituit Ecclesia, deveniemus. Ipsa quidem pro animarum salute magnopere sollicita, quid a Medicis gerendum sit, sapienter edixit, ut sibi commode ægroti consulere possint, et ad mortem forti animo subeundam præparari.

10. In Concilio Lateranensi sub Innocentio III hæc habentur (3): *Cum infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proveniat, dicente Domino languido, quem sanaverat: vade, et amplius noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat: præsenti decreto statuimus, et districte præcipimus Medicis corporum, ut, cum eos ad infirmos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, et inducant, quod Medicos advocent animarum; ut, postquam fuerit de salute animarum provisum, ad cor-*

(1) Epist. 2, lib. 6. — (2) Lib. 4 Regum, cap. 20, v. 1 — (3) Cap. *Cum infirmitas*, de pœnit., et remissionibus.

porale medicinæ remedium salubrius procedatur, cum cessante causa, cesset effectus. Deinde Concilii Patres causam afferunt, quæ ad illa statuenda maxime impulerit : *Hoc quidem inter alia huic causam dedit Edicto, quod quidam in ægritudinis lecto jacentes, cum eis a Medicis suadetur, ut de animarum salute disponant, in desperationis articulum incidunt, unde facilius periculum mortis incurrunt.* Postremo delinquentes hac pœna mulctantur : *Si quis autem Medicorum nostræ constitutionis, postquam per Prælatos fuerit publicata, transgressor extiterit, tamdiu ab ingressu Ecclesiæ arceatur, donec pro transgressione hujusmodi satisfecerit competenter.*

11. Anno 1511 in secundo Concilio Ravennate eamdem Constitutionem Clemens V renovavit (1) : *Monemus* (inquit) *omnes super Medicos, quod, quando vocati fuerint ad infirmos, non ulterius redire habeant, nec curare eosdem, nisi prius eis constiterit, quod ipsi infirmi prædicti Medicum advocaverint animarum, et eis fuerit de animarum salute provisum ; et, si quis Medicorum contemptor hujus monitionis extiterit, tamdiu ab ingressu Ecclesiæ arceatur, donec de transgressione hujusmodi ad arbitrium Ordinarii satisfecerit competenter.*

12. Sanctus autem Pius V (2) non modo eadem confirmat, quæ in Concilio Lateranensi sub Innocentio III proposita fuerunt, et ad illa observanda vehementer hortatur, sed alia quoque decernit ; ac primum : § 3. *Quod omnes Medici, cum ad infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo Confessori omnia peccata sua juxta ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ confiteantur ; neque tertio die ulterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo ejus conscientiam oneramus, concesserit, et eis per fidem Con-*

(1) Rubrica 15, de Pœnitent. — (2) Constitut. 3. Bull. Rom. t. 2.

fessoris in scriptis factam constiterit, quod infirmi, ut præmittitur, peccata ipse confessus fuerit. Et § 5*: Quod ultra pœnas in dicta constitutione contentas, quas incurrere declaramus; perpetuo sint infames, et gradu Medicinæ, quo insigniti erant, omnino priventur, et a collegio, seu universitate Medicorum ejiciantur, ac pœna etiam pecuniaria, arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, mulctentur.* § 6. denique*: Præcipimus et mandamus, ut nullus posthac ubique locorum in Medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quovis collegio, et universitate concedatur, nisi omnia in præsenti nostra constitutione contenta, medio eorum juramento, coram Notario publico, et testibus observare in eorum manibus, vel Ordinarii juraverint; et de hujusmodi juramento in Privilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod, si Collegia, et universitates præfatæ, non recepto a promovendis juramento hujusmodi, eosdem ad gradum prædictum promoverint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam privationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant.*

13. Gregorius XIII in sua 68 constitutione (1), ubi infidelibus, atque Hebræis facultatem medendi Christi fidelibus interdicit; omnia, quæ a Concilio Lateranensi, et S. Pio V præcipiuntur, iterum confirmat. Easdem leges sedulo observandas plura Concilia Provincialia, ac Diœcesana indixerunt, inter quæ illud Cardinalis Jacobi Boncompagni (2) Decessoris nostri merito est adnumerandum.

14. Veteres Theologi omnia, quæ in Lateranensi Decreto continentur, unice tradiderunt, et cum nihil dubium, aut obscurum in eo viderent, nullo pacto interpretandum censuerunt (3). Silvester autem (4) ea verba Constitutionis *districte præcipimus* expendens ejusdem legis

(1) Bull. Rom t. 2. — (2) Lib. 4, c. 9 — (3) In Summa S. Raymundi de Pennafort, impressa Avenione 715, l. 3, § 23. — (4) In Summa ad illud verbum *Medicus* vers. 12.

violationem cum lethali culpa conjunctam arbitratur, neque ulla consuetudine, aut temporis diuturnitate ipsam abrogari posse, cum ad animarum salutem pertineat.

15. Sed postquam S. Pii V constitutio in lucem prodiit, licet inde Lateranense Concilium magis firmandum videretur, aliæ tamen a Theologis disputationes excitatæ fuerunt; ac ea præsertim, utrum contrario usu debilitari, frangique posset, cum legis tantum humanæ rationem præ se ferret; quod aliqui affirmabant. Nonnulli vero eo devenerunt, ut contraria consuetudine eam legem jam obsolevisse libere senserint. Alii demum hanc sententiam tuebantur, diplomata Pontificia, et jusjurandum eam vim solum habere, quam ab usu communi reciperent (1). Attamen, qui hanc legem jam obsoletam prædicant, cum jusjurandum a Medicis, qui medendi facultatem poscunt, semper requiratur, res contrarias simul copulare nituntur, consuetudinem nempe jurisjurandi, quam memoravimus, et legitimam pariter consuetudinem qua ab ipsius jurisjurandi religione immunes se prædicant. Insuper legis observantiam ex consuetudine dijudicare, cum hæc juratæ antea legi adversetur, idem prorsus est, ac consuetudinem convertere in pravum usum, quem sane detestandum, et animarum saluti perniciosum nemo non intelligit.

16. Alia quoque a Scriptoribus disceptantur, utrum Medicus ipse de imminenti vitæ periculo ægrotum admonere debeat, an uti possit familiaris opera vel Religiosi viri, qui has partes sibi tribuat. Zacchias medendi laude præclarus (2) ad Medicum id unice spectare tradit, quem Sacræ Constitutiones obstringunt, cum præsertim ægroti majorem Medico, quam cæteris fidem præstare consueverint. Eam sententiam Baptista Codronchius Philosophus, ac Medicus Imolensis (3) antea suscepe-

(1) Sanchez ad præcepta Decalogi, lib. 3, c. 16, n. 14 et 15. — (2) In suis quæstionibus Medicolegal. lib 6, c. 2, qu. 4, n. 10. — (3) In tract. de Christiana, ac tuta medendi ratione, lib. 1, c. 17.

rat. Alii vero Theologi illo communi effato ducti, *quod, qui per alium facit, per se ipsum facere videtur*; satis esse contendunt, si Medicus præstantem aliquem virum adhibeat, ut ipsius monitu Pœnitentiæ Sacramento ægrotus expietur. Tunc etiam magis consultum erit, si ille Medici jussionem intercedere ægroto significaverit (1).

17. In dubium etiam vocatur, utrum Medicus ægrotum deserere teneatur, si post tertium diem a S. Pio V constitutum, confiteri recuset; quam disputationem ea verba Pontificiæ sanctionis induxerunt, *neque tertio die eos visitent* (2). Itaque si morbus adeo gravis est, ut sine ope Medici mortis periculum immineat, tunc Pontificis decretum ita explicari posse Theologi, Canonum interpretes, ac Medici unanimes fatentur, ut tunc vim non habeat; videlicet, ut ægroto, si forte convaluerit, ad meliorem frugem redeundi locus relinquatur. Inter Theologos hi præcipue numerantur : Suarez (3), Diana (4), Sanchez (5), Soto, Cardinalis de Lugo in iis libris, quos superius innuimus, quibus etiam Castropalaus (6), ac Thesaurus (7) adjici possunt. Inter Canonum interpretes Pirhingius (8), Schmalzgrueber (9), nominantur : Codronchius (10) vero qui aliter, ac reliqui Medici sensit, his verbis a Zacchia plurimum improbatur : *Ego quidem, ut libere sensum meum patefaciam, nimis rigorosam, ac duram existimo Codronchii senten-*

(1) Diana edic. coord. tom. 1, tract. 3, resol. 198 et 199. Sanchez ad præcepta decalogi lib. 3, c. 16, n. 1. — Card. de Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 15, sect. 3, n. 38. Soto Contr. lib. 5, contr. 7, c. 2, n. 59. — (2) Suar. part. 3. Divi Thomæ tom. 4, disp. 35, sect. 3, sub num. 5. — (3) Loco citato. — (4) Loco supracitato. — (5) Num. 10. — (6) Tract. 14 de obl. et firmitate juramenti disp 2, punct. 7, § 4, num. 5. — (7) De pœnis Ecclesiasticis ad illud verbum Medici cap. 1, part. 2. — (8). Lib. 5. Decret. de Pœnitentiis, et remission. tit. 18, sect. 1, § 4, n. 17. — (9) Eod. tit. num. 101 et 102. — (10) Loco. cit. num. 12.

tiam, et omnino, si quid mihi in hoc pronunciare licet, dixerim, quod, quandocumque immineat evidens vitæ periculum, si Medicus deserat infirmum, non debeat illum deserere, imo puto, quod peccaret deserendo: in illis autem casibus, quando videret pertinaciam infirmi, credo, quod omnino teneretur illum deserere: et maxime, si adsit copia aliorum Medicorum.

18. Illud tamen difficilius est judicare, quæ morbi conditio, et gravitas Medicum obstringat, ut ægrotum de suscipiendo Pœnitentiæ Sacramento commonefaciat. Si mortis discrimen impendeat, tunc procul dubio Jus naturale, ac divinum Medicos adigunt ægrotum hortari, ut animæ saluti prospiciat, idque a Pœnitentiæ Sacramento potissimum auspicetur. Sin autem periculum evidens non sit, tunc cum Suarez reliqui Theologi conveniunt (1), qui ita habet: *Itaque existimo, obligare hanc legem in morbo gravi, vel qui prudenter judicatur a Medico in principio periculum mortale esse, ne mortalis fiat.* Zacchias ab hoc onere Medicos vindicat, cum morbi leves habentur, nempe, si nullum mortis periculum objiciatur, neque morbi causa diu lectulo ægroti detineantur. Aliter vero est, si graviori morbo vexentur, nempe, si ipse, licet initio levis videatur, tamen externis signis, apparatu, causisque morbi lethalem evasurum non inani conjectura Medicus deprehenderit, licet remediis periculum depelli posse confidat. Tandem gravem morbum existimat, qui cum febri, licet intermittenti, conjungatur: *Quia tametsi morbus cum tali febri levis videatur, rationabiliter tamen semper timendum, ne gravis fiat, cum febris quæcumque, ut alias ex Galeno dixi, sit causa et signum perniciosissimum*, ut videri potest (2). Codronchius his verbis suam opinionem declarat (3): *Quamobrem ego arbitror, multo tutius esse, ut non solum in morbis periculosis chris-*

(1) Loco cit. num. 4. — (2) Qu. cit. n. 5 et seqq. — (3) Loco cit.

tianæ charitatis officium præstet Medicus, sed etiam in aliis, quos evasuros esse capitales non inani conjectura judicaverit, præsertim, si æger in cubili recumbit. Placetque mihi summopere, quod monet Cajetanus, Medicum non ita obligari, ut ad omnes morbos debeat eamdem adhortationem inculcare, ne ea res ludibrio, et despectui habeatur, sed ne morbum quidem debere expectari periculosum. Nam neque ægrotantis saluti valde consultum esset, neque sententiæ Sancti decreti satisfieret, mediam quamdam rationem tenendam esse, ut tunc de Confessione verba fiant, quando morbus ejusmodi est, ut necessario lectum requirat, non tamen intelligatur, quando æger sibi nimium indulgens, vel podagra, vel consimili affectu laborans in lectulis libenter conquiescat: idque consentit cum verbis Constitutionis Pii V, in qua est illud aperte scriptum: ad ægrotos in lecto jacentes. *Omnes tamen Doctores admonet, salubre consilium, atque in primis tutum esse, in omni morbo eadem adhortatione uti.*

19. Quando cum Medicis res agitur, ipsorum testimoniis uti maluimus; sed cum id Theologis, et Canonum interpretibus magis apte conveniat, aliam viam ingrediemur. Itaque si Lateranense Concilium, quod S. Pii V, aliorumque Pontificum auctoritate confirmatum fuit, Medicis præcepit de suscipiendo Pœnitentiæ Sacramento ægrotos monere, ut animarum, corporumque saluti opportune consulant, eamque causam Patres afferunt, quod ægroti ad confitendum adacti prorsus animo concidunt, et morbi gravitatem augent; cum, inquam, hæc ita sint, necessario sequitur hujusmodi desperationi magis aditum patefieri, si Medicorum admonitio tunc fiat, cum morbus pene ad extremum redigitur, vel redigi potest. Hoc tamen malum evitabitur, si juxta Sacras Constitutiones ægroti moneantur, cum discrimen vitæ nondum impendeat, nec ullum futuri discriminis indicium videatur.

20. Hæc a S. Antonino (1) didicimus, qui sic habet : *Et nota, quod aliqui Medici observant circa infirmos, cum vident infirmitatem mortalem, et non alias; licet isti non adimplent constitutionem, quod patet ex ipso textu Decretalis. Dicitur ibi post superius in principio paragraphi posita : Hoc inter alia causam dedit edicto, quod quidam in ægritudinis lecto jacentes, cum eis a Medicis suadetur, ut de animarum salute disponant, in desperationis articulum incidunt, et facilius mortis periculum incurrunt : ubi dicit Joannes Andreas; ex quo vere scient infirmi, in omni infirmitate mortali hoc Medicos dicere et non mortali, ex præcepto, cessabit timor, et periculum.* Silvester eamdem sententiam amplectitur (2), *Summa autem* (inquit) *Angelica, et Summa Rosella non intelligunt istam conditionem quantum ad omnem infirmitatem, sed solum quantum ad periculosas, et dubias secundum se, id est, quæ possunt probabiliter inducere periculum mortis, in quo ipse infirmus confiteri tenetur, sed istam opinionem expresse Archidiaconus per textum videtur evertere dicens, quod Medici hoc observantes solum, cum ægritudinem mortalem viderint, non adimplent constitutionem, quæ subdit, inter cætera hujus edicti causam fuisse, quod quidam in ægritudinis lecto jacentes, cum eis a Medicis suadetur, ut de animarum salute disponant, in desperationis articulum incidunt, unde facilius mortis periculum incurrunt : ubi dicit Joannes Andreas, quod, ex quo infirmi scient, hoc Medicos dicere in omni infirmitate mortali et non mortali, ex præcepto, cessabit timor, et periculum. Hæc ex illo : et ideo simpliciter, et indistincte dicendum est cum textu, eos ad hoc teneri, cum eos ad infirmos vocari contingit; maxime quia, si infirmitas levis aggravaretur tantum, ut infirmus teneretur confiteri, si tunc Medicus*

(1) In Summa tom. 3, tit. 7, cap. 2, § 4. — (2) In Summa ad illud verbum MEDICUS, versic. tertium.

suadcret Confessionem, infirmus timore quatcretur ut plurimum, quod in textu cavetur. Nec oportet dicere, uti dicit Summa Rosella, hoc nimis esse durum, quia facile est Medico dicere, pro debito præcepti mihi facti hortor ad Confessionem, quæ prodesse potest, obesse non potest. Præclarus Medicus Gaspara Reyes (1) hanc opinionem cum ægrotis perutilem, tum Medicis tutissimam fatetur; quam juri Canonico magis congruere inter Canonum interpretes Schmalzgrueber, ac Pirhingius testantur (2). Sed hoc præcipue experientia magistra comprobatur. Cum enim in Nosocomiis etiam, qui periculoso morbo non laborant, excipiantur, et singulis indicatur, ut Sacramento Pœnitentiæ prius animam expurgent, tamen cognitum satis est in desperationem eos minime prorumpere, ob eam sane causam, quod legem hujusmodi in Nosocomiis constitutam intelligunt, licet nullum vitæ periculum ex morbo deprehendatur.

21. Confidimus hac nostra declaratione pro eo, quod gerimus, munere voluntati eorum satisfecisse, ac morem gessisse, qui magno studio nobiscum egerunt, ut pro rei magnitudine, et gravitate ægrotantium saluti consuleretur. Nam perspectam habemus Medicorum, qui in hac Civitate versantur, doctrinæ præstantiam, ac probitatem, ex quibus etiam singularis gloriæ ornamentum in Patriam ipsam dimanare satis cognoscimus, cum illi per universam Italiam, aliasque Europæ Regiones plurimum celebrentur. Hinc Pontificum sanctionibus quin ultro ac sedulo pareant, non dubitamus, iisque Conciliis, quæ pro animarum, corporumque salute tutius comparanda paulo superius explicavimus.

(1) In suis quæstionibus q. 35, sub. n. 4, §. Sed hæc opinio. — (2) In locis supra cit.

INSTITUTIO XXIII.

De Sacris Regularium Ordinationibus. Utrum Regulares privilegio suscipiendi Ordines extra tempora generatim gaudeant, ita ut singuli Regulares Ordinandi peculiarem a Sancta Sede facultatem obtinere minime debeant. Romæ in præsentia nullum aliud privilegium, nisi illud PP. Societatis Jesu admittitur : Regulares ab Episcopis, in quorum Diœcesi morantur, Ordinibus esse initiandos. Quænam causæ Regulares ab hac lege immunes faciant.

1 Postquam Archiepiscopalis hujus Ecclesiæ curam suscepimus usque ad hanc diem, gravissimo muneri, cum de conferendis Ordinibus ageretur, pro nostrarum virium tenuitate satisfacere contendimus. Quippe nos ipsi Congregationi interfuimus, quæ pro examinandis eorum meritis, qui Ordines postulant, a nobis instituta fuit, vel cum ipsi ad examen pro cognoscenda eorum doctrina vocarentur. Neque præstitutis ab Ecclesia temporibus Sacramentum Ordinis conferre unquam prætermisimus; et cœtibus præsertim Regularibus Paternam benevolentiam, et de virtute ipsorum opinionem nostram declaravimus. Nam, cum opus fuit, faciliori examine ipsos, quam sæculares Clericos excepimus, uti Patres Salmanticenses monuerunt (1), eorumque Præfectis rogantibus interstitiorum lege liberavimus, quod ad nos unice pertinet, ut fuse Marchinus (2) ostendit, Decretoque S. Cong. Conc. clare deprehenditur, ubi (3) constituitur posse Episcopum animi sui sententiam, cum Regularibus immunitatem ab interstitiis elargitur, cum Præfectis Regularium conformare, qui de honesta causa ad hujusmodi privilegium obtinendum litteris suis testantur. Postremo non sine gravi incommodo, quod in Civi-

(1) Tom 2. Th. Mor tract, 8, sap. 5, dub. 2, punct. 2, n, 47, — (2) De Sacram. Ord. part, 7, cap. 12, n. 2, et seqq. — (3) In causa Aquinens, ann. 1589, I. 6. Decr. pag. 18

tate Regularium copia affluenti necessarium est, non modo per dies festos Regularibus universis nimis fortasse indulgenter Ordines administravimus, sed præter ea tempora, quæ a jure Pontificio pro Sacris Ordinationibus indicendis statuuntur. Cum hæc ita sint, tamen aliquid contra auctoritatem nostram super hac re contigisse accepimus, et nos ipsi vidimus, quod non sane pluribus, sed nonnullis Regularibus tribuendum est. Quare adducti sumus, ut hanc declarationem promulgaremus, in qua auctorum nomina, ne christianæ charitatis leges violentur, silentio præteribimus, ut sibi consulere occulte possint; ac ne cæteri in eamdem culpam tam pernicioso exemplo trahantur. Tunc enim ea remedia, licet inviti, adhibere cogemur, a quibus libenter abstinuimus.

2. Itaque Ordines Regularibus per dies festos licet extra tempora pro ordinationibus obeundis proposita, fortasse nimia facilitate, atque indulgentia Nos contulisse superius ostendimus. Nam etiam inter Regulares aliqui, tanquam tutiorem sententiam defendunt, nullo privilegio ad Ordines recipi *extra tempora* Regulares posse, sed omnino requiri, ut singularem a Sede Apostolica pro ea re facultatem consequantur (1).

3. Huc accedit, quod Tridentina Synodus (2) decrevit, Sacras Ordinationes *statutis a jure temporibus* faciendas esse; atque ita privilegia penitus abrogavit, quibus antea Regularium cœtus fruebantur, ut nempe Regulares ipsi *extra tempora* ad Ordines suscipiendos admitterentur. Pius autem IV in eo Decreto (3), ubi Tridentinam Synodum confirmat, universa privilegia, quæ illius sanctionibus adversentur, penitus abrogata, ac deleta declarat, eaque illis solum terminis concludit, quæ a S. Synodo perscribuntur. In hanc sententiam unanimes

(1) Miranda ex Min. Obs. S. Franc. t. 1, q. 39, s. 4, in concl. Passer. ex Ord. Præ. de statu hom. t, 3, q. 189, art. 10, insp. 10. — (2) Sess. 23, cap. 8. — (3) 94. Bullarii t. 2.

conveniunt ex Ord. Carmelitarum Lezana (1), Pirhingius Societatis Jesu (2), et Mattheuccius Franciscanus (3).

4. Postremo, cum per plures annos Sacræ Congregationis Concilii a Secretis fuerimus; nullum aliud privilegium *extra tempora* probari advertimus, nisi illud quod Patribus Societatis Jesu concessum fuit, non quidem a Paulo III (4), qui Synodum Tridentinam antecesserat, verum a Gregorio XIII, qui post eamdem Synodum Pontificatum obtinuit (5). Idem Privilegium deinde a Paulo V, et ab Innocentio XII confirmatum fuit, qui cum certos limites peculiaribus immunitatibus *extra tempora* statueret, et Regulares etiam nominaret, Societatis gratia palam edixit illæsum velle illud privilegium, quod ipsa à Gregorio XIII prius acceperat. Ita clare deprehenditur e scheda, quæ Romæ sub eodem Pontifice divulgata, ac postea in Theologiam Moralem Patris Lacroix ex ipsa Societate inserta fuit (6). Insuper cautum est in Decreto Gregorii XIII (7) non posse idem privilegium ad alios Ordines diffundi, qui sunt, vel aliquando participes erunt omnium immunitatum, quæ in Societatem Jesu conferuntur: *Præsentis autem gratiæ communicationem omnibus aliis etiam, qui sua privilegia cum ipsa Societate copiose participant et participare poterunt, quomodolibet in futurum fieri, omnino prohibemus.* Illud vero certum est, juxta Suarez ex Societate Jesu (8), non posse hujusmodi privilegii in partem admitti, nisi in communicatione, quæ petitur, ejusdem privilegii expressa mentio contineatur, vel omnino declaretur tribui participationem earum quoque immunitatum, quæ antea interdicebantur.

(1) Operum Moralium, tom. 2, verb. Ord. Sacr. n. 19. — (2) Lib. 1, Dec. tit. 11. sect 1, sub n. 8. — (3) In offic. Curiæ Eccles. c. 35. n. 4, in fine. — (4) In sua Const. 48, § 19, Bullarii t. 1. — (5) In sua Const. 77, Bullarii t. 2. — (6) Theol. Mor. l. 6, part. 2, sub n. 2194. — (7) § 4. Bullar. citat. — (8) De Legibus, l. 8, c. 17, sub. n. 8.

5. In Concilio sane, quod Benedictus XIII Romæ celebravit, ubi Pontificis beneficio inter Juris Canonici interpretes adnumerati fuimus (1) : hæc habentur : *Quo vero ad Regulares Privilegia a Summis Pontificibus habentes sive expresse, sive per viam communicationis concessa, Sacros videlicet Ordines extra tempora suscipiendi, cum privilegia ipsa in suo robore persistant, nec iis derogatum fuisse constet, decernimus proinde, Regulares eosdem absque novo indulto Apostolico tuto posse extra tempora ordinari.* Cum tamen eo loco non caveatur *sive expresse, sive per viam communicationis ante Concilium Tridentinum concessa :* hinc non sequitur auctoritate ejusdem Romani Concilii finem minime impositum esse controversiæ. Nam ea semper ratio in medium producitur, per Tridentinam Synodum (2) abrogata fuisse quælibet privilegia, quæ antea ferebantur Neque id vanum, aut ingenio fictum dici potest, cum ob eam causam Romæ privilegium *extra tempora* pro Patribus Soc. Jesu solum probetur, qui post Trident. Concilium idipsum assecuti sunt. Cæteri autem Regulares *ad Ordines extra tempora* suscipiendos minime accedunt nisi peculiarem antea facultatem sibi comparaverint.

6. Hæc diximus non eo quidem animo, ut quæ olim Regularium gratia perfecimus, nos improbemus, vel diversam rationem deinceps ineundam cupiamus. Ipsis in posterum Ordines *extra tempora* conferre non desinemus, si cætera, quæ necessario requiruntur, efficiant; ac præsertim spiritualibus exercitiis de more operam se dedisse scriptum deferant testimonium. Neque sane ullum incommodum ab hac voluntate nos retardabit, donec Sedis Apostolicæ auctoritate contrarium statuatur; idque nobis debita ratione declaretur. Fatemur solum omnia singillatim, quæ ad disciplinam pertinent,

(1) Tit. 5, cap. 2. — (2) Loco supra allato.

nos executuros statim ac ab ipsa Sede Apostolica perscribentur. Siquidem in dubium vocari nequit, quod a Patre Pellizario Societatis Jesu traditur (1) *in Manuali Regularium;* ubi hæc pariter subdit : *Bonum est habere Judicem propitium.* Hæc igitur memoravimus, ut palam notum sit, quantum officio ergo Nos, gratoque animo perpauci Regulares defuerint, cum de Sacris Ordinationibus res haberetur. Illi quippe cum Ordinem Diaconatus a Nobis accepissent, vel statutis a jure temporibus, vel etiam extra illa tempora juxta privilegium, quod Ordini suo traditum asserebant, ad Sacerd. ascendere statim contenderunt. Frustra admoniti sunt id fieri non posse, nisi aliquod temporis spatium intercederet, Ordinisque sui priv. Episc. non obstringi, ut Ordines *extra tempora* conferret. Scribam nostrum adiverunt, ut S. Ordinat. a Nobis prætermitti testaretur. Cum vero intelligerent hoc in more positum non esse, nisi cum Ordinationes statutis a jure temporibus non obirentur, audacter responderunt se alio migraturos, ubi ad Presbyteratus Ordinem reciperentur : nec ab eo consilio removeri potuerunt. Nam litteris a suo quisque Præside acceptis extra diœcesim rem perfecerunt, ac in Urbem tanquam victores reversi, primo Missæ Sacrificium celebrarunt, et iisdem in ædibus, quibus antea, immorati sunt. Atque ita Præsides, qui eas litteras dederunt, Regularis, qui Presbyteratum obtinuit, et Episcopus ipse, qui Ordinem contulit, pœnis obnoxii fuerunt, quæ a jure Pontificio constituuntur.

7. Qui diligentius rem vellet expendere, tantam celeritatem, animique impetum, quo post Diaconatum statim Sacerdotium appetunt, Sacramenti Ordinis dignitati, ac venerationi parum consentaneum merito judicabit. Non levi etiam conjectura suspicabitur, viam, quam superius ostendimus, ingressos esse, licet alie-

(1) Tom. 2, tr. 8, cap. 2, sect. 3, num. 173.

nissimam, nempe ut nostrum examen humanissimum declinarent, et ad eos confugerent, a quibus fortasse sine ullo examine ob solam viri Regularis opinionem, licet de facie minime cogniti, Ordinem acciperent. His tamen omissis, solum fatebimur id ex ignorantia juris Pontificii fluxisse, cujus sanctiones idcirco oculis subjicere, et in mentem revocare Apostolici muneris ratione ducimur.

8. Igitur, ut eas sequamur, Regularis debet ab illo Episcopo Ordines suscipere, in cujus diœcesi Monasterium situm est (1). Justis sanctisque de causis ab Episcoporum potestate Summi Pontifices Regularium Ordines liberos immunesque fecerunt, quorum primus communi opinione fertur Adeodatus Pontifex, qui hoc Privilegium Cœnobio S. Martini in Urbe Turonensi impertivit. Verum neque per hanc, neque per alias immunitates, quæ posteriori tempore concessæ fuerunt, juxta Thomassinum (2) violari unquam potuit Episcoporum auctoritas in iis omnibus, quæ ad Sacras Ordinationes pertinere judicantur. Post hæc Regulares a Sede Apostolica obtinuerunt, ut a quolibet catholico Episcopo ad Ordines suscipiendos admitterentur (3). Sed Lateranense Concilium Leone X Pontifice, Regularibus indixit, ut ab Episcopo ejus loci, in quo degunt, Ordines reciperent, nisi forte a diœcesi longe abesset, vel nulla ratione adduci posset, ut Ordines administraret (4). Post idem Concilium Tridentina Synodus hoc modo præcepit (5): *Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur.* Excitata tamen fuit controversia, an Sacri Concilii decretum Regulares etiam complecteretur; quos S. Pius V immunes declaravit (6), et ad quemlibet catholicum Episco-

(1) Can. si quis, dist 58. — (2) De veteri, et nova Eccles. Disciplina, part 1, l. 3, c. 30, sub n. 9. — (3) Hallier de Sacr. elect. tit. de Reg. Ord. § 8, n. 28. — (4) In Dec. 22, Leonis X, § 11. Bull. tom. 1. — (5) Sess. 23, c. 8, de Ref. — (6) In sua Bulla 41, § 7, Bull. tom. 2.

pum libere remisit. Cum tamen graviora dissidia inter Episcopos et Regulares in dies orirentur, Gregorius XIII S. Pii constitutionem ad Sacros Canones, Conciliique Tridentini sententiam conformavit (1), cum præsertim, uti Gregorius probe noverat, S. Pius non semel questus esset, in eo decreto mentem suam haud satis explicatam fuisse; propterea quod etiam idem decretum immutasset, nisi morte sublatus fuisset. Itaque ob eas causas Gregorius Pontifex jussit, ut Regulares ab Episcopo ordinentur, in cujus diœcesi Cœnobium positum habent, vel ab ipso scriptas litteras obtineant, quibus ab aliis Episcopis rite ad Ordines suscipiantur (2). Vita functo Gregorio XIII, renunciatoque in Pontificem Sixto V, temporis opportunitatem se nactos putaverunt Regulares, ut se a Gregorii XIII constitutione vindicarent. At Sixtus Pontifex re diligenter expensa, cum Procuratores etiam Generales Ordinum Regularium in propria causa disserentes audiisset, statuit, ut ordinatio Regularium ad Episcopum loci solum referretur. Præfectis autem Regularium concessit litteras sibi subjectis, ad eumdem tamen Episcopum inscriptas dargiri, vel alii cuilibet Episcopo, si ille a sua Sede abfuerit; *dummodo ab Episcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam* (3) Postremo Sacra Congregatio Concilii omnem controversiam penitus diremit, cum Clemens VIII Pontificatum gereret, et decretum promulgavit, quod ab eodem Pontifice confirmatum fuit.

(1) Const. 9, Gregor. tom. 2, Bull. — (2) Gallemart, cap. 8, sess. 23, de Ref. — (3) Gallemart, loco citato.

DECRETUM CLEMENTIS PAPÆ VIII

CIRCA ORDINES A REGULARIBUS SUSCIPIENDOS.

De *mandato Sanctissimi Domini Nostri Clementis Divina Providentia Papæ VIII tenore præsentium mandatur omnibus, et singulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero observent, et observari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilii Tridentini continentur, cujus tenor est talis: Congregatio Concilii censuit, Superiores Regulares posse suo Subdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requisitis Ordines suscipere voluerit, Litteras Dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, Regularis positus fuerit, et, si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, et dum ipsi Regulares non distulerint de industria, concessionem Dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel abfuturus, vel nullas habiturus esset Ordinationes. Verum, cum a Superioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel Ordinationes non habente, Litteræ Dimissoriæ dabuntur, in eis utique hujusmodi causam absentiæ Diœcesani Episcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam esse. Quod qui non fecerint, officii, et dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, et passivæ privationem, ac alias arbitrio ejusdem Sanctissimi Domini Nostri Papæ reservatas pœnas incurrant. In quorum fidem etc. Datum Romæ die 15 mensis Martii 1596.*

9. Ne locus ullus fraudi supersit, Regularium Præfecti in Litteris Dimissoriis non solum Episcopum loci absentem, et Sacram Ordinationem minime indictam

exponere, sed communi jam usu testimonium pariter Cancellarii, vel Scribæ, aut Secretarii ejusdem Episcopi adjungere consueverunt (1).

10. Gallia universa Clementis VIII Decretum libenter amplexa est, cui in hunc usque diem maximo honore paret (2). Idem in Belgio contigisse Vanespenius testatur (3). Aliter in Hispania evenisse, et evenire nonnulli tradiderunt (4). Sed in pluribus cœtibus Regulares ab Hispania legati voce, ac scriptis etiam contrarium ostenderunt (5). Quare Innocentius XIII peculiarem super hac re Congregationem edixit, cui Nos a Secretis adfuimus, productisque certissimis documentis ex Urbis Tabulariis apertissime error cognitus fuit, qui nulla prorsus ratione niteretur. Hinc in constitutione, quæ incipit (6) : *Apostolici Ministerii* ab eodem Pontifice promulgata, ac deinde a Benedicto XIII confirmata, per Hispaniam quoque Decretum Clementis VIII plene observandum declaratur (7).

11. Illud etiam magnopere perpendi debet, a plerisque Regularium Concilii Romani auctoritatem afferri, ut privilegium *extra tempora* sibi vindicent, illis verbis innixi, quæ superius explicavimus. Cum igitur idem Romanum Concilium Præfectis Regularibus Decretum Clementis VIII servandum præcipiat, quod integrum refert : *In suis vero subditis ad Ordinationes dimittendis Superiores Regulares decret. fel. record. Clementis VIII servent ad unguem sub ipsis in decreto eodem expressis Officii, et dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, et passivæ privationis pœnis, aliisque Summorum Pontificum arbitrio reservatis. De cætero,*

(1) Monacelli in formular. legal. part. 1, pag. 295, n. 6. — (2) Cardinal. Petra. tom. 1, ad Const. Ap. pag. 341, n. 37. — (3) Cabassutius in theor. et praxi Juris Can., l. 1, c. 10, n. 5. — (4) Vanespen Juris Eccl. univ part. 2, tit. 9, cap. 2, num. 38 et seqq. — (5) Portel. dub. Regul. in verbo Ordin. Sacrinum. 2. — (6) Cesped. de exemp. Regul. dub. 72, n. 4. — (7) § Quoties.

ne quem Superiorum excuset illius ignorantia decreti, illud hic ad verbum subjungendum decernimus, evulgandumque etiam ab Episcopis in eorum diœcesana Synodo post hoc Concilium primo tempore celebranda. Cum, inquam, hæc ita se habeant, si quis juxta Romanum Concilium privilegio *extra tempora* uti velit, et Clementis VIII decretum negligat, contraria simul jungere obnitetur. Nam Romanum Concilium in eo probaret, quod spectat ad privilegium *extra tempora;* illud autem improbaret, cum de Clementis decreto agitur, a quo tantum ii Regulares liberantur, qui post Tridentinam Synodum eam immunitatem Sedis Apostolicæ beneficio consecuti sunt, ut a quolibet Catholico Episcopo rite ordinentur : *Exceptis tamen* (ait Innocentius XIII) *quoad prædicta Regularibus illis, quibus per speciale privilegium a Sede Apostolica post Concilium Tridentinum fuerit concessum, ut a quolibet Catholico Antistite Ordines suscipere possint, super quo Indulto nihil per præsentes innovare intendimus.* Inter eos Patres Societatis Jesu numerantur, quos ideo nominamus, quia nobis perspectum non est, an alii quoque tale privilegium impetraverint. Patribus autem Societatis Jesu non hanc solum immunitatem *extra tempora* Gregorius XIII, et Paulus V indulserunt, sed illam quoque, ut Ordines a quolibet Episcopo suscipiant. Illud insuper cautum fuit, ut supra diximus, ne alii Regulares in societatem hujus privilegii participes admitterentur. Ita per ipsos probatum fuit in Sacra Concilii Congregatione, cum gravissima causa contra Archiepiscopum Mechliniensem ageretur, ex qua Patres Societatis Jesu die 8 Maii anno 1683 victores abierunt.

12. Priusquam fidem Institutioni huic faciamus, Clementis VIII Decretum plurimum commendatum volumus, et summopere hortamur, eos qui Regularibus sibi subjectis contra præscriptum eodem Decreto Litteras dimissorias tribuerint, et illos qui, licet, contra admo-

niti, hoc pacto Ordines susceperint, eos tandem qui, Ordines contulerint, hortamur, inquam, ut sibi prospiciant. Qui litteras eo modo dederint, quem nuper explicavimus, si Decretum Clementis VIII percurrant, quid ipsis agendum sit, plane intelligent. Advertant tamen se obnoxios esse *ipso facto* pœnis, quæ in eo decreto proponuntur, cum in exemplari non habeatur, *pœnas incurrent*, sicut in aliis pluribus locis editum fuit, sed *pœnas incurrant*, quibus verbis *pœna lata, non ferenda*, juxta Monacellum (1), Mattheuccium (2), et Ventrigliam continetur (3). Cæteri, si quemcumque auctorem consulant, apertissime deprehendent pœnas, quæ a Sacris Sanctionibus inducuntur iis, qui Ordines ab illo Episcopo percipiunt, qui munus ejusmodi rite obire non poterat, vel etiam ab Episcopis, qui Ordines conferunt, etiamsi legitimæ litteræ non offerantur, et alterius jurisdictionis ratio nulla servetur. Hanc sane imminui nullo modo patiemur, quam non velut Domini, sed tanquam custodes accepimus : nec tamen ipsius fines amplificare, sed tueri curamus. Itaque si qui Regulares, præter Societatis Jesu, Privilegium expresse, non autem vi participationis obtinuerint, cujus inscii sumus, ut a quolibet Catholico Episcopo ordinentur, dummodo id contigerit post Tridentinum Concilium, nihil aliud reliquum est, nisi, ut talem immunitatem rite Nobis exhibeant, qui et illam libenter probabimus, et pro nostra in Sedem Apostolicam observantia executioni mandabimus; tum præsertim, ut nostram in singulos Regularium Ordines voluntatem testemur. Paulo ante innuimus opportere, ut privilegium ejusmodi post Tridentinam Synodum concessum fuerit; qua in re eorum sententiam amplectimur, et revera sequemur, qui minime necessarium existimant, ut idem privilegium post

(1) In appendice tom. 1, pag. 294, num. 3. — (2) In Officiali curiæ cap. 35, pag. 272. — (3) In praxi, part. 1, adnot 23, num. 33.

Decretum Clementis VIII datum sit', dummodo Concilium Tridentinum non antecesserit, cum Pontifex reliqua privilegia suo Decreto non abrogaverit (1).

ADDITIO.

13. De quodam Regulari mentio facta est qui Sacerdotium ab alieno Episcopo adversus Clementis VIII Decretum extra hanc Civitatem accepit, ac deinde Bononiæ primum Missæ Sacrificium celebravit.

14. Postmodo ad mentem rediens, sanoque ductus consilio ad Sacram Pœnitentiariam confugit, quæ Forum utrumque, si de Regularibus agitur, complectitur. Supplicem libellum his verbis dedit, (nomen Regularis honestis de causis silentio prætermittimus), *N. N. Regularis, licet addictus Monasterio N. N. sui Ordinis in Urbe Bononiensi cum Litteris Dimissoriis Præsidis sui ad Episcopum N. N. se contulit, ut ad Sacerdotium reciperetur, contra præscriptum Decreti Clementis VIII, de quo per administros Tabularii Archiepiscopalis Bononiensis admonitus fuit : Deinde Bononiam ad suum Collegium reversus est : Nunc culpæ cognitione, ac dolore adductus benignitatem Eminentiæ Vestræ suppliciter obtestatur* (Cardinalem Pœnitentiarium alloquitur, cui supplex libellus inscribitur) *ut a pœnis, quas subiit, liberetur : quod Deus etc.*

15. Card. Archiepiscopus Bononiensis Sacræ Pœnitentiariæ Regularem Oratorem commendavit. Hoc autem Responsum fuit : *Attento consensu Ordinarii, pro gratia.*

16. Decretum etiam his verbis confectum est : *Sacra Pœnitentiaria, attento consensu, ac etiam supplicatione Venerabilis in Christo Patris Archiepiscopi Bononiensis vigore ejus Epistolæ ad ipsam Sacram Pœnitentiariam*

(1) Barbosa de Offic. et potest. Episc. allegat. 4, num. 60 et 65, et Pac. Jordan. lugubrat. tom. 1, lib. 3, tit. 6, n. 27.

transmissæ, supradictum Religiosum etc. Oratorem a quibusvis sententiis, censuris, et pœnis Ecclesiasticis, si quibus quomodolibet propter præmissa innodatus existat, auctoritate Apostolica in utroque Foro absolvit cum pœnitentia salutari recitandi per tres vices integrum Rosarium Beatæ Mariæ Virginis, ac obligatione veniam humiliter petendi a præfato Archiepiscopo Bononiensi; et cum eodem Oratore super Irregularitate, si quam ex violatione Censurarum quomodolibet contraxerit, ad suos Ordines licite exercendos eadem auctoritate Apostolica in utroque pariter Foro dispensat: Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ suæ Religionis Statutis, Decretis, Indultis quoque specialibus, ac Privilegiis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ in Sacra Pœnitentiaria die 19 Maii 1734.

V. Card. Petra Major Pœnitentiarius.

18. Ob id Regularis ab Eminentissimo Archiepiscopo veniam petiit, ac impetravit : cujus rei documenta rite in Tabularium Archiepiscopale relata sunt.

INSTITUTIO XXIV.

De hora qua Matutinum privatum recitari potest. De antiqua Divini officii denominatione, et etymologia. Ex quo fonte hoc Breviarii nomen, illudque Horarum Canonicarum dimanaverit. Officium constitutis horis esse recitandum. De culpa, quam illi contrahunt, qui absque vera, et legitima causa huic muneri non satisfaciunt. De tempore, quo horæ Canonicæ, Matutinum, et Laudes persolvendæ sint.

1. Institutionem decimam tertiam confecimus, et in lucem edidimus, quam post Kalendarium hujus Metropolitanæ Ecclesiæ imprimendam curavimus una cum Tabella, quæ Auroræ, Solis Orientis, meridiei, ac

mediæ noctis tempus perpetuo indicaret. Nunc autem multorum gratia, ac voluntate adducti sumus, ut aliam Tabellam proferamus, quæ privati matutini recitationi tempus aptum in posterum constituat. In hac re præclarissimi civis operam, ac diligentiam adhibuimus, qui primam Tabellam, quam paulo ante memoravimus, summo studio perfecit. Itaque præcipimus, ut novo Kalendario ineuntis anni, cæterisque in posterum ea declaratio, quam superius nominavimus, et hæc simul adjiciantur. Post illas, loco primæ Tabellæ, hæc novissima subjiciatur, quæ non modo singula in illa descripta complectitur, sed etiam (uti plures exigunt) tempus diligenter ostendit, quo privatum Matutinum recitetur.

2. *Officium Divinum, Breviarium, Horæ Canonicæ*, diversis olim nominibus, *Cursus Divinus, S. Synaxes, opus Dei* nuncupabantur. Ac primum Officii Divini nomen ex vocabulo *Officium* desumptum fuit, quod juxta Latini sermonis interpretes id munus significat, quod habita locorum, temporum, hominumque ratione a singulis obeundum est. Ob eam causam, cum divinis laudibus contineatur, quod Deo potissimum persolvere debemus, et cum per eas Summam Dei Majestatem humili cultu prosequamur, hinc Divini Officii nomen derivatur (1).

3. Si Radulpho Tungrensi Fides habeatur (2) Breviarii nomen ad Patres Franciscanos referendum est, qui sacris expeditionibus implicati Divino Officio compendium statuerunt. Idem Radulphus ejusmodi compendium in Ecclesia Lateranensi ab illis receptum testatur, qui Pontificum Familiæ cooptati plurimis negotiis detinerentur, ac postremo a Nicolao III jussas fuisse omnes Urbis Ecclesias eodem compendio uti; *Unde hodie* (ait

(1) Cardinal. Bona tract. de Divina Psalmodia, cap. 2, § 1. — (2) De Canonica observ. cap. 22.

Radulphus) *in Roma omnes libri sunt novi, et Franciscani.*

4. Hanc sententiam tanquam veritati consentaneam Cardinalis Bona (1), ac Thomassinus (2) amplexi sunt. Contrarium tamen ex Epistola Apologetica Petri Abælardi contra S. Bernardum deprehenditur, quæ data fuit circa annum 1140, hoc est, centesimo anno priusquam Franciscanus Ordo ab Honorio III confirmaretur. In illa igitur epistola traditur Officii Divini compendium per omnes Romæ Ecclesias jam tunc inductum, probatumque fuisse, ex quo satis conjicitur, Radulphum a veritate longe aberrasse, ut recte Franciscus Pagius expendit (3).

5. Sed cum Breviarium in Magno Cassinensi Monasterio servetur ab anno 1100, quod inscribitur: *Incipit Breviarium, sive Ordo Officiorum per totam anni decursionem*, in quo ritus totius Ecclesiastici Officii, et pro ipsius recitatione, sacroque faciendo ceremoniæ continentur, hinc a veritate non alienum videtur, quod Breviarii nomen ab hoc *ordine officiorum* dimanaverit (4).

6. Quod pertinet ad horas Canonicas, cum fideles universi, ac præsertim Clerici continuis ad Deum precibus occupari debeant, idque ob naturæ humanæ infirmitatem, hujusque vitæ negotia perfici nequeat, statis saltem horis laudes Deo canendæ præcipiuntur, ut hoc pacto per integrum diei cursum Deo preces offerre, et nunquam omnino cessare videamur (5).

7. Igitur statutis ab Ecclesia temporibus Horæ canonicæ persolvendæ sunt non solum a media nocte in alterius mediæ noctis spatium, sed eo peculiari tempore, quod singulis horis recitandis indicitur. Commemorari sane non potest sine animi terrore, quod a B. Petro Da-

(1) In eod. tract. — (2) De benefic. part. 1. l 2, c. 84, n. 12 et 13. — (3) De Rebus gestis Rom Pont. tom. 3, pag. 441. — (4) Du Cange in suo Glossario verbo *Breviarium*. — (5) Martene tract. de antiqua Ecclesiæ disciplina in Divinis celebrandis Officiis tom. 4, cap. 1.

miano, ac deinde a Cardinali Baronio ad annum 1062 proditur, S. Severinum Coloniensem Episcopum Ecclesiæ suæ Clerico subito ante oculos adstitisse, cum flumen transiret, cui se Purgatorio addictum, et vehementer cruciatum patefecit: *Quia* (inquit) *dum in Aula Regia constitutus Imperialibus me consiliis vehementer applicui, Canonicæ Synaxis Officia per distincta horarum spatia non persolvi. Mane quippe omnia coacervans simul, tota die negotiis ingruentibus secura libertate vacabam. Ob hanc itaque negligentiam horarum ardoris hujus fero supplicium.*

8. Id quidem ab aliquibus in dubium revocatur. Certissima tamen est, ac manifesta B. Petri Damiani sententia, qui debitis horis Divino Officio vacandum affirmat, nec immunem culpa, qui præscripta temporis intervalla negligat, nec ullis negotiis satis excusari, ut Thomassinus existimat (1). Sed cum nimiam severitatem haud probemus, cum plurimorum etiam exempla suppetant, uti refert Thomassinus (2), qui legitimis causis impediti, non servato horarum intervallo Divino Officio rite satisfecerunt, S. Thomæ sententiam libenter amplectimur (3): *Consideranda* (inquit) *est intentio ejus, qui prævenit tempus in Matutinis dicendis, vel in quibuscumque Horis Canonicis. Si enim hoc facit propter lasciviam, ut scilicet quietius somnolentiæ, et voluptati vacet, non est absque peccato. Si vero hoc faciat propter necessitatem licitarum et honestarum occupationum, puta si Clericus, aut Magister debet videre lectiones suas de nocte, vel propter aliquid hujusmodi, licite potest sero dicere Matutinum, et in aliis Horis Canonicis tempus prævenire, sicut etiam hoc in solemnibus Ecclesiis fit; quia melius est Deo, utrumque reddere scilicet et debitas laudes, et alia honesta officia, quam quod per unum aliud impediatur.*

(1) De benefic. part. 1, l. 2, c. 84, n. 2, et 3. — (2) Loco cit. num. 4 et seqq. — (3) Quodlibet 5, q. 14, a. 1.

9. Nobis satis est tempus indicare, quo juxta Canonum sanctiones Matutinum una cum Laudibus persolvatur ; quæ sane conjunguntur, cum Amalarius tradat (1), se a Magistris Romanis Responsum habuisse, nullum inter Matutinum, ac Laudes tempus intercedere. Pro ipsorum recitatione ab initio Crepusculi Matutini ad ortum Solis communi omnium suffragio tempus designatur. Nomen ipsum Matutini id clare ostendit, et Auroræ mentio, quæ in Laudibus incidit, rem magis comprobat. In pervigilio Natalis Domini Matutinum a Laudibus sejungitur, ante quas sacrum peragitur. Cum enim circa mediam noctem Missæ Sacrificium celebrari debeat, nimis absone Laudes eo tempore canerentur. Triduo ante Paschæ celebritatem Matutino Laudes adjiciuntur, quod simul cum die absolvitur, ut Occasus solis justitiæ, ac tenebræ Judaïci Populi significentur, qui Dominum non agnovit, eumque supplicio Crucis affecit. Inter antiquos, qui ita sentiunt, Amalarius (2), ac Rupertus (3), inter recentiores Cardinalis Bellarminus adnumeratur (4).

10. Ab Auctoribus Theologiæ Moralis disceptatur, utrum sine legitima causa Matutinum et Laudes extra præscriptum tempus recitari valeant. Aliqui S. Thomæ auctoritate, quam ante protulimus, innixi sine levi culpa id fieri non posse contendunt. Alii vero contrariam sententiam tuentur, si id legitima consuetudine jam firmetur (5). Nos igitur universos, qui ad Divinum Officium obstringuntur, plurimum hortamur, ut statis horis illud persolvant, neque Matutinum, ac Laudes debito tempore prætermittant. Ut vero singuli notum perspectumque habeant Matutini tempus, quod privatim, si adsit legitima causa, recitari potest, hanc tabellam pro-

(1) In suo Libro de Ordine Antiphonarii. — (2) Lib. 4, de Offic. Divinis c. 24 et seqq. — (3) Lib. 4, de Offic. Divinis, c. 24, et seqq. (4) Tom. 4, controv.. l. 1, c. 11, de bonis operibus in particulari. — (5) Diana in sua editione coordinata tom. 3, tract. 6, resol. 64 et resol. 71 et duabus seqq.

mulgamus, in qua id potissimum declaratur. Hæc enim advertimus in Romano Kalendario : *Matutinum diei proxime sequentis ex Theologorum opinione omnium consensu probata, recitari privatim potest exacta jam tertia parte diei, vel (quod idem est) cum a meridie ad occasum Solis dimidium temporis effluxerit ; Nam vespere diei tunc in Ecclesiis jam persolutæ existimantur.*

JANUARIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	13	0	1	14	3	19	1	21	1	7	1
12	12	3	14	14	2	19	0			7	0
21	12	2	22	14	1						
28	12	1	28	14	0	18	3			6	3

FEBRUARIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
3	12	0	3	13	3						
9	11	3	9	13	2	18	2	21	0	6	2
15	11	2	14	13	1						
20	11	1	19	13	0	18	1			6	1
25	11	0	24	12	3						

MARTIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox. Hor.	Qu.
2	10	3	1	12	2	18	0	20	3	6	0
7	10	2	6	12	1						
12	10	1	10	12	0	17	3			5	3
16	10	0	15	11	3						
21	9	3	21	11	2	17	2	20	2	5	2
25	9	2	25	11	1						
30	9	1	30	11	0	17	1			5	1

APRILIS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
3	9	0	4	10	3						
8	8	3	9	10	2	17	0	20	0	5	1
12	8	2	14	10	1						
17	8	1	19	10	0	16	3			4	3
21	8	0	24	9	3						
25	7	3	30	9	2	16	2	20	0	4	2
30	7	2									

MAIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	7	1	6	9	1						
9	7	0	12	9	0	16	1			4	1
14	6	3	18	8	3						
19	6	2	26	8	2	16	0	19	3	4	0
24	6	1									
30	6	0									

JUNIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
7	5	3	9	8	1						
22	5	2	12			15	3	19	3	3	3

JULIUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor	Qu.
1	5	2	1	8	1	15	3	19	3	3	3
6	5	3	17	8	2	16	0			4	0
14	6	0	25	8	3						
19	6	1									
25	6	2									
30	6	3									

AUGUSTUS.

Dies Mensis.	Initium Auroræ Horæ	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	7	0	1	9	0	16	1			4	1
8	7	1	7	9	1						
13	7	2	13	9	2	16	2	20	0	4	2
17	7	3	18	9	3						
21	8	0	24	10	0	16	3			4	3
26	8	1	29	10	1						
30	8	2									

SEPTEMBER

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
4	8	3	3	10	2	17	0	20	1	5	0
8	9	0	8	10	3						
13	9	1	13	11	0	17	1			5	1
18	9	2	18	11	1						
23	9	3	23	11	2	17	2	20	2	5	2
27	10	0	27	11	3						

OCTOBER.

Dies Mensis	Initium Auroræ. Horæ.	Qu	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	10	1	2	12	0	17	3			5	3
6	10	2	7	12	1						
11	10	3	12	12	2	18	0			6	0
16	11	0	17	12	3			20	3		
21	11	1	22	13	0	18	1			6	1
27	11	2	27	13	1						

NOVEMBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis.	Ortus Solis. Hor.	Qu.	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
1	11	3	2	13	2	18	2	21	0	6	2
7	12	0	7	13	3						
14	12	1	13	14	0	18	3			6	3
21	12	3	20	14	1						
30			27	14	2	19	0	21	1	7	0

DECEMBER.

Dies Mensis.	Initium Auroræ. Horæ.	Qu.	Dies Mensis	Ortus Solis. Hor	Qu	Meridies. Hor.	Qu.	Hora Matut. Hor.	Qu.	Media nox Hor.	Qu.
	12	3	8	14	3						
17		0	9			19	1	21	1	7	1

INSTITUTIO XXV.

De Missa Sancta, quæ ineunte quolibet mense in Metropolitana sub Auroram celebratur. De Anni Jubilæi institutione. De Indulgentiis illis concessis, qui ad primam mensis ineuntis Missam in Metropolitana conveniunt.

1. Inter cætera pietatis instituta, quæ commendantur in hac amantissima Patria, cujus administrationem Nos, licet immerentes, Dei, et Apostolicæ sedis beneficio suscepimus, illud *Missæ Sanctæ*, uti vocant, præstantius visum est, quæ singulis mensibus ineuntibus sub ortum solis magna hominum frequentia celebratur.

2. Hæc pia consuetudo in mentem adducit illud, quod initio sæculi secundi contigisse proditum est, cum Plinius II peracto Consulatu ad regendam Bythiniam profectus, Trajano Imperatori vivendi rationem primorum Fidelium explicavit, qui in Bythinia, ac Ponto versabantur, et relicta veteri superstitione Christi doctrinam, ac fidem amplexi fuerant. Refert igitur (1), *quod erant soliti stato die ante lucem convenire, carmenque Christo, quasi Deo, dicere secum invicem.*

3. Ut eadem consuetudo, populique frequentia non modo servaretur, sed magis in dies augesceret, statim ac in Sedem hanc pervenimus, in Metropolitana Ecclesia die primo Januarii rem divinam sub ortum Solis solemni ritu peregimus; cœlestem opem, Hymnumque *Veni Creator Spiritus* præcinentes, imploravimus, populoque benedictionem Divinæ Eucharistiæ Sacramento impertivimus. Idem proxima die Januarii, si Deus volet, perficiemus, quod etiam per aliam declarationem enunciavimus, ut universi conveniant, et plenariam Indulgentiam a Gregorio XV concessam consequantur.

(1) In ep. 97, lib. 10.

4. Tabularii nostri scripta monumenta evolventes diploma ejusdem Pontificis invenimus, qui Metropolitanam S. Petro nuncupatam alia plenaria Indulgentia cumulavit pro iis omnibus, qui die festo Sanctorum Petri et Pauli, vel primo die cujuslibet mensis Sacramento Pœnitentiæ prius expiati, et Sacra Eucharistia refecti idem Templum visitarent, sed nihil compertum est de illa indulgentia, pro iis nempe, qui post Pœnitentiæ Sacramentum, susceptamque Eucharistiam, *Sanctæ Missæ*, quam supra memoravimus, adessent, quæ Indulgentia in levamen Animarum purgantium converti posse dicitur. Permissionem solum deprehendimus voce ipsius Pontificis expressam, quæ dubitationem etiam præ se ferret, cum nullo legitimo documento niteretur; eo quod permissiones ejusmodi *vivæ vocis oraculo* traditæ, Gregorii ejusdem, atque Urbani VIII decreto penitus abrogatæ fuerunt. Accedit etiam sententia communi omnium Theologorum consensu firmata, nullam Indulgentiam Animabus in Purgatorio detentis prodesse, nisi Summus Pontifex in ejus promulgatione id aperte declaraverit. Sic tradit Passerinus (1), qui postquam ostendit animas, quæ igne purgantur, per indulgentias cruciatu levari posse, his tandem verbis utitur: *Ad hoc tamen necesse est, ut id exprimatur in concessione facta per Pontificem. Illis enim tantum Indulgentiæ prosunt, quibus prodesse vult summus Pontifex, nimirum pro quibus applicat de Thesauro Ecclesiæ satisfactionem Christi, et Sanctorum: id vero non censetur facere, nisi id exprimat; et id non exprimit ex eo, quod absolute Indulgentiam concedat fidelibus quibuscumque utriusque sexus, quia nomen fidelium absolute prolatum solos vivos comprehendit.*

5. Ut omnis super hac re dubitatio adimeretur, Bonifacii VIII exemplum anno 1300 propositum secuti su-

(1) In tract. de Indulg. q 3, n. 892.

mus, quod a Jacobo Cajetano Diacono Cardinali S. Georgii posteris commendatum fuit (1). Eo igitur anno incredibilis hominum multitudo ex universis terræ partibus Romam confluxit, pio quodam documento permota, post singulos centum annos plenariam Indulgentiam iis concedi, qui principes Urbis Ecclesias inviserent, id autem illo anno 1300 potissimum contingere. Prudentissimus Pontifex sedulam curam frustra impendit, ut certum aliquod ex Tabulariis Vaticani Palatii ejus rei testimonium reperiret. Quare Sanctam Indulgentiam sua auctoritate Bonifacius probavit, confirmavitque, atque hoc pacto Anni Sancti celebritatem induxit, quæ initio post centum annos agebatur; deinde a Clemente VI ad quinquaginta, tandem a Sixto IV ad 25 annos redacta fuit, ut ex eorum constitutionibus liquido comprobatur (2).

6. Hoc ducti exemplo, omnia, quæ superius a nobis relata sunt, Clementi XII per supplicem libellum explicavimus, qui datis Litteris Apostolicis die 18 hujus mensis Decembris anni 1733 ut votis nostris indulgeret, et Fidelium pietatem, ac religionem magis excitaret, Plenariam Indulgentiam, quæ animabus in Purgatorio detentis etiam prodesset, elargitus est universis, qui post Sacramentum Pœnitentiæ, susceptamque Eucharistiam, *Sanctæ Missæ* præsentes intersint, quæ de more sub ortum Solis primo die cujuslibet mensis in hac Metropolitana celebrabitur : *Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem, quam etiam animabus Christi fidelium, quæ Deo in charitate conjunctæ ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari possint, misericorditer in Domino concedimus.*

7. Hunc pretiosum thesaurum singulis detegimus, qui in hac Civitate versantur, ut hac nostra declaratione admoniti non tantum, sed animabus, quæ purganti flam-

(1) In tract. de Centesimo, seu Jubilæi anno. — (2) Tit. de Pœnitentiis, et remissionibus.

ma cruciantur, amplissimum beneficium comparent. Perpendant omnes hoc præsertim tempore divinam clementiam , et opem suppliciter implorandam, cum Deus criminibus hominum graviter lacessitus ultionem debitam cervicibus nostris intentare videtur.

8. Ut cognitum sit omnibus, qua hora sanctum ejusmodi Missæ Sacrificium quolibet mense peragatur, opportunum duximus id innuere, priusquam sermoni finem imponamus.

Mense Januario constituitur hora	14 med.
Februario.	13 med.
Martio.	12 med.
Aprili.	11
Maio.	9 med.
Junio.	8 med.
Julio.	8 med.
Augusto.	9 med.
Septembri.	10 med.
Octobri.	12
Novembri.	13 med.
Decembri.	14 med.

INSTITUTIO XXVI.

De initiandorum pensione, seu Patrimonio. Pro ordinatione titulus ab Ecclesiastico Beneficio deducitur, titulus vero patrimonii in subsidium conceditur. Utrum inter Beneficii proventus Missæ stipendium referri debeat. Patrimonium bonis stabilibus, et fructiferis constare debet. De illis Patrimoniis, quæ charitatis, et benevolentiæ causa constituuntur; ac de illis, quæ liberorum jure non salvo decernuntur, vel addita conditione, ut Patri alimenta præbeantur. De illis, qui sub falsi Beneficii nomine ad Sacros Ordines promoventur. De formulis, quæ in Patrimonii constitutione servantur. De illis, qui Ordinibus initiantur sub Beneficii titulo, interjecta promissione de fructibus minime percipiendis. De alienatione, et Patrimonii permutatione. De cautionibus, et Sponsionibus, quæ pro Patrimoniis intercedunt. De Beneficiorum abdicatione, quorum titulo aliquis ad Sacros Ordines pervenire contendit.

1. Inter cætera, quæ pro restauranda Ecclesiæ disciplina in Tridentina Synodo in examen revocata fuerunt, Sacræ Ordinationis titulus locum obtinuit. Nonnulli ex iis Patribus ad Sacerdotium constantum recipiendos censuerunt, qui ratione Beneficii alicui Ecclesiæ addicerentur: alii vero, cum tenuissimos in pluribus locis Ecclesiasticos proventus adverterent, in eam opinionem adducti sunt, ut Sacerdotium omnibus indistincte titulo patrimonii conferretur. Hanc controversiam Cardinalis Paleottus in actis Concilii, et præclarissimus Cardinalis Pallavicinus in historia ejusdem Synodi (1) fuse commemorant. Tandem, uti satis omnibus cognitum est, decretum fuit, ut Beneficium potissima Ordinationis causa duceretur, et nullus ad Sacros Ordines admitti posset, *Nisi prius legitime constet, cum Beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honeste sufficiat, pacifice possidere.* Sanctum quoque est, ut pen-

(1) Lib. 17, c. 9.

siones, ac patrimonia ad ordines obtinendos viam faciliorem solum sternerent, si nempe Ecclesiæ necessitas, et commodum id requirerent, ut habetur sess. 21, cap. 2, de Reformatione his verbis : *Patrimonium autem, vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.* Aliter sane constitui non poterat, si exiguus Beneficiorum numerus, et plurium Ministrorum necessitas expendantur, cum etiam Sacræ Ordinationes titulo patrimonii circa finem sæculi XII jam fuerint institutæ, quæ decreto Alexandri III innitebantur (1), ut Thomassinus aperte demonstrat (2).

2. *Temporis tamen cursu* (inquit Thomassinus) *animadversum est, nonnullos Episcopos ab hac ordinandi norma absque ullo discrimine deflexisse, passim quoscumque ad patrimonii titulum ad Sacrum Ministerium admittendo.* Cum id Innocentio XI delatum fuisset, ad singulos Episcopos litteras encyclicas per Sac. Concilii Congregationem mitti jussit die 13 Maii anno 1679, ut decretum Synodi Tridentinæ penitus observaretur : *Deindeque per hasce circulares litteras Episcopis omnibus Sanctissimum Tridentini decretum in memoriam reduci mandavit, quatenus omnes illud sancte custodiant, sciantque, non aliter ordinandum ad titulum Patrimonii, vel pensionis, nisi cum Ecclesiæ necessitas, vel commoditas ita exigat, qua in re prudens Episcopi, timoratumque judicium versari debebit.*

3. Cum vero ad obtinendum Ordinationis privilegium *extra tempora* ea verba in diplomate Pontificio inserantur : *Ut parentibus tuis solatio esse possis, et fervore devotionis accensus ad sacros Ordines extra tempora, ac interstitiis non servatis, ad titulum Patrimonii tui,*

(1) C. Episc. de Præbendis. — (2) De veteri, et nova Eccl. discip. part. 2, l. 1, c. 9, n. 2.

seu perpetui Beneficii Ecclesiastici, dummodo illud pacifice possideas, promoveri possis, concedimus; et cum in Sac. Congregatione Concilii ea dubitatio proposita fuerit, *Dubitat Archiepiscopus Urbinas, an vigore Brevium hujusmodi quis promoveri possit ad titulum Patrimonii, non obstante, quod non concurrat Ecclesiæ necessitas, vel commoditas, dum causa motiva concessionis videtur solatium parentum;* Sacra Concilii Congregatio die 9 Septembris anno 1679 respondit *Negative* (1).

4. Nobis sane ab iis Canonicis sanctionibus recedendum non est, neque immutandam volumus summam quadraginta scutorum Romanorum, quam singuli ordinandi ex Beneficio, seu ex Patrimonio percipere debent. Utrum vero imminui, vel augeri fas sit, et discrimen etiam ratione Patrimonii habendum videaturinter Cives, qui ad Ordines assumuntur, eosque qui in agri planitie, vel etiam in montibus degunt, ad Synodum rejicimus, quam peracta Sac. Visitatione, si Deus propitius erit, pro instituenda nostra Diœcesi indicemus. Interim Diœcesis inopia permoti, plura numerabimus, quæ libenter a Nobis permittentur, ut deinde ad pravas consuetudines deveniamus, quæ omnino, ac severe interdicentur.

5. Ac primum de Beneficiis sermo sit, quibus fere omnibus celebrationes aliquæ Missarum procul dubio adjunguntur. Igitur, qui Curias Ecclesiasticas probe norunt, inter se disputant, an Missæ ratione Beneficii celebrandæ subduci prius debeant, et reliqui deinde ipsius Beneficii proventus expendi, ob quod Ordines conferuntur. Id sane plurimi affirmant; tamen alii plures contrariam sententiam tuentur, licet qui Beneficium assecutus est, injunctum Missarum onus per se, vel per alios Sacerdotes persolvere possit; in quo tamen aliqui novum discrimen observandum putant; nempe si alterius Sacerdotis opera utatur, tunc pretium ex Bene-

(1) Lib. 30, Decr. pag. 408, et seq.

ficii proventibus non esse desumendum; contra vero, si ipse per se Missarum oneri satisfaciat. Hic enim legitima causa, ac morbo præsertim impeditus, potest aliquando a Sacrificio Missæ abstinere (1); quod probari nequit, si quis suo loco alium Sacerdotem ad Missas celebrandas adhibeat; tunc enim, licet morbo detentus, ab onere Missarum non liberatur. Contingere autem potest, ut Ordinatus ad extremam inopiam diuturno morbo redigatur, quod periculum pro dignitatis ratione longe depellendum est.

6. Nos quidem, cum in Sac. Congregatione Concilii Secretarium ageremus, sententiam nostram jussu ipsius Congregationis, scripto in lucem edito, declaravimus, in quo primum expendimus Missarum oneri procul dubio satisfaciendum juxta Sac. Congregationis opinionem, si impedimentum diutius protrahatur, licet, qui Beneficium obtinet, per se, vel per alium possit injunctum Missarum onus adimplere; ideoque nullum discrimen inter eos admitti, qui onus ejusmodi per se debeant exsolvere, et qui alium quempiam Sacerdotem in suum locum subrogandi habeant facultatem. Post hæc cum omni observantia proposuimus, prudentia, arbitrioque Ordinarii ea dijudicanda esse, quæ peculiariter hac in re contingunt. Præclari juris periti in hanc sententiam plura scripserunt; et cum in Sacra Congregatione petitum fuisset: *An a Beneficio, seu Capellania, ad cujus titulum quis intendit ad Sacros Ordines promoveri, detrahenda sint onera Missarum eidem adjecta; quando Beneficiatus non tenetur eas per se ipsum celebrare, vel potius, oneribus Missarum non detractis, sive illæ celebrandæ sint per se ipsum, sive possint celebrari per alium, faciendus sit calculus omnium fructuum pro constituenda summa a Synodali constitutione, vel regionis more requisita pro Sacris Ordinibus suscipiendis;*

(1) C. significatum de detrahendis.

die 17 Julii anno 1723 ita responsum fuit, *esse relinquendum arbitrio, et conscientiæ Ordinariorum.* Quæ cum ita se habeant, si cætera omnia, quæ ad Ordines suscipiendos necessario requiruntur, minime desint, Missarum stipendia inter Beneficii proventus facile numerabimus, sive *per se ipsum* Beneficio præditus, sive *per alium* easdem Missas celebrare teneatur : indolem præsertim ordinandi serio perpendemus. Si quis enim Nobis suspicionem injiciat, ordinandum sine debito cultu, ac religione, ad rem divinam faciendam accedere posse ob eam causam, ut simul oneribus Beneficii satisfaciat, nullisque emolumentis destituatur, tunc sane eorum opinionem amplectemur, qui subductis antea Missarum oneribus Beneficii proventus constituunt : *De celebratione Missæ* (inquit Cardinalis Bellarminus, cum ad Episcopum Theani nepotem suum scriberet) *faciunt artem de pane lucrando, unde Sacerdotium contemptibile redditur, et Ecclesia scandalis patet.*

7. Sed jam de titulo Patrimonii sermonem instituamus. Cum bona ad Patrimonium conficiendum certa, stabilia, et fructuosa esse debeant, eum proventum nunquam probabimus, qui ingenio, ac virtute ordinandi facile comparari posse videatur. Nam Sacræ Congregationis Concilii decreta satis aperte rem declarant. Anno 1589 mense autem Octobri plura proposita, ac disputata fuerunt (1), ac præcipue quarto loco petitum fuit : *Si quis tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur; puta, quod sit Musicus, Magister Grammaticæ, Pictor, Scriptor, aut alterius licitæ professionis, idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, poteritne promoveri ?* Decretumque fuit *non posse* (2). Præ cæteris, quæ afferri possent, aliam sanctionem hic subjiciemus, quæ die 23 Maii anno 1609 (3) his verbis promul-

(1) In causa Seguntina Collationum Ordinum. — (2) Lib. 6, Decr. pag. 58. — (3) Lib. 11. Decret. pag. 53.

gata fuit : *Sacra etc. respondit gradum Doctoratus tam in Theologia, quam in jure Canonico non esse titulum, ob quem aliquis ad Sacros Ordines promoveri queat, sed requiri omnino, vel Beneficium, vel Patrimonium ad vitam promovendi honeste sustentandam sufficiens.*

8. Ob eamdem causam ad Ordines nunquam recipiemus, qui patrimonium ex bonis mobilibus, ac se moventibus confectum nobis exhibeant : *Communitas Sancti Angeli* (ita Sacra *Congregatio die* 29 *Novembris anno* 1670 decrevit (1) *Syponlinæ Diœcesis exponit, per Ordinarium admitti ad Sacros Ordines Clericos, assignato Patrimonio in bonis mobilibus, et se moventibus ; et, cum hoc tendat in grave damnum ejusdem Communitatis, dum fraudantur impositiones, et alia onera Communitatis, quibus animalia sunt obnoxia, et credat esse contra Canonicas dispositiones, ad tollendas controversias supplex instat, declarari, an possit patrimonium assignari super mobilibus, et dictis animalibus.* (Sacra etc., *rebus, et dictis animalibus.* Sacra etc. *respondit negative.*

9. Itaque rejectis hujusmodi patrimoniis, si de proventuum summa, ac de stabili, certoque fundo testimonia Nobis afferantur, et si præ cæteris Ecclesiæ necessitas, et commodum accedat, non modo nomine patrimonii Ordines conferemus, sed omnem facilitatem, atque indulgentiam in hac re ostendemus ; cum hæc Diœcesis minime beneficiis affluat, quæ etiam magna ex parte ad Sedem Apostolicam jure suo referuntur. Plurimum vero pro Diœcesis felicitate confert, si Ecclesiasticis ministris abundet, uti Cardinalis Pallavicinus his verbis latine redditis testatur (2): *Quis inficiari potest maximam in Rempublicam utilitatem ex eo dimanare ; quod in ea plures versentur, qui sibi eam conditionem statuerint, ut, plusquam cæteri, vitam honestati, quieti, studiisque devoveant : Ipsi enim dignitatis, Doctrinæque præstantia*

(1) Lib. 26 Decr. pag. 461, et seq — (2) Loco supra cit.

dissidia componere, et a maleficiis alios sua auctoritate removere possunt. Opponent fortasse, quod negari nequit, aliquos Sacerdotes Laïcis ipsis deteriores haberi: at plures etiam Medici ob inscitiam ægrotis mortem afferunt, plures quoque milites proditores sunt, plurimique cibi veneno inficiuntur, tamen ægrotis medentium opem, oppidis custodiam militum, esurientibus dapes ad levamen recusare nullo modo debemus. Vehementer errat qui de utilitate Legum, vel alicujus Instituti dijudicans, certum quidpiam, et perpetuum expetit, cum id in actionibus hominum ob ipsorum liberam voluntatem minime reperiatur. Illud unice inquirendum est, utrum aliquid frequentius, et usitatius contingat.

10. Itaque, si Ecclesiæ necessitas, et commoditas id postulent, et meritis ad Ordines sumendos necessariis aliquis præditus sit, licet Beneficium obtineat adeo tenue, ut pro Ordinatione minime sufficiat, adjungi illos quoque proventus facile patiemur, quos ex patrimonio comparare poterit, cum id præsertim minime legibus adversetur. Nam in causa Sypontina, quam supra memoravimus, cujus Sententia lata fuit a Sac. Congregatione mense Octobri anno 1589, cum primo loco hoc petitum fuisset: *Primo, an Clericus alioqui idoneus habens Beneficium insufficiens de per se, sed qui, juncto patrimonio, habeat, quod sufficiat ad honestam vitæ sustentationem, possit promoveri.* Ita fuit sancitum: Sacra etc. respondit ad primum *posse juxta formam Concilii Tridentini* (1).

11. Eadem ratione pro conferendis Ordinibus demandatum Capellani munus, licet inter bona mobilia referatur, probabimus, si tamen summam a Synodo propositam exæquet, et qui nominandi jure potiuntur, fidem suam, nostra interposita auctoritate, præstiterint, eum, qui nominatus antea fuerit, in eo munere futurum, donec

(1) Sess. 21, c. 2. de ref.

vita fungatur ; sive alio pacto (per aliquod nempe Beneficium, seu Patrimonium) honestam vitæ sustentationem sibi comparaverit ; ac postremo, si non desit aliquis fortasse, qui se alimenta præbiturum, data sponsione, polliceatur, si forte Ordinatus legitima causa impeditus Missæ Sacrificium celebrare non possit.

12. Si fundus desit, aliquo censu, vel perpetuis censibus patrimonium constitui facile indulgebimus, modo fiant intra limites, qui a S. Pio V in suo decreto præscribuntur ; tunc enim census inter bona stabilia numerantur. Cavendum tamen est, si debitores iis censibus, dissolvi cupiant, apud probum aliquem, et locupletem virum integram pecuniam esse deponendam, ut in alios census convertatur, vel fructiferis, certisque fundis collocetur, qui ejusdem rationis, ac primus census, habebuntur. Curet autem Ordinatus sub pœna suspensionis, ut ejusmodi pecuniæ collocatio minime negligatur ; cum hæc omnia decretis Sacrarum Congregationum omnino congruant, uti Monacellus apertissime declarat (1).

13. Si quis etiam charitate ductus patrimonium tribuere velit, ut aliquis ad Ordines recipiatur, ejus virtutem plurimum commendabimus, et, si nihil omnino necessarium desit, Ordinationem instituemus. Eas tamen conditiones requirimus, quæ a Sac. Congregatione anno 1575, sancitæ fuerunt (2) : *Sacra etc. censuit, posse aliquem ad Sacros Ordines promoveri ad titulum bonorum, quæ ei donentur, si tamen Episcopus judicaverit, eum assumendum pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum, donationesque hujusmodi vere, et absque ulla fraude, et in forma valida fiant de tot bonis, quæ promovendo sufficiant ad vitam honeste sustentandam, quæque deinceps alienari nullo modo possint sine licentia. Episcopi, donec ille Beneficium Ecclesiasticum*

(1) Tom. 2, tit. 13, pag. 72, n. 17, et n. 21 edit. Rom. anno 1707. — (2) Lib. 1. Decr. pag. 115.

sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat, unde vivere possit. Huic sententiæ alia quoque adjungitur, quæ a Sacra Congregatione die 15 Aprilis anno 1598 promulgata fuit, et lib. 9 Decretorum pag. 50 continetur. Censum quoque, si juxta decretum S. Pii V fuerit institutus, ad Patrimonium conficiendum admittemus, ea semper adhibita conditione, ut qui censum attribuit, si forte a debitore pecunia restituatur, pro vitæ sustentatione consulat Ordinato, donec eadem pecunia eo modo collocetur, quem supra memoravimus, uti prudenter idem Monacellus indicavit (1).

14. Verba Sac. Congregationis, quæ paulo ante *vere* retulimus, *et absque ulla fraude, et in forma juris valida* Tridentinæ Synodi sententiam tantum explicant (2), in qua sic traditur : *eo quoque prius perspecto, Patrimonium illud, vel pensionem vere ab eis obtineri.* Hinc necessario sequitur, nec legitima, nec juri Canonico congruentia ea Patrimonia judicari, quæ ex bonis ad alium vel integre, vel magna ex parte spectantibus conficiuntur, ita ut Ordinatus eos fructus annuos percipere nequeat, qui a Synodo statuti fuerunt ; quod pariter de illis bonis statuendum est, quæ adjecto redimendi pacto prius divendita fuerant, celatis, aut conventionibus, aut contractu. Postremo a sacris sanctionibus aliena sunt ea Patrimonia, in quibus expressa, vel tacita conventio intercedit, ut fundi possessio semper ad eum pertineat, qui ratione solum Patrimonii eumdem fundum contulit, sive ut Ordinatus nullos fructus, vel illorum tantum partem ex eo fundo desumat, licet publicæ tabulæ obsignatæ contrarium declarent. Nemo quippe non videt fraudem, quæ objicitur, cum de re gravissima negotium habeatur. Disceptatur etiam, utrum Parens omnia sua bona filio pro suscipiendis Ordinibus legitime assignare possit, licet partes hæreditatis, quæ cæteris liberis jure

(1) Loco superius allato. — (2) C. 2, sess. 21, de ref.

naturæ debentur, hoc pacto ipsis auferantur; deinde, utrum id Pareus exequi possit, si unicum habeat filium, eamque conditionem interponat, ut sibi ad vitam necessaria suppeditentur. Primum quidem, cum detrimentum reliquis filiis inferatur, nulla ratione permittitur. Secundum vero legitimum haberi nequit, nisi in bonorum resignatione omnia singillatim explicentur, ut illorum summa, fructusque annui deprehendantur, atque inde, quid Ordinato ad vitam sustentandam libere supersit, certo probetur (1).

15. Ut hæc, et alia hujus generis maleficia impedirentur, inter cæteros casus hunc quoque reservatum Decessor noster Cardinalis Jacobus Boncompagnus edixit: *Constitutio fictitii Patrimonii Sacris Ordinibus initiando, vel cum pacto illud nunquam petendi, vel retrocedendi, antequam eidem Ordinato suppetat, unde aliunde victus honestus subministretur.* Cum nihil circa ejusmodi casus a Nobis immutatum sit, in dubium revocari nequit, quin integre vim suam ipse retineat. Sed quoniam experientia compertum est, hanc morbi luem superius allato remedio minime extingui, Nos aliquas causas afferemus, ut in gravissima re fraudes hujusmodi prohibeantur.

16. Ac primum, qui ad Ordines assumitur eam voluntatem præ se fert, non modo, ut illos exerceat, sed etiam ad Presbyteratum, et rem divinam faciendam perveniat, quod tamen assequi nunquam poterit, si alicujus fraudis, vel pactionis, ut paulo ante diximus, particeps ad Sacram Ordinationem accedat. In Canone *neminem*, suspensionis pœna statuitur (2), si quis Ordines sine Patrimonio sufficienti accipiat: *Decrevit Sancta Synodus, vacuam habere manus impositionem.* In alio Canone *Sanctorum*, idem sancitur his verbis: *Decernimus, ut sine titulo facta*

(1) Monac. t. 1, pag. 67, n. 5 et 6, t. 3, pag. 131, n. 4, et 5. — (2) Dist. 79.

Ordinatio irrita habeatur. Innocentius III (1) hanc veterum Canonum severitatem mitigavit ; et eum, qui Ordines contulerit haud ignarus fraudis, atque imparis Patrimonii, obstringit, ut Ordinato necessaria ad vitam agendam subministret : *Licet autem Prædecessores nostri Ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoventur, in injuriam Ordinantium irritas esse voluerint, et inanes, nos tamen benignius agere cupientes, tamdiu per Ordinatores, vel successores eorum provideri volumus Ordinatis, donec per eos Ecclesiastica Beneficia consequantur.* Tridentinum Concil. (2) pœnas veterum Canonum iterum præscribit illis, qui titulo imparis Beneficii, sive ad alium quempiam pertinentis, aut fictitii Patrimonii ordinantur : *Antiquorum Canonum pœnas super his innovando* : Sixtus V (3) pœnam suspensionis a priscis sanctionibus inflictam iterum confirmat ; et Clemens VIII (4) Sixtinam constitutionem iis terminis concludit, qui a Tridentina Synodo decernuntur. Itaque, ut recte judicetur, utrum eo modo Ordinatus, quem nuper exposuimus, suspensionem incurrat, et etiam *irregularitatem*, si Ordines exerceat, et sacrum peragat, investigari debet, an Concilium Tridentinum, cum veterum Canonum decreta renovaret, pœnam suspensionis promulgaverit, vel solum edixerit, ut qui fraudis conscius Ordines administraverit, alimenta præstare debeat Ordinato, donec honestam vitæ sustentationem alio pacto consequatur. Id potissimum a Sac. Congregatione dignoscendum est, quæ, ut sæpius innuimus, Tridentinæ Synodi sententias interpretari sola potest, quemadmodum Summi Pontifices sanxerunt. Illa vero, postquam rem diligenter expendit, pœnam superius expositam solummodo in eum, qui Ordines contulerit, renovatam

(1) C. cum secundum de præb. et dignit. — (2) Cap. 2. pluries cit. sess. 21. de ref. — (3) In sua Const, 91. Bull. t. 2. — (4) Const. 40. Bullar. t. 3.

asseruit, non autem suspensionem, nisi forte Ordinatus doli conscius ante fuerit, et Ordinatorem ipsum in fraudem adduxerit. Tunc enim eadem suspensionis pœna liberari nequit, uti die 27 Novembris anno 1610 constitutum fuit : *Sacra Congregatio Concilii, proposito suprascripto dubio, omnium sententiis censuit, hoc casu pœnam suspensionis ante Concilium non esse correctam, et hodie a Tridentino Concilio esse innovatam, et propterea, hujusmodi Clericum, qui, adhibito dolo, confictoque titulo, Ordinatorem decepit, esse ipso jure suspensum carereque ordinum executione.* Fagnanus super hac re consulatur (1). Frustra ad Sedem Apostolicam confugit, qui per ejusmodi fraudem Ordines assecutus est, ut remedium malo opportunum sibi conciliet. Nos enim, qui in Sac. Congregationibus magnam vitæ partem exegimus, affirmare possumus, quod, si palam, vel etiam occulte id evenerit, licet Nos ipsi per litteras propitii simus, nihil aliud obtenturus sit, nisi, ut per aliquod tempus sacrum faciat, donec honestam vitæ sustentationem sibi aliqua ratione paraverit.

17. Cum publicas Ordinationes indicimus, normam in Pontificali Romano descriptam sequimur, et Archidiacono sub pœna excommunicationis præcipimus, ut inter cæteros, etiam qui suspensi sint, ad Ordines accipiendos accedere non patiatur. Si tamen, ut in aliis diœcesibus in more positum est, quemadmodum Cardinalis de Lugo testatur (2), etiam denuntiare palam velimus, Nos eam mentem non habere, ut suspensos ordinemus, quis hanc rem Nobis impediat? Tunc autem, si qui suspensione devincti (in quam pro fraude ad statuendum patrimonium adhibita *ipso facto* incidunt) Ordines tamen a Nobis, qui dolum ignoramus, acciperent, in quo misero statu, et conditione versarentur? Docent qui-

(1) C. cum secundum n. 63 usque ad finem, de præbendis. — (2) De Sacram. disput 8, sect. 7, n. 119.

dem nonnulli Theologiæ Moralis Magistri, eam Episcopi declarationem *ad terrorem* promulgari, a qua tamen recedit, cum deinde Ordines ab ipso conferuntur. Hæc tamen, quæ libere a Magistris evulgantur, cum ad Judices deferuntur, qui tutiorem viam insistunt, et rerum causas sedulo, gravique examine dijudicant, non eadem facilitate probantur. Pœnitentiariæ consuetudo ea est, ut qui per fraudem hoc modo ordinatus fuerit, postquam debitam facultatem acceperit, iterum *sub conditione* ordinetur, uti refert P. Thesaurus, qui in Basilica S. Petri per plures annos, Pœnitentiarii munus exercuit (1). Sacra autem Congregatio probante Summo Pontifice hanc controversiam juxta Episcopi mentem dirimendam censuit; ita ut, si ipsius declaratio contra suspensos ad *terrorem* edita fuerit, rite collatos Ordines existimet; sin autem Episcopus revera suspensos, et jure impeditos ab Ordinibus arcere secum deliberaverit, tunc Ordines haud rite collatos dubitet, uti plurimis ejusdem Sac. Congregationis sententiis comprobatur (2).

18. Errant etiam magnopere, qui fictitium Patrimonium attribuunt, vel eam ex mutuo consensu præviam conventionem adhibent, ut nullos fructus, vel illorum partem Ordinatus solum assequatur, idque se facere testantur, ut egenum ad Ordines suscipiendos adjuvent, quod sane ab imperitis hominibus commendatur, a sapientibus autem, sacrisque constitutionibus vehementer improbatur. Hoc modo nullum rei familiari detrimentum afferri posse sperant; sed errare maxime putantur. Quippe, ut omittamus eam disputationem, utrum *in foro interno* ejusmodi pactiones vim habeant, quod plurimis negantibus aliqui affirmant, eamque facultatem

(1) De pœnis Eccl. part. 2, c. 8, in verbo Ordines n. 2. — (2) In causa Portalecrens. Ordinationis 5. Ap. 1704. In Aprutina Ordinum 5. Januar. 1710. Fagnanus c. per tuæ n. 15, de Clerico per saltum promoto.

Episcopo unanimes tribuunt, ut ipsas inanes, atque irritas declarare possit (1), ut hoc, inquam, omittamus, certum quidem est, si apud Judicem Ordinatus egerit, ut fructus ex patrimonio sibi tradito percipiat, id statim obtenturum, licet contrariæ pactiones, et etiam jusjurandum intercesserit, Aperte Sac. Concilii Congregatio die 11 Maii anno 1599 rem confirmavit (2) : *Sacra etc. re diligenter perpensa declaravit, donationem ejus Patrimonii, ad cujus titulum quis fuerit ordinatus, utpote prohibitam decreto Concilii cap.* 2 *sess.* 21, *juramento donantis nequaquam confirmari.* Insuper in hanc sententiam die 14 Maii ann. 1671 hæc etiam proposita, ac sancita fuerunt (3) *Casum, et dubia sequentis tenoris proponit R. P. D. Taja instans, ea per Sacram Congregationem declarari. Clerico N. habenti annua decem, N. Laicus supplendo usque ad viginti quinque promisit annua quindecim, ut ad Sacros Ordines promoveri posset, eique super ejus proprio fundo donavit sub infrascriptis conditionibus, et declarationibus, quod prædicta annua quindecim essent in supplementum Patrimonii Ecclesiastici, quod solverentur de sex mensibus in sex menses a die Subdiaconatus, et quod statim ac ipse Clericus donatarius Beneficium Ecclesiasticum consequeretur, vel aliter haberet, unde viveret, donatio hujusmodi intelligeretur cessasse. Dictus Clericus per multos annos vixit sine præfatis annuis quindecim, eaque per dictum tempus nunquam petit, et hodie etiam scholasticam habet industriam, cum qua vivere posset, si vellet. Quæritur primo, an talis Laicus teneatur pro dictis annuis quindecim præteritis : secundo, an excusari possit in futurum a dicta scholastica industria. Sacra etc. ad primum respondit affirmative; ad secundum negative.* Idem in Sacra Congregatione super Episcoporum, et Regula-

(1) P. Thesaurus de pœnis Eccl part. 2, a. 11, sub. n. 6. — (2) Lib. 9, Decret. — (3) Lib. 27, Decret p. 43.

rium causis constitutum fuit, ne unquam probentur, qui tradito false alicui Patrimonio, illud ad se revocare contendant; sed ad Ordinatum libere illud pertineat, licet adversa conventio prius interposita fuerit, quemadmodum Monacellus ostendit (1).

19. Rationes, quæ hucusque productæ sunt, tantam vim habent, atque ita perspicuæ sunt, ut ad fraudes ejusmodi eliminandas nihil amplius addendum videatur. Sed quoniam superiori tempore neglectæ fuerunt, idemque in posterum futurum timemus, licet in lucem prolatæ, et satis explicatæ sint, hæc alia subjicienda ducimus.

20. Ac primum, qui ex suis bonis Patrimonium conficit, ut ad Ordines recipiatur, eadem bona nuncupare debet, eorum conditionem, numerum, et fructus annuos exponere. Idem Parentibus, sive extraneis indicitur, cum ex ipsorum bonis Patrimonium Ordinando constituitur. Totum autem negotium in publico instrumento describi, ac manu Ecclesiastici scribæ etiam obsignari necesse est; Pactiones quoque, et alias quaslibet conditiones referri, quibus bona titulo Patrimonii conceduntur.

21. His peractis idem instrumentum Parocho tradendum est, cui subjicitur Ordinandus. Ipse vero per diem festum in magna populi frequentia, *inter Missarum solemnia*, omnia quæ in eodem continentur, nuper memorata enunciabit, singulosque admonebit, ut sibi etiam secreto patefaciant, si forte compertum habeant non ea natura prædita esse bona, nec eum fructum afferre, qui in tabulis indicatur; item si norint eisdem bonis inesse onera, quæ minime declarata sint, vel aliquas pactiones mutuumque consensum intercessisse, ut nempe bona in ejus potestatem redeant, qui prius assignaverat, sive ut Ordinatus nullos fructus, vel solum

(1) Tom. 1, pag. 67, num. 4.

illorum partem excipiat : populum graviter moneat eum legibus obstringi, ut hæc in lucem proferat, et simul de fide super hac re sua certum efficiat. Quod, si in duabus diversis Parochiis bona Patrimonii, et Ordinandus constituta sint, promulgationes eo modo, quo diximus, in utrisque Parochiis perficiantur.

22. Quibus exactis id instrumentum ad nostram Curiam mitti Parochi curabunt, et ratum simul, firmumque testimonium, illud fuisse promulgatum : si vero aliquid contra deprehenderint, illud Nobis, seu Vicario nostro generali obsignatis litteris explicabunt, in quibus non solum describent, quæ perceperint, sed etiam eorum causas, quas a testibus elicere debent, suumque judicium adnectant, utrum quæ delata fuerunt, veritati consentanea arbitrentur. Quamvis autem nihil novi ad ipsos deferatur, tamen præcipimus Ecclesiarum Rectoribus, ut cum instrumento, et testimonio, quod modo diximus, litteras etiam suas adjungant, vel etiam seorsum quid de ipsa re sentiant, nobis ingenue significent. Persuasum enim habemus malum ab ipsis plerumque derivari, quibus cognitæ sunt ejusmodi fraudes, quas tamen vanis rationibus ducti palam facere prætermittunt. Quod, si in posterum negligant, severis pœnis a Nobis afficientur. Id autem facile assequemur; nam et diligentiam in perquirendo, et secretos etiam exploratores adhibebimus.

23. Post hæc, cum Patrimonia ex bonis in censu descriptis statuuntur, sive illa ad Ordinandum, sive ad alium quempiam spectent, sive summam a Synodo præscriptam adæquent, sive in supplementum Beneficii, aut Capellaniæ tribuantur, testimonium census obsignatum ab iis, ad quos pertinet, deferendum est, ut cum bonis ad Patrimonium jam destinatis quoad summam, fructusque annuos habita æquitatis ratione conferatur.

24. Deinde Cancellariæ nostræ Tribunal Ordinandus

adibit, ubi de perjurii gravitate ante admonitus, de casu reservato, ac de pœna suspensionis in eos constituta, qui mendacium aut fraudem admisceant, si Patrimonium ex propriis Ordinandi bonis constet, testabitur juxta formulam jurisjurandi, quod a Nobis proponetur, ac in actis Cancellariæ servabitur, testabitur, inquam, in sua potestate esse illa bona, ad neminem alium spectare, nullis oneribus obnoxia præter ea, quæ in assignatione exposita sunt. Si vero a Parentibus, vel ab extraneis Patrimonium tradatur, ipsi in Concellariam venient, sive alium loco suo legitime subrogabunt, cui jurandi facultatem illorum nomine conferent, quæ in litteris pro mandato obeundo traditis exprimi debet. Jurabunt igitur bona ad Patrimonium designata, sua esse, sine ullo dissidio eadem possidere, nullis vinculis obligata, sive iis tantum, quæ in assignatione afferuntur; insuper nullam conventionem, aut consensum admixtum fuisse, ut nempe iisdem bonis potiantur, donec superstites erunt, fructusque integros, vel ipsorum partem percipiant, vel tandem, ut ipsa bona tunc recuperent, cum Ordinatus sibi alio modo pro honesta vitæ ratione consuluerit, nisi forte aliqua ex his conditionibus in bonis attribuendis intervenerit. Admonendi pariter sunt, ut gravissimam perjurii labem, casumque reservatum meminerint. Quemadmodum vero extranei Patrimonium constituentes, ita etiam Ordinandus jurabit compertum habere bona pro Patrimonio collata ad eam summam, eosque fructus pertingere, qui in assignatione numerantur; reliqua etiam, quæ modo dicta sunt de mutuis pactionibus per ipsum jurari debebunt : si quoque sponsio intercedat de alendo Ordinato, cum legitime impeditus Capellani muneri sacrisque celebrandis satisfacere nequeat, tunc sponsor jurabit, nullam antea pactionem cum Ordinato admissam fuisse, ne scilicet assignatam pecuniam persolvat, cum impedimentum aliquod Missas peragendas retardaverit. Idem jusjurandum Ordinatus

præstabit se nulla facta conventione ab exigenda a sponsore pecunia prohiberi, si forte a Missæ Sacrificio necessario debeat abstinere.

25. Iis omnibus Sacramenti religione confirmatis, ut superius innuimus, et in acta relatis ad examen testium deveniendum erit, qui minus quam duo, et probitatis fama satis cogniti, esse nequaquam debent : Seorsum interrogentur, et de excommunicatione *ipso facto* subeunda moneantur, quam Synodus Cardinalis Boncompagni constituit. Nobis etiam suis bonis pœnas dabunt, Ordinatumque suis expensis alere cogentur, si aliquando ipsos mendaces in hac re deprehendemus. De summa, et conditione bonorum, de fructibus annuis et qua ratione id noverint, ab illis inquiratur; ac demum, an inter Ordinandum, eumque qui Patrimonium attribuit, aliqua conventio adhibita sit, uti supra explanavimus. Illud quoque negligendum non est, cum Patrimonium ab illis conficitur, qui in civitate minime degunt, ab ipsis nempe exposcere, utrum præter bona ad Patrimonium collata a parentibus, sive extraneis certo sciant, quid pro ipsis, eorumque familiis sustentandis supersit : Quam ob causam, qui testes affert, eos potissimum deligere debet, qui hæc plane comperta habeant. Nobis autem reservamus aliquando præcipere, ut ratum, firmumque testimonium eorum bonorum proferatur, quæ in potestate Patrimonium constituentis relinquuntur, et eorum pariter, quibus Patrimonium ipsum innititur.

26. Pro illis, qui titulo Beneficii ordinantur, nihil novi decernimus, sed veterem consuetudinem retineri jubemus : Illud solum monemus, duas in jure Canonico sententias in eos pronunciari, qui fructus beneficii se minime percepturos polliceantur, ut hoc modo faciliorem sibi ad obtinendos Ordines viam sternant, pactione scilicet expresse, vel tacite interjecta cum eo, per quem ad Beneficium nominantur, vel etiam cum eo, qui Beneficium resignat. Prima quidem cap. *Per tuas*, 37 *de*

Simonia continetur, ubi Innocentius III illis, qui hæc commiserant, et tamen se nulli crimini obnoxios putabant, his verbis respondet : *Nos inquisitioni tuæ taliter respondemus, quod, nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad Superiores ascendere, nec in suscepto debet ordine ministrare :* Altera legitur cap. *Si quis*, 49 eodem titulo *de Simonia*, in quo Gregorius IX memorata suspensionis pœna neminem, nisi per Sedem Apostolicam dissolvi posse constituit : *Donec dispensationem super hoc per Sedem Apostolicam obtinere meruerint, noverintque se suspensos.*

27. Tridentina Synodus (1) Patrimonium debita ratione confectum sine Episcopi consensu alienari prohibet, donec ordinatus Beneficium Ecclesiasticum adeptus sit, quod pro vita sustentanda satis judicetur : Ut id melius intelligi possit, nonnulla Sac. Congregationis ejusdem Concilii interpretis decreta subjicientur.

28. Qui patrimonium divendit, nec ullam mentionem facit, se ejus titulo Ordines suscepisse, si nullam incurrit censuram, certum tamen est, quod ejusmodi alienatio inanis, atque irrita *ipso jure* decernitur. Ita sancitum fuit die 6 Martii anno 1638 (2). *Sacra etc. censuit, eum, qui de facto alienavit Patrimonium, ad cujus titulum fuerat Ordinatus, nulla facta mentione, quod ad illius titulum promotus fuisset, in censuras non incidisse, sed alienationem, ut proponitur, factam esse ipso jure nullam.*

29. Insuper die 20 Julii anno 1619 id etiam constitutum fuit (3). *Patrimonium, ad cujus titulum aliquis est promotus, posse utique de licentia Episcopi permutari cum aliis bonis non minoris reditus aut valoris, sed debere Episcopum declarare, bona ex permutatione acquisita esse subrogata in locum prioris patrimonii, ita ut deinceps alienari nequeant, nisi servata forma a*

(1) Sess. 21, cap. 2. — (2) Lib 15, Decret. pag. 667. — (3) Lib. 17, Decret. pag. 17.

Concilio præscripta. Postremo, die 14 Februarii anno 1652 hæc decreta fuerunt (1). *Sacra etc. respondit renuntiationem Patrimonii, ad cujus titulum Clericus simpliciter Sacris Ordinibus fuit initiatus, absque licentia Episcopi factam non sustineri, etiam post assecutionem Beneficii ad ejus vitam sustentandam sufficientis.*

30. Quoniam vero sponsiones nimis libere fiunt, quæ Patrimonii bonis innituntur, noverint omnes, si forte pro sponsione pecunia solvenda sit, in illa bona jus tantum exerceri posse, quæ post honestam vitæ sustentationem Ordinato supersunt; quod raro in patrimoniis hujus diœcesis continget, cùm ipsorum proventus non ita copiosi habeantur. Sciant etiam posse Creditorem accipere *in solutum*, ac vendere jus sibi conveniens in ejusmodi Patrimonium, quod post mortem Ordinati ad hæredes transferri deberet. Id vero perraro eveniet, cum Patrimonia ab extraneis plerumque constituantur ea conditione, ut ipsis bona Patrimonii restituantur, cum Ordinatus e vivis decedet, vel alia legitima ratione honestam vitæ sustentationem consequetur. Quæ diximus ex hoc S. Cong. monumento satis probantur : *Supplicatur humiliter, per E. E. V. V. declarari, an dispositio S. Concilii in cap.* 2 *sess.* 21 *de reformatione prohibens alienationem Patrimonii Clericorum, absque licentia Episcopi, extendatur ad fidejussiones per eosdem Clericos factas, ita ut respectu dicti Patrimonii obligatio non sustineatur.*

Die 15 Martii 1642. *Sacra etc. respondit extendi etiam ad fidejussiones, juxta tamen distinctionem factam in declaratione hujus Sacræ Congregationis tenoris sequentis.*

Die 5 Februarii 1604. *Sacra Congregatio Concilii censuit, neque in ejusmodi Patrimonio, neque in ejus fructibus ad Clericum alendum necessariis executioni*

(1) Lib. 19, Decret. pag. 172.

locum esse posse. Licere autem capere in causam judicati eam fructuum partem, quæ quotannis superesset ultra eam, quæ ad Ordinati sustentationem, non laute, sed tenuiter vivendo, Judicis Ecclesiastici arbitratu fuerit necessaria. Posse autem ipsum Creditorem accipere in solutum, atque vendere jus sibi competens ad hujusmodi Patrimonium, quod post mortem ipsius promoti, ad Creditorem, uti res hæreditaria, pertinebit (1).

31. Postremo, qui alicujus Beneficii titulo Ordinatus fuit, ipsum Beneficium in alium quempiam transferre nequit, nisi palam declaret, se illius titulo ad Ordines assumptum fuisse. Id vero perfici nullo modo fas est, nisi constet Ordinato satis suppetere, quæ ad vitam necessario requiruntur; aliter enim Beneficium frustra, et inaniter transferretur (2). Cum in Sac. Concilii Congregatione a Secretis ageremus, plura in dubium vocata sunt, ac disceptata, quæ per Archiepiscopum Ansanensem seu Lancianens. proposita fuerant: ad sex capita referebantur; quorum tertium fuit ejusmodi: *An constare debeat per probationes concludentes, resignantem habere, quo commode vivere possit.* Responsumque fuit: *Affirmative.* Ad quartum vero: *An hæc probatio censeatur adimpleta per solam confessionem juratam resignantis;* die 9 Februarii 1726. Sacra Congregatio respondit: *Negative.*

32. Hæc sunt, quæ præcipienda, atque indicanda singulis per hanc nostram declarationem necessario duximus, in qua præsertim illud ante oculos habuimus, ut Sacerdotii dignitatem, Tridentini Concilii, et Sacrorum Canonum Sanctiones, necnon Synodi a Decessore nostro celebratæ decreta ipsis omnino consona tueremur. Quippe haud novas leges indicere, sed veteres diligenter

(1) Lib. 17, Decret. pag. 18. — (2) Trid. Conc. Sess. 21, cap. 2, de ref.

observari magnopere cupimus, ac ne ipsæ ob inscitiam, vel pravam voluntatem pedibus proterantur.

33. Hæc autem declaratio non modo usitatis locis promulgabitur, et ad singulos Urbanos, ac Diœcesis Parochos, omnesque Vicarios Foraneos mittetur, sed etiam in nostra Cancellaria prostabit, ut Scriba, cui de novis Patrimoniis acta conficienda sunt, ipsi penitus conformetur; siquidem observandam integre, ac perpetuo jubemus.

INSTITUTIO XXVII.

Pro Archipresbyteris, et Parochis Diœcesanis atque Concionatoribus, qui tempore Quadragesimæ ad tradendum Dei Verbum in illorum Ecclesiis designantur Quid Parochis agendum sit, antequam tempus Quadragesimæ advenerit. De ratione excipiendi Concionatores. Quonam loco sint collocandi, quove pacto adventus, ac reditus Concionatoribus apparari oporteat. Quid præstandum sit Regularibus Concionatoribus in templis proprii Ordinis. De vitæ probitate, quam tempore Quadragesimali Concionatores præ sé ferre debent. Quid ipsis gerendum sit, si forte lethalem culpam contraxerint. Quid evitari, vel declarari per conciones opus sit. Quale detrimentum in Fideles dimanet ex eo, quod Concionatores non insectentur vehementius ea crimina, quæ frequentius a populo patrantur. De mercede solvenda Concionatoribus, quamve ob causam ipsis concedatur.

1. Adventante jam Quadragesimæ celebritate, Concionatores Verbi Dei in plures nostræ Diœcesis Ecclesias designantur, ne illud Jeremiæ nobis objiciatur (1): *Ubi est Verbum Domini.* Monendi igitur sunt Rectores Ecclesiarum, in quibus conciones per Quadragesimam habentur, et ipsi quoque Concionatores, ut hæc pia exercitatio rite, atque utiliter peragatur.

(1) Cap. 17.

2. Itaque Parochi diebus Dominicis Sexagesimæ, et Quinquagesimæ, dum Missam Parochialem celebrant, per certos dies ineunte Quadragesima futuram concionem populo significent, omnesque hortentur cum viros, tum mulieres, ut frequentes conveniant : *Vade* (inquit Jeremias) *et sta in porta filiorum populi : et dices ad eos : audite Verbum Domini.* Absoluto autem ejusdem Missæ Sacrificio, Deum unanimes exorabunt, ut qui concionibus aderunt, eum fructum percipiant, ob quem conciones instituuntur. *Vivus est enim sermo Dei, et efficax* (1) ; Sed nisi Deus ipse in animis hominum suam legem imprimat, uti habetur cap. 31, v. 33 Jeremiæ, *Dabo legem meam in visceribus eorum, et in corde eorum scribam eam ;* nec Concionator, nec Populus ea, quæ in votis sunt, obtinebunt. Id S. Gregorius his verbis confirmat (2) : *nisi intus sit, qui doceat, Doctoris lingua exterius in vanum laborabit.*

3. Statim ac ad Ecclesiam sibi constitutam Concionatores pervenient, qua par est humanitate, ac officio ab ipsis Parochis excipientur (3) *Sic nos existimet homo* (inquit S. Paulus) *ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei ;* quæ verba Guilielmus Estius sic interpretatur : *Dispensatores, ne nimium extollantur ; nam dispensator alienæ rei minister est; mysteriorum Dei, ne contemnantur.* Hinc sub pœnis arbitrio nostro statuendis pravam consuetudinem vehementer improbamus, ob quam Concionatores ad tabernas divertere, ibique subsistere permittuntur, quod cæteris omnibus Ecclesiasticis, nisi itineris causa, interdicitur : *Tabernas prorsus evitent, nisi forte causa necessitatis in itinere constituti* (4). Idem Canone 4, dist. 44 sancitur : *Clerici edendi, vel bibendi causa, tabernas non ingrediuntur, nisi peregrinationis necessitate compulsi.*

(1) Ad Hebræos, cap. 4, v. 12. — (2) Homil. 30, de Ev. — (3) Ad Corinth. 1, cap. 4, v. 1. — (4) C. Clerici de vit. et honest. Clericor.

4. Igitur (uti S. Carolus Borromæus decernit (1)) : *In proprio Monasterio, qui Regularis est, habitet, aut in ædibus Parochialis, Collegiatæve Ecclesiæ, ubi concionatur, aut saltem in aliis Ecclesiasticis domiciliis, si ullo modo potest, ac distinctis omnino a Laïcali habitatione.*

5. Quoniam vero singulis annis dissidium excitatur, quisnam equo deducere Concionatores debeat, præcipimus pristinum morem servari, ita ut, qui superiori tempore equum tradere consueverit quo facilius ad locum, ubi sacrum ministerium exerceri debet, Concionator perveniat, idem præstare deinceps omnino teneatur. Sin autem Concionatores suis expensis, vel alterius beneficio et gratia iter confecerint, sibi ipsi in posterum eodem modo consulant.

6. Satis constat statis diebus conciones haberi in aliquo loco, ac deinde in alium locum Concionatores migrare, ut per alios dies sacra eloquia populo tradant; atque iterum in pristinum locum se restituere, ut eodem munere fungantur.

7. Si id contigerit, præcipimus Parocho, seu populi conventui, ad quem Concionatores alere pertineat, ut pro commodiori itinere prospiciant, cum ipsi de uno in alium locum transferuntur. Quippe sub alimenti nomine illa etiam continentur, quæ necessaria sunt, ut ipsi in eum locum se conferant, ubi populum piis sermonibus imbuere debent. Idem statuendum est, cum in eum locum Concionatores revertuntur, ex quo prius discesserant, et ubi inceptum concionum cursum prosequi fas est.

8. Sed jam ad Concionatores deveniamus. Nemo juxta Tridentinum Concilium sæcularis conciones habere potest (2), qui prius ab Episcopo facultatem non impetraverit. Idem pro Regularibus decernitur, si Ecclesia

(1) In sua Inst. pro Conc. in act Eccl. Med. part. 4, p. 305. — (2) Sess. 5, cap. 2.

concionibus destinata ad ipsorum Ordinem minime spectet. Sed, ut id clarius explicetur, cum Clemens X (1) Regularibus, qui in suis Ecclesiis concionari volunt, indixerit, ut benedictionem ab Episcopo postulent; hinc magnopere commendamus, ut ejusmodi decreta sedulo observentur; non modo, ut jurisdictionem, quæ Nobis concredita est, integre tueamur, sed ut eos, qui nostra auctoritate per Diœcesim pro sacris eloquiis enunciandis se conferunt, prius alloquamur, ipsisque nostri animi sensus declaremus.

9. Singulis autem Concionatoribus in memoriam adducimus, ut optimis vitæ moribus se præditos exhibeant, ne inter eos adnumerentur, quos Deus his verbis objurgat : *Peccatori autem dixit Deus : Quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum per os tuum? tu vero odisti disciplinam* (2).

10. Virtus, atque integritas morum, quibus Concionatores exornantur, maximum sermoni pondus adjiciunt: *Habet*, (inquit S. Augustinus (3)) *ut obedienter audiatur quantacumque granditate dictionis, magnum pondus vita dicentis.* Venerabilis Beda ea verba, quæ apud S. Matthæum habentur, *Loquebatur, tanquam potestatem habens* sic interpretatur : *Sermo docentis in potestate fit, quando, quæ docet, operatur.* Contra vero morum licentiam, quæ in Concionatoribus apparet, omnino perniciosam S. Gregorius testatur. Tunc enim *Quod per linguam prædicamus, per exempla destruimus, dum iniqua docemus operibus, et sola voce, quæ justa sunt, prætendimus.* Tandem in Canone *Multi* (4) hæc sententia continetur : *Bene vivendo, et bene docendo populum instruis, quomodo debeat vivere : bene autem docendo, et male vivendo Deum instruis, quomodo te debeat condemnare.*

(1) In Constit. quæ incipit : *Superna.* — (2) Ps. 49, v. 16, 17. — (3) Lib. de Doctrina Christiana, cap. 17. — (4) Dist. 40.

11. Hinc meminerint Concionatores a conventibus, hominumque frequentia longius abesse. Nam majorem gratiam, et virtutis opinionem sibi conciliabunt, si minus cum multitudine versentur. Item si vanis hominum negotiis non implicabitur Concionator, iis omnem curam impendet, quæ ad Dei gloriam, cultumque augendum conferunt. Ut Salvator suos Discipulos ad hoc sacrum ministerium informaret, in Judæam eos misit, ut sacram doctrinam prædicarent. Inter cætera illud etiam monuit, ut modesto vultu, compositoque per viam incederent, et ne prætereuntes quidem salutarent : *Neminem per viam salutaveritis* (1), quæ verba Sanctus Ambrosius ita declarat : *Ipsis neminem in via salutare præscriptum est, non quia benevolentiæ displiceret officium, sed quia persequendæ devotionis intentio plus placeret.*

12. Si, qui hominum consortium, et familiaritatem evitant, vix satis muneri suo satisfaciunt, quid de illis statuendum videbitur, qui per Quadragesimæ tempus, dum Concionatorem agunt, ludis, venationibus, ventrique nimium indulgeant, nec a mulierum congressibus, ut par est, abhorreant? In quibusdam opusculis in lucem editis a Benedicto XIII, quæ iterum excusa fuerunt Romæ anno 1726 cum ipse Pontificatum gereret, epistola Sancti Francisci Salesii inseritur, quæ ad imbuendos Concionatores plurimum confert. In ipsa hæc præsertim leguntur : *Sæcularis quidem ludis tempus conterere potest, venationibus animum relaxare, nocturnos cœtus celebrare; quæ omnia minime possunt exprobrari : nam si remissionis gratia fiant, divinis legibus non interdicuntur. Hæc tamen, si Episcopus, vel Concionator exerceat, gravissimam offensionem afferunt populo, nisi legitimis cum causis, plurimisque rationibus conjungantur, quod non ita facile contingere potest,* Sanctus

(1) S. Lucas, cap. 10, v. 4.

autem Carolus Borromæus inter cætera, hæc quoque in Concionatore desiderat, ut sit *In victu temperatus, et parcus, ac ciborum varietatem fugiens, frugalitatis, abstinentiæque studiosissimus. Nec vero præ Concionum laboribus, aliaque causa, nisi necessaria, id studium remittat; tantum abest, ut a statis jejuniis se eximat: imo vero illa religiose colat, ut cæteros exemplo suo accendat ad leges abstinentiæ jejuniique recte servandas. Si quo autem in loco, ubi concionatur, moris est cibum a fidelibus Concionatori opipare, præterque modum apparari, et ipsa frugalitate, qua perpetuo utetur, omnique alia ratione ab eo apparatu eos revocare studebit;* ac paulo post : *familiaritates, et consuetudines Laïcorum valde evitabit etc. fœminas ad colloquium secum ineundum ne introducat.* Clemens XI, qui nunquam satis commendari poterit, in Epistola Encyclica pietatis, ac doctrinæ plena, quam ad Episcopos dedit, de Concionatoribus hæc habet : *Nimis crebro evenit, in oppidis præsertim, ac vicis parum frequentibus, ut licentia Concionatoris, pravum exemplum, vel etiam criminis umbra non modo fructum universum impediant, quem Sacris eloquiis colligere poterat, sed re ipsa plurimis scandalis, ac malis occasionem subministrent.*

13. Si forte Concionator, quod Deus longe avertat, gravi labe inquinatum animum, Deique amicitia destitutum habeat, ad concionandum non accedat, priusquam se Pœnitentiæ Sacramento expiaverit; vel si id commode fieri nequit, per contritionem peccatum detestetur, et quamprimum confiteri secum deliberet. Id a S. Carolo Borromæo desumpsimus, qui loco superius allato inquit (1) : *Sed conscientiam ante ab omni peccatorum impuritate Pœnitentiæ Sacramento expurgabit, quam ad Verbi Dei tractationem accedat.* Sanctus autem Franciscus Salesius hæc pariter addit : *Concio habenda*

(1) Pag. 136.

non est, nisi prius Missæ Sacrificium celebrarit Concionator, vel celebrare statuerit: incredibile est, ait S. Gregorius, *quantam Dæmoni formidinem injiciat, qui Sanctissimum Christi Corpus perceperit. Revera illud affirmari posse videtur, quod Sanctus Paulus usurpabat: An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus? Tunc sane major libertas, pietatis ardor, ac doctrinæ lumen sermonibus adjungitur: quamdiu sum in mundo* (ait Salvator) *lux sum mundi: Certum quidem quamdam in nos charitatem dimanare, dum Christus qui luminis fons est, animis nostris immoratur: Ita Discipuli, qui ad oppidum Emaus profecti fuerant, post Sacram Eucharistiam mentis tenebras depulerunt.* Inter Theologos quæritur, an novam contrahat peccati labem, qui culpæ lethalis conscius Sacras conciones aggreditur; Sanctus autem Thomas, dum Psalmum 49 explicat, et illa præsertim verba *peccatori autem dixit Deus*, rem ita proponit: *numquid, qui in statu peccati mortalis est, peccat mortaliter, quando prædicat, vel docet?* Hoc vero pacto respondet: *Ejus peccatum aut est publicum, vel occultum; et si occultum, vel cum contemptu, et sine pœnitentia, aut cum pœnitentia. Dicendum ergo, quod si aliquis est in peccato publico, non debet publice prædicare, vel docere... Si vero est in peccato occulto, et sine pœnitentia, tunc provocat Deum, quia simulat..... Vi vero peccatum est occultum, et dolet, non peccat prædicando, vel docendo, etiamsi publice loquatur contra peccatum, quia, sic detestando aliorum peccata, detestatur etiam suum.* Dominicus Soto S. Thomæ præclarus assecla eamdem sententiam amplectitur, et magnopere illustrat (1).

14. Priusquam sermonem ad populum ordiatur, divinam opem Concionator imploret, quemadmodum Esdras de Neëmia commemorat (2): *Oravi Deum Cœli, et dixi*

(1) 4, Sent. dist. 1, q. 5, art. 6, pag. 66, edit. Lovan. anno 1573. — (2) Lib. 2, cap. 2.

ad Regem. Si copiosum assequi fructum velit, non solum oret, sed ea, quæ populo tradenda sunt, prius animo, seriaque meditatione perpendat, uti docet S. Hier. (1) : *Sæpius meditando, populum doceat, sed illa doceat quæ a Deo ipse didicerit, non ex proprio corde, vel humano sensu, sed quæ Spiritus Sanctus docet.*

15. Nonnulli summa virtute, ac doctrina præditos Concionatores expetunt, alii mediocres æquo animo ferunt, quos nos magnopere probamus, cum id facilius sit, et major etiam utilitas derivetur. Hæc habet Cardinalis Pallavicinus in historia, qua res gestas in Tridentina Synodo complectitur (2) : *Quid satius judicatur, Concionatoris munus illis interdicere, qui in hoc sublimi pietatis, ac sapientiæ gradu non versantur, et hoc pacto ad exiguum numerum eos redigere, vel hanc facultatem iis omnibus elargiri, qui mediocri sane ingenio Concionnes exercent? Hoc sane idem esset, ac petere, utrum inter milites adscribendi non sint, qui maximam in subeundis periculis virtutem non præ se ferunt, sed aliquando tergа hostibus vertunt, utrum ex foro eliminandi, qui singulari jurisprudentiæ laude minime prædicantur, sed ineptas quandoque ferunt sententias; utrum postremo arcendi sint omnes opifices, qui alicujus artis peritissimi non habentur. Id enim, quod imperfectum videtur, si copiosum, ac redundans valde fuerit, Reipublicæ prodesse magis certum est, quam id, quod præstantissimum habetur, si exigua tantum ejus copia suppetat. Melius est, si in omni oppido, omnique templo aliquem de Deo, de Cœli felicitate, de Inferorum cruciatibus disserentem populus audiat, a quo pietatis laudes, peccati gravitas declarentur etc. id inquam, melius est, quam si Paulus, et Chrysostomus unice verba facerent, idque tam raro contingeret, ut homines vanis, ac perniciosis hujus vitæ cogitationibus implicarentur; atque*

(1) Can. Si quis vult, dist. 36. — (2) Lib. 7, cap. 14.

adeo rarissime semen in animos decideret, ex quo immortalis vitæ cogitatio aliqua gigneretur. Sed cum magnum discrimen inter mediocres, et prorsus imperitos Concionatores intercedat, nostri muneris partes esse ducimus, ut legibus, et præstantium virorum auctoritate innixi pauca subjiciamus, quæ vitanda, et quæ perficienda sunt, ne Concionator mediocris in deteriorem conditionem dilabatur. Sacra Congregatio super Regularium, et Episcoporum causis constituta, jussu Clementis X per litteras encyclicas præcepit Episcopis, omnem curam, atque sollicitudinem impendere, ut pravam consuetudinem jampridem invectam penitus extinguerent, ob quam nonnulli Concionatores non sacram doctrinam, ac virtutem populos edocebant, ut Sanctissimi Patres hortantur, sed auditorum mentes paradoxis, Poëtarum fabulis, vanisque Rhetoricorum ornamentis oblectabant. Illud tamen magis deplorandum est, quod non modo inanibus verbis Concionatores utuntur, sed etiam ridiculam, ac mimicam dicendi rationem imitantur, quæ theatris potius accommodata videtur; et illud studiose curant, ut Auditores hilares, jucundique detineantur. Quamobrem, ut morem hunc sacrilegum melius arguamus, verba Patris Olivæ Societatis Jesu Præpositi Generalis afferemus, quæ in concione coram Pontifice, et Cardinalium cœtu habita continentur, quæ sic latine redduntur (1): *Ut pestis tam perniciosa omnino extinguatur, fateor me sæpius evolvisse Sacras Litteras, Concilia, et Doctores; et neminem sane reperire potui, qui in tam pravam consuetudinem, vel unum verbum protulerit, vel syllogismum confecerit. Nullus Catholicus Doctor, nullum Oecumenicum Concilium excogitare vel suspicari unquam potuit Concionatores adeo impudentes, qui Dei Ecclesiam in theatrum, sacrumque suggestum in circulatoriam sedem converterent. Hinc nemo morbo*

(1) §. 382.

incredibili aptum remedium attulit, et hæc duo maxime repugnantia, quæque in unum copulari nequeunt, semper judicavit, CONCIONATOREM, *ac* MIMUM, *Apostolum, et Scurram, Templum, ac Theatrum. Quinquaginta ab hinc annis hæc Erinnys ab inferis emersit, utque plures animas in tormentorum sedem abriperet, religioso indumento adoperta, et plerumque magno honore habita ob aliquod cingulum ad pœnitentiam indicandam, templa cachinnis immoderatis implevit, et Concionatorum linguam vana scurrilitate conspersit.* Quo tempore hic vir egregius hæc scripsit, nihil contra exitiale malum, quod modo memoravimus, lege sancitum fuerat; sed latius cum serperet, opus fuit non modo legem ferre, sed pœnas etiam in ipsum indicere. Id contigit Pontifice Innocentio XI, cum Sacra Concilii Congregatio die 6 Julii 1680 epistolam encyclicam dedit, in qua, cum de Concionatoribus agitur, hæc leguntur : *Porro sciant, non levem esse culpam, sed grande piaculum; gravissimaque pœna mulctandi sunt* (videlicet Concionatores) *ubi per scurrilitatem Verbum Dei veluti in scenam adducunt, aut Auditoribus deridendum traduxerint.*

16. Jam satis de iis, quæ vitanda sunt a Concionatoribus : nunc ad ea sermo convertatur, quibus ipsi satisfacere pro munere suo debeant. Ac primum sit, quod capite 12, 8, quæst. 1, habetur : *Oportet, eum, qui docet, et instruit animas rudes, esse talem, qui pro ingenio discentium semetipsum possit aptare, et verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.* Secundo advertant, ex allata sententia illud quoque moneri; nempe, ut explanantes ea quæ credenda necessario sunt, vel Sanctæ Religionis mysteria (ne labor irritus sit) earum rerum similitudines adhibeant, quæ Auditorum captui accommodatæ videantur. Sibi ante oculos ponant Salvatoris exemplum, qui coram populi multitudine verba faciens *parabolis* utebatur : *et sine parabolis non loquebatur eis.* Nunc Serpentis exemplum, modo

Pastoris, modo Piscatoris, modo vitis allatum fuit, quæ omnia sensibus subjiciuntur. Ejusmodi exemplis pleni sunt Libri, qui circumferuntur. Tertio, cum de imbuendis animis, moribusque immutandis sermo est, ut fructus colligatur, in ipsis peculiariter enumerandis oratio versetur, quæ secundo, ac tertio loco proposuimus. Ex libro Patris Segneri, qui *Parochus instructus* inscribitur, desumpta fuerunt, ubi tertiam rem ita declarat; si quis contra occasionem, et illecebram peccandi id solum generatim admoneat; videlicet, ejusmodi pericula vitanda esse, populus nihil omnino hac sententia commovebitur: Sin autem duplex periculum afferatur, remotum nempe, ac proximum; deinde rem sic explicet, eum in remota occasione versari, qui domum aliquam frequenter invisens, rarissime lethale crimen admittit, ideoque non obstringi, ut ex eo loco se propripiat; si vero sæpius in peccatum labatur, tunc periculum proximum existimari, quod penitus aufugere divino mandato teneatur; si hæc fiant, tunc animus permovetur, et veritas ipsa tanquam granum synapis non modo contusum, sed minutissime contritum, oculorum aciem vehementer perstringit. Quarto, Concionator ejus loci, ubi verbum Dei prædicat, morum corruptelas diligenter exquirat: Quod ita docuit Sanctus Carolus Borromæus (1): *Cum vero ad Concionandum aliquo Concionator venerit, vel ab Episcopo, vel a Parocho; aliove Ecclesiæ Rectore accurate illius loci morum corruptelas conquiret, quas, ut occasio feret, verborum vi, et sententiarum pondere, et in primis Sacrarum Litterarum testimoniis, exemplisque constantissime usque adeo exagitabit, ut funditus, quantum in se est, extirpet, Deo juvante.* Quinto, non solum improbos mores reprehendere Orator debet, sed causas etiam, quæ pro illorum excusatione in medium proferri solent,

(1) In actis Eccl. Mediolan. tom. 1, pag. 404.

et nimis profecto invalescunt. Ita juvenes peccandi licentiam ætati tribuendam putant ; homines adulti plura pietatis opera contemnunt, quæ mulieribus tantum accommodata censent; nonnulli a Sacramentis suscipiendis abstinent, aliosque inducunt, ne ad ipsa tam frequenter accedant, et palam asserere non dubitant, immortalem gloriam comparari posse, licet Sacramenta tam crebro non percipiantur : Senes tandem cumulandæ pecuniæ, sordidæque divitiarum cupiditati se penitus mancipant, ut familiæ commodis prospiciant. Hæc a Sancto Carolo fuse indicantur (1). Concionator autem has detegere insidias, et quo potest maximo studio, longe propulsare debet.

17. Inter Sacros interpretes quæritur, curiosius sane quam utilius, utrum (omissis ethnicis, atque hereticis) si Catholici solum adnumerentur, et etiam infantes, qui fere omnes per Baptismum æternam vitam assequuntur, cum perpauci sine ipso decedant, utrum, inquam, major sit eorum copia, qui perpetuis cruciantibus addicuntur. Contrariam sententiam aliqui tuentur, illo regni cœlestis exemplo adducti, quod in Evangelio S. Matthæi proponitur : Unus quippe ex omni numero, qui ad eas nuptias convenerat, solum excluditur, quod veste nuptiali careret. Alii vero eos, qui ad beatissimam cœli sedem perveniunt, et eos, qui ab illa longe arcentur, numero exæquant ; cujus rei conjecturam ex decem Virginum exemplo desumunt (2), quarum quinque prudentes, quinque autem fatuæ memorantur : Reliqui vero majorem *Reproborum* numerum existimant, si cum *Electis* conferantur. Legimus enim non sine terrore in Sacris Litteris : *Multi sunt vocati, pauci vero electi* : et alio loco : *Per angustam portam, quia lata porta et spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, et multi sunt,*

(1) In instruct. pluries cit. pag. 400. — (2) Sanct. Matth. eodem loco.

qui intrant per eam. Quam angusta porta, et arcta via est, quæ ducit ad vitam, pauci sunt qui inveniunt eam.

18. De hac controversia plures agunt, ac præsertim Pater Cornelius a Lapide (1) rem satis erudite pertractat, et multorum Patrum auctoritate ductus sententiam tertio loco expositam defendit. Omissa hac disputatione, quæ dirimenda nostro judicio non est, illud affirmamus, magnam eorum partem, qui æternis suppliciis damnantur, eam calamitatem perpetuo subire ob ignorantiam mysteriorum fidei, quæ scire, et credere necessario debent, ut inter Electos cooptentur : *Multi enim* (inquit Cornelius) *laborant ignorantia crassa articulorum Fidei, quos explicite scire, et credere tenentur, æque ac Sacramentorum.* Itaque Concionator hæc mysteria, et alia quæ ad salutem necessario requiruntur, populo explanare ne prætermittat. Moneat etiam summopere Parochos, quo studio pro muneris sui ratione eumdem populum per dies festos Christi doctrina instituere teneantur. Item Parentibus, et domorum Præfectis in mentem adducant gravissimum mandatum, quo curare debent, ut liberi, cæterique sibi commendati templum adeant, et Christianam legem addiscant, quos etiam ipsi comitari ad templum fas est, ut suos liberos ad Fidei mysteria percipienda frequenter convenire certo dignoscant, utque intelligant ea fortasse, quæ antea ignoraverant, vel quæ diuturnitate temporis, uti solet accidere, penitus ipsorum animo deciderant, et rursus in memoriam sunt revocanda.

19. Idem Cornelius a Lapide aliam rationem subdit, qua supplicio æterno homines puniuntur, sive numerus Electorum major, vel minor, vel æqualis cum reproborum plebe judicetur : *Concionatores* (inquit) *communem tramitem explicandi Evangelia sequuntur, peccatoribus commendant Passionem Christi, misericordiam Dei,*

(1) In comment Epist. S. Jacobi, cap. 2.

largitionem eleëmosynarum, et cultum Beatæ Virginis, quod illa sui cultores non sinat perire; nec descendunt ad vitia, huic illive loco propria, ut contra ea tonent, et fulminent, eaque extirpent : Unde Urbes, et populi manent in eisdem malis legibus, consuetudinibus, propositis, vitiis, nec ullum, vel exiguum, ex Concionibus omnibus fructum referunt. Mutent ergo modum Concionandi, si Deo, conscientiæ, Ecclesiæ, et Auditoribus consulere satagunt; ut conscientias feriant, ex iisque omne malum semen, quod in tali loco grassari sciunt, stirpitus evellant.

20. Tandem non ignoramus rationi consentaneum esse, ut Concionator aliquod stipendium pro vitæ sustentatione consequatur : *Qui bene* (ait S. Paulus) (1) *præsunt Presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo, et doctrina; dicit enim Scriptura : Non alligabis os bovi trituranti, et dignus est operarius mercede sua.* Illud solum cavendum est, quod monet Sanctus Gregorius (2) : *Verus ergo quisque Prædicator non ideo prædicare debet, ut in hoc tempore mercedem recipiat, sed ideo mercedem recipere, ut, prædicando, subsistat.* Sanctus Thomas Quodlib. 2, art. 12, quærit : *Utrum sit peccatum Prædicatori habere oculum ad terrena;* et controversiam ita dirimit : *Respondeo, dicendum, quod habere oculum ad terrena contingit dupliciter : uno modo, sicut ad mercedem, vel præmium, et sic Prædicatori non licet habere oculum ad terrena, quia sic faceret Evangelium venale : alio modo, sicut ad stipendia pro necessitate sustentationis vitæ; et sic licet habere Prædicatori oculum ad terrena.* Quamobrem stipendium, quod fidelium pietas elargiri solet, Concionatoribus in nostra Diœcesi non interdicimus; sed absoluto Quadragesimæ cursu, cum de more illud postulantes circumibunt, præcipimus, ne vestigium ab eo loco disce-

(1) Epist. 1, ad Timot. cap. 5, v. 17. — (2) Lib. 19, Moral.

dant, ubi conciones habuerunt; humano modestoque animo accipiant, quæ ipsis a piis Auditoribus tribuuntur.

21. Ex illis verbis S. Thomæ : *habere oculum ad terrena;* opportunum aditum Nobis apertum conspicimus, ut improbemus incredibilem cupiditatem, occulta consilia, et calliditatem, quibus Nobiles Matronæ, ac Magnates civitatis per Concionatores adiguntur, ut Auditorum frequentiam, ac numerum sibi concilient, utque cæteri Concionatores populi concursu destituantur. Cum tamen urbanis Concionatoribus id solum convenire videatur, ideo cum de illis sermo erit, ea, quæ necessaria sunt, libere enunciabimus.

22. Concionatores suo perfuncti munere, si sæculares fuerint, ad domos suas, si Regulares, ad cœnobium quamprimum revertantur.

INSTITUTIO XXVIII.

De Processione, quæ fieri consuevit in Festo S. Marci. Quidnam decreverit Sacrorum Rituum Congregatio, si forte in Diem Dominicum Paschatis eadem supplicatio inciderit. De Missæ Sacrificio, quod eadem die celebratur.

1. Litaniæ Majores, quæ die S. Marci 25 Aprilis celebrari consueverunt, hoc anno 1754 cum die solemni Paschatis concurrunt.

2. Non semel id evenit, actumque fuit in S. Rituum Congregatione utrum die Paschatis, an alio die Processio indici deberet. Primum quidem haud consentaneum visum est, cum die Paschatis Episcopi Missæ Sacrificium solemni ritu peragere soleant, et populus magna frequentia ad Eucharistiam percipiendam convenire. Hinc sancitum fuit, ut eadem in diem tertium Paschatis differretur; nec magni momenti negotium Patres censuerunt, quod eo die Concionatores ad Populum verba faciant, et

eorum cursus absolvatur : Quippe responsum fuit, ut ipsa concio post Processionem, vel ante haberetur, vel etiam post prandium, sicut primo die Paschatis fieri mos obtinuit.

3. Id die 25 Septembris anno 1627 promulgatum fuit. Scriptores autem Sacrorum Rituum periti juxta hanc sententiam, Missalis etiam, et Breviarii Rubrica, et auctoritate ducti, Processionem, quam supra memoravimus, in diem tertium Paschatis prorogandam statuerunt, si celebritas S. Marci primo die Paschatis occurrat (1).

4. Itaque idipsum die 27 Aprilis Nos observabimus, cum hoc anno solemnitas Paschatis, et festum S. Marci eodem die concurrant. Cum tamen eo die, quo Processio indicetur, Communionem Pueris nonnullarum Parochiarum tradere consueverimus, quibus Corporis Christi percipiendi primo facultas conceditur, et illis pariter idem Sacramentum ministrare, qui præcedenti die festo accedere ad Sacram Mensam non potuerunt ; cum etiam, ut dictum est, conciones tunc agantur, ideo tempus indicare necesse est, quod pro his omnibus efficiendis constituitur. Illud sane deesse non potest, si recte, atque utiliter impendatur.

5. Tertio igitur die Paschatis hora 11 Ecclesiam Metropolitanam Sancti Petri adibimus, Missam celebrabimus, Puerosque ad Eucharistiam sumendam excipiemus.

6. Hora 13 ejusdem diei initium fiet Processioni, quæ duarum horarum spatium requirit, si solemnis Missæ tempus adnumeretur, quæ in Ecclesia S. Jacobi Regularium S. Augustini de more celebratur. Hinc commode locus concionibus relinquitur, quæ post horam 15 inchoantur.

(1) Gavant. ad Rubricas Missalis. sect. 6, c 16, n. 1, et sect. 7, c. 6, n. 25. Macr. Hierolex, verb. Litania. Guyet de festis propriis Sanctorum lib. 4, c. 2, qu. 5. Baruffald ad Ritual. Roman. tit. 79, n. 18.

7. Illud monendum est, quod hoc anno, aliisque insequentibus Missa Rogationum tempore constituta celebrabitur, licet superiori tempore in Ecclesia Sancti Jacobi die Rogationum Missa solemnis S. Marci peracta fuerit. Nam juxta Ecclesiæ ritus, non ex libera cujusvis voluntate res decernenda est. In Rituali autem Episcoporum, ubi de Processione sermo est, quæ die festo S. Marci quotannis habetur, hæc apertissime continentur (1): *Eo ordine ibit Processio usque ad Ecclesiam, ad quam juxta consuetudinem Civitatis dirigetur etc. Cum autem Episcopus, et Processio pervenerit ad dictam Ecclesiam, celebretur ibi Missa solemnis Rogationum, et non S. Marci, nisi fuerit titulus Ecclesiæ.*

INSTITUTIO XXIX.

De Sacra Visitatione Monialium Cœnobiis indicenda. De auctoritate Episcoporum in Monasteria, et Sanctimoniales Regularibus subjectas, et in illas, quæ aut simul commorantur absque ulla Claustri lege, aut disjunctim in propriis ædibus vitam traducunt. De vetustate, atque origine Monialium, ac de Claustri instituto. Utrum Episcopus invisurus Cœnobia Monialium Regularibus subjecta, diem certam prius indicere debeat. An teneatur Vicarium Generalem, Monialium Confessarium, ac Priorem secum adducere. An vero Monasterium ingredi possit cum illis tantum, quos ad Visitationem peragendam sibi comites elegit. De pia, veterique consuetudine educandi Puellas in Cœnobiis Sanctimonialium. De usu censuum, qui monialibus permittuntur. De Dote, quæ a Parentibus solvitur, cum vota solemnia nuncupantur a Monialibus. An hujus pecuniæ solutio Simoniam præ se ferat. De immoderatis sumptibus, qui a Monialibus fieri solent, cum Cœnobii munera ipsis demandantur.

1. Postquam Deo juvante Diœcesim nostram magna ex parte perlustravimus, et 54 Parochias, quæ in

(1) Lib. 2, cap. 32.

Civitate constitutæ sunt, invisimus, nunc Monasteriis Sanctimonialium Sacram Visitationem indicere proposuimus.

2. Plures ex ipsis ad nostram jurisdictionem pertinent, et Claustris perpetuo includuntur; aliæ autem sub eadem Claustri lege in Regularium potestate versantur; aliquæ vero nullis Claustri vinculis tenentur, licet sub eodem tecto congregentur; nonnullæ postremo sacrum indumentum gerunt, sed vitam cum reliquis communem minime agunt, et domi suæ degunt, vel apud illos, quibuscum aliquo cognationis vinculo conjunguntur.

3. De primis, quæ nobis subjiciuntur, verba facere supervacaneum ducimus, cum nullum impedimentum offerri posse videatur. Si de illis agatur, quibus Regulares præsunt, nihil ad pacem labefactandam excitari potest, si Ecclesiæ sanctiones sedulo perpendantur. Quamvis enim tueri diligenter velimus ea, quæ nobis tribuuntur jure Pontificio, decretis Apostolicis, eorumque sententiis, qui Pontificum auctoritate de iis rebus judicant; tamen nihil expetimus, quod nobis apertissime tribuendum non videatur.

4. Ac primum Tridentina (1) Synodus Episcopis Sedis Apostolicæ delegatis Claustrorum custodiam commendavit in Monasteriis etiam immunibus, et Regularium potestati subjectis. Gregorius XV certis (2) limitibus concludit facultatem, quæ in Monasteria sub Regularium administratione posita, commissa Episcopis fuit. Si quidem statuit, ut etiam Regulares Confessarii a Præfectis Regularibus præpositi Monialibus per Episcopos approbentur, utque bonorum Curatores, licet Moniales Regularibus subsint, et cujuslibet conditionis existant, Sæculares nempe, vel Regulares, rationes Episcopo referre, accitis etiam Præfectis Regularibus, teneantur; pos-

(1) Sess. 25, de regularibus, cap. 5.— (2) Constitut. 18, tom. 4, Bullar. Rom.

tremo Pontifex sancivit, ut Confessarium, si parum idoneus judicetur, et bonorum Administratores, si imperiti, vel infidi deprehendantur, Episcopus ab eo munere removeat, si prius admoniti Regularium Præfecti id facere prætermiserint. Illud etiam a Pontifice conceditur Episcopo, ut in comitiis, quibus totius familiæ Superiores deliguntur, una cum Præfectis Regularibus ipse per se, vel per alios præsit; licet Monasteria ad eosdem Regulares omnino pertineant. Si qui vero Regulares etiam in Monasteriis sibi subjectis Claustrorum leges violaverint, decernit Pontifex, ut Episcopus, tanquam Sedi Apostolicæ Delegatus, eos punire, et ad censuras quoque, si opus sit, contra ipsos devenire possit.

5. Alexander VII easdem Claustrorum leges arctioribus terminis definivit (1). Licet enim Præfectis Regularibus semel per annum Monasteria sibi addicta ingredi permiserit, ut visitationem exequantur, illud etiam præcepit, ut si crebro eadem Monasteria legitima, ac necessaria causa adire cogantur, id minime perficiant, nisi Episcopus intersit, vel alius quispiam vir Ecclesiasticus ipsius voluntate subrogatus. Clemens X (2), quæ prius a Gregorio sancita fuerant, plane confirmavit; ut nempe Confessarii Regulares a suis Præfectis ad Confessiones Monialium audiendas disignati, etiam in Monasteriis illorum potestati traditis, Episcopi auctoritate ad illud munus necessario probentur.

6. Omissis, quæ Benedictus XIII contra hæc superius allata, promulgavit, cum omnia Clemens XII, ut infra dicemus, in pristinum restituerit, quemadmodum a Romanis Pontificibus Benedicti Decessoribus antea constituta fuerant, illis, inquam, omissis, nihil aliud opponi potest, nisi easdem Pontificum sanctiones usu minime receptas esse, neque executioni unquam demandatas,

(1) In Const. 153, Bull. Rom. tom. 6. — (2) In Const. 7, quæ incipit: Inscrutabili.

uti plurimum annorum experientia cognovimus, quibus acta Romanarum Congregationum pervolvimus, quæ tamen has inanes excusationis causas opportunis remediis sustulerunt.

7. Antequam in Sacra Concilii Congregatione a Secretis delecti fuissemus, Cardinalis Archiepiscopus Neapolitanus die 11 Martii anno 1673 id postulavit: *An non obstante prætenso non usu, liceat Eminentissimo Archiepiscopo ad formam constitutionis Gregorii XV exigere rationem administrationis bonorum Monialium Regularibus subjectarum.* Responsumque fuit: *affirmative* (1). Cum ejusdem Sacræ Congregationis Secretarium ageremus, Episcopus Uladislaviensis petiit, utrum ipse Confessarios Regulares a suis Præfectis pro audiendis Monialium Confessionibus adlectos probare posset, licet Moniales per eos Regulares administrarentur, et contraria immemorabilis consuetudo adduceretur: Sacra Congregatio die 30 Januarii anno 1723 *affirmative* (2) respondit, Clementis X constitutione permota (3), quæ omnem adversam consuetudinem, licet immemorabilem abrogavit. Anno vero proxime elapso Cardinalis Pereyra Episcopus Phari in Algardiorum Regno, cum in illis Regionibus neque decretum Gregorii XV pro exigendis bonorum rationibus receptum unquam fuisset, nec ea, quæ sancita sunt de Claustri custodia, de approbandis Confessariis, ac de primo loco ab Episcopis tenendo in comitiis Monialium, quæ Regularium potestati commissæ sunt, ob hanc causam idem Cardinalis petiit, an perficere deberet, ut omnia, quæ in eodem Gregorii decreto constituta sunt, omnino servarentur: Sacra Congregatio die 14 Novembris anno 1733 id approbavit, et absolvendum negotium præcepit. Sed ne ab hac nostra Civitate discedamus, epistolam Sac. Congregationis

(1) Libr. 28, Decret. pag. 40. — (2) Libr. 73, Decret. pag. 31. — (3) § 9.

Episcoporum, ac Regularium ad Cardinalem Jacobum Boncompagnum Decessorem nostrum scriptam his verbis deprehendimus inter aliquas adnotationes, quas super actis ejusdem Congregationis confecimus. *Postquam iterum hodierna die Sacræ huic Congregationi relata sunt, quæ scripsit Eminentia Vestra de istarum Monialium Sancti Mathiæ pervicacia, quæ utpote Regularium regimini subjectæ a rationum recognitione se esse immunes contendunt, eadem Sac. Congregatio abrogans, quæ a die 10 Februarii ea de re decreverat, statuit, ut juxta Apostolicas constitutiones, præsertim vero illam Gregorii XV, ac decreta alias prolata ab ipsa Sac. Congregatione Concilii possit Eminentia Vestra easdem Moniales, cæterasque Regularibus subjectas compellere ad rei suæ familiaris rationes exhibendas, itemque exquirere, an dotes juxta hujus Sacræ Congregationis mandata deponantur. Cæterum jussionem sequatur, qua Antistita, ac Moniales ullam in posterum Virginem ad habitum recipere sine prævia Episcopi facultate prohibentur, de quibus, dum Eminentiam Vestram certiorem facio, demisse sacras ejusdem manus deosculor.*

8. Insuper, cum idem Cardinalis Boncompagnus hanc Ecclesiam administraret, aliæ controversiæ pro Monialibus ad Regularium potestatem spectantibus excitatæ fuerunt, quibus Episcoporum, ac Regularium Congregatio finem imposuit; quæ omnia referenda ducimus, ne oblivionis causa, aut alia qualibet ratione iterum in medium ea deducantur, pro quibus jam sententia lata est.

9. Ac primum, si aliquis opifex, Episcopo probante, Cœnobium Monialium, quæ Regulares præfectos habent, ingressus alias fuerit, aditum ipsi deinceps in Monasterium patere, quoties aliquid ejusdem artis perficiendum contingeret, palam asserebatur; Sacra tamen Congregatio die 27 Novembris anno 1722 in hunc modum respondit: *Sacra Congregatio censuit, Eminentissimum Archiepiscopum non debere id permittere, cum requiratur*

specialis licentia pro quolibet contingente casu ingressus, etiamsi agatur de aliquo jam alias approbato, et permisso pro hujusmodi ingressu.

10. Item, pro certo tenebatur, cum Regularem, qui semel per suos Præfectos extraordinarius Confessarius pro Monialibus Ordini Regularium subjectis cum Episcopi facultate declaratus fuisset, posse ad idem munus iterum designari, licet nova Episcopi approbatio non intercedat; quod etiam statuendum putabatur, si alias ab alio Episcopo præpositus fuisset ad Confessiones Monialium audiendas, quæ per Ordinis sui Præsides administrantur.

At Sacra Congregatio super his ita statuit eodem die, eodemque anno, quos superius memoravimus: *Sacra Congregatio censuit, id non esse permittendum ab Eminentissimo Archiepiscopo, et requiri ejus approbationem in quocumque casu destinationis alicujus pro audiendis Confessionibus dictarum Monialium.*

11. Moniales quoque *a S. Mathia* nuncupatæ Regularibus Ordinis S. Dominici subjectæ contendebant, Monasterium Sancti Lucæ, ad quod singulis biennii nonnullæ ex ipsis transferuntur, claustrorum legibus non contineri, licet P. Petrus Paulus Ciardus Provincialis die 7 Augusti anno 1683, et Cardinalis Pipia, cum sui Ordinis Generale Magisterium gereret, die 22 Julii anno 1722 contrarium omnino decreverint: Postremo die 27 Novembris anno 1722 Sacra Congregatio Episcoporum, ac Regularium super hac re ita constituit, *Eadem Sacra Congregatio censuit, quod Eminentissimus Archiepiscopus demandet, omnino in dicto Monasterio Sancti Lucæ servari Clausuram.*

12. Sed jam ad eas Moniales veniamus, quæ vel communem sub eodem tecto vitam degunt, licet nullis Claustri legibus adstringantur, vel ædes paternas separatim incolunt, licet Monialium indumenta præ se ferant.

Leo X (1) omnia privilegia, quæ Ordini Regularium adscribuntur, ipsis concessit, si Virginitatem servarent, licet separatim, aut conjunctim vitam instituerent; ex quo inferri posse videtur eam solum Episcopis auctoritatem tribui, qua tanquam Sedis Apostolicæ Delegati præditi sunt in Claustrales Moniales, quæ Regularium potestati permissæ fuerunt. Verum posterioribus temporibus aliter de ejusmodi Tertiariis, ut vocant, per Summos Pontifices constitutum fuit.

13. Ac primum vetustissimum Monialium institutum dignoscitur ex vita S. Augustini, quam S. Possidius descripsit, et quam P. Joannes Salina ex Canonicis Lateranensibus nuper in lucem edidit Romæ anno 1731 eruditis commentariis exornatam (2). Fertur etiam antiquissima Claustrorum consuetudo, quæ vel ex quarti sæculi monimentis deprehenditur : Nulla tamen generali lege id Monialibus indicebatur (3). Bonifacius VIII ineunte sæculo XIV Monialibus Claustrorum legem observandam præcepit (4) S. Pius V nullas (5) in posterum Tertiarias Ordinum Regularium admitti jussit, nisi solemni ritu vota nuncuparent, legemque Claustrorum omnino servarent. Hoc sane decretum, uti Sacra Congregatio Concilii juxta Fagnanum (6) declaravit, eas solum Tertiarias complectitur, quæ in unam domum congregantur. Certum quidem est post decretum etiam ejusdem Pontificis in multis Italiæ Urbibus hujusmodi Tertiarias versari, quæ nec solemnia vota concipiunt, nec Claustrorum legibus tenentur; tamen ut ratio Sanctissimi Pontificis habeatur, et de ipsius decreti observantia studium ostendatur, Sedes Apostolica Tertiarias ejusmodi dissimulare, et tanquam sua auctoritate minime probatas Episcoporum jurisdictioni permittere consue-

(1) Constitut. 22, Bull. Rom. tom. 1. — (2) Cap. 27, 31. — (3) Thiers in tract. de Claus. — (4) Cap. *Periculoso* de statu Regular. in sexto. — (5) Constit. 8, tom. 11. Bullar. Rom. — (6) Cap. nullus num. 66, et seqq. de foro competent.

vit (1). Cum Nos ipsi in Sacra Congregatione Concilii Secretarii munere fungeremur, Episcopus Sarzanensis petiit, an Mulieres, quæ Tertium Ordinem S. Francisci profitebantur, et Claustri jura non servabant, suæ potestati subjectæ essent. Cui Sac. Congregatio die 3 Januarii anno 1723 respondit earum Monasterium, *esse subjectum omnimode jurisdictioni Episcopi, citra tamen approbationem Sacræ Congregationis quoad illud.*

14. Post Moniales, quæ sine ulla votorum nuncupatione, Claustrique vinculo, communem tamen ad vivendum sibi sedem elegerunt, de aliis verba facienda sunt, quæ Monialium indumenta præ se ferunt, licet disjunctim in privatis ædibus singulæ immorentur. Sacræ igitur Congregationes, quæ nempe ad declarandam Tridentinam Synodum, et quæ Episcoporum, ac Regularium causis præpositæ sunt, varia quidem, sed consona de iisdem Tertiariis constituerunt. Illud primum cautum, et sancitum fuit, ne illis Sacerdotes Regulares Pœnitentiæ Sacramentum administrarent, nisi prius per Episcopum ad Confessiones Laïcorum audiendas probarentur; secundo, ne Regulares Sacram Eucharistiam in Paschatis celebritate Tertiariis ejusmodi traderent; tertio, ut ipsæ post mortem in Ecclesiis Parochialibus sepeliantur, nisi forte in Templis Regularium, quorum habitum antea gerebant, aliqua pro ipsis tantum sepulchra designata habeantur; quarto, ut Regulares ad habitum eas solum Mulieres admittant, quæ vitæ probitate commendentur, et quadragesimum annum attigerint, quæ bonorum satis habeant ad vitam honeste sustentandam, et cum cognatis, et affinibus suis vitam simul exigant; tandem in Episcopi facultate positum esse, ut Mulieres ad habitum recipiantur, cum examen conditionum, quas paulo ante explicavimus, ad ipsum pertineat.

(1) Card. Petra in eruditis Comment. Constit. Apost. tom. 4, pag. 475, num. 19, et seqq. Mattheuccius de Officiali Curiæ Ecclesiasticæ, cap. 52, num. 3, et seqq.

15. Ejusmodi decreta satis cognita sunt, et a scriptoribus etiam Regularibus in suis ipsorum libris describuntur (1). Episcopus Mazarensis, cum Nos ipsi Secretarium ageremus, hæc a Sac. Congregatione Concilii postulavit : *Quænam sint conditiones requisitæ, ut Regulares habentes facultatem dandi habitum suæ Religionis Mulieribus non collegialiter viventibus, dictum habitum dare possint, et an examen dictarum facultatum pertineat ad Episcopum;* cui Sac. Congregatio, res omnino diversas existimans, facultatem nempe concedendi habitum, et conditiones mulierum ad ipsum habitum recipiendum, hoc pacto respondit : *Examen facultatum concedendi habitum pertinere ad Sedem Apostolicam, examen conditionum quoad Mulieres vestiendas, et licentiam vestiendi pertinere ad Ordinarium, et conditiones vestiendarum esse expressas in Decretis Generalibus alias editis, et hæc Decreta esse servanda.*

16. Post hæc Decreta in Tertiarias, quæ communem vitam sine Claustri vinculo ducunt, et quæ privatis in domibus degunt, aliæ quædam a Benedicto XIII constitutiones editæ fuerunt (2); quarum altera incipit : *Paterna Sedis Apostolicæ* in Tertiarias Ordinis Sancti Francisci (3); altera incipit : *Exponi nobis* in Tertiarias Ordinis Servorum B. Virginis; alia pro regularibus Dominicanis incipit : *Pretiosus* (4), in qua plura decernuntur, quæ jus Magistri Generalis in Tertiarias sui Ordinis declarant, quemadmodum § 56-57 liquido appareret. Cum tamen Clemens XII, qui nunc feliciter Pontificatum obtinet, easdem Benedicti Constitutiones iis terminis concluserit, qui a jure communi, Tridentino Concilio, et superiorum Pontificum sanctionibus præscri-

(1) Nicolius in Flosculis, verbo *Tertiariæ*. Lantusca in Theatro Regul. eodem verbo. Donati. Rerum Regular. tom. 2, tr. 17, q. 3, n. 21, et seqq. Mattheuccius in Officiali Curiæ Ecclesiast. c. 52, n. 3, et seqq. — (2) Anno 1725. — (3) Anno 1726. — (4) Anno 1727.

buntur, illudque addiderit, haud posse Regulares neque externo, neque interno foro privilegiis uti, quæ a Benedicto XIII in decretis, quæ paulo ante memoravimus, conceduntur; hinc necessario sequitur, rem dijudicandam juxta eas leges, quas superius enumeravimus, non vero ex sententia, quæ in ejusdem Benedicti decretis continetur. Quod si aliquid contra afferri possit, quod Nos certe latet, si palam Nobis proferatur, facile, ac libenter excipiemus. Si quidem eam mentem nunquam habuimus, ut aliorum privilegia, licet minima, de medio auferamus, sed tantum, ut potestatem Ordinarii integre tueamur, quemadmodum juravimus; et Sedis Apostolicæ decreta executioni mandemus, quæ quidem haud consulto, sed ob ignorantiam negliguntur, quod nempe illa percurrendi, et sedulo examinandi facultas non fuerit. Si autem superiori tempore, uti magnopere timemus, conditiones ejusmodi, et ipsarum examen prætermissum fuerit, cum Tertiariæ, quæ sejunctim in suis ædibus degunt, ad habitum receptæ fuerunt, ad corrigenda, quæ temere commissa sunt, Nos paratissimos exhibemus, modo in posterum hæc negotia non inconsulto transigantur, sed Pontificum sanctiones, ut fas est, plene serventur.

17. Post hæc, verba facienda sunt de iis, quæ ad S. Visitationem pertinent; ac primum non ignoramus felicem ipsius exitum ex Dei beneficio, ac voluntate unice expectandum. Quamobrem Moniales universas claustrales, et non claustrales, quæ Nobis, vel etiam Regularibus subjiciuntur, vehementer obtestamur, ut rem summo studio Deo commendent, cujus ope copiosum fructum quem expetimus, ex Sacra Visitatione consequamur. Singulis autem, quæ id perfecerint spatio proximæ hebdomadæ in Albis post Pœnitentiæ Sacramentum, susceptamque Eucharistiam, centum Indulgentiarum dies impertimur.

18. Singulis Monasteriis, quibus Visitatio indicetur,

quindecim dies permittentur, ut quæ necessaria sunt, parari commode possint, quæ etiam describi curabimus in eadem scheda, quæ pro Visitatione denuncianda Monasteriis ipsis tradetur. Procurator Generalis Minorum Observantium hæc petiit a Sac. Congregatione Concilii. *An Episcopus visitaturus Clausuram Monasteriorum Monialium teneatur ante accessum eisdem Monialibus præfinire diem, et horam Visitationis.* Die vero 19 Januarii anno 1686 responsum fuit : *negative* (1). Insuper die 29 Julii anno 1688, cum de causa Florentina ageretur (2), Archiepiscopus Florentinus hæc postulavit : *An in Visitatione, et ingressu Clausuræ teneantur Vicarii Generales secum ducere Priorem, et Confessarium dictarum Monialium :* cui pariter responsum fuit *negative.* Cum vero Secretarium Sacræ Congregationis Concilii Nos ipsi ageremus, plurima Episcopus Aquilæ in Vestinis examinanda proposuit, quæ pro visitandis Monialibus in illa Diœcesi Cœlestinis Regularibus subjectis dubia videbantur; ac illud præsertim : *An Episcopus possit solus cum suis Convisitatoribus ingredi, et visitare Clausuram prædictarum Monialium absque interventu P. Abbatis Cœlestinorum* Die autem 31 Julii anno 1723 *affirmativa responsio data fuit.* Verum ut voluntatis nostræ studium testemur in Moniales etiam, quæ Regularium potestate reguntur, ante quindecim dies tempus Visitationi constitutum indicabimus, ut de Monialibus Nobis subjectis paulo ante dictum est. Insuper illarum Præsidem Regularem, et Confessarium, ut Nobiscum intersint, prius admonebimus, cum ad visitanda Cœnobii Claustra accedemus, ut si quid statuendum sit, ipsorum pariter consilium adhibeatur. Claustrorum leges pro illis præsertim Monialibus, quæ Regularibus parent, maxima olim severitate fuisse conservatas, illud testimonio esse potest, quod in statutis Monialium, quæ *a Sancto*

(1) Libr. 36, Decr. pag. 15. — (2) Libro 34, Decret. fol. 233.

Dominico appellantur, cautum fuit, posse quidem earum Confessarium Monasterii fores ingredi, cum pro Viatico administrando, vel Sacra Unctione obliniendis infirmis accersitur; nullum tamen habetur verbum, an idem permittatur, cum Moniales ægrotæ Pœnitentiæ Sacramento expiandæ sunt. Itaque in dubium ea res adducta fuit coram Pontifice Clemente VII, qui die 5 Januarii anno 1532 Litteras Apostolicas dedit (1), quibus ingressus in Monasterium Confessario conceditur, cum de morbis periculosis agitur; illudque simul indicitur, ut eodem tempore Eucharistiæ Sacramentum ministretur, ne toties Sacra Monialium penetralia sint adeunda. Nos sane præscriptos limites non adeo excessisse videmur, cum Præsidem, et Confessarium Regulares accivimus, ut Nobiscum intimos Monasterii recessus visitandos ingrediantur. Id enim perraro contingit; tum etiam iidem Regulares pro re perficienda necessarii, vel saltem opportuni judicantur. Tandem Gregorius XIII Episcopum ad Moniales accedentem valde commendat, si ipsum aliqui Regulares comitentur.

19. Monasterii templum adibimus eo die, atque hora, quæ prius indicentur. Primum omnium sacrum facientes, Moniales universas ad Sacram Communionem excipiemus, quo peracto, Divinæ Eucharistiæ tabernaculum, et Sacra Vasa, quibus ad ægrotos ungendos sanctum Oleum continetur, visitabimus, Moniales vero Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento per Nos tunc reficiendæ, eæ tantum intelligi debent, quæ Nobis, non autem quæ Regularibus subjectæ sunt, nisi ipsæ pariter Sacrosanctum Christi Corpus a Nobis suscipere ultro deposcant. Etenim libenter amplectimur universa Decreta, quæ super hac re in Sacris Congregationibus Romæ promulgata sunt. Congregatio præsertim Concilii Tridentini interpres cum plurima, uti superius dictum est, ab

(1) Tom. 4, pag. 499.

Archiepiscopo Florentino proposita expendisset, et illud præ reliquis : *An valeat easdem Moniales communicare;* quæ nempe ad Regularium potestatem spectant, hoc pacto responsum dedit, *affirmative, dummodo Moniales velint.*

20. Insuper, cum Divinæ Eucharistiæ tabernaculum, et vasa ad Oleum Infirmorum conservandum visitanda ediximus, de illis Ecclesiis verba facimus, quæ Nobis solum, non autem Regularibus subjectæ sunt. Nihil enim contra suscipiendum Nobis est, nisi legitimæ consuetudinis testimonia proferantur, neque in hanc disquisitionem venire volumus, sed ea solum perficere, quæ Nobis aperto jure concedantur. Id præsertim monuit Sac. Concilii Congregatio, cum de causa Florentina nuper allata ageretur, et in aliis etiam causis, quæ nempe anno 1686, ac deinde 1725 propositæ fuerunt, cum lis inter Episcopum Aquilanum, et Patres Cœlestinos intercederet.

21. Confidimus, omnia Deo juvante, tranquille ac sine ullis dissidiis cessura, quæ a Regularibus maxime aliena esse debent; et cum nonnulla a Summis Pontificibus, ac Præsidibus pro felici Monialium regimine, ipsarumque augendo pietatis studio vehementer expetantur, Nos ea palam exponemus, ut suaviter in usum inducantur, priusquam Visitationem aggrediamur.

22. Innocentius XI per Sacram Congregationem super Episcoporum, et Regularium negotiis constitutam die 9 Octobris 1682 decrevit, ut per decem dies spiritualibus exercitiis vacent illæ, quæ Monialium institutum amplecti volunt, antequam ad habitum recipiantur, idemque præstent, antequam solemnia vota ab iisdem nuncupentur. Post hæc ita subdit : *Insuper Sanctitas sua magnopere exoptat, ut omni diligentia, suavi tamen ratione singulæ Moniales adducantur, ut iisdem spiritualibus exercitiis operam quotannis præbeant, quo tempore magis opportunum videbitur, ut studium ad virtutes*

excolendas renovetur, quod maxime necessarium est, illis præsertim, quæ Claustris inclusæ perfectiorem vitæ disciplinam, atque institutum profitentur. Idem monet Clemens XI in Litteris encyclicis, quas dedit die 16 Martii anno 1703, et quæ in collectione suorum decretorum continentur. Nonnullæ Moniales in hac Urbe versantur, quæ sibi quotannis virum pietate insignem deligunt, cujus ductu, ac voluntate spiritualibus exercitiis tempus aliquod impendant. Nos tamen summopere optamus, ut universæ Moniales eam normam in ejusmodi exercitiis sibi proponant, quæ a S. Ignatio præscribitur, et hoc pacto Pontifici Innocentio XI morem gerant. De hac re cum Monialibus Nobis omnino subjectis suavem quidem, ac blandum sermonem instituemus, cum Visitatio a Nobis peragetur. Interim Præfectos Regulares hortamur, ut eamdem mentem suscipiant cum iis Monialibus, quæ ipsorum curæ, fideique commendantur.

23. Illud frequenter usurpabat (1) S. Philippus Nerius, ad animas virtute imbuendas Magister facile Princeps, opus esse, cum de Mulieribus agitur, ut aliquis pietatis fervor in ipsis excitetur. Si quidem experientia se compertum habere aiebat, ultra eos limites inde Mulieres ferri, qui initio propositi fuerant. Post hæc alia, quæ necessaria duximus, subjiciemus.

24. Delatum nobis fuit in more positum esse, ut pueri, aut saltem puellæ fraudis ob teneram ætatem insciæ Claustra Monialium ingredi facile permittantur. Id vero penitus interdicimus, cum de Claustrorum legibus res agatur, sive Moniales potestati nostræ, sive Regularibus pareant, quemadmodum a Jacobo Cardinali Boncompagno (2), Cardinali Ludovisio (3), et Hieronymo Cardinali Boncompagno (4) Decessoribus nostris sanci-

(1) Baccius, lib. 2 de ipsius actis, cap. 6. — (2) Lib. 4, Synod. cap. 4. — (3) In suo edicto 1. Oct. an 1614. — (4) In alio Edicto 3 Junii an. 1639.

tum fuit. Is pariter est teste Crispino Romanæ Civitatis usus (1).

25. Ex primis Ecclesiæ sæculis pia consuetudo manavit, ut puellæ Monialium Claustris admittantur, ubi ad virtutem informentur. Id facile conjicitur ex Sancto Hieronymo, cum ad Lætam scripsit, rationemque tradidit, qua ipsius Filia institueretur: *Noli ergo subire onus, quod ferre non potes, sed, postquam ablactaveris eam, redde aviæ, et amitæ: nutriatur in Monasterio, sit inter Virginum choros, nesciat sæculum, vivat angelice, sit in carne sine carne, omne hominum genus sui simile putet.* Inter decreta Cardinalis Gabriëlis Paleotti hujus Urbis primi Archiepiscopi, quæ ad Moniales pertinent, et Bononiæ excusa fuerunt anno 1579, illud pro puellis apud Moniales educandis habetur (2): *In posterum laneum pannum albi tantum coloris adhibeant, qui non adeo defluat, ut tellurem everrat; nullis Cincinnis ad caput, aures, collumve utantur, etiam si Bacchanalium dies celebrentur; sed vestes modestæ, ac simplices loci Sanctitati conformentur.* Deinde subdit (3). *Ubi domus amplitudo permittit, Puellæ locum a Monialibus separatum habeant; Magistram quoque ad eas regendas designatam, cui parere debeant, et quæ libere per Monasterium ipsas vagari non patiatur, curetque diligenter, ut Christianam vivendi rationem addiscant: ubi vero Cœnobii angustiæ locum Puellis disjunctum minime sufficiunt, non iis temere Monialibus committantur, quæ hoc negotium sibi postulant, sed senioribus, quæ virtute, ac religione ipsarum sibi animos concilient, atque devinciant: Id autem servetur, donec Monasterium ita aptatum sit, ut Puellæ omnes sub unius tantum Magistræ institutione congregentur. Certum denique habeant, nullo modo famulas concedi, quibus ad commodiorem vitæ rationem utantur.*

(1) Tract. de Visit. Past. — (2) Pag. 8. — (3) Pag. 14.

26. Fortasse perpauca Monasteria locum pro puellis educandis separatum condiderint, uti statuit Cardinalis Paleotti, idque exiguis proventibus tribuendum asserent, ob quam causam rem perficere minime potuerint. Satis compertum non habemus, utrum a veritate id alienum fuerit superiore tempore, postquam ejusdem Cardinalis Decretum promulgatum fuit. Illud certum est, in præsentia posse sine dubio affirmari. Quoniam vero expensarum ratio habenda est non solum Monialibus, sed privatis etiam familiis ob temporum calamitatem, qua vexamur universi, Superiores nostrarum Monialium admonemus, ut parentibus puellarum, quæ Monasterium pro institutione ingrediuntur, edicant, ne ullam vestium pompam, inanemque luxum, uti nimis libere fieri consuevit, ipsis puellis indulgeant. Præsides quoque Regulares, ut idem a suis Monialibus obtineant, vehementer hortamur. Præter ea, quæ in Concilio Romano super hac re statuta sunt, in Mediolanensi etiam Concilio, quod S. Carolus Borromæus Ecclesiasticæ disciplinæ Magister primo coegit, hæc leguntur (1). *Hujusmodi autem Puellæ nigri tantummodo, aut fusci, vel albi coloris vestes, non sericas adhibeant, nullo præterea exquisito ornamenti genere utantur, ne sint cincinnatæ, neve habeant inaures, nec monilia, aut hujus generis inanes delicias.*

27. Nullis satis laudibus prædicare possumus eas Moniales, quæ nihil quippiam peculiare habent, sed omnia communia esse voluerunt. Ipsas maxime hortamur, ut idem institutum perpetuum esse velint. In illis autem Monasteriis, ubi hæc disciplina minime servatur, sed census annui Monialibus permittuntur, magno studio commendamus, ut in commune ærarium ejusmodi pecuniæ deferantur, nec sine Abbatissæ facultate, aliquid, si honesta causa intercedat, expendatur. Quidquid autem

(1) Tom. 1, pag. 45.

supersit pro communi utilitate, et commodo conferatur. Id statuit Cardinalis Boncompagnus (2), et his conditionibus privati Monialium census probantur, uti doctissimi viri, qui de hac re scripserunt, unanimes consentiunt (2), expetimus magnopere, ut Præfecti Regulares census Monialibus hac solum lege concedant.

28. Non levis momenti res est, si Monialium proventus recte administrentur, de quo sic habetur in eo libello Romæ excuso anno 1719 pag. 21, ubi muneris Episcopalis, ejusque vitæ ratio præscribitur : *Præterire haud possum, quin aliquid dicam de bonorum administratione domestica, ex qua non semel bonorum spiritualium ruina ita derivatur, ut reparari in posterum nequeant : Itaque prudens Episcopus expensarum rationem sedulo exigat, et quos inanes, ac superfluos sumptus offenderit, omnino impediat.* Disputant inter se Doctores, an solutio dotis, quæ ante votorum nuncupationem pro Filia a Parentibus impenditur, cum simoniæ labe jungatur. Aliqui Belgici Episcopi a S. Concilii Congregatione die 18 Octobris anno 1683 id petierunt (3) : A Nobis autem ejusdem Congregationis Secretarium agentibus, cum Bononiensis causa ageretur die 14 Aprilis anno 1725 idem postulatum fuit. Quare ex communiori Doctorum sententia Sac. Congregatio respondit, a Simonia immunem non esse, si dos pro ingressu in Ordinem Monialium solvatur, seu Monasterium exiguos, sive largos census obtineat; aliter, vero si pecunia tribuatur pro alimentis; quæ puellæ ad habitum receptæ suppeditanda sunt, donec vita fungatur; tunc enim nullam in pactione seu pecuniæ solutione simoniam intercedere, si Cœnobium in paupertate versetur : non ita tamen, si

(1) In Synodo, lib. 4, cap. 4, de Monialibus § paupertatem. — (2) Passerinus antiquæ edit. de statu hominum, q 149, art. 3, n. 325. Card. de Luc. de regul. dis. 57, Card. Petra ad Const. Apost. tom. 4, pag. 172, n. 38, et Decis. 405, n. 6, part. 16, Recent. — (3) Lib. 33 Decretorum.

divitiarum copia redundet. Nos sane hoc scrupulo ac sollicitudine vacui sumus, cum Monasteria hujus Civitatis parcis omnia proventibus instruantur. Illud argumento est, quod accepta aliqua dote, statim vera, ac certa debita in scheda descripta nobis offeruntur, ut nostra interposita facultate, per eam pecuniam extinguantur. Nos sane, neque œconomiæ, neque arithmeticæ scientissimos esse fatemur, ob quam causam Congregationem loco nostro sufficimus, cujus peritia, ac virtute expensarum libri diligenter examinentur; etenim consilium eorum sequi volumus, qui istarum rerum scientia super cæteros præstantes habentur. Igitur Ministri Monialium, quæ Nobis, vel Regularibus subjectæ sunt, ejusmodi libros paratos habeant, et summas expensarum comparent. Nam fortasse continget, ut in dubium, et examen vocentur, antequam visitatio suscipiatur. Regulares accire non omittemus, cum ab ipsorum Monialibus ratio domesticæ administrationis requiretur, ut Pontificum Decretis pareamus.

29. Præter censum, ac dotem, quæ Monialibus tribuitur, pecuniam illæ erogare consueverunt, quibus certa Cœnobii munera deferuntur. Itaque, cum Clemens XI expendisset Moniales universas, non iis commodis præditas esse, imo nonnullas in maximas angustias adduci, ut expensis ejusmodi satisfaciant, ex quo saltem animi quædam perturbatio dimanat, binas Litteras encyclicas dedit, quas latine redditas in fine hujus nostræ Declarationis imprimendas curabimus. Illis quidem aliquæ Monialium familiæ paruerunt; aliæ tamen idem exemplum minime secutæ sunt, de quo causas in Visitatione peragenda libenter inquiremus, ut quid statuendum sit, opportune deliberemus.

30. Felicem rerum exitum speramus, cum optimam de nostris Monialibus opinionem animo conceptam habeamus: Ipse, ut inquit S. Cyprianus, gregis nostri pars

illustrior nuncupantur. S. Gregorius (1) tria ipsarum millia Romæ fuisse commemorat, cum ipse Pontificatum gereret, quarum meritis acceptum referebat, quod belli periculis oppressa Civitas non fuerit, tunc per Longobardos excitatis : *Harum talis vita est, atque in tantum lacrymis, et abstinentia districta; ut credamus, quia, si ipsæ non essent, nullus nostrum jam per tot annos in loco hoc subsistere inter Longobardorum gladios potuisset.* Nos quoque fatebimur hanc Urbem multis abhinc annis tot calamitatibus jactatam stare non potuisse, nisi preces assiduæ nostrarum Monialium incensam Dei iracundiam mitigassent. Alexander VI, cum Moniales *a S. Agnete* appellatas Regularibus Dominicanis in curam traderet, easdem solemnia vota coram S. Dominico emisisse testatur (2). Beatissimæ Virginis Effigiem, quam S. Lucas depinxit, Civesque in Monte Guardiæ positam summo honore prosequuntur, a duobus Pontificibus Leone X, ac Paulo III commendatam accepimus iis Monialibus, quæ in eo loco morantur (3). Corpus S. Catharinæ Civis nostræ adhuc integrum, et incorruptum ab iisdem Monialibus conservatur, quibus cooptata fuerat, cum ipsarum Fundatrix inter vivos ageret. Templum interius, ac subterraneum Monialibus Sanctorum Naboris, ac Felicis adscriptum, primæ, ac vetustæ Cathedralis nomen obtinet, uti nostrarum rerum Scriptores affirmant, ex quo etiam Reliquiæ priorum Episcoporum hujus Urbis eductæ sunt, quæ deinde in nostram Metropolitanam translatæ fuerunt. Finem nunquam haberet oratio, si omnia sanctitatis monimenta persequi velimus, quibus singula nostrarum Monialium Cœnobia exornantur; illud solum asseremus Moniales universas cum illis merito comparandas, quæ in hac Urbe antiquitus virtutis gloria floruerunt, de quibus S. Ambrosius ita scriptum reliquit (4) : *Nam quid de Bono-*

(1) Lib. 6, Epist. 23. — (2) Tom. 1, Bull. Domin. pag. 353. — (3) Tom. 4, Bull. Domin. pag. 296, 594. — (4) Lib. 1 de Virgin.

niensibus Virginibus loquar, fœcundo pudoris agmine, quæ mundanis se deliciis abdicantes Sacrarium Virginitatis incolunt? sine contubernali sexu, contubernali pudore provectæ ad vicenarium numerum, et centenarium fructum, relictoque Parentum hospitio tendunt in tabernaculis Christi indefessæ milites castitatis; nunc canticis spiritualibus personant, nunc victum operibus exercent, liberalitatis quoque subsidium manu quærunt. Quod si investigandæ Virginitatis inoleverit odor, namque præ cæteris speculandi venatum pudoris explorant, totis curarum vestigiis prædam latentem usque ad ipsa cubilia persequuntur; aut si liberior alicujus volatus affulserit, totis omnes videas assurgere alis, concrepare pennis, emicare plausu, ut casto pudicitiæ choro cingant volantem, donec albenti delectata comitatu in plagas pudoris, et indaginem castitatis, domus, patriæque oblita succedat.

EPISTOLA ENCYCLICA

Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ordinariis Italiæ, et Insularum adjacentium, et etiam Generalibus Ordinum Regularium, qui præsunt Monialibus.

Nullas expensas a Monialibus fieri debere in suscipiendis, et obeundis muneribus Monasterii, neque illis peractis.

SANCTISSIMUS Dominus Noster Papa Clemens XI, qui paterno studio, et Apostolico zelo magnopere contendit, ut pravas consuetudines extinguat, et universum Christianum populum in viam salutis adducat, suam maxime sollicitudinem convertit in illos, qui Regularibus Ordinibus nomen dederunt, ac potissimum in Virgines Moniales, quæ *illustrior portio gregis Christi* merito nuncupantur. Siquidem Sanctitas Sua non ipsarum modo futuram sanctificationem confidit, sed etiam pietate, ac precibus præstantium Virginum, quæ se sponsas Domino

Nostro Jesu Christo devoverunt, si religiosæ perfectioni, quam profitentur, comparandæ sedulo invigilaverint, præsentissima auxilia a Deo se accepturam sperat ad gravissimas calamitates depellendas, quæ universam Ecclesiam hoc tempore divexant. Quamobrem, cum Sanctitas Sua deprehenderit non mediocre detrimentum, ne Sanctimoniales in virtute magis proficiant. ex eo provenire, quod plurimum debeant expendere in obeundis Monasterii officiis; eo quod præter importunas molestias, quæ Parentibus inferuntur, ut pecuniam ab ipsis eliciant, etiam ab orationis studio, Dei cultu, et Regulari observantia non parum discedere ob eamdem causam necessario cogantur; Item temporalia bona vehementer expetere, quod voto paupertatis adversatur, perpetuis curis animum, et corpus laboribus occupare, frequentes, ac nimis liberos cum sæcularibus inire congressus, ex quibus non exigua pernicies in animas dimanare solet, omissis aliis corruptelis gravioribus, quæ ad Superiores Ordinarios, ad Sac. Congregationes, et ad Sanctitatem pariter Suam quotidie deferuntur, cum hæc, inquam, satis cognita, et perspecta sint Sanctitati Suæ, quemadmodum pro Monasteriis hujus Almæ Urbis jampridem ea constituit, quæ magis opportuna visa sunt, ad præcludendum his malis aditum, uti constat ex edicto promulgato die 4 Junii nuper elapsi, ita pariter afferre magnopere cupiens eadem remedia Monasteriis Italiæ, Insularumque adjacentium, mihi præcepit Te summopere monere, aliosque similiter Ordinarios Italiæ, et Insularum prædictarum, Superiores item Generales Monasteriis Sanctimonialium præsidentes, ut proponas gravissima mala, quæ superius recensuimus; insuper quam valde conferat ad animi tranquillitatem, si omni cura bonorum temporalium Sacræ Virgines expolientur, deinde in virtute obedientiæ, cujus absolvendæ facultatem Tibi reservabis, sub pœna quoque privationis officii, vocisque activæ, ac passivæ, aliisque tuo arbitrio statuen-

dis, omnino præcipias omnibus Abbatissis, Superioribus, Camerariis, aliisque Sacrario, vel Rotæ præpositis Monialibus, et reliquis Monasteriorum Administris, ut in suscipiendis, aut exercendis officiis nullas faciant expensas, neque ab aliis fieri permittant, etiamsi consanguinei Monialium, sive alii benevolentiæ gratia ad subeundas easdem expensas se paratos exhibeant; neque Superioribus, Monialibus, Novitiis, aut aliis in Monasterio commorantibus; neque Præsidentibus, etiam Regularibus, Confessariis, Deputatis, bonorum Curatoribus, aliisque Monasterio inservientibus, neque ipsi Ecclesiæ, aut Sacrario aliquid præstent, pro quo solvenda sit pecunia, etiam sub specie, et causa celebrandæ Festivitatis, aut muneris, aut alia qualibet ratione, quæ cum officiis Monasterii quocunque modo jungatur. Quævis autem expensa pro obeundis ejusmodi officiis necessaria ex reditibus Monasteriorum desumatur, eaque modum nunquam excedat, nec æs alienum ob hanc causam contrahatur. Quamobrem tum Superioribus, et Officialibus, tum Deputatis, Syndicis, et OEconomis cujuslibet Monasterii mandabis, ut prædictæ expensæ ex reditibus Monasteriorum sumendæ quamprimum decernantur, et constituantur eo modo, qui magis consentaneus judicabitur, et qui probari a te debebit, habita ratione proventuum cujuslibet Monasterii. Præterea Sanctitas Sua hoc Decreto comprehendi intelligit quæcunque Monasteria Sanctimonialium, etiam Regularibus subjecta, vel aliis Superioribus quolibet speciali, vel specialissimo privilegio prædita, et singulari etiam mentione dignis, vel quovis modo exemptis, et Sedi Apostolicæ immediate subjectis. Insuper hoc idem decretum complectitur etiam Oblatas, quamvis neque lege Claustrorum, neque solemnium Votorum vinculis obligentur. Itaque magnopere contendes, ut hæc omnia plene observentur. Quod si difficultas aliqua exoriatur, quæ impedimentum afferat ad rem perficiendam, uti Sanctitas Sua vehementer

expetit, ad Sedem Apostolicam confugias, ut ejus oracula, et auctoritatem si opus fuerit, deposcas. Denique pro certo habeas Tibi non defuturum omne patrocinium, quod necessarium videbitur, ut negotium ad optatum finem perducas, quo quidem Divinus cultus, tranquillitas Monialium, et ad consequendam perfectionem magnum adjumentum continentur.

Romæ die 28 Julii 1708.

G. Card. Carpegna Præfectus.

Ferdin. Archiep. Nicææ Secret.

ALIA EPISTOLA ENCYCLICA

Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Ordinariis Italiæ, Insularumque adjacentium, Superioribus item Regularibus, qui præsunt Monialibus, in qua Epistola plura declarantur, quæ in præcedenti scripta fuerunt.

Sanctissimus D. N. Papa Clemens XI, ut Monialium tranquillitati consuleret, easque scrupulis, anxietate, omnique bonorum temporalium sollicitudine liberaret, die 28 Julii jam elapsi Decreto suo, sive Litteris encyclicis mandavit, ut expensæ omnes pro exercendis officiis ex reditibus Monasteriorum desumerentur. Nunc vero, ut quorumdam Monasteriorum petitionibus satisfaciat, quæ declarationem aliquam sibi expostulant, Sanctitas Sua, suffragiis etiam additis Congregationis, quam hujus negotii causa specialiter deputavit, præcepit, ac præcipit, ut juxta Apostolica Decreta confecta pro observantia voti paupertatis, census Monialium communi capsæ tradantur, aut in ipsa confundantur arbitrio Superioris Monasterii, quæ necessaria Monialibus suppeditabit, et ea quæ supersunt, in utilitatem Monasterii convertet, ut ejus egestatem sublevet, idoneumque efficiat, ut obeundis singulis officiis satis esse possit. Pœnas autem indictas præcedenti Decreto, sive Litteris encyclicis,

firmas perpetuo remanere Sanctitas Sua declaravit. Itaque conferes omnem operam, ac studium, ut executioni mandentur ea, quæ superius proposita fuerunt; idque Sanctitatis Suæ zelus magnopere Tibi commendat, eo quod Monialium tranquillitas, ac sanctitas ex hac re plurimum dependeat. Hæc habui Tibi significanda etc.

Romæ die 26 Januarii 1709.

G. Card. Carpegna Præfectus.
Ferdin. Archiep. Nicææ Secret.

INSTITUTIO XXX.

De divinæ Eucharistiæ Expositione, ac de Benedictionibus, quæ cum ipsa conclusa in Sacra Pyxide populo tribuuntur. De disciplina Ecclesiæ pro SS. Sacramenti expositione, ac de Processionibus, quibus ea circumfertur, veterique illarum institutione. Non posse Eucharistiam publice exponi, nisi aliqua causa publica interveniat, quæ Ordinarii auctoritate probetur. De expositionibus SS. Sacramenti, quæ singulis diebus aliqua in Ecclesia juxta impressam tabellam per Urbem alternatim haberi solent. De aliis expositionibus, quæ diebus per tabellam minime designatis etiam in Regularium Ecclesiis absque Ordinarii facultate instituuntur. Usus expositionis hujusmodi improbatur, cum dies festi Sanctorum celebrantur; et cuinam rationi hoc consilium innitatur. De privatis expositionibus, et quo pacto fieri debeant. Quibus ceremoniis publicæ expositiones indicendæ sint. De oratione Quadraginta horarum; et quis auctor illam induxerit. De consuetudine, ob quam pluries in die benedictio cum Sacra Pyxide populo impertitur, quod sane nullius ritus auctoritate probatur. Qua ratione in posterum id perficiendum sit.

1. Sacrosanctam Eucharistiam in templis exponi posse, cultuque latriæ adorandam certissimo dogmate novimus universi. Si quis autem contrarium sentiat,

obnoxius est excommunicationi, quam Tridentina Synodus promulgavit (1).

2. Certum quoque est cum maximo honore, atque utilitate conjungi eam Catholicæ Ecclesiæ consuetudinem, seu disciplinam, qua SS. Sacramentum palam Populo exhibetur. Qui res Ecclesiasticas erudite persequuntur, eamdem consuetudinem inductam testantur, statim ac Sanctissimum Christi Corpus solemni pompa per urbem circumferri incœpit (2).

3. Christianus Lupus (3) Sacramentum Eucharistiæ in templis exponi prius consuevisse, quam in Processionibus publice deferri cœperit, plurimum contendit. Id quippe ad Urbani IV Pontificis tempora primo referendum est; alterius vero indicia aliqua ex vita Sanctæ Claræ Virginis, quæ anno 1253 vita defuncta est, deprehenduntur. Traditur enim Sacram Eucharistiam jussu ipsius ad portas Monasterii delatam fuisse, cum sub Frederico II Imperatore Saracenorum armis Assisii Civitas obsideretur; quod S. Clara ausa non esset, nisi tunc Eucharistiam palam exponi pia consuetudo permisisset.

4. Cum tamen in actis S. Claræ, quæ duobus post ejus obitum annis scripta fuerunt jussu Alexandri IV, qui illam inter Sanctos cooptavit; cum, inquam, habeatur, quod S. Clara divinam Eucharistiam præ se ferri voluit *capsa argentea intra ebur inclusam;* hinc non sequitur eam disciplinam tunc fuisse, ut palam colenda populo proponeretur, uti recte Thiersius expendit (4).

5. Illud, quod in hac re dubium est, examinari debet,

(1) Can. 5, sess. 13, de Eucharist. — (2) Van Esp. Jur. Ecclesiast. p. 2, tit. 4, de Sacr. Euchar. c. 5, n 13. Merbesius summæ Christian. 3, p. sect 10. Juvenin. de Sacram dist. 4, q. 4, §. 5. concl. 3. — (3) Par. 1, tom. II. vet edit operum suor. in dissert. de Sac. Process. c. 9. — (4) In suo libro super hanc materiam lib. 2, c. 2. pag. 233.

an publice venerandam Eucharistiam frequenter exponere perutile videatur. Qui ejusdem Thiersii bipartitum opus sedulo percurret, id maxime probari intelliget, si Ecclesiæ legibus conformetur. Insuper tria constituit; primum haud permittendum unicuique, ut Eucharistiæ Sacramentum, cum lubet, exponat, sed Pontificis et Episcoporum in hac re sententiam servandam; secundo juxta Ecclesiæ instituta, et sapientum virorum opinionem id concedi rarius debere, quam in plurimis locis fieri consuevit; tertio idipsum per octavam Corporis Christi perfici solum fas esse, vel cum gravissima causa Religionis, aut Reipublicæ id postulat, quæ ab Episcopo dijudicanda est. Ejusmodi Thiersii commentarium tot monumentis, ac rationibus redundat, ut doctissimus Martene (1) de exponendo Eucharistiæ Sacramento verba facere recuset eam ob causam, quod hoc argumentum tam copiose, ac luculenter Thiersius pertractaverit, ut nihil superaddi posse videatur. Doctrinam vero Auctoris adeo probavit præclarissimus Cardinalis Bona, ut ad ipsum die 29 Augusti anno 1675 ita scripserit : *Existimo autem, quod ipsam* (hoc est sententiam) *dudum audieris a communi amico Domino Luca Dacherio; Librum videlicet optimum esse, et pium, et ab omnibus viris doctis, atque eruditis approbatum.*

6. Contrariam vero consuetudinem approbat magnopere P. Christianus Lupus (2), tum quia populum a vanis, periculosisque negociis removet, frequentiam pro Eucharistiæ adoratione ad Ecclesiam inducit, et obmurmurationes impedit, quæ in ipsa fieri consueverunt : tum, quia Fideles ad actus virtutum Theologalium promendos excitantur, culparum veniam implorant, divinamque opem, ut pietatis opera suscipiant.

7. P. Theophilus Raynaudus, qui in reliquis contro-

(1) De antiqua Eccl. discipl. in divinis celebrandis Officiis, cap. 29. n. 6. — (2) Loco citato, cap. 12.

versiis suum facile judicium proferre solet, licet, pro exponenda frequenter Eucharistia minime assentiat, ab ejusmodi tamen quæstione definienda consulto abstinet, sed rem totam Ecclesiæ judicio relinquendam censet. Sic enim habet (1) : *Hæreo, sit ne inter indecoros Christi in Eucharistia honores frequens admodum divinæ Eucharistiæ expositio, cujus usus in his oris tantopere invalescit, ut prope quotidianus evadat etc. Ego in hac parte nihil definio et probatas consuetudines non sollicito etc. Timendum est, ne Majestas mysterii fidei tam crebra, vel etiam assidua ejus vulgatione deteratur, nec adeo facile percellat contuentium mentes, quam si infrequentius, et, quod fere consequens est, majore cum apparatu, et accuratione proponeretur. Viderint ii, ad quos attinet, quid magis in hac re sit e Dei gloria, et bono animarum ; nam meum hic judicium interponere consultum non foret.* Venerabilis quoque Vir Cardinalis Thomasius veterum, ac recentiorum Ecclesiæ rituum peritissimus, in hac re dubius fuit. Cum enim Archipresbyter Palmæ quod est Oppidum ejusdem nobilissimæ Familiæ tributarium, Cardinalem consuluisset, utrum singulis diebus Dominicis in Templo recens excitato Sacram Eucharistiam exponendam probaret, his verbis die 17 Augusti 1675 ad illam respondit (2) : *Utrum Sacra Mysteria per singulos Dominicos dies palam exhibenda sint, serio perpendi debet, antequam deliberetur. Id enim non semper Deo gloriam affert populoque utilitatem.* Hanc epistolam Dominicus Berninus inseruit Cardinalis vitæ, quam in lucem edidit. Civis autem noster Antonius Albergattus Sedis Apostolicæ Nuncius, cum Parochos Civitatis, ac Diœcesis Leodiensis institueret, ita libere scripsit (3) : *Multo melius est, ut non ita frequenter exponatur, et tunc cum debita reverentia, quam,*

(1) Tom. 5 suorum operum : Heteroclita spiritualia ad pag 83. — (2) In actis, cap. 7. — (3) In actis visitationis, anno 1613, pag. 29.

ut frequentius, et sine debito obsequio, et reverentiæ significatione id fiat, ut cum nostra animi commotione multis in locis exponi vidimus, et invenimus.

8. Nos sane hoc negotio implicari nolumus, quo pars utraque nihil aliud contendit, nisi, ut cultus divinæ Eucharistiæ debitus augeatur. Attamen juri Canonico inhærentes certam nostræ Urbi, ac Diœcesi in hac re normam constitui posse arbitramur.

9. Universi, qui hoc argumentum pertractarunt, asserunt Eucharistiæ Sacramentum publice exponi non posse, nisi publica causa intercedat, quæ per Episcopum probetur, qui solum facultatem impertiri potest non modo in suis Ecclesiis, sed in illis etiam, quæ ad Regulares pertinent, et quæ Episcopi jurisdictione penitus immunes judicantur. Inter Scriptores Transalpinos ita sentiunt Juveninus (1), Merbesius (2), Thiersius (3). Inter Regulares numerantur Lezana, et Gavantus apud Thiersium, Bissus (4), Diana (5) : Denique inter Scriptores practicos Clericatus (6), Monacellus (7), Braschius (8), adscribuntur.

10. Tridentini Concilii auctoritas hanc sententiam magnopere confirmat (9), nempe, *quæcumque in Diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, ubi oportet, provideri æquum est.* Vanespenius quoque affert Sacræ Congregationis Concilii Decretum (10), quod Cardinalis Grimaldus per Galliam disseminavit, cum Nuntii munere fungeretur; quod pariter

(1) De Sacram. dissertat. 4, q. 4, concl. 3. — (2) In Sum. Christ. tert. p. sect. 10. concl. 3, et 4. — (3) Lib. 5, cap. 10. — (4) In verb. expositio Sacram. num. 232, § 7. (5) — In edition. coordinata tom. 7, tr. 1, resol. 31, num. 1. — (6) De Sacram. Euchar. decis. 60, casu 2, num. 9, et seq. — (7) In Formular. legali p. 1, lib. 6, formula 20, num. 1, et 2. — (8) In suo Promptuario Synod. cap. 29, num. 3, et seqq. — (9) Sess. 21, cap. 8, de reformat. — (10) Juris Eccles. p. 2, tit. 4, de Sacram. Euchar. cap. 5, num. 17.

ab Aurelianensi Synodo in medium profertur, hisque verbis exaratum dicitur : *Congregatio Concilii censuit, non licere Regularibus, etiam in eorum Ecclesiis, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice venerandum exponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario.*

11. Cum tamen veritatis amicissimi simus, et Transalpino viro facile condonari oporteat, si Decretum integrum non evulgaverit, cum Sacræ Congregationis acta nunquam inspexerit, ideo plene ipsum Decretum describendum existimavimus, quemadmodum die 17 Augusti anno 1630 editum fuit, cum de causa Neapolitana ageretur : *Sacra etc. censuit, non licere Regularibus, etiam in eorum propriis Ecclesiis, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice adorandum exponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario; ex causa autem privata posse, dummodo Sanctissimum Sacramentum e tabernaculo non extrahatur, et sit velatum ita, ut ipsa Sacra Hostia videri non possit.*

12. Quamvis hoc Decretum pro peculiari causa judicanda promulgatum sit, tamen pro generali norma deinceps a Sacra Congregatione receptum fuit, ita ut quoties hujus generis causæ propositæ sunt, idem statuendum responderit, quod in causa Neapolitana antea sancitum fuit. Ita contigit die 28 Febr. 1654 (1), ac die 14 Aprilis anno 1674 (2). Idem a Sacra Congregatione Regularium, et Episcoporum negotiis præposita constitutum fuit anno 1692, velut infra explicabitur.

13. Itaque, cum Sacra Eucharistia absque facultate nostra, et publica causa exponi nequeat, et cum Ecclesiæ leges, populique cultum erga divinum Eucharistiæ Sacramentum integre tueri maxime optemus, ideo summopere commendamus, ac probamus, quod in hac

(1) In Causa etc. lib. 19, Dec. pag. 316, et seqq. — (2) In Causa etc. lib. 28, pag. 72.

Civitate singulis diebus Eucharistia publice in aliquo templo colenda exhibeatur. Omnes quoque vehementer hortamur, ut in eadem templa frequentes conveniant, Deumque pro Ecclesiæ utilitate magnopere exorent, in quo Nos causæ publicæ rationem positam judicamus, ut Eucharistiæ Sacramentum Fidelium venerationi proponatur; idque satis esse ad nostram facultatem indicandam declaramus, quod Ecclesiarum nomina, in quibus exponitur Sacra Eucharistia, nostra auctoritate in lucem proferantur. Cæremoniale Episcoporum approbat (1), quod *Sacra Eucharistia in Altari exponitur in singulis Ecclesiis Collegiatis ad totam octavam solemnitatis Corporis Christi.* In hac Civitate singulæ Parochiæ id facere consueverunt; quod sane impedire nolumus. Illud tantum, quod jam cœptum fuit, ut perficiatur, decernimus, ne scilicet Eucharistia in alio quolibet templo exponatur, licet per octiduum quoque Corporis Christi id superiori tempore in more positum fuerit, cum satis habeatur, si divinissimum Sacramentum in Parochiis Populo adorandum proferatur. Ad hanc normam redigendam præcipimus, uti jam fieri cœpit, tabellam Ecclesiarum nomina designantem, in quibus Eucharistia publice adoranda exponi solet.

14. Quod si Regulares, aut sæculares iis diebus Sacram Eucharistiam exponere velint, qui in eadem tabella minime designantur, pro re gerenda facultatem a Nobis expostulent, causamque declarent. Qui contrarium audeant, debitis pœnis a Nobis afficientur: *Quod si Regulares absque licentia, et forma præfata Sanctissimum Sacramentum publicæ venerationi exponere auderent, potest Episcopus contra ipsos ad pœnam competentem procedere;* ita Braschius (2), qui Sacrarum Congregationum super hac re Decreta diligenter enumerat. Attamen, ut jus nostrum, simulque officium erga alios serve-

(1) Lib. 2, cap. 33. — (2) Promptuar. Synod. c. 29, n. 3, et seqq.

tur, si contraria jampridem consuetudo invaluerit, ut nempe in aliquo templo certis quibusdam diebus in tabella minime descriptis Sacra Eucharistia publice exponatur, satis erit, si ejusdem rei causa, et ad ipsam consuetudinem probandam argumenta Nobis exhibeantur, quæ si a Nobis obsignentur, pro necessaria facultate sufficient, donec novum aliquid contra statuatur. Notum tamen esse volumus eamdem facultatem Nos minime concessuros, si in ipsis Ecclesiis statis iisdem anni diebus effigies Beatæ Virginis exponatur, vel Festum alicujus Sancti celebretur, licet vetusta hujus rei consuetudo Nobis producatur.

15. Id enim Sacrorum Rituum periti scriptores magnopere damnant (1). Bissus præsertim hæc tradit (2) : *Et libenter adverto, quod in festivitatibus Sanctorum parum convenit expositio Sacramenti, quia diversus est cultus exhibendus Sacræ Eucharistiæ, a cultu exhibendo Sanctis, et præsente Domino omnium summo debet cessare cultus Sanctorum.* De hac re copiosius agit Thiersius (3), qui Sanctorum cultum reipsa a Deo minime quidem separari recte perpendit ; cum tamen S. Euchar. populo adoranda proponitur, præcipui charitatis ac religionis actus, uti fas est, ad Deum unice diriguntur, nec de honore Sanctis persolvendo tunc aliquis cogitat ita ut consilium, ac voluntas Ecclesiæ minime perficiatur. Nemo enim res ab ipsis præclare gestas, eorumque eximias virtutes in mentem revocat, quæ nobis imitandæ proponuntur ; nemo illorum patrocinium implorat, nec ullæ Deo gratiæ redduntur, quod ipsos in partem æternæ gloriæ vocaverit. Illud etiam præterire non possumus, quod maxime ad hanc sententiam confert, plurima contra Eucharistiæ Sanctitatem committi, cum festis Sancto-

(1) Bauldr in Manual. Sacr. Cæremoniar. cap. 17, de Miss. Solemn. et privata, quæ coram Sanctissimo Sacram. exposito celebratur, num. 2. — (2) Bissus : expositio Sacramenti, num. 232, § 5. — (3) Lib. 4, cap. 12.

rum diebus publice exponitur. Maxima enim frequentia populus in templum confluit, ubi post preces vanis colloquiis detinetur, utque animum musicorum concentibus intendat, divinissimo Sacramento terga vertere non erubescit.

16. Si tamen sermo sit de exponenda privatim Eucharistia, cum nullis Ecclesiæ legibus publica causa, et Episcopi facultas necessario requirantur, rem totam ad Præfectum illius Ecclesiæ rejicimus, ubi vel pro alicujus ægritudine levanda, vel pro necessitate, ac desiderio alicujus Religiosi viri Sacra Eucharistia debet exponi, in quo hanc normam observandam præscribimus; ut nempe Eucharistiæ tabernaculum solum aperiatur, et Sacra Pyxis clausa, suoque velamine obtecta populi oculis subjiciatur; vel si Eucharistia e tabernaculo proferenda sit, Sphæra intra crystallum inclusa sub umbella statuatur, et cætera omnia circum apponantur, de quibus sermonem inferius instituemus. Sphæra tamen velo adoperta ita sit, ut Sacræ Hostiæ adspectus impediatur. Primam Eucharistiæ exponendæ normam decreta, scriptoresque superius allati aperte commemorant; altera vero Romanæ Urbis consuetudine probatur. Verum penitus interdicitur, Sacram Pyxidem ob privatam causam extra tabernaculum efferri, ac velatam sub umbella collocari; cum nullum hujusce ritus vestigium apud scriptores, nullaque Sedis Apostolicæ consuetudo deprehendatur, quam sequi omnino debemus.

17. At vero, ut Sacra Eucharistia, quo par est, honore, ac religione publice coram populo exponatur, juxta ea, quæ Romani Pontifices, et Clemens etiam XII qui Pontificatum nunc gerit, præscripserunt, primo decernimus, ut illa in majori Ecclesiæ Altari collocetur. Secundo, ut alia quælibet effigies depicta, vel simulacrum ibi contegatur. Tertio, ne super Altari Sanctorum Reliquiæ vel simulacra statuantur; Angelorum tamen effigies non prohibemus, quibus candelabra efforman-

tur. Quarto, ut duodecim saltem cerei circumardeant. Quinto, ne lances ad colligendam pecuniam in Ecclesia constituantur, nullusque circumeat, ut eleëmosynas a fidelibus eliceat, quod etiam egenis interdicitur, qui ad fores stipem postulabunt; hortamurque fideles, ut illis opem, quo poterunt studio, large suppeditent. Sexto, ut campanulæ sonus, qui a sæculo XII inductus est, *ut sic fidelium mentes ad orationes excitentur*, quemadmodum Decreto Guilielmi Parisiensis Episcopi comprobatur (1), ut is, inquam, sonus, cum in Sacrificio Missæ elevatur Hostia, prætermittatur, dum S. Eucharistia exposita est: licet tamen exiguo campanulæ signo populum monere, cum Sacerdotes e Sacrario prodeunt Sacrum facturi. Septimo, ne conciones habeantur, quo tempore divinum Eucharistiæ Sacramentum publice expositum a fidelibus adoratur. Si vero brevis oratiuncula recitanda sit, ut populus ad pietatem magis inflammetur, is Ecclesiæ locus diligatur, ita ut fideles ab Eucharistia palam exposita faciem aversam tenere non cogantur, cultumque ipsi debitum prætermittere. Octavo, ut quilibet, sive ad aram accedens, in qua Sacra Eucharistia publice collocata est, vel absolutis precibus decedens utrumque genu deflectat, uti Sacra Rituum Congregatio die 19 Augusti anno 1651 edicto sanxit. Nono, ut Sacerdos ad aliud Altare Sacrum facturus, cum ante divinam Eucharistiam pertransit, illam flexis genibus, apertoque capite adoret; quo deinde tecto, susceptum iter prosequatur, uti eadem Congregatio die 7 Septembris anno 1656 constituit. Decimo, si Missæ Sacrificium super ipso Altari celebrandum sit, in quo divinum Sacramentum expositum fuerit, Sacerdos ab Altari descendat, ut manus abluat, vultumque ad populum convertat, quod aliqui sane negligunt, licet Eucharistiæ dignitati, Rubricis, Romanæque Ecclesiæ consuetudini omnino conve-

(1) Card. Bona rerum Liturgicar. lib. 2, cap. 12.

niat, uti Macrius recte perpendit (1). Undecimo, si in Metropolitana, aut qualibet alia Collegiata exponatur Eucharistia, Canonici, et reliqui omnes stantes, nudoque capite divina Officia in Choro persolvant; quod si ob longum temporis spatium id efficere nequeant, sedere quidem ipsis, non autem caput tegere Cæremoniale Episcoporum permittit (2).

18. Christo Domino, qui sub Eucharistia continetur, Angelorum choros circum adstare Sanctissimi Ecclesiæ Patres testantur (3). Quare, ut Nos etiam amantissimo Salvatori, cum publice exponitur, omnia pietatis, cultusque argumenta, quæ possumus, ostendamus, sub pœnis voluntate nostra statuendis indicimus, ut, præter frequentiam populi, et supplicationem, quam pro adoranda Eucharistia, sodalitia piis vestimentis superinduta de more instituunt, aliqui semper adsint, ut infra dicetur, qui eidem Sacræ Eucharistiæ flexis genibus cultum exhibeant. Id munus Sacrorum Rituum scriptores solis Sacerdotibus tribuunt (4), quibus etiam congruit Franciscus Bonhomus Vercellensis Episcopus jussu Gregorii XIII Visitator constitutus in Ecclesiasticis Reformationibus p. 209 impressis Coloniæ anno 1585. Angelus quoque Rocca Apostolici Sacrarii Præfectus, cum iter a Clemente VIII Ferrariam susceptum, moremque Romanorum Pontificum describeret, quibus Sacra Eucharistia præferri solet, cum ex Urbis districtu progrediuntur, illam affirmat, sub vesperam in aliqua Ecclesia deponi consuevisse: *Sacrarii autem Præfecti* (5) (inquit) *Eccle-*

(1) Macr. in notitia vocabulorum Ecclesiastic. ad verbum Euchar. — (2) Lib. 2, cap. 33. — (3) S. Joannes Chrys. lib. 6, de Sacerdotio, et in Hom. 65, ad Populum Antiochenum. S. Ambr. cap. 1, de Ev. S. Lucæ in illis verbis, apparuit ei Angelus. S. Greg. lib. 4, Dialog. cap. 58. — (4) Gavantus in verbo Euchar. num. 54, Lantusca eodem verbo num. 2, Clérical. de Sacram. Euchar. decis. 72, casu 2, num. 11, Merbes. in sum. Christ. 3, p. sect. 10, q. 2, §. 3, Thiers lib. 5, cap. 3, num. 3, Braschius in Promptuario Synodal. c. 29, n. 7. — (5) Tom. 1, pag. 52.

siasticos viros in custodiam Sanctissimi Sacramenti nocturnas vigilias alternatim acturos, cereis, ac lampadibus perpetuo ardentibus illic relictis, destinabant.

19. Solemnis precatio, quæ quadraginta horarum spatium complectitur, P. Josepho Mediolanensi ex Ordine Cappuccinorum primo adscribitur, qui anno 1556 ipsam instituit, ut quadraginta horas, quibus Salvator Dominus post mortem in sepulchro delituit, memoria prosequeretur (1). Pontifex Pius IV sua vigesima secunda Constitutione, quæ anno 1560 in lucem edita fuit (2), sodalitium Romæ institutum, et ab *Oratione Mortis* nuncupatum approbavit, cui Sorores, Fratresque cooptati, aliique cæteri precationes ad quadraginta horas protrahebant, ut jejunium quadraginta dierum, quod Salvator in solitudine complevit, imitarentur, Sanctisque Apostolis, et prioribus Ecclesiæ Patribus assiduis precibus occupatis se penitus conformarent. De Eucharistia sane nulla fit mentio, Sodales tamen ante ultimam Dominicam cujusvis mensis, vel alio die supplicationem instituere solitos Pontifex commemorat, in qua decenti pompa eamdem Eucharistiam deferebant. Anno autem 1592, cum gravissimis causis urgeretur Ecclesia, implicatis nempe Gallorum rebus, paratisque jam Turcarum bellicis expeditionibus, Clemens VIII 17 Constitutionem promulgavit (3), in qua plurimas Indulgentias illis impertivit, qui Romæ convenirent ad Ecclesias Patriarchales, Collegiatas, Titulares Cardinalium, et ad Ecclesias Regularium, ac Sodalitatum, in quibus quadraginta horarum spatium piis precationibus impenderent, atque inter se tempora ita partirentur, ut continua precatio videretur. Licet de exponenda publice Eucharistia nullum Pontifex verbum faciat, conjici tamen facile potest tunc primum morem inductum fuisse, vel

(1) Thiers lib. 4, cap. 17. — (2) Tom. 2, Boil. Rom. — (3) Tom. 3, Buff. Rom.

paulo ante, ut Sacra Eucharistia exponeretur, cum Quadraginta horarum precatio indicebatur. Baccius enim (1) ita fieri solitum per singulas primas Dominicas mensium, et per singulos annos in majori Hebdomada testatur Romæ in templo Sodalium Sanctissimæ Trinitatis, qui peregrinis, et convalecentibus excipiendis, curandisque constituti sunt; et Sanctum Philippum Nerium ad frequentem populum eo tempore pios sermones habuisse. Cum vero scribit res præclare sancteque gestas a Venerabili viro Juvenali Ancina Salutii Episcopo, et S. Philippi comite, commemorat in Oppido Dogliani in Liguriæ finibus non longe a Tanaro Quadraginta horarum precationem edixisse, ad quam nocturno, diurnoque tempore ingens populi multitudo confluebat, quæ suppliciter ad colendam Sacram Eucharistiam, ordinateque procedebat.

20. Romæ Quadraginta horarum precatio, et Sacra Eucharistia continuo conjunguntur: in hac autem Civitate divinum Sacramentum singulis diebus exponitur, in quibusdam etiam templis ad 40 horas producitur, ut ex tabella, quæ in lucem prodibit, liquido confirmabitur. Hanc porro consuetudinem sine ulla mutatione sequemur. Illas tamen muneris nostri partes ducimus, ut debitus Sacræ Eucharistiæ cultus exsolvatur. Quamobrem præcipimus, ut coram illa, dum in Altari populo adoranda proponitur, unus, vel duo Sacerdotes, vel duo saltem in Sacris Ordinibus constituti, superpelliceo induti, flexisque genibus intersint ante scamnum panno rubei, vel alterius coloris, qui conveniens habeatur, ad infimum Altaris gradum posito. Id autem decernimus, ut fiat in qualibet Ecclesia etiam Regularium, ubi Eucharistia publice exponitur juxta tabellam, vel etiam ob facultatem peculiarem, seu consuetum horarum spatium servetur, sive horæ quadraginta statuantur.

(1) Lib. 1, cap. 8, de vita S. Philippi Nerii.

Qui non paruerit, arbitrio nostro punietur. Quocumque igitur modo Eucharistiæ Sacramentum in nostra Metropolitana exponatur, curent sedulo Canonici, ut tabella ad Sacrarium figatur, in qua notetur horarum tempus, eorumque nomina, qui, ut supra dictum est, diu noctuque ante Sacram Eucharistiam sua precatione fungi debeant. Idem fiet omnino a Canonicis, qui Collegiatis inserviunt, cum in iisdem Sacra Eucharistia publice exponetur. Videant Canonici, ut reliquis exemplo præsint, eorumque nomina in tabellam referantur, neque totum onus in eos Sacerdotes rejiciant, qui ad solvendas in choro divinas laudes destinantur. Id omnino servatur Romæ in Vaticana præsertim Basilica, ubi per plures annos inter Canonicos adnumerati fuimus. Eamdem consuetudinem tenent Summi Pontificis Domestici, et Familiares, cum in Sacello Paulino per horas quadraginta divinum Eucharistiæ Sacramentum exponitur. Idem præstandum erit a Regularibus in suis Ecclesiis, ut Romæ similiter facere consueverunt. Parochi vero, cum Sacra Eucharistia in suis Ecclesiis exponenda erit, Sacerdotes, aliosque Sacris Ordinibus initiatos, qui Parochiæ adsciti sunt, de hac re admonebunt, quorum nomina in tabella ad Sacrarium affigenda, certaque hora cuivis designabitur, ut eo modo, qui superius declaratus est, ad precationem præsto sint. Quod si tanta illorum copia, quæ sufficiat, in ipsa Parochia non versetur, tum Parochus ad alios confugiet, qui huic muneri satisfaciant. In Ecclesiis quoque Sodalitatum Presbyteros, Clericosque ad Sacros Ordines jam assumptos accersant, qui precationem eodem modo singulis horis alternatim suscipiant. Quod si Sodales ipsi in suis, vel etiam in alienis Ecclesiis id facere velint, scamnum ab Ecclesiasticis sejunctum illis tribuatur, ubi Deum precentur, quemadmodum Romana institutione super hac re præscribitur. Cum aliqua perturbatio in Sacra Eucharistia juxta tabellam exponenda dimanet, eo quod

in diversis Ecclesiis diversum tempus ad rem perficiendam eligatur, hinc decernimus, ut Ecclesiæ, quæ tabellæ legem sequuntur. Sacram Eucharistiam publice exponant tribus ante meridiem horis, et ante 23 horam diei benedictione accepta populus dimittatur : ita ut post campanæ sonitum, quo vespere ad salutandam Beatam Virginem populus excitari solet, templi fores obserentur. Magna illorum pars, quæ hic exposuimus, in Synodo Cardinalis Boncompagni continentur, eaque probantur actis Mediolanensis Ecclesiæ, quæ a S. Carolo Borromæo coacta fuerunt (1) : *Dum illud* (de Sacra Eucharistia sermo est) *in Altari propositum est interdiu, Clerici duo superpelliceo induti capite aperto ad Altare semper assistant.*

21. Quæ hucusque dicta sunt, ad solemnem, ac publicam divini Sacramenti expositionem referuntur, si vero privata ex causa id fiat, quo tempore tabernaculum ita recluditur, ut velata Pyxis in ostiolo appareat, vel Sacra Hostia intra Ostensorii crystallum inclusa, veloque obtecta in Altari collocatur, tunc Sacra Congregatio Episcoporum, ac Regularium negotiis agendis præposita, hæc decrevit die 9 Decembris anno 1602. *Si quandocumque privata ex causa Sacrosancta Eucharistia exponenda videbitur, a Tabernaculo nunquam extrahatur, sed in Pyxide velata in aperto ejusdem Tabernaculi Ostiolo cum assistentia alicujus Sacerdotis Stola, et superpelliceo induti, et cum sex saltem luminibus cereis collocetur : quod idem in Ecclesiis sæcularium servari mandamus : Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium die* 9 *Decembris* 1602. Ita sane ex præclara Synodo Farfensi per Cardinalem Barberinum celebrata deprehenditur (2).

22. Si vero privata de causa Sacrosancta Hostia inclusa

(1) Tom. 1, pag. 249. editionis Lugdunens. — (2) Lib. 9, Cap. 17.

solita sphæra, et velo cooperta sub Umbella ponatur, tunc præcipimus, ut saltem cerei bis sex accendantur, et Sacerdos aliquis stola, ac superpelliceo indutus ibi flexis genibus precibus detineatur. Quocumque tamen modo exponatur Eucharistia, qui id postulaverint, nanciscantur etiam diligenter Presbyteros, qui singulis horis alternatim Christo Domino cultum exhibeant; nisi id cognitum certumque prius habeant, Præfecti Ecclesiarum facultatem non tribuent, ut Sacra Mysteria exponantur.

23. Mos obtinuit in hac Bononiensi Civitate, ut pluries eodem die benedictio Sacra Pyxide frequenti populo concedatur. Nullum de hoc ritu monumentum deprehendimus : indicat solummodo Rituale Romanum (1), quod Parochus post traditam ægroto Communionem, si in Pyxide particula aliqua supersit : *Accipiens vas cum Sacramento facit cum eo signum Crucis super infirmum nihil dicens.* Postquam in Templum rediit : *Cum Sacramento in Pyxide velo cooperta faciat signum Crucis super populum nihil dicens, postremo illud in suo loco reponat.* Ne Romæ quidem, quæ Sacrorum Rituum magistra merito appellatur, id fieri consuevit, nisi forte maximæ dignitatis vir, quemadmodum Rex, aut Regina pietatis causa eam benedictionem expeterent. Quamquam Nos plusquam viginti annis Sacræ Rituum Congregationi adfuimus, tamen a præcipuo ejusdem ministro consilium super hac re poscere non prætermisimus, qui hanc consuetudinem omnino interdicendam libere respondit, cum novi ritus inconsulta Sede Apostolica permitti nequeant, licet pietatis aliqua causa adducatur. Verum ne eadem pietas imminuenda sit etiam ob eam rationem, quod idem crebro repetatur, decernimus, ut benedictio solum in illis Ecclesiis populo impertiatur, quæ veterem hujus rei consuetudinem tenent, caveant-

(1) Tit. de Communione infirmorum.

que, ut semel tantum in eodem die id perficiant: Delinquentes nostro arbitrio plectemus. Curent quoque omnia decenter fieri, ita ut duo saltem Clerici superpelliceo induti cereos, vel intorticia manu præferant, ardeantque reliqui cerei, qui super Altari in candelabris statuuntur.

24. Cum in Diœcesi Sacra Eucharistia publice, vel privatim exponitur, omnia, quæ superius sancita sunt, observanda præcipimus; Vicariis autem Foraneis mandamus, ut Nobis significent, quot numero expositiones in suis Vicariatibus institutæ sint, et qua ratione peragantur, ut quid statuendum sit intelligamus. Quoniam vero ad Nos pervenit in quibusdam locis per quadraginta horas divinum Sacramentum exponi, atque Ecclesiæ fores per integram noctem patere, eoque viros simul, ac mulieres confluere, omnino præcipimus, ut post horam diei vigesimam tertiam cum dimidio templum claudatur. Si per noctem Sacra Eucharistia super Altari posita sit, ardeant duodecim faces, et Sacerdos, vel saltem aliquis in Sacris Ordinibus constitutus, ut supra declaravimus, precibus inte. tu. assistat.

25. Hoc Edictum tunc suam vim obtinebit, cum nova tabella Ecclesiarum, in quibus Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum publice exponi debet, promulgabitur; idque temporis spatium ob eam causam conceditur, ut omnia, quæ proposita sunt, paratis rebus antea necessariis, executioni demandentur.

INSTITUTIO XXXI.

De interventu Clericorum, et Sacerdotum, qui beneficium aliquod obtineant, vel ipso careant, ad solemnem Corporis Christi Processionem, quæ in Oppido Centensi in Cathedrali S. Blasii fieri solet. Posse beneficiis præditos obstringi, ut ad illam conveniant, licet nec residere, nec inservire Ecclesiæ teneantur. Idem ab Episcopo præcipi posse Clericis nullum Beneficium obtinentibus, eo quod adscripti sint Parochiis, ut illis inserviant.

1. TRIDENTINA Synodus commemorat, ac plurimum commendat piam consuetudinem (1), qua Christi Corporis peculiare Festum quotannis celebratur, et solemni indicta Processione Sacra Eucharistia circumfertur : *Declarat præterea Sancta Synodus, pie, et religiose admodum in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, et festo die præcelsum hoc, et Venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, utque in Processionibus reverenter, et honorifice illud per vias, et loca publica circumferretur.* Eadem Synodus (2) præcipit, ut Clerici omnes cum Sæculares, tum Regulares publicis supplicationibus intersint, inter quas Corporis Christi pompa merito adnumeratur, quæ non modo publice, sed etiam solemniter peragitur ; nullaque immunitas admittatur, ut quis hoc præcepto liberetur : *Exempti autem omnes tam Clerici Sæculares, quam Regulares quicumque, etiam Monachi, ad publicas Processiones vocati accedere compellantur ; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt.* Cum igitur ad aures nostras pervenerit, in Oppido Centensi quo die Corpus Christi solemniter defertur a Canonicis Parochialis Ecclesiæ *Sancto Blasio* nuncupatæ, nonnullos Ecclesiæ

(1) Sess. 13, cap. 8, de Eucharistia. — (2) Sess. 25, de Regularibus, et Monial. cap. 13.

adscriptos, ac præsertim Sacerdotes, ita se gerere, ut Sacram Eucharistiam minime comitentur, sed ex mercatorum officinis, plateisque pompam prætereuntem spectent: vel alicui sodalitio cooptati ipsius habitum induant, et vexillum sequantur, hinc omnino decernimus, ut Clerici universi, ac Sacerdotes, qui Beneficium aliquod obtinent, licet cum onere residendi haud conjunctum, ad eamdem Supplicationem accedant, et eam ab eo loco, ex quo discesserit, ad finem usque prosequantur. Qui vero non paruerint, arbitrio nostro punientur. Interim Clericos etiam, ac Sacerdotes, qui nullum habent Beneficium, ut idem faciant, vehementer hortamur. At vero, ne ullus perturbationi locus sit, Clericis prima Tonsura, aliisque minoribus, vel etiam majoribus Ordinibus præditis, Sacerdotibus quoque, qui aliquod, et qui nullum Beneficium possident, magnopere suademus, et quibus fas est, præcipimus, ut ad Pro-Collegiatam Ecclesiam Sanctissimi Rosarii cum superpelliceo, candela, vel intorticio, in dicta hora simul conveniant, ut ibi sub Vexillo Crucis Presbyterorum communialium ordinatim ante ipsos procedant hoc pacto: *Reliquis omnibus præcedent, qui ad simplicem Tonsuram recepti sunt. Post illos, qui minoribus Ordinibus, ac deinde qui majoribus insigniti sunt, postremo Sacerdotes sequentur: atque ita Processionem comitari debent; donec ad eamdem Ecclesiam, ex qua profecta est, revertatur.*

2. Hæc omnia Sacræ Congregationis Concilii Decreto, quod subjicimus, confirmantur.

Sæpe alias hæc Sacra Congregatio censuit, Clericos nullum Beneficium, vel officium Ecclesiasticum in Diœcesi obtinentes non posse cogi ad publicas Processiones accedere.

Nihilominus experimento compertum est, in pluribus locis, et præsertim in Civitate Eugubina, per declarationem hujusmodi non parum detrahi divino cultui et Processionum solemnitati, ac decori, imo non leve scan-

dalum populo inferri, dum ipsarum Processionum tempore Clerici, et Presbyteri hac illac vagi, et Eugubii præsertim in numero centum viginti et ultra, vagi et errantes conspiciuntur.

Delata propterea ad Sanctissimum Dominum Nostrum hujusmodi inconvenientis notitia, visa res est considerari digna. Ideoque, ut, si quæ ratio pro Divino cultu ineunda sit, possit executioni demandari pro instante Sanctissimi Corporis Christi solemni Processione; Sanctitas Sua negotium in proxime habenda Congregatione discutiendum remisit.

Sane, legitima concurrente consuetudine, eadem Sacra Congregatio censuit, cogi posse. Ac in præsenti, (nam adsit consuetudo, necne, minime constat), hac stante temporis angustia, de illa nequit explorari. Proinde, prærscindendo a consuetudine, quærendum videtur.

Primo, an Clerici nullum Beneficium, vel Officium Ecclesiasticum obtinentes ad publicas Processiones cogi possint?

Secundo, an possint obtinentes Beneficia, quamvis non sint residentialia, aut servitoria?

Tertio, an cogi possint simplices Presbyteri?

Quarto, an saltem cogi possint ad Processiones solemniores?

Sacra etc. respondit ad primum, tertium, ad quartum negative, sed esse hortandos; ad secundam affirmative, si præsentes sint. Die 12 Julii 1677 lib. 29 Decretorum pag. 451 a tergo, et sequentibus.

3. Eam opinionem de virtute Clericorum, ac Sacerdotum Centensis Oppidi, qui Beneficium obtinent, animo habemus, ut propter ea verba : *si præsentes sint,* abesse minime velint, cum publicæ Processionis dies statuetur. Si quis vero hanc fraudem commiserit, se debitis pœnis obnoxium futurum certo sciat. Cæterorum quoque tum Clericorum, tum Sacerdotum nullum Beneficium obtinentium probitate, ac pietate freti confidimus cohorta-

tionem nostram loco præcepti fore habendam. Quod si contrarium eveniat, illos admonemus, ea verba, *vehementer hortamur*, statim per Nos immutanda, atque in præceptum convertenda esse. Id autem non edicemus absque ratione, quam semper Nobis ante oculos proponimus. Hanc vero, si quis cognoscere velit, breviter illam declarabimus.

4. In Decreto Sacræ Congregationis Concilii, quod superius allatum fuit, de Clericis, ac Sacerdotibus sermo est, qui nullum adhuc Beneficium sibi comparaverunt, non vero de illis agitur, qui licet sine Beneficio illi Ecclesiæ, ubi Processio Corporis Christi instituitur, adscribuntur. Omnes fere, qui Ordines a Nobis acceperunt, Ecclesiæ Parochiali, et Collegiatæ S. Blasii adsciti fuerunt, saltem postquam deprehendimus in more positum fuisse, ut Ordinati nullius Ecclesiæ servitio destinarentur. Itaque, qui hoc pacto per Nos antea, vel Decessores nostros Ordines assecuti fuerint, eidem Ecclesiæ S. Blasii adscribentur. Etenim, si quid in Superioribus Ordinationibus nostris, aut Decessorum nostrorum prætermissum fuerit, id perfici autoritate nostra posse testantur Apostolicæ Litteræ, quas Innocentius XIII dedit, at Ecclesiasticam disciplinam in Regnis Hispaniarum ad certam normam redigeret, quas deinde Benedictus XIII ad universos Catholicos Episcopos instituendos confirmavit. Hæc sunt Pontificis verba: *Et tam in his, qui ad primam Tonsuram, quam in aliis, qui promoveri ad Ordines, etiam minores, optaverint, omnino servetur pariter regula ab eodem Concilio Tridentino tradita: nimirum, ut nullus ordinetur, qui judicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis Ecclesiis, quique illi Ecclesiæ, aut pio loco, pro cujus utilitate, aut necessitate assumitur, non adscribatur, ubi re ipsa functiones muneri suo consentaneas exerceat. Quod, siqui modo reperiantur vel Clericali Tonsura jam initiati, vel ad Ordines sive minores, sive majores jam promoti, qui*

nulli certæ Ecclesiæ, aut loco pio adscripti fuerint, Episcopi adscriptionem hujusmodi vel a se ipsis, vel a Prædecessoribus suis omissam statim suppleant, non minus quoad omnes in majoribus Ordinibus, etiam Presbyteratus, constitutos, quam quoad eos, qui vel sola prima Tonsura, vel minoribus Ordinibus initiati, Beneficium tamen Ecclesiasticum possident. Ex reliquis autem, ut præfertur, vel sola prima Tonsura insignitis, vel in minoribus Ordinibus constitutis, sed Beneficio carentibus, nonnisi eos adscribant, quos Ecclesiis suis utiles, vel necessarios esse judicaverint.

5. Quare aperte cognoscent, si postquam Ecclesiæ S. Blasii per Nos adscripti fuerint, ipsos nostra auctoritate impellere possimus, ut Beneficio etiam carentes supplicationi Christi Corporis, induti superpelliceo, facem sive intorticium gestantes, decenter intersint.

INSTITUTIO XXXII.

De cœtibus, ad quos Clerici Bononienses convenire debent, ubi quæstiones Theologiæ Moralis examinantur. Quid scire, et intelligere debeant illi, qui Confessarii munere perfungi utiliter velint. Nunquam dimittendum esse studium earum rerum, quæ necessariæ sunt, etiamsi prius auditæ, perceptæque fuerint. Convocandos esse cœtus hujusmodi pro examinandis Moralis Theologiæ quæstionibus, qui si recte habeantur, magnam afferunt utilitatem. Qua ratione ipsi fieri debeant.

1. Duo profecto certissima sunt; primum quidem, Theologiæ Moralis scientiam illis omnino necessariam esse, qui tanquam Parochi, aut Sacerdotes pro administrando Pœnitentiæ Sacramento constituti, Confessarii munere rite perfungi velint; alterum, non satis esse, quod eamdem facultatem aliquis semel percurrerit, perceperit, et palam etiam docuerit, sed assiduo exco-

lendam, ut animo penitus defigantur ea, quæ didicerit, et nova semper documenta, quibus ea facultas plurimum affluit comparentur.

2. Sanctus Gregorius Pontifex hæc scripsit (1), *Quis cogitationum vulnera occultiora esse nesciat vulneribus viscerum? Et tamen sæpe qui nequaquam spiritualia præcepta cognoverunt, cordis se Medicos profiteri non metuunt, dum qui pigmentorum vim nesciunt, videri Medici carnis erubescunt.*

3. Et profecto, si, ut mediocris Confessarius quis habeatur, necesse est, ut generatim a levibus culpis lethales saltem discernat; in illis autem, quæ frequentius usuveniunt, ea cognoscat, quæ culparum genus, ac naturam immutant, aut ipsas graviores efficiunt. Insuper casus Pontifici, sive Episcopo reservatos, et eos, quibus censura aliqua pariter reservata conjungitur; illos etiam, qui ad restitutionem impellunt, peccata, quæ juxta diversam hominum conditionem, ac munera crebrius admittuntur, quid necessario requiritur, ut Fideles suis criminibus dissolvantur, quonam tempore peractæ jam Confessiones repetendæ omnino sint; optima tandem consilia, quibus criminosi homines ad bonam frugem traducantur: Si, inquam, hæc necessaria sunt, hac certe doctrina præditi esse non possunt, nisi Theologiam Moralem plane calleant, cum præsertim harum rerum cognitio jure Pontificio, et Pontificum Decretis innitatur, quæ sane nemo divinare potest, licet præclarissimo floreat ingenio, quemadmodum Cardinalis Denhoffius olim Episcopus Cæsenas recte perpendit (2): quibus rebus si addatur, quod Alvarus Pelagius commemorat (3), inter majores Ecclesiæ calamitates tunc temporis eam fuisse, quod Confessarii Morali Theologia parum imbuti essent, et ea, quæ contra Dei legem a

(1) Part. 1, cap. 1. — (2) In Pastorali Institut. de Sacrament. Pœnit. — (3) De planctu Eccl. lib. 2. cap. 20.

Fidelibus perpetrantur, parum dignoscerent. Ex his quisque facile conjiciet hujus doctrinæ necessitatem in illis, qui ad Sacramentum Pœnitentiæ administrandum eliguntur.

4. Alia superaddenda videntur, ut expositam a Nobis initio sententiam magis confirmemus : *Præpara opus tuum,* monet Spiritus Sanctus (1) et cum id minime sufficiat, statim subdit, et *diligenter exerce agrum tuum* Utinam non contingeret, quod tamen frequentissime videmus, aliquos nempe Sacerdotes, qui initio præclarissime Confessarii munus susceperunt, inde post diuturnum tempus omni studiorum cura neglecta, pristinam Moralis Theologiæ scientiam amittere, ita ut qui in ejusmodi arte peritissimi fuerant, tandem exigua solum, confusaque ipsius artis scientia, primisque rudimentis instructi vix inter tyrones adnumerentur. Cardinalis Fredericus Borromæus, qui Sancti Caroli propinqui sui virtutes, et sedem occupavit, hanc calamitatem deploravit (2), et opportune perpendit eos Confessarios, et Ecclesiæ ministros in magno discrimine versari, qui postquam ad excipiendas Fidelium Confessiones ab Episcopo probati fuerunt, omnem studiorum exercitationem prætermittant. Si quidem examen velut probabile testimonium habetur, quo ad Pœnitentiæ Sacramentum administrandum idoneus quis ducitur : neque ita certum judicium fit, ut in dubium revocari nequeat, sed conjectura solum de virtute, ac doctrina illius, qui ad examen vocatur. Itaque si ipse muneri suo haud satisfaciat, cum peculiare aliquid in audiendis Fidelium criminibus obtingit, id minime Examinatoribus, sed Confessario tribuendum est, qui omni studio contendere debet, ne ob ignorantiam suam in hæc discrimina prolabatur, eaque summa diligentia penitus evitare. Hoc etiam

(1) Prov. cap. 24. — (2) In suo Ratiocinio Synodali 11, vol. 1.

sapienter admonet præclarus Auctor, qui pro novis Confessariis Institutionem Romæ primo edidit; quæ deinde in aliis plurimis locis typis iterum excusa fuit.

5. Ut gravissimo huic malo aditus præcludatur, Ecclesiastica disciplina satis opportuna remedia Episcopis suppeditavit. Alias sermonem instituimus de auctoritate, qua Parochi ad examen revocari possunt, si de illorum imperitia argumenta aliqua proferantur. Confert etiam magnopere, si Confessiones audiendi facultas certis limitibus concludatur, atque iterum periculum fiat de illius doctrina, cui facultas eadem prorogatur. Hoc remedio libenter utimur, servatis tamen iis legibus, quas æquitas præscribit : postremo maximum adjumentum ex eo dimanat, si ad explicandos conscientiæ casus frequenter conventus habeantur, quemadmodum hac declaratione probandum suscipimus.

6. Duo Episcopi Petricoviensis, et Lucionensis conventus Ecclesiasticos per ipsum Clerum habitos in lucem protulerunt; primi quidem tribus libris, undecim vero secundi continentur. Idem in Italia perfecit Joannes Clericatus, qui juxta morales casus per Patavinum Clerum in consuetis cœtibus examinatos sapientes, præclarasque *Decisiones* congessit, ac promulgavit. Ipsi vero Episcopi, quos antea nominavimus, in librorum præfationibus eximia prædicant de iis conventibus, qui ab Episcopo cum Clero haberi solent, ut ea quæ ad Christianam doctrinam, et mores pertinent, in examen adducta decernantur. De nostris cœtibus tam magnifice loqui non audemus, neque, ut ingenue fateamur, eisdem Scriptoribus in hac re fidem integram præstamus. Illud pro certo asserimus, conventus ejusmodi jampridem in hac Diœcesi fieri consuevisse, frequenter instituendos fore, et maximam cum ipsis utilitatem semper conjungi.

7. P. Ludovicus de Beja ex Ordine Sancti Augustini, ac Theologus Cardinalis Gabrielis Paleotti typis manda-

vit omnia, quæ per Clerum Bononiensem coram eodem Cardinali coactum de morum disciplina statuebantur. In Decretis etiam Synodalibus Cardinalis Hieronymi Columnæ hujus Urbis Archiepiscopi (1) de his Ecclesiasticis conventibus sermo est; et cum idem Cardinalis inter vivos ageret, in lucem prolata sunt ea, quæ in ipsis post accuratum examen constituta fuerunt; omissis autem consiliis, quæ super hac re cæteri Decessores nostri post illos Cardinales Archiepiscopos susceperunt, in Synodo per Cardinalem Jacobum Boncompagnum (2) coacta plura admonentur, ut iisdem conventus utiliter habeantur. Nos quoque paulo superius ipsos agendos, utilesque, si recte fiant, affirmavimus. Quod perspicuis documentis ostendemus. Sixtus V in ea Constitutione, quæ incipit, *Romanus Pontifex*, tempus Episcopis ad invisenda sacra limina, docendamque Sacram Concilii Congregationem de suarum Ecclesiarum statu decrevit: nunquam tamen ad hoc recte perficiendum certa quædam norma proposita fuit: quare cum in ultimo Romano Concilio, quod Benedictus XIII convocavit, de hac re ageretur, Nos ipsi, qui tunc Sacræ Congregationis Concilii Secretarii munus, et in eodem Romano Concilio Canonum interpretem gerebamus, jussi fuimus dissertationem conficere, ut Episcopi magno cum fructu suarum Ecclesiarum statum exponerent. Illam non modo idem Concilium sua auctoritate probavit, sed etiam in fine ipsius imprimi voluit. Cum igitur per eam moneantur Episcopi, ut Sacram Congregationem Concilii de ejusmodi conventibus Ecclesiasticis certiorem faciant: *An habeantur conferentiæ Theologiæ Moralis, seu casuum conscientiæ, et etiam Sacrorum Rituum, et quot vicibus habeantur, et qui illis intersint, et quinam profectus ex illis habeantur.* Si Sedi Apostolicæ parendum est, ut nemo dubitat, eosdem quoque Clericorum conventus habendos esse nemo

(1) Part. 3, cap. 7. — (2) Lib. 3, cap. 6.

inficiabitur : utilitatem vero vel ex eo solum quisquis intelliget, quod tunc Moralis Theologiæ scriptores evolvendi sunt, quorum graviores sententiæ per nostrum Theologum Pœnitentiarium funditus pertractantur, qui graves utilesque proponit sententias, et magna doctrina, ingenio, et perspicuitate explicat. Smaragdus cum cœtus Monachorum (1) commemorat, in quibus ipsi de Sacris Litteris sermones invicem conferebant, quorum partem Cassianus, partem vero Oddo Cluniacensis posteris descriptos tradiderunt, hæc habet : *De Scripturis divinis, aliis conferentibus interrogationes, conferunt alii congruas responsiones, et sic, quæ diu latuerant occulta, conferentibus patefiunt perspicua.*

8. Superest igitur, ut normam, qua utiliter hi conventus fiant, perpendamus. Semel per mensem haberi solebant, cum Cardinalis Gabriel Paleottus hanc Sedem Bononiensem obtineret : ita Ludovicus de Beja (2) fidem facit, cum Sixto V Pontifici librum suum inscriberet : *Casus, quos vocamus conscientiæ, explano, et collectis in unum Curatis omnibus, præsente eodem Illustrissimo Archiepiscopo singulis mensibus difficillimos quoque casus in dies occurrentes propono, et post varias a cæteris dictas pro cujusque ingenio, ac doctrina sententias, rectam pronuntio, quid tenendum, quid fugiendum, indico.* Idem per Synodum Cardinalis Jacobi Boncompagni præcipitur. Nunc vero in Civitate octies hi conventus Ecclesiastici solum indicuntur ; rarius autem in diœcesi ob incommoda gravissima, quibus per hyemem viæ rurales impediuntur. In Synodo Cardinalis Hieronymi Columnæ (3) pariter edicitur, ut : *Ad casus conscientiæ discutiendos modo in una, modo in alia Ecclesia per circulum* (quod sane hoc tempore, tanquam obsoletum, prætermittitur) *quicumque, etiam Regulares, quibus animarum cura inest, quique a peccatis expiandi sortiti sunt fa-*

(1) Cap. 42. — (2) Loco supra citato. — (3) Loco supra allato.

cultatem ; quolibet mense conveniant. Insuper, ut quædam norma in his conventibus servetur, per aliquos Episcopos cautum fuit, ut qui sorte ductus respondere debet, sententiam suam pagella descriptam haud legat, sed memoriæ prius demandatam coram exponat, ac pagellam deinde Secretario committat, quemadmodum his verbis deprehenditur, quæ in institutione excusa in fine celeberrimæ Synodi Cardinalis Caroli Barberini Abbatis Farfensis continetur : *Latino sermone utantur, suamque opinionem validis rationibus, ac præstantium Scriptorum auctoritatibus firmatam memoriter pronuncient, quam pariter integra pagina scriptam, et cujusvis manu obsignatam Secretario singuli tradent, cum cœtus dimittetur.* Id sane perpauci in hodiernis conventibus nostris exequuntur. Cum hæc ita se habeant, nihil tamen ex his immutandum, neque angustiores limites definiendos volumus, sed præsentem rerum statum modo permittimus. Parochos solum Regulares, ac Sæculares, cæterosque, qui curæ animarum præpositi sunt, Capellanos etiam et Confessarios Sæculares monemus plurimum, ut cœtus ejusmodi frequentent, nisi subire velint pœnas olim constitutas, quas in præsentia renovamus. Reliquos etiam Cleri sæcularis hortamur, ut in eumdem locum conveniant, ubi, quæ ad mores pertinent, explanantur. Id Sacræ Concilii Congregationis sententiis aptissime congruit, quas Monacellus commemorat (1) : *Tu scientiam repulisti* (inquit per Oseam (2) Deus) *et ego repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Hanc auctoritatem Cardinalis Carolus Barberinus adduxit (3), ut perspectum omnibus faceret, ad suscipiendos Ecclesiasticos Ordines, et beneficia, quibus animarum cura conjuncta est, obtinenda tanquam impedimentum illis futurum, qui ejusmodi conventibus Ecclesiasticis

(1) Tom. 1 sui Formularii, tit. 3, form. 15, n. 2. — (2) Cap. 4. — (3) In Synodo Farfensi, c. 5.

adesse prætermiserint. Defunctus quoque Pisarum Archiepiscopus id magnopere cavendum duxit (1); Et Cardinalis Petra (2) monuit Episcopos idem concilium suscipere, ne unquam Parochi, Confessarii, cæterique diœcesis Ecclesiastici eosdem cœtus omitterent.

9. Illud statuendum videtur, ut in posterum duo solum casus examinandi proponantur, cum per hyemem tempus minime suppetat, ut tres casus ejusmodi satis declarentur. Prima autem quæstio per aliquem Parochum, altera vero per Capellanum, aut Confessarium judicetur. Superiori tempore, cum tres casus exponerentur, primo loco Parochus, deinde Capellanus, postremo Confessarius judicium ferebat. Hinc tres urnæ in medio positæ erant, ex quibus sorte ducebantur eorum nomina, quibus ad propositos casus respondendum erat, cum alius deinde cœtus haberetur. Quare præter ipsos cæteri imparati accedere poterant, et ne quidem ipsos casus legere, de quibus agendum foret. Insuper, qui semel responderat, in urnam demitti minime solebat, nisi postquam reliqui omnes educti eodem munere perfuncti fuissent, ob quam rem certissimum habebat non nisi post diuturnum tempus sibi eam provinciam subeundam esse, ita ut absoluto omnium numero cum sortes repetebantur, quivis Parochus post sex annos cum dimidio sententiam dicere teneretur, Capellanus post quinquennium circiter, Confessarius autem post annos octo, si ipsorum numerus perpendatur.

10. Hæc consuetudo minime inducta fuerat, cum Cardinalis Gabriël Paleottus, et Alphonsus pariter Paleottus hanc Ecclesiam administrarent. Tunc enim juxta præscripta Clero Bononiensi ab iisdem Archiepiscopis, quæ postea anno 1605 (3) promulgata fuerunt, ut parati omnes accederent, haud nominabantur, qui in sequenti

(1) In Synodo ann. 1708. pag. 91. — (2) Tom. 4, suor. operum, pag. 259. — (3) Pag. 59.

cœtu sermonem facere deberent, sed cœtu ipso coacto sorte ducti assurgere, ac de rebus propositis judicium suum palam facere cogebantur : *Indicta die, et initio Congregationis invocato Spiritus Sancti nomine, designatus scriba singulos nomine compellat, et absentes sine legitima causa notantur, ut decretas pœnas exsolvant. Pecunia vero, quam reus impendit, jussu Archiepiscopi alicui Monasterio, vel Loco pio tribuitur. Post hæc idem Archiepiscopus quæ necessaria sunt, admonet; Deinde sorte ducuntur, qui propositis difficultatibus respondeant. Ipsi vero latinum sermonem adhibent. Si quis contrariam opinionem sustineat, facultas coram disserendi conceditur. Postremo P. Theologus controversiam suo judicio dirimit, et absolvit.*

11. Ignoramus, quonam tempore mos incœperit, ut priori cœtu nominarentur, qui sententiam suam ferrent, cum idem cœtus iterum convocaretur. Certum tamen est id plurimum obesse Cleri conventibus, ubi Theologiæ Moralis quæstiones pertractantur, quorum norma post ultimum Romanum Concilium (1) sic impressa fuit : *Ad disquisitionem casus etc. devenient, et duo saltem verba facient, qui sorte ducentur ex urna, ubi descripta, et totidem complicata chartulis erunt illorum nomina, qui ad cœtum convenire debent, ut parati omnes accedant.* Itaque præcipimus, ut in proxima Congregatione, quæ mense Novembri indicetur, et aliis in posterum omnibus ex Parochorum urna nomen illius Parochi proferatur, qui propositæ quæstioni respondere statim debeat, suamque sententiam declarare. Idem servabitur, cum de Capellanis, et Confessariis agetur. Postea in urnam rursum demittantur, qui sorte ducti, sermonem habuerunt, ut simul cum aliis ad cœtum insequentem omnino se præparent. Caveant, ut responsiones perspicuæ sint, ordine digestæ, præclarisque auctoribus delibatæ, qui

(1) Pag. 240, edit. Rom.

præsertim sententias calleant, quæ Romæ in Sacris Congregationibus prolatæ fuerunt.

12. Id minime grave molestumque nostris Parochis, Capellanis, et Confessariis videri debet, cum totius rei summa in eo solum posita sit, ut, octo per annum quæstiones diligenter examinent, quod sine ullo valetudinis incommodo facile perficient. Nos ipsi, licet pro nostrarum virium tenuitate non exiguis curis distringamur, sexdecim integras quæstiones sine ullo metu debilitandæ valetudinis percurremus.

13. Si de aliqua alia Civitate, quæ doctis Parochis, peritisque Confessariis æque ac nostra non redundaret, sermo fieret, suspicari merito posset Episcopus, ne responsiones per tres, aut quatuor excogitatæ, ac descriptæ reliquis omnibus traderentur : atque ita fructus universus de medio auferretur, quem sane comparandum putavimus hac nova institutione proposita, quæ aliis quoque diœcesibus communis est. Tunc profecto Episcopus, ut certum rei experimentum faceret, aliquo per sortes nominato, auditoque de more, ad alios nominandos progredi deberet, ut, quid de suo Clero judicandum sit, aperte dignosceret. Hanc de Clero nostro suspicionem concipere nullo modo possumus; ideoque experimentum ejusmodi minime adhibendum confidimus.

INSTITUTIO XXXIII.

Cujusnam Parochi in matrimoniis contrahendis præsentia requiratur. Vana, et irrita esse matrimonia, quibus neque Parochus, neque testes intersunt. Parochum proprium eum nuncupari, in cujus Parochia matrimonium initur. Parocho domicilii, non autem originis. titulum proprii Parochi esse tribuendum. Non appellari proprium Parochum eum, in cujus ditione aliquis obtinet sedem ruralem. Irritum esse illius matrimonium, qui locum deserit, ubi moratur, domicilio tamen non dimisso, et in alium locum proficiscitur, ubi nullo contracto domicilio matrimonium celebrat. Quisnam sit proprius vagantium hominum Parochus. Quisnam judicetur proprius illorum Parochus, qui peculiari aliquo nomine ad hanc Civitatem incolendam veniunt. De Parocho proprio ad perficienda eorum Matrimonia, qui carceribus detinentur. De Matrimoniis, quæ fiunt in Xenodochiis, cum extremum mortis periculum impendet. De Matrimoniis, quæ contrahunt puellæ publicis hujus Civitatis hospitiis, seu conservatoriis inclusæ; De aliis Matrimoniis Puellarum, quæ in septis monialium educantur; postremo de iis, quæ fiunt a servis Dominorum ædes habitantibus.

1. Illicita semper habita sunt ea Matrimonia, quæ coram Sacerdote, seu Parocho, uti jus Pontificium indicit, minime contrahuntur : ita profecto in canone *Aliter :* canone, *Nullus;* et canone *Nostrates* (1) aperte continetur : verum post Tridentinam Synodum irrita prorsus, atque invalida in illis locis judicantur, ubi super hac re Decretum promulgatum fuit, nisi Parochus intersit, aut alius Sacerdos, qui ad hoc munus obeundum facultatem ab eodem Parocho, sive ab Episcopo consecutus fuerit. Insuper necesse est, ut præter Sacerdotem duo quoque testes, aut plures conveniant, dum Matrimonium celebratur (2). Spondanus autem (3), et

(1) 30. q. 5. — (2) Cap. 1, sess. 24, de Ref. matr. — (3) In contin. Annal. Cardinal Baron ann. Christi 1563, n. 39.

Cardinalis Pallavicinus (1) fuse commemorant gravissimas disputationes, quibus Concilii Patres tandem adducti fuerunt, ut Decretum ejusmodi conficerent.

2. Ut paucis expediamus doctrinam, quæ ejusdem Decreti causa prolata fuit, nullo pacto Sacramenti materiam, ac formam immutatas fuisse constat; nam materia in tradendis mutuo, ac legitime corporibus per verba, aut nutus ad explicandum intimum consensum accommodatos, collocata semper fuit; forma vero in excipiendis mutuo, ac legitime corporibus per contrahentes designatur. Cum igitur Tridentina Synodus nec legitimum pactum, nec legitime tradi, et excipi corpora judicaverit, nisi, quando Matrimonium contrahitur, Parochus cum duobus, aut tribus testibus assistat, hinc Sacramenti materiam, ac formam nequaquam mutari certissimum est, quæ, ut supra diximus, in tradendis, excipiendisque mutuo, ac legitime corporibus semper continetur.

3. Sacra Synodus eo Decreto præcipit, ut ille solum Parochus intersit, cui Matrimonium ineuntes subjiciuntur; quis porro intelligendus sit, Concilii Patres minime declararunt. Hinc super hac re innumeræ prope disceptationes, quarum pleni sunt libri, excitatæ fuerunt. In hac etiam civitate, ac Diœcesi plurima dissidia non semel ob hanc causam contigerunt. Itaque muneris nostri partes duximus normam aliquam tradere ex actis Sacri Concilii Congregationis desumptam, cui soli Tridentinam Synodum explicandi facultas conceditur. Si quidem miramur non diversas modo Scriptorum opiniones, sed eo præsertim illos devenisse, ut Sacræ Congregationis Decreta pro tuendis privatis sententiis, vel effingant, vel male interpretentur, quod sane non con-

(1) In hist. Conc. Trident. lib. 23, in variis capitibus ejusdem.

sulto, ac temere fecisse putandum est, neque ob tenuitatem ingenii; sed quod acta Sacræ Congregationis evolvere minime potuerunt, ex quibus ipsius sententias, illorumque causas liquido cognoscerent. Hinc veluti divinantes ad scribendum de iis rebus accesserunt.

4. Ut clarius id agatur, in duas quasi classes res dividetur: Primum, afferemus, quæ per Sacram Congregationem constituta fuerunt, et quæ etiam ab universis fere Auctoribus probantur: Secundo, peculiaria quædam addentur, quæ veluti normam in hac civitate, ac Diœcesi observanda præcipimus, ut dissensiones omnes, si fieri poterit, de medio auferantur.

5. Primum omnium Sacra Congregatio ab anno 1573 hoc Decretum edidit, ut, quis sit proprius Parochus, explanaret (1): *Cum Concilium Tridentinum inter cætera præcipiat, matrimonia esse contrahenda, præsente Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, sive Ordinarii licentia, quæritur, nunquid, si contrahentes sint diversarum Parochiarum, utriusque Parochi præsentia requiratur, Sponsi ne, an Sponsæ, an vero utriusque, an etiam alterius Parochi consensus accedere debeat. Sacra etc. censuit, ad validitatem matrimonii sufficere præsentiam solius Parochi proprii Sponsæ, quando matrimonium in Parochia Sponsæ contrahitur, similiter sufficere præsentiam solius Parochi Sponsi, si modo matrimonium contrahatur in Parochia ipsius Sponsi.*

6. Deinde, cum de Matrimonio agitur, proprium eum Parochum nuncupandum censuit, in cujus Parochia domicilium positum habetur, non vero illum, in cujus Parochia vitæ primordia suscepimus. Cum Ordines rite conferri possint per Episcopum non domicilii modo, sed etiam originis, ideo ad inquirendum locus oblatus fuit, utrum idem ratione Parochi in celebrandis matrimoniis

(1) Lib. 1, Decretor. pag. 125, a tergo.

statuendum videretur. Attamen ex ipsis Concilii verbis Parochus domicilii satis aperte deprehenditur, et sacri Canones, cum iisdem verbis Parochum quoque originis complecti voluerunt, id expresse declararunt, quemadmodum contigit, cum de sacra Ordinatione sermo haberetur. His velati fundamentis innititur unanimis Scriptorum opinio, ob quam is proprius Parochus pro celebrandis matrimoniis judicatur, in cujus ditione domicilium constituitur (1). Sacra Concilii Congregatio hanc opinionem pariter secuta est, cum die 18 Novembris anno 1702 *Mutinensis* causa matrimonii proposita fuisset (2), in qua Cardinalis Bandinus Panciaticus ejusdem Congregationis Præfectus suo præsertim suffragio, opinionem, quam modo exposuimus, magno studio, sapienterque tutatus est, eamque unice probandam affirmavit. His quoque rationibus adducti plurimi Scriptores, eum, qui duo habet in diversis Parochiis domicilia, matrimonium rite coram illo Parocho inire posse fatentur, in cujus potestate tunc degit, cum matrimonium contrahitur (3). Illud tamen advertunt, tunc solum duobus domiciliis instructum aliquem jure appellari, cum in utroque æqualiter collocatus prudentium virorum judicio existimetur; quod etiam juris Pontificii auctoritate probatur: *Cum ab eo, qui duo habet domicilia; se collocans æqualiter in utroque etc.* (4) *Viris prudentibus placuit, in duobus locis posse aliquem habere domicilium,*

(1) Sanchez. de Matr. l. 3, q. 23, n. 7. Perez de Matr. disp. 40, sect. 2, n. 1. Pont. de Matr. l. 5, c. 13, §. 1, n. 2. — (2) Salmant. in cursu morali, t. 2, tr. 9. de Matr. c. 8, punct. 3, n. 25. Barbosa de Parocho, c. 21, sub n. 36, l. 2. Schmalzgrueber l. 4, Decretal. tit. 3, de clandest. despons. §. 3, n. 144. Lib. 52, Decretor. pag. 403. — (3) Clericatus decis. 35, n. 19. Leander Oper. Moral. tom. 1, tract. 9, disp. 7, quæst. 18, et 19. Barbosa cap. 1, sess. 24, n. 15. Card. de Lugo inter responsa moralia l. 1, dub. 37, n. 3, et seq. Rosignol de Matr. part. 1. t. 6, contract. 5; prænot. 24, n. 3. et 4, C 2, de Sepulturis in sexto. — (4) In L. Assumptio §. Viris prudentibus ff. ad municipal.

si utrobique ita se instruxit, ut non ideo minus apud alteros se locasse videatur.

7. Tertio, si quis rei familiaris, aut rusticationis causa in agrum concedat, nunquam proprius Parochus is nuncupari poterit, in cujus ditione rurale domicilium situm est. Qui enim ob eas causas ruri vitam degere constituit, nullam domicilii, seu quasi domicilii rationem consequitur. Pontius (1) rurali Parocho, si matrimonium agendum sit, proprii Parochi nomen apte convenire arbitratur, eamque sententiam Sacræ Concilii Congregationi attribuit, quæ Romanæ Rotæ judiciis contrarium statuentibus anteferenda est. Eamdem opinionem Leander inconsulto amplectitur (2) : contra illos tamen reliqui fere omnes conveniunt (3). Et quoniam de Sacræ Congregationis Concilii Decretis mentionem faciunt, Nos in medium illa proferemus, quæ ab actis ejusdem Congregationis desumpsimus, cum Secretarii munere fungeremur, non ea profecto a quibusdam Scriptoribus edita, qui Sacræ Congregationis acta nunquam inspexerunt : *Sacra etc. inhærendo declarationibus alias factis, respondit, Parochum ruralem non esse proprium, et verum Parochum, quando rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis, ideoque matrimoninm valide coram hujusmodi Parocho celebrari non posse. Partibus tamen dentur declarationes antiquæ scilicet.*

In una Florentina Sacra etc. censuit, quod Parochus ruralis non est verus Parochus, quando rus itur causa recreationis, vel pro rusticanis negotiis.

In Florentina similiter respondit, Parochum ruralem non esse proprium Parochum, ideoque matrimonium coram eo celebratum fuisse nullum.

(1) Loco supra allato. — (2) In Op. Mor. t. 1, tr. 9, disp. 7, de consensu cland. q. 20.—(3) Barbosa, cap. 1, sess. 24. de ref. Matt. num. 16. Sporer in Th. mor. cap. 4, num. 360. Clericatus de Sacram. Matrim. dec. 35, num. 14. Schmalzgrueber loco citato num. 148.

In una Abulen : Sacra etc. censuit, non valere matrimonium contractum coram Parocho loci, ubi contrahentes reperiuntur non animo ibi domicilium contrahendi. Die 1 Decembris 1640, lib. 16, Decretorum pag. 470 a tergo, et pag. 471.

8. Quarto, si quis domicilium suum minime relinquens ex civitate, vel oppido, in quo degit, in alium locum proficiscatur, ibique matrimonium ineat, quin antea domicilium sibi, vel quasi domicilium comparaverit, illud omnino irritum habetur, quia cum fraude in proprium Parochum conjungitur. Scriptores unanimes in hac re consentiunt, quos Clericatus (1) recenset. Idem statuit Sacra Concilii Congregatio die 22 Februarii anno 1631 (2) : *Sacra etc. censuit dandam esse declarationem in abstracto in forma sequenti : vir, et mulier a loco suæ habitationis absque animo illam relinquendi discedentes, et ad locum alterius Parochiæ solo animo illic matrimonium celebrandi, non autem domicilium contrahendi se transferentes, ibi coram Parocho illius loci matrimonium inter se contraxerunt. Supplicatur per Sacram Congregationem declarari, an hujusmodi matrimonium sit nullum, vel validum. Die 22 Februarii 1631 Sacra etc. secundum ea, quæ proponuntur, censuit esse nullum.* Nobis autem Secretarium agentibus, cum die 13 Julii anno 1725 hæc in Sacra Congregatione proposita essent : *Controversia constituenda videtur in hoc, quod Antonius, qui est Civis Lauretanus, quique captus amore Annæ Margaritæ modo ad Urbem Maceratensem, modo ad Montem Sanctum perrexerat, et paucis diebus in illis versatus fuerat, spatio tandem duorum mensium una cum dicta Anna Margarita habitavit in loco Montis Casarii, a quo post Parochi admonitiones de contrahendo cum Margarita matrimonio, et*

(1) In allata dec. 35, num. 18. — (2) In Rom. causa lib. Dec. 14, pag. 390, a ergo.

prævisas difficultates de probando statu libero ejusdem, cum ex improviso discesserit, et una cum duobus testibus accesserit ad terram Montis Luponi, et coram Parocho hujus loci doctrinam Christianam pueros edocente matrimonium ex improviso contraxerit, et statim reversus fuerit ad terram Montis Casarii etc. ex his inferri posse videtur ad nullitatem matrimonii : Deinde, cum peteretur : *An matrimonium sit nullum in casu* : Sacra Congregatio respondit : *affirmative.*

9. Non inficiamur eamdem Congregationem juxta consilium 154 Frederici de Senis, qui proprium Parochum eum censuit, in cujus Parochia quis degit, non ubi certum, ac stabile habet domicilium, non semel decrevisse valida illorum matrimonia, qui ad evitandas cum Parentibus altercationes ex Parochia domicilii in alium locum demigrantes, ibi matrimonium contraxerunt; ita Fagnanus commemorat (1). Advertendum tamen est matrimonium hoc pacto incuntes, antequam rem perficerent, domicilium in eo loco, vel quasi domicilium assecutos fuisse. Nam diu morati ibidem ante matrimonium fuerant, neque inde postea decesserunt, ut primam sedem, ac domicilium repeterent, quemadmodum Clericatus recte perpendit (2). Ob hanc causam Sacra Congregatio, cum Nos ipsi Secretarii titulum haberemus, quoddam matrimonium validum probavit (3); licet per duos Cæsenæ incolas contractum, qui ut parentum se molestiis eriperent, illud Foro Livii celebrarunt, cum puella ante discessum palam fecisset, se domicilium in illa civitate deligere, ubi materna avia vitam ducebat, quam tutricem, suique curatricem prædicabat. Insuper Urbanus VIII suis Apostolicis litteris, quæ monumentis Cardinalis de Lugo (4), et Patris la Croix (5)

(1) C. significavit, num. 36, et seq. de Parochis. — (2) In dec. supra allata, n. 18 — (3) In causa Matr. Cæsenat. die 22 Febr. anno 1723. — (4) Loco allato sub. 35, n. 4. — (5) L. 6, par. 3, de Mat. sub num. 710.

insertæ sunt, has Sacræ Concilii Congregationis sententias die 14 Augusti anno 1627 confirmavit : *Primo, an incolæ tam masculi, quam fœminæ loci in quo Concilium Tridentinum in puncto matrimonii est promulgatum, transeuntes per locum, in quo dictum Concilium non est promulgatum, retinentes idem domicilium, valide possint in isto loco matrimonium sine Parocho, et testibus contrahere? Secundo, quid si eo prædicti incolæ tam masculi, quam fœminæ solo animo sine Parocho, et testibus contrahendi se transferant habitationem non mutantes? Tertio, quid si iidem incolæ tam masculi, quam fœminæ eo transferant habitationem illo solo animo, ut absque Parocho, et testibus contrahant? Iidem Cardinales ad primum, et secundum, non esse legitimum matrimonium inter sic se transferentes, ac transeuntes cum fraude; ad tertium vero dubiorum hujusmodi, si domicilium vere transferatur, matrimonium esse validum, responderunt, et resolverunt.* Igitur matrimonium primo, et secundo loco expositum irritum decernitur, cum fraus intercesserit; matrimonium tertio loco allatum etiam cum fraude validum declaratur; quia novum quoque domicilium accesserat.

10. Sed jam deveniamus ad secundam partem, qua certam normam huic nostræ civitati ac Diœcesi statuere proposuimus, ut super ejusmodi rebus aditus controversiis omnibus præcludatur. Primum, evenit aliquando, quod vagi matrimonium inire contendant: ipsorum autem Parochus is dicitur, in quorum ditione versantur (1); quod pariter asserendum est, licet alter solum ex illis, qui conjugium petunt, vagantium numero adscriba-

(1) Sanchez de Matr. lib. 3, disp. 25, num. 11. — Barbosa de Offic. et Potest. Parochi. part. 2, cap. 21, num. 89. Cabassut. in Theor. et Prax. Jur. Can. lib. 3, cap. 26, n. 4. Pirhing. ad lib. 4. Decr. tit. de Clandest. desponsat. num. 19. Sanchez loco cit. num. 14 et 15.

tur (1). Attamen peregrinus, et vagus sine ullo discrimine non semel confunduntur, vagus ille appellandus est, qui relicto suo domicilio sedem in exteris terris inquirit, ut ex jure deprehenditur (2): *Puto autem, et hoc procedere posse, si quis, domicilio relicto, naviget, vel iter faciens quærat, quo se conferat, atque ubi consistat, nam hunc puto, sine domicilio esse;* Peregrinus autem is nuncupatur, qui ea voluntate iter facit, ut ad pristinum domicilium exacta peregrinatione revertatur (3). Ob has potissimum causas, ob gravia quoque dissidia, quæ ex matrimoniis errantium Ægyptiorum, ac militum plerumque dimanant, Parochis omnibus indicimus, quod a Trident. Synodo his verbis sancitum fuit (4): *Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.*

11. Secundo contingit, ut plurimi studiorum causa in hanc urbem confluant, vel etiam, ut juventuti facultatem aliquam tradant, vel aliquod artificium exerceant, sive ut opulentis Civibus inserviant, vel aliquo alio munere detineantur. Innocentius XII iis Litteris, quæ incipiunt: *Speculares:* domicilii rationem illis minime convenire, neque ad Ordines admitti posse decernit, qui relicto paterno solo alium sibi ad habitandum locum deligunt, nisi per decem annos in eo commorentur, bonorum partem in ipsum transferant, sedemque stabilem ibi defigere velle fateantur, idque jurejurando confirment. Hæc tamen pro illis solum præscribuntur, qui Ordines consequi volunt; nullum tamen reliquis Sacramentis administrandis impedimentum afferunt. Si qui-

(1) Barbos. ad Conc. sess. 24. de ref. Matr. cap. 7. — (2) L. ejus § Celsus ff. ad municipalem. — (3) Rosign. de Matr. part. 1. tit. 7, contract. 15, prænot. 22, num. 4. — (4) Sess. 24 de ref. Matr. cap. 7.

dem, ut Paschatis præcepto quis satisfaciat, ejusmodi conditiones necessariæ non sunt, quod etiam ratione matrimonii constituendum videtur. Prætores enim ex unanimi Scriptorum sententia, Judices, Medici, facultatis alicujus Professores, discipuli, famulique, licet exteri, rite matrimonium contrahunt, si Parochus adsit ejus loci, ubi degunt. Quippe, si per aliquod temporis spatium in eodem loco versentur, domicilium, vel quasi domicilium, quod satis est ad matrimonium perficiendum, sibi conciliant (1). Item, cum in Sacra Concilii Congregatione plurima ad inquirendum proposita essent, ac præsertim quarto, et quinto loco his verbis peteretur (2): *Quarto, an valeat matrimonium contractum coram Parocho illius loci, ubi contrahentes reperiuntur, non animo ibi domicilium constituendi, sed recreationis causa? Quinto, et quid, si contrahens ibi moretur tanquam Prætor, Judex, seu Medicus temporalis?* Sacra Congregatio hoc pacto respondit: *ad quartum non valere; ad quintum valere*: Ita Garzias commemorat, qui eamdem sanctionem certo, firmoque documento se habere testatur (3).

12. Tertio, accidere potest, ut carceribus detenti, qui ad Cardinalem Legatum, vel ad Nos ipsos pertinent, matrimonium poscant. Superiori tempore ut accepimus, res peracta fuit coram Parocho, in cujus ditione carceres positi sunt. Nos profecto in examen revocare nolumus, quæ jam diuturnitate temporis invaluerunt. Nam,

(1) Sanchez de matr. lib. 3, disp. 23, num. 13. — (2) La Croix de matr. lib. 6, part. 3, num. 721. De Justis de dispens. matrim. lib. 2, cap. 19, num. 55, Barbosa ad sess. 24, de ref. matr. cap. 1, num. 10. Clericat. cit. dec. 35, de matrim. num. 17. Schmalzgrueber lib. 4. Decr. tit. de clandest. desp. num. 149. Pirhing. ad eumdem tit. §. 3, num. 19. Engel ad eumdem tit. num. 12. Anaclet. ad eumdem tit. § 2, num. 71. Salmant. in cursu morali to. 2, tr. 9. de matr. cap. 9, pun. 3, a num. 28, ad 32. In causa Avilen. — (3) De Beneficiis part. 5, cap. 7, num. 11.

ut jam inita matrimonia rata firmaque sint, sufficit, si eadem minime ignoraverit, imo pertulerit, atque ideo permiserit is, qui eo tempore sapienter hanc Ecclesiam administrabat, quemadmodum Tridentinum Concilium his verbis asseruit (1): *Qui aliter, quam præsente Paroco, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi, seu Ordinarii licentia etc.* Duobus, ac sane diversis modis carceribus inclusi tenentur. Aliqui perpetuo, vel ad certum tempus, non quidem pro custodia, sed pro pœna in carcerem conjiciuntur, quorum Parochus is dicitur, in cujus Parochia carceres collocantur: *Relegatus in eo loco, in quem relegatus est, interim necessarium domicilium habet* (2). Alii vero pro custodia solum in carcerem detruduntur, donec ipsorum causa Judicis sententia cognoscatur; horum Parochus is judicandus est, ubi domicilium situm habent, non autem Parochus, ubi carceres positi sunt; cum ipsi nihil magis expetant, quam ut dissolutis vinculis paternas ædes revisant. Cum hæc ita sint in celebrandis ejusmodi matrimoniis proprius Parochus accersendus est, sicuti modo exposuimus. Accedit S. Concilii Congregationis Decretum die 26 Maii anno 1707 in causa Farfensi matrimonii promulgatum insertumque Cleri Romani statutis (3), quod etiam De Justis (4), Monacellus (5), et Jurisperitus Dominicus Ursaya commemorant (6), qui se auctorem allatæ distinctionis merito prædicat, eamque Sacræ Congregationi tradidisse fatetur. Quamobrem illi, qui carceribus perpetuo, vel ad certum tempus includuntur, si matrimonium exposcant, intersit Parochus, cujus Parochiæ carceres subjiciuntur; si qui vero *loco custodiæ* carceribus deti-

(1) Sess. 24, de ref. matrim. cap. 1. — (2) L. Filii ff. ad municipalem. — (3) C. 3, de jure eligendi sepulturam § 9, in addit. vers. carceribus fol. 15 — (4) De dispens. matr. modernæ edit. Lucæ in adnotat. n. 5. — (5) Monac. in Formular. to. 4, fol. 16, num. 170 et seqq. — (6) Ursaja in suis Discept. Eccles. tom. 2, part. 1, disc. 10, mun. 33 et seqq.

nentur, hujus nostri fori administri prius moneantur, ut si forte in alia Parochia domicilium habeant, diligenter perscrutentur, et si id deprehendant, rursus inquirant, utrum aliquæ causæ intercedant, ob quas allata superius norma prætermitti possit, ob facultatem, quæ, ut dictum est, in Episcopos a Tridentina Synodo confertur: ob eamdem rationem præmonendi sumus, si advena inclusus carcere aliquam ex hac civitate, vel Diœcesi mulierem in matrimonium deposcat.

13. Quarto, in Xenodochiis aliquando matrimonia ineunda sunt ab iis, qui in gravi vitæ periculo versantur, ut æternæ saluti prospiciant. Cum hæc contingunt sive intra, sive extra publica hujusmodi hospitia, temporis spatium non suppetit, ut libera ipsorum conditio dignoscatur, quemadmodum S. Officii Congregatio palam declaravit. Liceat nobis tamen asserere, matrimonium in hoc discrimine perfici posse, licet tradita per *Sanctum Officium* institutio locum habere nequeat; modo tamen ægrotus ad sanitatem restitutus ad uxorem non accedat, priusquam paruerit iis omnibus, quæ a S. Officio præscribuntur. Id per epistolam ab eodem Tribunali datam indicatur, quæ Corradi libris addita fuit (1), eamque in medium profert Monacellus (2). At vero quisnam eligi debeat, quo præsente matrimonia in Xenodochiis peragantur, inter Capellanos, et Parochos, in quorum ditione sita sunt Xenodochia, magno studio contenditur. Itaque præcipimus, ut quoties hæc eveniant, statim Nos de more certiores faciant, ut statuamus, qui matrimonio celebrando intersit, ac diligenter caveamus, ut necessarium hujus rei monumentum in actis descriptum conservetur.

14. Quinto, matrimonia pertractantur cum expositis puellis, quæ in Hospitio spuriorum detinentur, vel cum

(1) In praxi dispens. l. 7, cap. 6, num. 23. — (2) Tom. 1, pag. 177, num. 2.

aliis puellis, quæ cæteris hujus urbis Hospitiis includuntur. Si de primis agatur, is Parochus adhibendus est, cujus Parochiæ illud publicum Hospitium subjicitur, idque servandum omnino in posterum decernimus. Id enim non consuetudo solum, sed etiam ratio apertissime poscunt, quam Sacra Congregatio die 11 Aprilis anno 1651 his verbis ostendit (1) : *Gubernatores hospitalis Expositorum Civitatis Eugubinæ asserentes, Sacerdotem ibi in Confessarium deputatum cum approbatione Episcopi hucusque puellis expositis administrasse matrimonia, præviis denuntiationibus, in Ecclesia ipsius Hospitalis, supplicant pro declaratione, hujusmodi matrimonia coram eodem Sacerdote celebranda esse, et non coram Rectore Ecclesiæ Parochialis, intra cujus limites dictum Hospitale existit. Sacra etc. censuit, matrimonia dictarum puellarum esse celebranda coram proprio Parocho, non autem coram dicto Capellano Hospitalis :* Aliæ vero puellæ, quæ in aliis Hospitiis servantur, juxta veterem consuetudinem, quam firmam perpetuamque volumus, matrimonium inibunt coram Parocho, cujus ditioni Hospitium cooptatur. Hospitii enim proventibus aluntur, dotemque accipiunt; ob quam causam paterno domicilio relicto, tanquam ipsius Hospitii filiæ haberi possunt, ex quo si aliquando discedant suos domesticos invisuræ, exiguum tempus his officiis impenditur, nec unquam nisi depositi, ac custodiæ nomine per Hospitii rectores cuipiam committuntur.

15. Sexto, de virginum matrimoniis sermo est, quæ in septis Monialium educantur. De illis profecto nulla haberetur controversia, si quivis pareret Decreto Sacræ Congregationis causis Episcoporum, ac Regularium præpositæ, quod Jacobo Cardinali Boncompagno Decessori nostro transmissum his verbis continetur (2): *Expositum*

(1) Lib. 19, Decr. pag. 124 a tergo. — (2) Die 3 Octobris anno 1723

fuit in Sacra Congregatione nomine Monialium istius civitatis pravos usus inductos esse contra Regularem disciplinam, et Monialium quietem ob virgines educandas, quæ data fide, et viro jam destinatæ per consanguineos invitæ Monasteriis detinentur, Eminentissimi Cardinales juxta Decreta generalia, aliaque super hac re per Sacram Congregationem edita, ac præsertim die 13 Januarii anno 1634, et die quoque 9 Novembris anno 1635, aliisque deinceps temporibus Eminentiæ Vestræ has litteras scribendas jusserunt, ut virgines omnes, quæ futuras nuptias data fide promiserint, jussu Eminentiæ Vestræ, interposita etiam Sacræ Congregationis auctoritate, ex Monasteriis abeant, licet Ordinario minime subjectis, et ad parentum domos revertantur. Tunc enim in loco proprii domicilii constitutæ, procul dubio ad matrimonium ineundum Parocho uti debent, cujus ditioni paterna ædes adscita judicabitur.

16. Magno studio curabimus, ut, quæ per Sacram Congregationem præscripta sunt, observentur. Cum tamen id aliquando difficile sit, ideo inquiri debet, utrum in matrimoniis ejusmodi proprius Parochus is nuncupetur, in cujus Parochia est monasterium, an Parochus, in cujus ditione puellæ domicilium collocatur? Itaque si puella, quæ matrimonii fidem præstitit, in alia Parochia domicilium non habeat, tunc Parochus, quem primo loco nominavimus, puellam in matrimonium conjunget: sin autem paternum, maternum, vel fraternum domicilium habebit, tunc Parochus, cui domicilium idem subjicitur, pro conficiendo matrimonio præsens assistet. In utraque vero Parochia, ubi nempe domicilium, et monasterium posita sunt, juxta Ecclesiæ consuetudinem matrimonium antea denunciabitur (1). Hoc discrimen etiam probat P. Giribaldus, qui hujus Metropolitanæ per tot annos Pœnitentiarii munus exer-

(1) Clericatus cit dec. 35, de matr. num. 15, et seqq.

cuit, et matrimoniorum causis examinandis præfectus fuit (1). Non exigui quoque momenti statutum (2) Romani Cleri æstimandum est, quo de juvenibus, qui in Seminariis, et Collegiis educantur, sermo instituitur. Nam si vita decedant in iis locis, pecunia pro funeribus ducendis Parocho domicilii persolvitur, si domicilium habeant; sin minus, is fructus in eum Parochum confertur, in cujus ditione Seminarium, vel Collegium constituitur. Nonnulla huic statuto superaddita sunt, quæ deinde in peculiari Congregatione per Clementem XI delecta die 11 Januarii anno 1702 unanimi consensu probata, et ipsius Pontificis *oraculo vivæ vocis* confirmata fuerunt. Inter cætera illud præcipitur, ut non solum in juvenum funeribus, qui in Seminario, vel Collegio degunt, sed etiam pro efferendis puellis, quæ in Monasteriis educantur; et in matrimoniis ipsarum conficiendis eadem ratio, ac norma servetur: *Non solum in funeralibus, sed etiam in contrahendo matrimonio etc. Publicationes autem matrimoniales fiant tam in Parochia domicilii, quam Collegii, Monasterii, aut Conservatorii, in quo commorantur.*

17. Postremo de famulis, et ancillis agendum superest, quæ penes Dominos vitam traducunt, de quibus idem, ac de puellis, quæ in Monasteriis pro educatione servantur, omnino statuendum judicamus. Nam idem Romani Cleri statutum, in quo de funeribus res est, matrimonia simul complectitur, ac de funere servorum hæc decernit (3): *Familiares, et famuli Cardinalium, seu aliorum Principum, ac Prælatorum, nec non aliorum quorumcumque, qui habent domum, et familiam in alia Parochia, ad illam pertinere statuimus licet apud Dominos infirmentur, et occumbant.*

(1) De Sacramentis, tr. 10, de matr. cap. 7, dub. 7, n. 56, et 57. — (2) C. 3, de jure eligendi sepult., atque funer. § 9. — (3) Cap. 4, § 21, fol. 20.

18. Hanc normam in civitate, ac Diœcesi, cum de matrimoniis agitur, omnino servandam jubemus. Pœnæ autem in delinquentes arbitrio nostro statuentur, edictum quoque pro celebrando matrimonio die 31 Martii anno 1732 promulgatum renovamus. Illius vero Decreti, et hujus nostræ institutionis exempla cuilibet sacrario cum in civitate, tum in Diœcesi jussu nostro defixa conserventur. Qui id facere prætermiserint, vel ea, quæ in his Decretis continentur, non observaverint, Nobis debitas pœnas exsolvent.

219.82 Benedict XIV,Pope
AUTHOR
Z 249-2 Institutiones Ecclesi-
TITLE
Vol. 1 asticae

DATE DUE	BORROWER'S NAME

219.82
Z 249-2
vol. 1

Property of
CBF
Please return to
Graduate Theological
Union Library